* * * * * * * * * *

LECTORI S.

Non aegre patieris, Lector beneuole, morulae aliquantum breui tibi fieri praefatione, quo minus statim in Philostrati nostri *Heroicos sermones* te immergas. Nimirum veniam tuam mereri sperauimus, quod maioris emolumenti tui instituimus studio, vt nempe tum de proposito autori in hoc opere scopo, tum etiam de libri diuisione nonnulla dissereremus.

Agit igitur hoc opere Philostratus Ὁμηρομάστιγα ex instituto, qualem se in aliis scriptis etiam, vbicunque occasio tulerit, ostendit. Sane eo spectat grauis oratio, quam Iarchae tribuit lib. III. de vita Apollon. c. 19. & 22. qui, vt alia quaedam in Troicis fabulis, ab Homero traditis, ita cap. 22. Palamedis inprimis praetermissas ab eo laudes reprehendit, & lib. IV. c. 16. Achillis vmbra eundem Poetam ob causam eandem taxans repraesentatur. Imo & in Imagin. l. I. *Neptuno* & *Amymone* acerbe Homerum reprehendit, Neptunum qui sistat, equis ἠπειρωτοῖς inter media cete per oceanum vectum, qua de re plura ad eum locum a nobis annotata fuere. Vt mirum omnino sit viros doctos, qui de Poeseos Homericae censoribus eiusmodi ex instituto egerunt, eum quidem in hunc censum non retulisse. Idque eo mirandum videtur magis, quod e veteribus quidem, qui κρίσιν eam exercere ausi fuerunt, vel temporum passi iniuriam fuerint, vel obiter tantum & per transennam, vel animi causa, & παραδοξολογούντων speciem quandam ipsimet sibi induentes, hoc munere sint defuncti. Cum nostri Philostrati opus & integrum satis manibus nostris teratur, & totum eo videatur spectare, vt qua parte poesin Homericam τὸ πιθανὸν h. e. *verosimile*, quam praecipuam facile in *epopoeia* virtutem esse omnes agnoscunt, destituat, ostendatur: & ea praeterea arte hoc argumentum tractetur, ea prudentia inuidia eius auertatur, ea siue inuentionis elegantia & varietate, siue elocutionis nitore haec κρίσις instituatur, vt inter praecipuos Homeri censores comparenti Philostrato minime sit erubescendum, vel posteritatis trepide refugiendum iudicium, si vel maxime ei illos omnes sisti per asperiora bonarum litterarum tuta licuisset.

Zoilus certe, siue *Ephesius* is fuerit, vt volunt Eustathius ad Iliad. p. 387. & autor scholiorum minorum ad Iliad. Ε΄. v. 4. siue Amphipolita ex Macedonia, vt Plutarchus Sympos. V, 4. Heraclides in Allegor. Homer. p. 427. Aelianus Var. XI, 10. & Suidas variis in locis volunt, quibus & Vitruuius praef. ad lib. VII. & Plinius indice libri XII & XIII fauere videntur; is inquam Zoilus, cuius praecipuum est inter Homeromagistas nomen, primo propterea loco nobis memorandus, ita in Homerum Criticum stylum distrinxit, vt plerorumque ea re non indignationem tantum sed odium quoque incurrisse obseruetur. Argumento sunto ea, quibus Ptolemaei Philadelphi iudicium de hoc Grammatico repraesentauit Vitruuius praef. ad lib. VII. *Insequentibus annis a Macedonia Zoilus, qui adoptauit cognomen vt Homeromastix vocitaretur, Alexandriam venit, suaque scripta, contra Iliadem & Odysseam comparata Regi recitauit. Ptolemaeus vero, cum animaduertisset poetarum parentem philologiaeque omnis ducem absentem vexari, & cuius a cunctis gentibus scripta suspicerentur, ab eo vituperari, indignatus, nullum ei dedit responsum. Zoilus autem, cum diutius fuisset in regno inopia pressus, summisit ad Regem, postulans vt aliquid sibi tribueretur. Rex vero respondisse dicitur: Homerum*

rum, qui annos mille deceſſiſſet, aeuo perpetuo multa millia hominum paſcere. Item debere, qui meliore ingenio ſe profiteretur, non modo ſe vnum ſed etiam plures alere poſſe. *Et ad ſummam mors eius vt parricidii damnati varie narratur.* *Alii eum ſcripſerunt a Philadelpho eſſe in crucem fixum, nonnulli in eum lapides eſſe coniectos.* *Alii Smyrnae viuum in pyram coniectum.* Quam quidem ego narrationem licet fabulam meram eſſe non dubitem, magni Reineſii noſtri (Var. Lect. III. c. 2.) penitus perſuaſus argumentis, centum & amplius annis ante Ptolemaeum Philadelphum Grammaticum noſtrum vixiſſe; neque eſſe putem, cur viro docto Ger. I. Voſſio, in praeclaro de Hiſt. Gr. opere l. I. c. 15. tanti ſit Vitruuii autoritas, vt aliter hic ſtatuat; affatim tamen hominum in Zoilum ob Homericas κρίσεις animos, quibus iſta commenta protulere, ex iſtis perſpici poſſe putem. Neque minus eo faciunt Suidae relata, qui tanto odio aduerſus rhetorem iſtum ob id inſtitutum exarſiſſe Olympios narrat, vt de Scironiis ſaxis praecipitem eum dederint. Ἐπεκλήθη, ait, Ὁμηρομάστιξ, ὅτι ἐπέσκωπτεν Ὅμηρον, διὸ αὐτὸν διώξαντες οἱ ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ κατὰ τῶν Σκιρωνίδων πετρῶν ὤθησαν.

Sed vt populares fabulas, vel diſſenſu, quo inuicem diſſident, ſuſpectas mittamus; doctiſſimorum quoque virorum parum fauentia eius induſtria experta iudicia eſt. Vitruuius loco, quem allegauimus, poſtquam varias de morte Zoili ſententias retuliſſet: *Vtrum*, inquit, *ei acciderit, merenti digna conſtitit poena. Non enim aliter videtur promereri, qui citat eos, quorum reſponſum, quid ſenſerint ſcribentes non poteſt coram indicari.* Heraclides in allegoriis Homericis p. 427. Θρακικὸν ἀνδράποδον vocat, atque ἄνω καὶ κάτω τοιούτους τινὰς λήρους contra Homerum φληναφεῖν ait. Galenus Method. Therap. l. I. c. 3. cum Salmoneo eum componit, τοῖς θεοῖς λοιδορουμένῳ, eumque τοῖς μὲν φιλολοιδόροις ζηλωτὸν, vt Salmoneum τοῖς ἱεροσύλοις, exiſtimat. Suidas eum Homerum κακίσαι ait, obtinuitque ab eius inde tempore, vt Homeromaſtiges & Zoili dicerentur, quotquot non optimo ſiue animo, ſiue cauſa, viros eruditos vellicarent. Sic pium Martialis eſt votum l. IV. epigr. 77.

Pendentem volo Zoilum videre,

Et in praefat. ad Hiſtoriam ſuam Plinius *Homeromaſtigas* ſibi ſe cauendos ait propoſuiſſe.

Neque ſane iniuria plane eo animo videntur viri docti in Zoilum fuiſſe, quem, ſi recte Galenum intelligunt noſtri aeui homines eruditi, ea in Homerum animi impotentia fuiſſe credendum, vt in imaginem quoque Homeri flagris ſaeuierit, οὕτω καὶ Ζωΐλος ἔνδοξος τὴν Ὁμήρου μαστίζων εἰκόνα. (ita enim pro μαστίζειν εἰκόνα legendum eſſe contextus Galeni inuicto argumento ſuadet.) At dubitare tamen mihi liceat, iure id de Zoilo Galeni autoritate affirmari, atque ab abſurdi plane affectus infamia Zoilum Homeromaſtiga liberare. Scilicet, quod Galenus dicit, id a coaeuo ſcriptore Luciano mihi videtur accepiſſe, qui, defenſurus εἰκόνα, quam delineauerat, Panthiae, pulcerrimae feminae, & qua modum exceſſiſſe viſus fuerat eo maxime, quod cum Dearum formis eius pulcritudinem contendiſſet, ad Homeri inter alia prouocat autoritatem, qui Briſeidis, Patrocli fatum acerbo luctu proſequentis, εἰκόνα delineans, eam Veneri non tantum comparauerit, χρυσῇ Ἀφροδίτῃ ἰκέλην dicens, ſed & *Deabus omnibus*, vt cui εἰκυῖα θεῇσιν audiat. Quibus ita prolatis ſequentia Lucianus (pro Imaginib. p. 22.) ſubiungit:

Vid. Ionſium de Script. Hiſt. Phil. I, 9. Fabric. Bibl. Gr. T. I. p. 366.

git: ὁπόταν οὖν τοιαῦτα λέγῃ, μισεῖς κἀκεῖνον, καὶ ἀπορρίπτεις τὸ βιβλίον; ἢ δίδως αὐτῷ ἐλευθεριάζειν ἐν τῷ ἐπαίνῳ; ἀλλὰ κἂν σὺ μὴ δῷς, ὅγε τοσοῦτος αἰὼν δέδωκεν, οὐδ᾽ ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐπὶ ΤΟΥΤΩ ΑΙΤΙΑΣΑΙΤΟ, οὐδὲ ὁ ΜΑΣΤΙΞΑΙ τολμήσας αὐτοῦ τὴν ΕΙΚΟΝΑ, οὐδὲ ὁ τὰ νόθα ἐπισημηνάμενος τῶν ἐπῶν ἐν τῇ παραγραφῇ τῶν ὀβέλων h. e. *talia itaque cum dicit, odione & ipsum prosequeris, librumque abiicis? an ipsi libertatem in laudando permittis? at non permittas licet, permisit iam iam longa annorum series. Neque enim reperitur, qui propterea ei controversiam mouerit, neque qui FLAGRIS CAEDERE eius IMAGINEM ausus sit, neque qui obelis adscriptis tanquam nothos versus illos proscripserit.* Quorum vltimorum verborum sensus hic est: non esse in Panthiae arbitrio, vt Homerica etiam illa, quibus sua tuebatur Lucianus, improbet atque reiiciat: cum seuerissimorum Criticorum ea censuram effugerint. Neque enim Ὁμηρομάστιγα *Zoilum* εἰκόνα illam Briseidis plorantis, a poeta delineatam, μαστιγῶσαι *flagris concidisse* hoc est critica saeuitie lacerasse: neque *Aristarchum* Grammaticum versus eo spectantes, vt aliis facere solebat, tanquam spurios *obelo* notasse. Haec itaque verba Galenum verosimile a parte ad totum transtulisse, scilicet ad totam Ilii capti *delineationem* siue εἰκόνα, quam exhibet Ilias, errorumque Vlyssis item, quam Odyssea repraesentat, atque eo sensu dicere Zoilum τὴν Ὁμήρου μαστίξαι εἰκόνα Homeri imaginem, ab eo scilicet Iliade Odysseaue delineatam, flagro critico concidere. Sed quicquid ea de re statuamus, modum in Homero reprehendendo excessisse Zoilum non dubitem, qui non contentus, teste Suida, nouem integros libros censuris contra Homericam poesin impleuisse, quas τὰς καθ᾽ Ὁμήρου συντάξεις vocat Dionysius Halic. in iudicio de Dinarcho p. 178. ipsius quoque Homeri ψόγον composuit, vt autor est Suidas. Atque posterius hoc opus Strabonem quoque respicere non dubito, qui lib. I. Geogr. p. 271. Zoili, quem rhetorem vocat, Tenediorum encomium allegat, τοῦ τὸν Ὅμηρον ΨΕΓΟΝΤΟΣ, hoc est, vt interpretarer ego, Homeri ψόγον συγγεγραφότος. His vero scriptis adeo non candido animo sed atra loligine suffuso in Homerum videtur se gessisse, vt scommatibus fere ridiculum poetam facere conatus sit. Quo enim alias spectat quod, vt apud Longinum est, lib. I. sect. IX. §. 30. Vlyssis socios a Circe transmutatos χοιρίδια κλαίοντα vocat? Quo spectat, quod apud autorem breuium scholiorum, quae Didymo tribuuntur vulgo, ad Iliad. Ε΄. v. 5. versum illum Homeri perstringens

Δαῖε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ

Homerum ignem ex humeris Diomedis exsurgentem repraesentasse fingat, periculum esse aiens, ne bonus Heros incendio pereat? En verba Grammatici μέμφεται τὸν ποιητὴν, ὅτι λίαν γελοίως πεποίηκεν ἐκ τῶν ὤμων τοῦ Διομήδους καιόμενον πῦρ, ἐκινδύνευε γάρ φησι καταφλεχθῆναι ὁ ἥρως. Certe ea hominis esse videntur γελωτοποιοῦ, qui nihil aliud quaerere videatur, quam vt risu excitato in contemtum adducat poetae dicta, quod rebus optime dictis ingenii humani proteruia euenire posse, nemo est qui non agnoscat.

Hinc verosimile etiam fit, maximam partem eorum, quae suspenso nare risit Zoilus, facile benignam interpretationem aut saltem excusationem admissura fuisse, si bona fide cum Homero agere Zoilus ingenioque ad defendendum poetam perinde atque ad accusandum vti voluisset. Eam suspicio-

nem

nem ipſa librorum Homero oppoſitorum firmat multitudo, quam ſane abſoluere haut potuiſſet, niſi inuidioſe quamplurima, quae ferri poterant, aut ſaltem excuſari, exaggerauiſſet. Sed plane etiam rem euincunt exempla partim allata, partim afferenda. Certe Vlyſſis ſocios in porcos abiiſſe quod finxit poeta, eo ſaltem ſeculo adeo abſurde confictum non fuit, quo vulgo creditum talia carmine effici poſſe & venenis, vt poſteris quoque temporibus ea ſuperſtitio obtinuit, eiuſque fidei argumenta ex Apuleio, Petronio & aliis, ſi id nunc ageremus, afferri poſſent. Praeterea cum ſymbolica Aegyptiorum philoſophia ei fictioni non male conueniebat, vt hoc minus doctioribus quoque offenſae eſſe poſſet, quibus adeo famoſa illa *μετεμψύχωσις* arriſit, vt de ea tradita ſine allegoria plerique etiam ſequenda ducerent. Sicque adeo, ſi noſtra aetate vel maxime *τὸ πιθανὸν* in iſtis non eſſe obſeruatum concedatur, Homeri aetate tamen nihil hac ex parte peccatum eſſe nobis eſt largiendum, quibus *veroſimilia* multa erant, quae noſtri ſeculi, adde & eius, quo Zoilus vixit, ingenio minus veroſimilia eſſe videantur. Nec video maiorem cauſam reprehenſionis in verſu Homeri, quo ex galea & clypeo Diomedis ignem dicit ſine intermiſſione effulſiſſe. Nam, vt praeclare eum ad locum Didymo atque Euſtathio obſeruatum, ad ſplendorem armorum id pertinet, quae perinde ac ignis micauerint: comparandi enim particulam *ὡς* omitti haut infrequens: idque ipſe innuebat in ſequentibus poeta, *ἀςέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον* iſtud *πῦρ* eſſe dicens, adeoque proprie ſic dictum non intelligens ignem. Verum ea de re plura apud modo laudatos interpretes. Nec maioris profecto momenti eſt, quod apud eundem Didymum ad Iliad. Ε΄. v. 20 rodit poetam, quod Idaeum curru & equis deſilientem fugam arripere fingat, quaſi fugam maiori celeritate equis & curru non potuiſſet continuare. Certe enim, vt taceam quae apud Didymum ei *κρίσει* oppoſita leguntur, ſaepe per auia pedeſtri itinere tutius licet fuga euadere, quam quadrigis, qualibus heroes vehebantur. Sed & ignorantiam prodit Zoilus, quando reprehendit, quod Iliad. Α΄ v. 48 poeta Apollinis iram in *mulos & canes* ſaeuiiſſe finxit. Vt enim optime nolat Heraclides, Allegor. Homer. p. 427. Phoebus ei ſol eſt iuxta theologiam gentilium, cuius aeſtibus peſtis excitatur, quam proinde miſſis ab Apolline ſagittis exiſtere intelligit. Peſtem vero quadrupeda animantia primo inuadere norunt medicorum filii, eiuſque rei ex parte rationes allegauit l. c. Heraclides. Vnde etiam tantum abeſt, vt in eo negotio Zoili inſiſtens veſtigiis Homerum reprehenderit Philoſtratus, vt potius erudite id fictum agnoſcat, atque, quomodo ex ea fictione vberior gratia poemati Homeri conciliari potuiſſet, oſtendat: eo enim ſpectant quae de Palamede narrat Vinitor in hiſtoria eius §. IV. Vnus adhuc ſuccurrit Homeri locus qui Zoili *φληναφείας* effugere non potuit. Eſt is Odyſſ. Ι΄ v. 60 vbi, nauali cum Ciconibus praelio deſcripto, ait

Ἕξ δ' ἀφ' ἑκάςης νηὸς ἐυκνήμιδες ἑταῖροι
Ὤλονθ'.

Sex ſibi in iſto praelio ſociorum e quauis naui diſperiiſſe indicans. Quid ad haec Zoilus? Scilicet, veroſimile haut eſſe aequalem ex quauis naui ſociorum numerum mortem oppetiiſſe, quaſi ex compoſito aut inſtituto haec ita geſta fuiſſent. Sed & illud exiguum eſt, facileque aequo cenſori approbandum; nempe, vt veteres Grammatici non inepte reſponderunt, interemtorum in tota claſſe ſumma computata, atque in naues ex aequo diſtributa reſidua manu, ſex minus quam antea quamuis nauem habere euenit vectores, id quod ſibi

vult

vult Eustathius, ad locum Homeri, a Zoilo notatum, ita commentatus: *οἱ δὲ λύοντες ἀντιλέγουσιν αὐτῷ πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, ὡς ἐλλογηθέντων τῶν ἀπολωλότων ταῖς ὅλαις ναυσὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ πρώην ἀριθμοῦ ἐπιλειπόντων μιᾷ ἑκάστῃ ἀνὰ ἓξ ἀνδρῶν.* Eius igitur ingenii censorem poetae principis plerisque invisum fuisse non mirum. Certe idem odium non fuit, qui ante eum Homero adhuc viuo *ἐφιλονείκησε*, *Sagaridis*, apud Diogenem Laertium II, 46. Quamuis eum etiam non censuram in Homerica exercuisse putem, sed aemulum tantum ei sese praebuisse poetae, idem carmine argumentum prosecutum, si quidem ille, quod visum fere viris eruditis, cum *Syagro* est idem. Nam hunc quidem *πόλεμον Τρωϊκὸν ᾆσαι* diserte aiunt Aelianus lib. XIV. Var. c. 21. & Eustathius in prolegom. ad Iliad. p. 3. Imo si idem cum *Syagro Sagaris*, eorundem autorum fide maior aetate fuerit quam Homerus oportet, Orpheo atque Musaeo aequalis, vt eius proinde censorem agere non potuerit. Quae cum ita sint, vel idem non erit *Sagaris* cum *Syagro*, vel errauerit Diogenes Laertius, vel verba eius *ἐφιλονείκησε Ὁμήρῳ ζῶντι* ita accipienda erunt, vt aemulationem ipsi in scriptis superstiti cum Homero viuo intercessisse intelligamus.

Certius inter Homeri censores locum *Pythagorae* deberi constat, quem contra poetam hunc non pauca apud discipulos suos disseruisse, facile colligas ex iis, quae ex Hieronymo Diogenes Laertius refert lib. VIII. sect. 21. Eum scilicet sibi apud inferos visam retulisse Hesiodi vmbram, columnae aereae vinculis adstrictam stridentemque, Homericam autem ex arbore pendentem, serpentibus eam circumstridentibus, propter ea quae de Diis finxerat. Ergo Theologiam Homeri apud suos castigauit Pythagoras, reliqua Philosophi cura non aeque digna arbitratus, philosophica haut dubie seueritate. Sed eius hac quoque parte exanclata opera, cum in litterarum monimenta ab ipso relata haut fuerit, non potest cum iis quae Philostratus eo de argumento scripsit in comparationem venire.

Heraclitus ille tenebricosus haut mitiore certe quam Zoilus animo in Homerum debacchatus esse videtur, dignum eum esse dicens, qui ex sacris relegetur certaminibus, colaphisque caedatur. Sic enim Laertius X, 1. *τόν τε Ὅμηρον ἔφασκεν ἄξιον ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκβάλλεσθαι καὶ ῥαπίζεσθαι.* De eo tamen neque quid tantopere in poeta reprehenderit, neque quod scripto id fecerit constat. Theologiam Homericam eum maxime offendisse non dubitem, qua parte profecto iure censuris philosophorum Poeta ille patebat. Cui si finxisse de Diis nonnulla condonare vel maxime voluissent, finxisse ea tamen, quae in exemplum tracta a mortalibus morum disciplinam pessundarent penitus, ignoscere non poterant. Vt facilius Heraclitus veniam inuenerit quidem, si in eius argumenti tractatione suae vel maxime *χολῇ* aliquantum indulgeret: ab eius tamen *σκότει*, licet vel maxime eius quaedam in Homerum extarent, non multum luci ingenii, quae in Philostrati Heroico refulget, metuendum esse videatur.

Quod Pythagoram & Heraclitum id *Xenophanem* quoque Colophonium male habuit, quem *ἀποθανόντι* Homero *φιλονεικῆσαι* Laertius testatur, l. II. s. 46. Elegias & Iambos vero composuisse ait, quibus tam Homero quam Hesiodo de Diis dicta reprehendat: *γέγραφε δὲ καὶ ἰάμβους καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ θεῶν εἰρημένα.* Id. lib. IX. s. 18. Ea caussa fuit, cur Timoni Sillographo

Ζεινοφάνης ὑπάτυφος, Ομηρ(ο)απάτης ἐπισκώπτης

audiret, vt rectius quam apud Laertium l. c. legitur apud Sextum Empiricum, lib. I. Hypotypos. c. 33. ὑπάτυφος nempe, vt idem explicat, ὡς κατά τι ἄτυφος, & Ομηραπάτης ἐπισκώπτης, ἐπεὶ τὴν παρ' Ομήρῳ ἀπάτην διέσυρεν. Specimen eius scripti non contemnendum habemus apud eundem Sextum aduersus Mathematicos lib. I. p. 57. Ομηρος δὲ, inquit, καὶ Ησίοδος κατὰ τὸν κολοφώνιον Ξενοφάνη

Οι πλεῖς' ἐφθέγξαντο θεῶν ἀθεμίσια ἔργα
Κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.

Itemque lib. VIII. p. 341.

Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ομηρος θ' Ησίοδός τε
Οσσα παρ' ἀνθρώποισιν ὀνείδεα καὶ ψόγος ἐςὶν,
Κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.

Iungamus statim iisdem Platonem, philosophum itidem, eadem Homeri de diis doctrina offensum, atque propterea fuse satis contra poetam & erudite disputantem, libri II de Republica fine & III initio, quo demum sententiam in Homerum dicit ἀποπέμποιμεν δὲ εἰς ἄλλην πόλιν, μῦρον κατὰ τῆς κεφαλῆς καταχέαντες, καὶ ἐρίῳ σέψαντες, honorifice quidem & sine ignominia, sed emittendum tamen ex ciuitate sua iudicans. Quod quidem iudicium non Heraclidae tantum Pontico acerbae aduersus Platonem censurae causa extitit, ipsum ex lege talionis vicissim relegandum statuenti, ἐῤῥίφθω δὲ, inquit, καὶ Πλάτων ὁ κόλαξ, ὁ Ομήρου συκοφάντης, ἔνδοξον ἀπὸ τῆς ἰδίας φιλοσοφίας τὸν φυγάδα προπέμπων λευκοῖς ἐρίοις ἐςεμμένον, καὶ πολυτελεῖ μύρῳ τὴν κεφαλὴν διάβροχον. Sed & Dionysio Halicarnassaeo, in epist. ad Cn. Pompeium p. 203, argumentum φιλοτιμίας *ambitionis* Platonicae praebuit: eam enim Homeri aemulatione maxime eum prodidisse ait, quem corona donatum vnguentisque delibutum, ex ea, quam constituebat, republica relegauerit, quasi his ipse, qui eiiciebatur egeret, per quem cum omnis alia institutio in vitam ingressa sit, tum etiam ad extremum philosophia. Verum ipsa ecce Dionysii verba: ἦν γὰρ ἐν τῇ Πλάτωνος φύσει, πολλὰς ἀρετὰς ἐχούσῃ, τὸ φιλότιμον. ἐδήλωσε δὲ τοῦτο μάλιστα διὰ τῆς πρὸς Ομηρον ζηλοτυπίας, ὃν ἐκ τῆς κατασκευαζομένης ὑπ' αὐτοῦ πολιτείας ἐκβάλλει, στεφανώσας καὶ μύρῳ χρίσας· ὡς δὴ τούτων αὐτῷ δέον ἐκβαλλομένῳ, δι' ὃν ἥτε ἄλλη παιδεία πᾶσα παρῆλθεν εἰς τὸν βίον, καὶ τελευτῶσα φιλοσοφία. Neque ea se Dioni Chrysostomo probasse Platonis censura videtur, qui ea quidem acerbitate, qua Heraclides & Dionysius eam haut est insecutus, sed pro suo in vtrumque magnorum istorum virorum studio, non facile esse ait inter duos amicos, quorum amborum conspicua sit autoritas, controuersiam dirimere, eorumque alterum condemnare, sed tamen procliuiorem se ad Homeri causam defendendam esse minime obscuris indiciis prodidit. vid. ipsum in orat. LIII. de Homero.

Hinc mirum inter Homeromastigas ipsum Dionem Chrysostomum alibi nomen profiteri, cuius tamen summum in Homerum studium fuisse tum ex allegata oratione, tum ex LV qua cum Socrate Homerum comparauit, elucescit. In oratione nempe XI, quae Τρωικὸς λόγος inscribitur, & de Ilio non capto agit, adeo acerbe Homerum impetit, vt nihil in eum dici seuerius possit. Critica, vt iam non repetam cl. Viro Io. Henrico

Vrsi-

Vrſino eam in rem dicta, parum ſolida vſus, dum poema ad hiſtoriae leges exigere vbique videtur, & tamen diſerte fatetur (p. 176.) nullos extitiſſe Homeri aetate poetas alios, vel hiſtoriographos, qui verum dicerent, quo facilius fuerit eum, primum iſtud argumentum aggreſſum, ſuas ſimplicioribus fabulas obtrudere, e medio iam ſublatis iis qui Troianis rebus interfuiſſent, & obſcura tantum fama de iiſdem ſuperſtite. Vnde velut hiſtoriam redarguens Homeri ποίησιν, vt ne grauiore deſtituatur autoritate, neſcio quem Onophiticum nobis ex Aegypto ſacerdotem adducit, ex ſacris ſtelis, a Menelao in Aegypto relata continentibus, certiora depromentem. Sane multo hac ex parte prudentius rem aggreſſus eſt Philoſtratus noſter, quem ſi nulla alia re, certe eo, quod operis ſui oeconomiam poematis, quod cenſura inſequitur, elegantiſſime accommodauerit ingenio, maximam iudicii ἀκρίβειαν omnibus, qui rite attenderint, approbaſſe exiſtimamus, ſuoque loco ex parte demonſtrabimus.

Id antequam fiat duo alii nobis Ὁμηρομάστιγες adhuc commemorandi, quorum Dionem Chryſoſtomum aetate antecedit alter, alter ſequitur. Qui antecedit *Daphidas* eſt, vt Valerio Maximo l. I. c. 8. Heſychio item illuſtri & Suidae vocatur, velvt Ciceroni de fato, ac Straboni lib. XIV audit, *Daphilas*, Telmiſſenſis Grammaticus, qui, Suida teſte, περὶ Ὁμήρου καὶ τῆς αὐτοῦ ποιήσεως ὅτι ἐψεύσατο eſt commentatus. At *hominem ineptae & mordacis opinationis*, ita vt Apollinem quoque Delphis irridendi cauſa conſuluerit, vt de eo relatum Ciceroni, Valerio Maximo, Straboni, Heſychio, Suidae locis citatis, turpique exitu infamem, quid aliud, quam ſcommata ſparſiſſe credas in poetarum principem, quae cum grauioris viri modeſta atque iucunda κρίσει contendi vix mereantur. Iuniorem quem dixi Dione, Lucianus eſt: Is non in Philopſeude (T. II. p. 463) & *Gallo* (p. 26) tantum Homerum de rebus ad Troiam geſtis ſtrenue mentitum ait, de quibus certi reſcire nihil quicquam potuerit, qui ea aetate, vt fingit ridicule, camelus in Bactris fuerit, eumque ridet quod Helenam, quam Troianis temporibus anum fuiſſe oporteat, Hecuba aetate non inferiorem, ſi quidem virginem raptam a Theſeo eſſe ſit verum, tanto bello cauſam dicat praebuiſſe; verum & paſſim, maximeque in Deorum dialogis, eius de Diis fictiones in ludibrium vertit & iocum. Sed cum ſerio is nuſpiam agat, optimeque dicta in ridiculum ſenſum detorqueri poſſint, ſolidum de poeſi Homerica iudicium ex eo vix inſtituas, vt ne cum eo quidem in arenam deſcendere Philoſtratum noſtrum pudere debeat.

Non eſt, quod alios allegem, qui obiter Homerum mendacii & fabularum reum peregere, qui ipſi neſcire videntur, quid dicant, hoc ita crude in poeta reprehendentes. Nec eſt, quod recentiorum quorundam aduerſus eundem cenſuras prolixe exponam, id enim hoc loco non ago, cui propoſitum iam eſt Philoſtrati *Criſin* paulo penitius expendere, eiuſque virtutes, quibus aliorum ex veteribus cenſuras ſuperare videtur paucis exponere. Mores itaque primo Critici noſtri animumque, quo iſtam cenſuram ſuſcepit, quod attinet, tantum abeſt vt φιλοτιμία atque aemulationis ſtudium in eo deprehendatur, vt potius contraria omnia ex genere ſcribendi colligere liceat. Vt enim laudes taceam liberali manu in Poetam paſſim congeſtas, in *Proteſilao* maxime §. IV: & digreſſione in laudes Homeri perquam honorifica, toto capite XVIII inſtituta, qua θειασμὸν *diuinum afflatum*, Apolliniſque & Muſa-

rum

rum inspirationem ei tribuere non veretur. Certe hoc ipso, quod Heroi tribuit Troiano quaecunque in Homerum dicuntur, eique non inuidiose quidem Homerica carmina perstringenti, verum res sibi rectius notas enarranti, egregie & modestiae consuluisse, debitaeque manibus Homeri venerationi videtur, & inuidiam prudenter declinauisse, quae reliquos Homeromastigas oppressit fere omnes, qui sola φιλοτιμίᾳ ducti id tantum quaerere videbantur, vt ingenii laude principem poetarum superasse viderentur, cui indignis modis, conuitiis etiam & ludicra dictione adhibita, naeuos suos exprobrarent.

Contra commendat hancce Philostrati operam, quod praecipuam caussam modeste reprehensae Homericae poeseos ex scriptis eius passim elucescat pietatem fuisse, qua tum Palamedis prosecutus memoriam est, praecipui litterarum & artium inter Graecos statoris, tum alios quosdam homines eius aetatis, virtute inclutos, quibus celebrandis vel nullam vel exiguam operam Homerus praestiterat. Qui Philostrati quidem affectus, vt grati animi est & probi, atque ad virtutis exemplorumque virtutis commendationem pertinet vnice; ita opera eo animo suscepta non poterat non ipsi legentium adiungere animos. Quam aegre autem iste praestantissimorum virorum neglectus ei fecerit, non ex ipsis tantum Heroicis, sed & alibi ei scriptis colligere est, vt hoc minus de eius studii dubitare liceat sinceritate. Sic enim tertio de vita Apollonii libro cap. 19. generali oratione Graecos increpantem inducit Iarcham, Indum, quod Troicos tantum suspicientes Heroes, alia magna nomina ita negligant, atque propterea eos ait ἀπολωλέναι τοὺς ἐπὶ τῇ Τροίᾳ λόγους. Deinde cap. 22 eundem Iarcham sistit, haut obscure Homero exprobrantem, quod Palamedis mentionem nullam fecerit, magni viri & sapientis, cum tamen multis, non adeo praestantibus, carmine suo nominis conciliauerit immortalitatem. Rursum lib. IV. cap. 16. de eadem re conquerentem inducit Achillem, suadentem Apollonio vt sepulcrum Palamedis restituat, ratione allegata, quod intercedat viris eruditis & sapientia conspicuis inuicem necessitudo: σοφοῖς γὰρ πρὸς σοφοὺς ἐπιτήδεια, vt ibi habemus. Atque haec ipsa caussa etiam est, quae Philostrati quoque studium Palamedi adiunxit, vtque iniquius ferret Homeri de eo silentium effecit.

Eadem vero animo sibi aegre facere haut minus luculenter in ipso *Heroicorum* opere ostendit, in cuius exordio §. V. plerorumque Heroum res praeclare gestas parum vulgo notas ait Vinitor, eo quod admiratione poeseos Homericae perculsi in solum Achillem atque Vlyssem oculos conuertant plerique, nulla habita aliorum virorum bonorum ac strenuorum ratione. Palamedis vero sui hoc frequentiorem ingerere memoriam affectat, hoc maiore cum animi sensu, quo ea altiore obliuionis caligine apud Homerum sepulta iacet. Hinc nullius Heroum frequentius facta commemorat, virtutes celebrat, quod in ipso statim *Protesilao* ter § nempe XI XVII & XX fecit, fuse inde rursum, in *Aiace Telamonio*, *Palamede*, *Vlysse*, *Achille*. Hoc magis aegre sese ferre Homeri de eo silentium testatus, quo prolixior in Palamedis extitit laudibus: quo pertinentia rursum videri possunt, quae habentur in Protesilao § V & XX. it. cap. XVIII. §. V. Ea in re tamen iterum obseruanda Philostrati modestia atque ἐπιείκεια. Ne enim Homerum grauius premat odium ob Palamedis neglectum, atque nimium in Vlyssem, hominem non adeo laudandum, studium, eumque acerbius insectatus Philostratus videatur, ex pacto ita Poetam se gessisse scite fingit, cum manibus Vlyssis inito, quod detre-

detrectare non potuerit, nisi penitus Troicarum rerum ignarus, omnino de illis silere voluisset, quod faciendum ei erat, nisi ab Vlysse ista lege ea accepisset. vide cap. 18. Heroic. §. II.

Verum satis de ingenio quo vsus ad hoc opus accessit Philostratus. Quantum ad ipsam censuram attinet, non Grammaticis ea minutiis absoluitur, non circa epithetorum delectum, non eiusdem rei factam identidem repetitionem, non vsurpatam in prosodia vocum licentiam, aliaque eius commatis, quae ab aliis exiguo legentium vsu, magno taedio, ei inuidiose exprobrata fuere. Neque dispositionem Epopoeiae Homericae aggreditur, quod Dion Prusaeensis in Troico fecit, parum felici successu, vt ostendere facile esset, id quidem si a nobis nunc ageretur. Circa solam inuentionem igitur Philostrati nostri κρίσις occupata est. Suntque duo inprimis, quantum perspicio, quae reprehendit: Nempe cum Epopoeiae sit officium certas virtutes suadere, in odium adducere vitia per fabulam, cui idoneae personae ex vetere historia deligantur, Homero quod neglectū hoc sit, vt πρόσωπα Epopoeiae suae deligeret, inprimis ornandae ei, finique proposito assequendo conuenientia primum taxatur. Hinc est quod Palamedis inprimis, virorum fortissimi & sapientissimi, atque Hierae, Mysorum illo aeuo reginae, feminei sexus illustrissimo exemplo, nullas esse in hoc poemate partes Philostrato displiceat. Alterum, quod reprehenditur, est, quod iis, quas produxit, personis vel parum conuenientia fingat, vel magis conuenientia, & quae τῇ ἑνότητι τȣ̃ χαρακτῆρος, quam vocant, herois magis essent accommodata, fingere haut pauca potuisset poeta. Nempe & istud ad veras Epopoeiae virtutes pertinet, cuius perinde atque tragoediae est, vt id quod *verosimillimum* est maxime sequatur, vt sine quo ei proposita morum emendatio difficilius obtineatur: quam in rem plura post veteres, Aristotelem maxime atque Horatium, nostri seculi deliciae Dacerius, Bossulus atque alii obseruarunt. Neque enim ita accepturum quenquam, in hoc genere rerum paulo diligentius versatum, Philostratum existimo, quasi eo animo *Protesilaum* nobis sistat, haut pauca de Troianis rebus aliter quam Homerus narrantem, quod historicam veritatem in fabulis istis sequendam & eruendam putaret, atque adeo Homerum ad historiae leges exigendum crederet, quod alios eius censores spectasse videmus. Certe enim nouerat Philostratus ad historiae Troianae veritatem exacte rimandam nullam viam patere, qui diserte fatetur sub exordii fin. §. III. nulla extare scriptorum de Troianis rebus, qui ea aetate floruerint, monimenta, ex quibus reuinci Homerus valeat. Atque ne ipsius quidem aetate certam earum rerum notitiam superstitem fuisse agnoscit, quamobrem opus eum habuisse ait, vt ab Vlysse de iisdem institueretur cap. XVIII. §. V. Haec vero qui penitissime perspecta habeat, qua ratione de historica rerum veritate cum Homero contendere ausit? quae autoritas, quae testium fides, quae alia argumenta istam dirimerent controuersiam? Praeterea ob hoc ipsum μυθικῶς instruit orationem, *Protesilai* herois manes in scenam producens, vt intelligatur, ab eo prolata non historiam certiorem, sed μύθȣς aptius confictos continere. Nihilque adeo aliud propositum habet, quam vt ostendat, quomodo verosimilius, aptius, personis quas inducit conuenientius μυθοποιεῖν potuisset Homerus, vt nitidior inde totius fabulae suae magisque ἐυάρμοςος atque iucunda facies exsurgeret. Et ne fides ei rei apud quemquam deesse possit, ad ipsum loquendi modum, quo passim in illa censura siue *Protesilaus*, siue ὑποφήτης eius Vinitor vsus

est,

est, attendi paulo accuratius velim, solet enim fere dicere πιθανώτερα esse h. e. *verosimilia* magis, quae ipse dicat. Maxime autem res in oculos incurrit in Achille cap. 8, vbi Achillis cum Scamandro fluuio rixa πιθανότητος potissimum argumento exploditur. Nempe ea Iliados parte in poetica descriptione & venustate nihil desiderari posse ait, sed vere ποιητικὰ & κεχαρισμένα ea esse, at τὸ πιθανὸν *verosimile* non obseruari. Neque enim esse probabile, Scamandrum, exiguum in Troade fluuium, Achilli, giganteae proceritatis viro, superatu difficilem fuisse: neque item quod cum fluuio voluerit rixari Achilles: quin potius, si aliquid ab eo potuisset noxae imminere, fuisse deuitaturum. Esseque adeo πιθανώτερα quae a Protesilao narrata eo loco subiunguntur.

Quantum ad eius vero censurae soliditatem attinet, ea seipsam facile probabit legentibus. Certe enim in eis, quae de Antiphalo, Scylla, inferis Sirenibus finxit Homerus, reliquis item, quae tanquam minus *verosimilia* reiiciuntur in Protesilao §. XX, Palamede & Vlysse §. XII, & Aiace Telamonio §. III, adeo parum est probabilitatis, vt pro impossibilibus facile habeat lector non nimis acutae naris. Eiusdem generis sunt, quae contra monstrosam Chironis formam in Chirone §. I, Achillis arma a Vulcano fabricata & varia caelatura ornata in Achille §. IV, equos item eiusdem immortales ibid. §. X, & Musas funus eius lamentantes §. XII disputantur: denique ea, quae de Diis Homerum finxisse ait, μικρὰ καὶ φαῦλα iisdem tribuentem. Quae vltima, vtut defendere nonnulli eo conati fuerint, quod ἀλληγορούμενα sint, exquibus sunt Heraclides & Dion, ille in *Allegoriis* quorum hic in *Homero* videri possunt, eo tamen imbecillum valde Homero auxilium ferre videntur. Nam quaecunque ἐποποιΐαν ingreditur fabula, vltra *verosimilitudinis* limites accersenda non est. Neque iusta reprehensione carere potest, quod sanctissimum mortalibus esse debet, profanis imo spurcis huiusmodi repraesentationibus contaminare.

Plane impossibilia quidem non sunt alia pleraque nostro in Homero reprehensa, ita tamen conficta, vt haut paulo magis commode & verosimiliter potuissent effingi, pulcerrimo carmini maiorem gratiam, si id factum fuisset, conciliatura. Huc spectant, quae *Protesilai* cap. XX contra Helenam disputantur, expudorata fronte apud Homerum in Ilii sese sistentem moenibus: quam ne tolerasse quidem vrbe sua Hectorem, aliosque conspicuae virtutis heroes, summisque calamitatibus obnoxium populum Troianum, sit verosimile: contra Paridis item & Menelai pugnam, & Dearum ac Heroidum in Vlyssem ad senium iam vergentem amoribus, ibidem: contra Memnonem porro Homericum, ex remotissimis Aethiopiae partibus auxilia adducentem, *Nestore & Antilocho* §. III: Contra consilium fugae quod a Diomede datum Homero fingitur, fortissimo viro, & cuius ingenio plane tale sit indignum consilium, *Diomede & Phenelo* §. II: contra vallum Graecis exstructum Heroicorum animorum imperterrito robori minus conueniens ibid. §. III: contra Idomenei in Ilii obsidione praesentiam, quem scilicet Κρήτης ἑκατομπόλεως regem, opibus inferiori Agamemnoni imperio & auspiciis cedere voluisse haut sit probabile, *Idomeneo*: contra oblatum ab Aiace Locrensi Cassandrae vitium, vt indignum plane Heroico animo facinus, in *Aiace Locr.* §. II; contra allegatam Homero cognominis Aiacis Telamonii, quo *magnus* est dictus, rationem, cum verosimilius sit ab animo & gestis quam a corpore

re magnum vocari heroem *Aiace Telam.* §. I: contra Vlyſſis in palaeſtra ab eo reportatas victorias ibid. §. II: contra Hectoris fugam, in *Hectore:* contra effeminatas Achillis in funere Patrocli lacrymas *Achille* §. VII: contra iram ab Achille impotenti animo ob Briſeida conceptam, cuius cauſam, Heroe magis dignam, fingere licuiſſet necem amiciſſimi Palamedis iniuſtam ibid. contra legationem reconciliationis cauſa ad Achillem obitam, in qua Diomedis partes Aiaci potius deferendas putat, ſanguinis iure iuncto Achilli, eidemque Palamedi amiciſſimo ibid: denique contra Troianorum conſternationem, fugam, exitium, ſoli Achilli iam rurſum ad pugnam prodeunti adſcripta ibid. §. VIII: & ſi quae alia ſunt eius generis, non abſurda quidem plane atque impoſſibilia, vt tamen probabilia magis afferri potuiſſent. Cum quibus ſi, quae Philoſtratus ſubſtitui poſſe indicat, contendas, haut paulo ſane minorem exinde gratiam Homericae fabulae accedere iudices.

Atque in pleriſque iſtorum ſatis belle ſeſe tueri Philoſtrati poſſe κρίσιν exiſtimem. Vnum praeterea eſt, idque paucis monitum eidem, de quo non praeceps nimis ei aſſenſum praebere velim. Nempe in *Proteſilao* §. XX. neque illud in Homero probare heroem iſtum ait, quod, cum Troiae res argumentum carminis ſibi eſſe voluiſſet, illud tamen ſtatim poſt Hectoris abrumpat mortem, ad finem vſque Troiani belli hiſtoriam minime perſecutus. Nempe eum quaſi feſtinantem ab illo reſilire ait, vt ad alterum, quo Vlyſſis geſta deſcripſit, accedere valeret. Certe enim, ſi recte de epopoeia Homerica praeeunte Ariſtotele iudicarunt viri docti, non id egit Homerus, vt totius belli Troiani ab initio ad finem vſque perſequeretur hiſtoriam. Verum ei propoſitum potius fuit fabulam proferre, qua Graecos ſuos inſtitueret, nihil magis ipſis nocere poſſe, quam ſi principes ipſorum, tot paruis ciuitatibus diſtracto Graecorum corpori imperantes, mutuis odiis diſſideant. Ei ſcopo ſufficiebat profecto illa Troiani belli pars, quam in Iliade delineandam ſibi ſumſit Homerus; neque vlla alia re opus erat, quam vt principes Graecorum Achillem & Agamemnonem ſiſteret, quibus mutuis odiis diſtractis Graecorum res grauiſſima clade ab hoſtili exercitu afficeretur: quae reſtitui inciperet ſimul ac reconciliati diſſidentium Principum animi eſſent. Imo, ſi merentur doctorum aſſenſum, quae de *tempore* Epici carminis noſtra aetate doctiſſimus Boſſulus eſt commentatus, hoc minus locum inueniet Philoſtrati reprehenſio, cui diſplicuiſſe videantur quae Boſſuli ſententiam ſecutis in praecipua etiam laude erant collocanda. Nimirum vt comoediae tragoediaeue *tempus* ſuum praefigunt, qui *theatrum* regulis circumſcribere laborarunt, quod vltra vnius diei ſpatium extendi prohibent accuratiores, ita Epica narratio quoque hac parte limitibus certis deſtitui hautquaquam debere videtur. Neque ingenio caret, quod ſtatuunt viri eruditi, id quod tragoediae eſt dies, hoc epopoeiae anni tempeſtates eſſe, rei gerendae maxime idoneas, cui aeque incommoda bruma ſit quam nox theatro eſt, vtraque iſtarum temporis partium hiatum quaſi quendam conſtituente, neque ſine vitio & dedecore iſtius generis poemata interpellante. Cui profecto regulae, ſi certa eſt, ſi rationi conſentanea; egregie ac commodatum eſt Iliados tempus, imo potius exemplum praebet eiuſdem. Nempe initium Iliadi praebet peſtis decendialis, poſt quam decem viciſſim elapſi finguntur, quibus valetudinem Graeci curauerint. Eos quinque diebus continuata excipiunt praelia: Vndecim inde dies iuſtis Patroclo, & totidem Hectori perſoluendis impen-

duntur, in quibus id quidem poema deſinit, tempus proinde complexum XLVII dierum, quo tota illa fabula, qua ad concordiam Graeci inſtituuntur, ſit peracta. Verum ea in re definienda praeſidens quidem ego eſſe non audeam.

Supereſt vt pauca adhuc de obſeruata a Philoſtrato in hoc opere *οἰκονομίᾳ* atque diſpoſitione ſubiiciam. Ipſum igitur opus quidem poſt Exordium, quo occaſio quaeritur de hiſce rebus colloquio, atque propoſitionem qua ſumma dicendorum exponitur, primo inſtituta de ſtatura heroum *διατριβῇ*, ordine primum Graecos heroes, inde Troianos ſiſtit, Achille, quod prolixior de eo inſtituatur narratio, vltimo loco reſeruato. Ceterum ego quidem eodem tenore a Philoſtrato continuatam eſſe orationem exiſtimem, a quo propterea etiam *Τρωϊκὸς λόγος* haec ipſa commentatio appellatur. Eius rei mihi argumento vel ipſae ſunt orationis formulae, quibus coniunguntur de vno heroe dicta cum eis, quae de ſequente dicenda ſunt, ita dramatis huius partes conſtringentes, vt niſi inuitae diuelli haut poſſint. Eius rei tot exempla fere habes, quot heroes in hoc opere delineantur, decerpam tamen illuſtriora nonnulla. Sic Aeneae igitur hiſtoria ita cum Hectoris rebus coniungitur vt *μάχεσθαι μὲν τούτου ἧττον, συνέσει δὲ περιεῖναι τῶν Τρώων, ἀξιοῦσθαι δὲ τῶν αὐτῶν Ἕκτορι* dicatur. Et de *Proteſilao* agere ita incipit, vt Phoenix gratuletur Vinitori cognitionem rerum, de quibus hucuſque narrationem inſtituerat, iamque ſe fidem ei habere teſtetur, tum vero ſtatim interroget de Proteſilai rebus, quarum inde hiſtoria ſubiungitur. Quae certe Dialogi ſunt nulla intermiſſione aut diſtinctione continuati. Accedit, quod quorundam heroum res ita ſint inuicem permiſtae, vt in diſtincta capita diſtrahi ne potuerint quidem. Exempla habes cap. III, quo coniunctim de Neſtoris & Antilochi rebus agitur. Equidem ibi in prioribus editionibus §. II, noſtra diſtinctione conſtituto, tituli loco nomen ANTILOCHI inſcriptum legitur. Verum, quam ſine ratione factum id ſit, facile patet ex ſtatim ſequente §. III. quo ad Neſtoris formam delineandam reditur. Vt manifeſtum ſit parentis ac filii res eadem oratione coniungi. Simili modo cum Vlyſſe rem ſe habere credo, cuius nomen tituli loco ſuperſcriptum legitur cap. XI §. XII. At toto illo capite iuxta cum Palamedis rebus exponebantur Vlyſſi geſta, §. XII vero nonnulla ſolum ad ingenium & mores eius pertinentia inſuper attingebantur. Clarior res de *Teucro* eſt, cuius nomen titulum praebebat cap. XI. §. V. a verbis illis *τὸν δὲ Τεῦκρον νέον*, &c. vſque ad finem capitis, poſt quem tamen titulum nil aliud, quam tria verba de Teucri forma ſequebantur, cuius mentio data occaſione in praecedentibus facta fuerat; reliqua vſque ad finem capitis tranſitionem continebant ad Troianorum heroum hiſtoriam. Denique idem capite vltimo, de *Achille*, quoque admiſſum, cuius §. XIII. nouus titulus NEOPTOLEMVS erat ſuperſcriptus, cum tamen manifeſtiſſimum ſit, paucis tantum eo loco ex occaſione oblata *Neoptolemi* res attingi, ſtatim vero ad Achillem rediri, cuius etiam hiſtoriam extremum huius operis eſſe occupaturam diſerte praedixerat antea Philoſtratus cap. XII. §. IV. His ego argumentis plane conuincebar, ab ipſo Philoſtrato hoſce titulos, operiſque adeo diuiſionem profectam non eſſe, tam parum iis quae ſcripſerat accommodatam. Inque ea ſententia eo inſuper confirmabar, quod cap. XVII. praefixus titulus EVPHORBVS inueniretur, inde vero textus, nulla noua diſtinctione conſtituta, vſque ad cap. XIX. quod *Achillis* titulo

inſi-

insignitum fuerat; continuaretur. Quo nihil absurdum magis fieri poterat, cum tota illa digressio de *Homero*, quam capite XVIII. inclusimus, *Euphorbi* titulo nequeat comprehendi. Hinc ipsius ego hos titulos Philostrati quidem haut esse firmiter conclusi, eandemque adeo mihi in relegandis eis libertatem deberi, quam alii in iisdem inepte intrudendis vsurparunt, existimaui. Vt lectorum tamen commoditati in legendo allegandoue consulerem, capitum distinctionem, quae non multum ab ista *titulorum* in prioribus editionibus designatione abeat, institui, nominaque Heroum argumenti loco in margine adieci: si qua ea ex parte a prioribus editionibus mihi recedendum fuisset, eius rei in notis insuper indicio facto. Cum vero de nonnullis Heroum paulo prolixior instituta narratio a Philostrato fuerit, capita sectionibus vel paragraphis distinxi, argumentis orationis, quantum potuit fieri, accommodatis. Atque ea sunt, quibus ab aliis differt, siue Latinis siue Graecis editionibus, quarum recensionem alibi dedimus, nostra haecce, quae vt quam emendatissima prodiret quibus subsidiis sit effectum, quid in refundenda Stephani Nigri versione praestitum, in prolegomenis explicatum dedimus, toti huic collectioni operum Philostrateorum praemissis. Nam quod ad Antonii Bonfinii versionem Heroicorum attinet, quam iuxta cum interpretatione vitarum sophistarum, imaginum, & epistolarum Matthiae Coruino, Regi Hungariae, obtulit, eius vix mentionem faciendam duximus, cum ea intra Bibliothecae Vindobonensis cancellos delitescat quidem, testante P. Lambecio Bibl. Vindob. lib. II. p. 995, lucem vero nunquam adspexerit; ea enim fortuna ex versionibus Bonfinii, quibus Philostratos illustrauit, soli obtigit ei, qua vitas sophistarum est interpretatus, vt suo loco ostensum fuit.

Iamque adeo nihil est amplius cur te moremur, Lector beneuole, Tu bene vale, & iucundissimo sermonum istorum Heroicorum vsu fruere.

INDEX HEROICORVM.

ΦΛΑΥΙΟΥ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ[1] ΗΡΩΙΚΑ[2].

FLAVII PHILOSTRATI HEROICA.

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΟΣ καὶ[3] ΦΟΙΝΙΞ.

ΑΜΠΕΛ.

Ἴων ὁ ξένος, ἢ πόθεν; Φοῖ. Ἀμπελουργὲ, τῶν περὶ Σιδῶνά τε καὶ Τύρον. Αμ. τὸ δὲ Ἰωνικὸν τῆς στολῆς; Φοῖ. ἐπιχώριον ἤδη καὶ ἡμῖν τοῖς ἐκ Φοινίκης. Αμ. πόθεν οὖν μετεσκεύασθε; Φοῖ. Σύβαρις Ἰωνικὴ[4] τὴν Φοινίκην κατέσχεν ὁμοῦ πᾶσαν. καὶ γραφὴν ἐκεῖ οὔ τις[5], οἶμαί, φύγοι[6] μὴ τρυφῶν. Αμ. βαδίζεις δὲ ποῖ, μετέωρός τε καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ἐν ποσί; Φοῖ. ξυμβόλου καὶ φήμης, Ἀμπελουργὲ, δέομαι περὶ εὐπλοίας. Φασὶ γὰρ ἡμᾶς ἀφήσειν ἐς τὸν Αἰγαῖον αὐτόν· δεινὴ δὲ, οἶμαι, ἡ θάλαττα, καὶ οὐ ῥᾳδία πλεῦσαι. βαδίζω δὲ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῷ ἀνέμῳ· τὰ γὰρ ὑπὲρ[7] εὐπλοίας πρὸς τουτονὶ τὸν τρόπον[8] θεωροῦσι Φοίνικες. Αμ. σοφοί γε, ὦ ξένε, τὰ ναυτικὰ ὄντες. ὑμεῖς γάρ που[9] καὶ τὴν ἑτέραν ἄρκτον[10] ἐνεσημήνασθε τῷ οὐρανῷ, καὶ πρὸς αὐτὴν πλεῖτε[11]. ὥσπερ δὲ τὰς ναυτιλίας ἐπαινεῖσθε, οὕτω τὰς ἐμπορίας διαβέβλησθε[12], ὡς φιλοχρήματοί τε καὶ τρῶκται. Φοῖ. σὺ δὲ οὐ φιλοχρήματος; Ἀμπελουργὲ, ζῶν ἐν ταύταις ταῖς ἀμπέλοις, καὶ ζητῶν ἴσως ὅς τις

VINITOR & PHOENIX, INTERLOQVVTORES.

VINITOR.

AN Ion es, hospes, vel cuiatis? *Phoenix.* Sum, o Vinitor, ex his, qui circa Sidona habitant ac Tyrum. *Vinitor.* Habitus autem vnde Ionicus? *Phoenix.* Patrius iam & nobis Phoenicibus est. *Vinitor.* Quid est igitur quod habitum mutastis? *Phoenix.* Luxus Ionicus vniuersam pariter occupauit Phoeniciam: neque ibi quis accusationem facile, vt puto, effugerit, qui luxui indulgere noluerit. *Vinitor.* Quid vero est quod incedis elatus, & obuia quaeque despiciens? *Phoenix.* Omine atque oraculo, mi Vinitor, opus habeo secundae nauigationis. Aiunt enim nos in ipsum Aegaeum soluturos: difficile autem, vt puto, id mare est, neque nauigantibus aequum. Tendo autem aduersus ventum: quae ad secundum enim pertinent cursum, hocce modo explorare solent Phoenices. *Vinitor.* Peritissimi nempe, o hospes, nauticae rei [qui sint:] vos olim enim Vrsae quoque minoris signum in coelo posuistis, & ad ipsam nauigationis cursum dirigitis. Verum vt nauigandi peritia laudem, ita mercatura reprehensionem meremini, pecuniarum auidi, ac voraces. *Phoenix.* Tune vero pecuniarum cupidus non es, o Vinitor, in hisce vitam agens vitibus? & quaerens fortasse vindemiam fa- Prooemium.

PROOEM. §. I. 1 Φλ. Φιλοστράτου] de autore huius operis vide prolegomena nostra generalia.

2 Ἡρωικὰ] Ἡρωικὸν vocatur hoc opus apud Suidam. Ἡρωικοὺς λόγους ipse vocat Philostratus *Achille* cap. 19.

3 Ἀμπελουργὸς καὶ Φοῖνιξ] editi male ἢ Φοῖνιξ. Veram lectionem coniectura assecutus fuerat Morell. Cod. Barocc. habet τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα Ἀμπελουργὸς καὶ Φοῖνιξ. Ceterum istos colloquentes fingit Philostratus in praedio quodam, non longe dissito *Eleunte*, Thraciae *oppido*. Qua de re plura inf. §. II. n. 12. & §. III. n. 9.

4 Σύβαρις Ἰωνικὴ] Σύβαρις pro luxu, Sybaritico haut dissimili. vide notata ad vitam Apollonii l. IV. c. 20. n. 8. Ionum vero luxus, maxime in vestibus, aliis quoque autoribus celebratur: τρυφεραμπεχόνας dictos memorat Athenaeus l. XII. p. 524. adde & p. 528.

5 οὔ τις] edit. male αὖτις. Verterat tamen Stephanus Niger, ac si ipse quoque οὔ τις legisset.

6 οἶμαι φύγοι] omittunt οἶμαι codices nostri omnes. pro φύγοι habet φεύγοι cod. Baroccianus.

7 τὰ γὰρ ὑπὲρ] cod. Laudianus legebat καὶ γὰρ ὑπέρ. Baroccianus vero & Collegii Noui apud Oxonienses omittebant ὑπέρ.

8 τὸν τρόπον] sic ex coniectura reponere ausus sum pro σκόπον, quod erat in vulgatis.

9 που] cod. Barocc. & Colleg. Nou. habent πω.

10 τὴν ἑτέραν ἄρκτον] *arcturus minor* de quo Germanicus in Aratum: *Arcturus minor a pluribus Phoenice &c. vocatur, quam Sidones aspicientes continuo nauigant.* & clarius Hyginus l. II. de ea loquens *& vere eam ab inuentoris nomine Phoenicen appellant.* De vtraque arcto Ouidius in Trist.

Magna minorque ferae, quarum regit altera GRAIAS
Altera SIDONIAS, vtraque sicca rates.

adde Manilium in Astronom. l. I. p. m. 10.

11 καὶ πρὸς αὐτὴν πλεῖτε] res notissima. vide Bochartum Geograph. S. l. I. c. 8.

12 τὰς ἐμπορίας διαβέβλ.] nempe mercaturam intelligit, quae *pecunia* continetur: nam antiquissimis Heroum temporibus permutatione mercium ea peracta est, vt nullus χρημάτων studio, sed solius *necessitatis* locus esse posset. Plinius lib. XXXIII. c. 2. *quantum feliciore aeuo, cum res ipsae permutabantur inter se, sicut & Troianis temporibus factitatum Homero credi conuenit.*

ꝭturum, qui pro racemis drachmas tibi ſoluat, cui muſtum ſis venditurus, item cui recens vinum, quod defoſſum, vt puto, habes, vt Maro. *Vinitor.* Hoſpes Phoenicie, ſi Cyclopes quidem terrarum eſſent alicubi, quos otio fruentes terra paſcere dicitur, neque plantantes quicquam, neque ſerentes; tum quidem incuſtodita, quaecunque e terra naſcuntur, manerent, vt quae Cereris ſint atque Bacchi: nec quicquam ex terra ortum venderetur, ſed neglecta omnia ac communia gignerentur, vt in porcorum mercatu. Vbi vero ſementem facere oportet, & arare, ac plantare, aliumque ex alio laborem ſuſcipere, terrae operam dantem, & anni tempeſtatibus obſequentem, ibi vendere atque emere neceſſe eſt. Nempe agriculturae quoque pecunia eſt opus: neque enim abſque ea aratorem ales, neque vinitorem, nec bubulcum, nec caprarium: nec tibi ad bibendum ac libandum erit poculum. Nempe hoc ipſum, quod iucundiſſimum eſt in Georgicis, vindemiare, data mercede peragere oportet: alioqui nihil facientes & ocioſi ſtabunt, pictarum imaginum ad inſtar. Hiſque adeo, o hoſpes, omnis agricolarum chori cauſam dixi. Quod meum autem attinet vitae genus, multo etiam illud eſt manſuetum magis. Nihil enim mihi cum mercatoribus rei eſt, nec, quid ſit drachma, noui, ſed bouem tritico, hircum vino, ſimiliaque ſimilibus aut emo, aut vendo, paucis vltro citroque verbis commutatis. *Phoenix.*

μὲν ὀπωρεῖ[13], καταβαλὼν σοι δραχμὴν τῶν βοτρύων, ὅτῳ δὲ ἀποδώσεις[14] τὸ γλεῦκος, ἢ ὅτῳ τὸν ἀνθοσμίαν, ὅν, οἶμαι, κατορωρυγμένον φὴς ἔχειν, ὥσπερ ὁ Μάρων[15]. Αμ. ξένε Φοῖνιξ, εἰ μὲν εἰσί που τῆς γῆς Κύκλωπες, οὓς λέγεται ἡ γῆ ἀργοὺς βόσκειν[16], φυτεύοντας οὐδὲν, οὐδὲ σπείροντας[17], ἀφύλακτα μὲν τὰ φυόμενα εἴη ἄν, καί τοι Δήμητρός γε καὶ Διονύσου ὄντα· πωλοῖτο δ' ἂν οὐδὲν ἐκ τῆς γῆς, ἀλλ' ἄτιμά τε καὶ κοινὰ φύοιτ' ἄν, ὥσπερ ἐν συῶν ἀγορᾷ[18]. σπείρειν δὲ ὅπου χρὴ, καὶ ἀροῦν, καὶ φυτεύειν, καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ πονεῖν προσκείμενον τῇ γῇ, καὶ ὑποκείμενον ταῖς ὥραις, ἐνταῦθα πωλεῖν τε χρὴ καὶ ὠνεῖσθαι. δεῖ γὰρ καὶ γεωργίᾳ χρημάτων. καὶ ἄνευ τούτων οὔτε ἀρότην θρέψεις, οὔτ' ἀμπελουργὸν, οὔτε βουκόλον, οὔτε αἰπόλον, οὐδὲ κρατὴρ ἔσται σοι πιεῖν, ἢ σπεῖσαι. καὶ γὰρ τὸ ἥδιστον τῶν ἐν γεωργίᾳ, τὸ τρυγᾷν ἀμπέλους, μισθοῦ χρὴ πράττειν. εἰ δὲ μὴ, ἄπονοί[19] τε καὶ ἀργοὶ ἑστήξουσιν, ὥσπερ γεγραμμένοι. ταυτὶ μὲν οὖν[20], ὦ ξένε, ὑπὲρ παντὸς εἴρηκα τοῦ τῶν γεωργῶν κύκλου. τοὐμὸν δὲ, πολλῷ ἐπιεικέστερον. οὐ γὰρ ξυμβάλλω ἐμπόροις, οὐδὲ τὴν δραχμὴν ὅ, τι ἐστὶ γινώσκω, ἀλλὰ βοῦν σίτου, καὶ οἴνου τράγον, καὶ τοιαῦτα τοιούτων, ἢ ὠνοῦμαι, ἢ αὐτὸς ἀποδίδωμι, σμικρὰ εἰπών τε καὶ ἀκούσας[21]. Φοι. χρυ-

---

13 ὀπωρεῖ] ſcilicet moris emere vinum ἀτρύγητον, & ante vindemiam, vt vindemiam adeo facere ſit emtoris. Hinc ait quaerere vinitorem ὅστις ὀπωρεῖ, *vindemiam facturum*, aere ſcilicet redemtam, nam mox ſequitur καταβαλών σοι δραχμήν.

14 ἀποδώσεις] bene ſe habet. Cod. Barocc. & Colleg. Nov. habebant ἀποδώσῃ.

15 ὁ Μάρων] litteris miniatis ad oram codicis Barocciani ſcriptum Μάζων. Sed vera lectio eſt quam editam inuenimus. *Maron* εἷς τῶν μετὰ Διονύσου στρατευομένων, vt habet Athenaeus l. I. p. 33. inque Bacchi exercitu etiam cenſetur Philoſtrato Imagin. l. I. in *Tyrrhenis*. Noſter infra in hac ipſa *Proteſilai* ἱστορίᾳ rurſum eius meminit, filiumque dicit Εὐάνθους. Sic & Homer. Odyſſ. Ι' v. 196 & ad eum Euſtathius, qui & ad eum refert, quae de Οἰνοπίωνος υἱοῦ Διονύσου templo, apud Heſiodum habebantur. Bacchine itaque filius? Ita eſt, nam *Euanthes*, pater Maronis, *Bacchi* eſt ex *Ariadne*. Vnde non Βάκχου, ſed Βακχίου παῖς dicitur apud Euripidem in Cyclope v. 143. Quamuis & *Euanthem* ipſum Bacchum nonnulli interpretentur. Nonnus in Dionyſiac. *Maronem* Sileni facit filium. Errat igitur Ioſ. Barnes ad Euripidis l. c. quando ex Heſiodo *Oenopione* ait genitum Maronem; quis enim ille *Oenopion*? Nempe Οἰνοπίωνα *potatorem vini* ipſum vocat *Maronem* Heſiodus apud Euſtathium, vt paulo ante vidimus, templum Οἰνοπίωνος υἱοῦ Διονύσου commemorans. Templum vero *Maronis* extitit *Maroneae* Thraciae vrbe, de qua Stephanus conſulendus & Voſſius ad Melam p. 132: In eo oracula fundebat *Maron*, vt colligere eſt ex Philoſtrato dictis inf. in *Proteſilai* rebus. Vrbs illa, vt autorum allegatorum vterque habet, nomen a *Marone* accepit, & *vineis* frequentiſſima fuit, in quibus, vt Athenaeus habet, *vina* βρωθῆναι εὔστομος, *vinum* autem κάλλιστον, λευκόν τε γὰρ καὶ ἡδὺ, εὔπνουν, εὐανάδοτον, λεπτὸν, κεφαλῆς οὐ καθικνούμενον, διουρητικόν: quale nempe *Maro* coluit & diligentes aſſeruauit. Sic enim de eo Euſtathius: δοκεῖ δὲ ἀμπέλων ἐπιμελητὴς ὁ Μάρων γενέσθαι, μάλιστα ὧν γλυκὺς ὁ οἶνος. Cetera de eo vide apud ipſum autorem. Hinc liquet, cur in *Maroneae* vrbis nummis Bacchi frequens ſit imago, vide notata Holſtenio ad *Stephanum*, & Harduino *de nummis vrbium*.

16 Κύκλωπες, οὓς λέγεται ἡ γῆ ἀργοὺς βόσκειν] cod. Laud. pro βόσκειν habet τρέφειν. Ceterum ad verſum Homeri de Cyclopibus reſpicere videtur Odyſſ. Ι' v. 108.

Οὔτε φυτεύουσι χερσὶ φυτὸν, οὔτ' ἀρόωσι.

conf. Philoſtr. ſenior. Imagin. l. II. in *Cyclope*.

17 οὐδὲ σπείροντας] cod. Colleg. Noui habet σπείροντας οὐδὲν, οὐδὲ θερίζοντας quod plane geminum illi Saluatoris de auibus, οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσι Matth. VI, 26.

18 ἐν συῶν ἀγορᾷ] quae ſylua eſt, glandes ἀφθόνως nullo arcente praebens, quam eleganter ἀγορᾷ comparat, in qua nobis neceſſaria comparare ſolemus.

19 ἄπονοι] ſic reſcribere auſus ſum pro ἄοινοι quod in vulgatis erat. Refertur autem ἄπονοι & ἀργοὶ ad ἀμπελουργὸν, βουκόλον, αἰπόλον, quorum in praecedentibus mentio, quos ſine mercede *laborem* quoque nullm ſuſcepturos eſſe ait, ſed otioſos fore vt *imagines* vel *ſtatuas*. Male ergo cod. Collegii Noui & Baroccian. in ſeq. legebant ἀργαὶ & γεγραμμέναι.

20 οὖν] omittunt Barocc. & cod. Collegii Novi.

21 σμικρὰ εἰπών τε καὶ ἀκούσας] *non multis inuicem verbis commutatis*, quod eſt contra morem mercatorum lucro inhiantium: *Hinc* Cic. offic. I. de iis inprimis qui mercantur a mercatoribus, quod ſtatim vendant, *nil proficiunt niſi ſtrenue mentiantur*. Et Siracides c. 26. v. vlt. *Non iuſtificabitur caupo a peccatis labiorum*, prout eſt in vetere latina. Con-

σῆν ἀγορὰν λέγεις, Ἀμπελουργὲ, καὶ ἡρώων μᾶλλον ἢ ἀνθρώπων. ἀλλὰ [22] ὁ κύων οὗτος τί ἐθέλει; περίεισι γάρ με προσκνυζόμενος τοῖς ποσὶ, καὶ παρέχων τὸ οὖς ἁπαλόν τε καὶ πρᾶον [23]. Αμ. τοὐμὸν ἦθος ἑρμηνεύει σοι, ὦ ξένε, καὶ ὅτι πρὸς τοὺς δεῦρο ἀφικνουμένους οὕτω μετρίως καὶ χρηστῶς ἔχομεν, ὡς μηδὲ τῷ κυνὶ συγχωρεῖν ὑλακτεῖν αὐτοὺς, ἀλλὰ προσδέχεσθαι τε [24] καὶ ὑποπίπτειν ἥκοντας. Φοῖ. ἔξεστιν οὖν ἀμπέλῳ προσβαλεῖν; Αμ. φθόνος οὐδείς. εἰσὶ γὰρ ἡμῖν ἱκανοὶ βότρυς. Φοῖ. τί δὲ [25] συκᾶσαι; Αμ. καὶ τούτου ἄδεια· περίεστι γὰρ καὶ σύκων. καὶ κάρυα δοίην, καὶ μῆλα δοίην, καὶ μυρία ἀγαθὰ ἕτερα· φυτεύω δὲ αὐτὰ, οἷον παροψήματα τῶν ἀμπέλων. Φοῖ. τί ἂν οὖν καταβάλλοιμι; Αμ. τί δ' ἄλλογε, ἢ φαγεῖν τε ἡδέως, καὶ ἐπισιτίσασθαι, καὶ ἀπελθεῖν χαίρων; Φοῖ. ἀλλ' ἦ φιλοσοφεῖς, Ἀμπελουργέ; Αμ. καὶ σύν γε τῷ καλῷ [26] Πρωτεσιλέῳ [27].

Aureum mercatum, o Vinitor, refers & herorum potius quam hominum. Sed hic canis quid ſibi vult? circuit enim me, pedibus blande adganniens, mollemque praebens aurem ac manſuetam. *Vinitor.* Mei tibi interpres ingenii eſt, o hoſpes, quodque aduerſus huc accedentes modeſte nos geramus ac benigne, vt ne cani quidem eos adlatrare permittamus: ſed eum admittere venientes, ipſiſque arrepere velimus. *Phoenix.* Licetne igitur vineam adire? *Vinitor.* Nemini id inuidemus: eſt enim nobis racemorum ſatis. *Phoenix.* Quid vero, an ficus decerpere etiam? *Vinitor.* Et huius rei datur facultas: eſt enim & ficuum affatim. Dederim & nuces, & poma dederim, innumeraque alia bona. Planto nempe haec quaſi quaedam vitium obſonia. *Phoenix.* Quidnam vero ſoluendum mihi? *Vinitor.* Quid aliud enim, quam vt & libenter edas, & cibum inde ſumas, laetuſque diſcedas? *Phoenix.* An philoſophiae vero operam nauas, o Vinitor? *Vinitor.* Id quidem cum bono illo facio Proteſilao.

Φοῖ. σοὶ δὲ τί καὶ τῷ Πρωτεσιλέῳ κοινὸν, εἰ τὸν ἐκ Θετταλίας λέγεις; Αμ. ἐκεῖνον λέγω, τὸν τῆς Λαοδαμείας [1]· τουτὶ γὰρ χαίρει ἀκούων. Φοῖ. τί δὲ [2] δεῦρο πράττει; Αμ. ζῇ, καὶ γεωργοῦμεν. Φοῖ. ἀναβεβιωκὼς, ἢ τί; Αμ. οὐδὲ αὐτὸς λέγει, ὦ ξένε, τὰ ἑαυτοῦ πάθη. πλήν γε δὴ ὅτι ἀποθάνοι μὲν δι' Ἑλένην [3] ἐν Τροίᾳ, ἀναβιῴη δ' ἐν Φθίᾳ, Λαοδαμείας ἐρῶν [4]. Φοῖ. καὶ μὴν ἀποθανεῖν γε μετὰ τὸ ἀναβιῶναι λέγεται, καὶ ἀναπεῖσαι τὴν γυναῖκα ἐπισπέσθαί οἱ [5]. Αμπελ. λέγει καὶ αὐτὸς ταῦτα· ἀλλ' ὅπως καὶ μετὰ

II. *Phoenix.* Quid autem tibi cum Proteſilao eſt, ſi Theſſalum quidem illum intelligis? *Vinitor.* Illum intelligo, Laodamiae maritum: hoc enim nomine appellari geſtit. *Phoenix.* Quid autem hic agit? *Vinitor.* Viuit, terramque vna colimus. *Phoenix.* Vitaene reſtitutus, vel quid? *Vinitor.* Ne ipſe quidem ſuos exponit caſus: praeterquam quod deceſſerit quidem ad Troiam propter Helenam, in Phthia vero reuixerit, amans Laodamiae. *Phoenix.* Atqui poſtquam reuixit, mortuus denuo eſſe dicitur, vxorique, vt ſe ſequeretur, perſuaſiſſe. *Vinitor.* Haec & ipſe narrat: ſed quo pacto poſt-

tra de Seribus Ammianus Marcellin. lib. XXXIII. antiquiſſimum mercaturae morem permutatione ipſarum mercium peragendae retinentibus: *Cum ad coemenda fila vel quaedam alia fluuium tranſierunt aduenae, nulla ſermonum vice propoſitarum rerum pretia ſolis oculis aeſtimantur.*

22 ἀλλὰ] cod. Laud. addit καὶ.

23 οὖς ἁπαλόν τε καὶ πρᾶον] quales eſſe ſolent canis blandientis aures, nam irato obrigeſcunt & arriguntur.

24 προσδέχεσθαί τε] ſic cod. Barocc. & Coll. Noui, nam in editis τὲ omiſſum.

25 τί δὲ] cod. Laud. addit καὶ.

26 καλῷ] vocem omiſit cod. Laud.

27 Πρωτεσιλέῳ] nomen primum ipſi *Iolai*, dictus autem *Proteſilaus*, quod primus Graecorum a Troianis eſſet interemtus. vid. Hygin. fab. CIII. quamuis ab incunabulis *Dictys* hoc eum nomen geſſiſſe dicat, quod & Auſonius ſequitur Epitaph. Heroum XII. Multa de eo paſſim veteres.

§. II. 1 Λαοδαμείας] nomen vxoris eius, quae viuum amauit tenerrime, mortuum acerbiſſime luxit. vide Hygin. l. c. & ceteros. Epiſtola eius ad Proteſilaum extat inter Ouidianas Heroidum. Hinc eſt quod ab vxore cognominari geſtiat, vt mox additur, quod minime alias vſu Graecorum tritum.

2 τί δὲ] editi τί δὲ δὴ omnes MSS. omittebant δὴ, Baroccianus etiam δέ.

3 Ἑλένην] quam ipſe amauerat olim: vide Hygin. fab. 81.

4 ἀναβιῴη δ' ἐν Φθίᾳ] nempe *Phthiae* Rex erat: vnde *Phylacae*, *Phthiae* oppido ἱερὸν eius & ἐπιτάφιοι ἀγῶνες, qua de re inf. Ceterum de reditu eius ad vitam ita Hygin. fab. CIII. *Laodamia Acaſti filia, cum audiſſet eum periiſſe, flens petit a Diis, vt ſibi cum eo tres horas colloqui liceret, quo impetrato a Mercurio reductus, tres horas cum eo collocuta eſt.* Sed unam diem impetratam Proteſilao in dialogis mortuorum ait Lucianus, Dial. Pluton. & Proteſil. Sic & Propertius lib. IV. & VII. Et Statius Epicedio in patrem, nam Heinſio emendante ita ille:

Si lux vna retro Phylaceida retulit vmbram.

Ceterum vide de Proteſilao ad ſuperos reuocato etiam Catullum epigr. 69. Auſonium in Cupidine crucifixo &c.

5 ἀναπεῖσαι τ. γυναῖκα ἐπισπέσθαι] ἐπισπέσθαι habebant & MSS. & Aldina, pro ἐπισπᾶσθαι quod Morelliana habebat. Ceterum ſequitur hic Philoſtratus eos, qui Proteſilaum ex inferis reductum, & luctu vxoris motum, petiiſſe eam aiunt ipſum, vt ne ipſa ſibi amplius ſuperſtes eſſe vellet: id quod ſecuta haſta ſibi vitam finiuerit. Quod tamen aliter referunt alii v. Hygin. fab. CIV.

haec

haec in vitam redierit, mihi iam pridem diſcere id cupienti, dicere recuſat, fatorum quoddam arcanum, vt ait, celans; qui autem ad Troiam iſtam cum ipſo militabant, hodienum in campo apparent militari habitu, criſtaſque quatientes. *Phoenix.* Credere per Mineruam nolim, mi Vinitor, licet haec ita habere cum maxime cupiam: quod ſi vero iam tibi plantandum non ſit, vel riui in plantas deducendi, haec mihi, & quaecunque de Proteſilao noſti, quaeſo narres: ipſis Heroibus enim rem gratam praeſtiteris, ſi perſuaſus abiero. *Vinitor.* Nullam amplius, o hoſpes, plantae, cum meridies iam ſit, aquam poſtulant. Iam enim autumnus eſt, ipſaque tempeſtas irrigat eas. Otium mihi eſt igitur ad narranda omnia: neque enim latere haec velim homines elegantes, tam diuina cum ſint, tamque magna. Praeſtiterit tamen in pulcro aliquo praedii loco conſidere. *Phoenix.* I prae, ſequar, vel mediam vltra Thraciam. *Vinitor.* Eamus in vineam, Phoenix: nam & in ipſa voluptatis aliquid inuenies. *Phoenix.* Eamus: ſuaue enim quid ex plantis adſpirat. *Vinitor.* Quid ſuaue ais? imo diuinum. Syluestrium namque arborum flores odorati; cicurum vero fructus: quod ſi forte in cicurem incideris arborem, in qua non a flore ſit odor, de foliis decerpe potius, illa enim bene olent. *Phoenix.* Quam varia eſt tibi praedii pulcritudo, quamque laeti eruperunt racemi! Arbores praeterea quam belle diſpoſitae omnes! quamque ambroſiam ſpirat praedii odor! curricula autem quae reliquiſti, multum gratiae quidem habere exiſtimo: prodigus tamen mihi eſſe videris, qui tam multum ſine cultu relinquas terrae. *Vinitor.* Sacra, o hoſpes, haec ſunt curricula: in eis enim ſeſe heros exercet. *Phoenix.* Haec dices, cum loco, ad quem ducis, conſederimus: nunc autem hoc mihi expone, an tua ſunt iſta quae colis? an dominus quidem ipſorum alter, tu vero eum alentem alas viciſſim, vt Euripidis Oeneum? *Vinitor.* Vnus hic de multis agellus reliquus mihi eſt, alens me haud illiberaliter: ceteros vero agros potentiores abſtulere, cum orphanus eſſem admodum: praedio-

τοῦτο ἀνῆλθε, πάλαι μοι βουλομένῳ μαθεῖν, οὐ λέγει, μοιρῶν τι ἀπόῤῥητον, ὥς φησι, κρύπτων [6]. καὶ οἱ συστρατιῶται δὲ αὐτοῦ, οἱ ἐν τῇδε τῇ Τροίᾳ [7], ἔτι ἐν τῷ πεδίῳ φαίνονται, μάχιμοι τὸ σχῆμα, καὶ σείοντες τοὺς λόφους. Φοῖ. ἀπιστῶ νὴ τὴν Αθηνᾶν [8], Αμπελουργὲ, καί τοι βουλόμενος ταῦτα οὕτως ἔχειν. εἰ δὲ μὴ πρὸς τοῖς φυτοῖς εἶ, μηδὲ ὀχετηγεῖς ἤδη, δίελθέ μοι ταῦτά τε, καὶ ὅσα τοῦ Πρωτεσίλεω γινώσκεις· καὶ γὰρ ἂν χαρίζοιο τοῖς ἥρωσιν, εἰ πιστεύων ἀπέλθοιμι. Αμ. οὐκέτ᾽, ὦ ξένε, κατὰ μεσημβρίαν τὰ φυτὰ πίνει. μετόπωρον γὰρ ἤδη, καὶ ἄρδει αὐτὰ ἡ ὥρα· σχολὴ γοῦν μοι διελθεῖν πάντα· μηδὲ γὰρ λανθάνοι τοὺς χαρίεντας τῶν ἀνθρώπων θεῖα οὕτω καὶ μεγάλα ὄντα. βέλτιον δὲ καὶ ἐν καλῷ τοῦ χωρίου ἰζῆσαι. Φοῖ. ἡγοῦ, ὡς ἑψομένου καὶ ὑπὲρ τὰ μέσα τῆς Θρᾴκης. Αμ. παρέλθωμεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ὦ Φοῖνιξ, καὶ γὰρ ἂν καὶ εὐφροσύνης τι ἐν αὐτῷ εὕροις. Φοῖ. παρέλθωμεν, ἡδὺ γάρ που τῶν φυτῶν ἀναπνεῖ. Αμ. τί λέγεις ἡδύ; θεῖον· τῶν μὲν γὰρ ἀγρίων δένδρων αἱ ἄνθαι εὔοσμοι, τῶν δὲ ἡμέρων οἱ καρποί. εἰ δὲ ἐντύχοις ποτὲ φυτῷ ἡμέρῳ, παρὰ τὴν ἄνθην εὐώδει, δρέπου τῶν φύλλων μᾶλλον, ἐκείνων γὰρ τὸ ὀδωδέναι. Φοῖ. ὡς ποικίλη σοι ἡ ὥρα τοῦ χωρίου, καὶ ὡς ἐκδεδώκασιν ἱλαροὶ οἱ βότρυς. τὰ δένδρα τε ὡς διάκειται πάντα, καὶ ὡς ἀμβροσία ἡ ὀσμὴ τοῦ χωρίου. τοὺς δρόμους δὲ, οὓς ἀνῆκας, χαρίεντας μὲν ἡγοῦμαι. τρυφᾷν δέ μοι δοκεῖς Αμπελουργὲ τοσαύτῃ γῇ ἀργῷ χρώμενος. Αμ. ἱεροὶ, ξένε, οἱ δρόμοι. γυμνάζεται γὰρ ἐν αὐτοῖς ὁ ἥρως [9]. Φοῖ. ἐρεῖς ταῦτα ἐπειδὴ ἰζήσομεν οὗ ἄγεις· νυνὶ δέ μοι ἐκεῖνο εἰπέ, οἰκεῖα γεωργεῖς ταῦτα, ἢ δεσπότης μὲν αὐτῶν ἕτερος, σὺ δὲ τρέφοντα τοῦτον τρέφεις, ὥσπερ τὸν τοῦ Ευριπίδου Οἰνέα [10]; Αμ. ἓν τοῦτ᾽ ἐκ πολλῶν γήδιον λείπεταί μοι, τρέφον οὐκ ἀνελευθέρως. τοὺς δὲ ἄλλους ἀγροὺς ἀφείλοντό με οἱ δυνατοὶ, κομιδῇ ὀρφανόν. καὶ τουτὶ δὲ τὸ χωρίδιον [11].

---

6 μοιρῶν τι ἀπόῤῥ. ὥς φησι κρύπτων] ſimilia legas inf. *Achille* §. XX.

7 ἐν τῇδε τῇ Τροίᾳ] nempe Troiam manu monſtrat, quae in conſpectu erat Eleuntis, vbi hic dialogus inſtitutus fingitur.

8 νὴ τὴν Αθηνᾶν] vide notata ad vitam Apollonii lib. VIII. cap. 5.

9 ὁ ἥρως] Proteſilaum intelligit, qui in iſtis curriculis curſu ſe exerceat.

10 τὸν τοῦ Ευριπίδου Οἰνέα] cod. Colleg. Noui omittit τοῦ. Oeneus autem a Baccho vites ſerere edoctus, praediis vineiſque abundabat, quos agricolis & vinitoribus locans alebat illos, & ab iis alebatur vid. de eo Hygin. fab. CXXIX. Euripidis de eo tragoedia intercidit. Vid. tamen de ea Meurſius de tribus tragicis p. 114. Eum praeteriit locus de ea Ariſtophanis in Ranis p. 268. Vbi verſus primus Prologi illius tragoediae allegatur, ad rem noſtram faciens:

Οἰνεύς ποτ᾽ ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν.
Θύων ἀπαρχὰς &c.

11 χωρίδιον] cod. Barocc. & Colleg. Noui χωρίον: ille tamen in marg. habet χωρίδιον.

lum-

ὑπὸ Ξείνιδος[12] ἤδη, τοῦ Χερρονησίτου[13], κατεχόμενον, ἐξείλετο ὁ Πρωτεσίλεως, προσβαλών τι[14] αὐτῷ ἑαυτοῦ φάσμα, ὑφ' οὗ τὰς ὄψεις ἀνακοπεὶς, ἀπῆλθε τυφλός. Φοι. ἀγαθόν γε τοῦ ἀγροῦ φύλακα ἐκτήσω. καὶ οὐδὲ λύκου τινὸς ἔφοδον οἶμαι δέδιας, ἐγρηγορότος οὑτωσὶ τοῦ φίλου. Αμ. ἀληθῆ λέγεις[15]. οὐδὲ γὰρ θηρίῳ ξυγχωρεῖ ἐσφοιτᾷν οὐδενί, οὐδὲ ὄφις ἐνταῦθα, οὐδὲ φαλάγγιον, οὐδὲ συκοφάντης ἡμῖν περὶ τοῦ ἀγροῦ ἐπιτίθεται. τὸ δὲ θηρίον τοῦτο δεινῶς ἀναιδές, ἀπόλλυσι γοῦν ἐν ἀγορᾷ[16]. Φοι. τὴν δὲ φωνὴν, Ἀμπελουργὲ, πῶς ἐπαιδεύθης; οὐ γάρ μοι τῶν ἀπαιδεύτων φαίνῃ. Αμ. ἐν ἄστει, ξένε, τὸ πρῶτον διετρίβομεν τοῦ βίου, διδασκάλοις χρώμενοι, καὶ φιλοσοφοῦντες. πονήρως οὖν τὰ ἐμὰ εἶχεν, ἐπὶ δούλοις γὰρ ἦν τὰ γεωργούμενα, οἵ δ' ἀπέφερον ἡμῖν οὐδέν, ὅθεν δανείζεσθαί τε ἐπὶ τῷ ἀγρῷ ἔδει, καὶ πεινῆν. καὶ δῆτα ἀφικόμενος ἐνταῦθα, ξύμβουλον ἐποιούμην τὸν Πρωτεσίλεων. ὁ δ' ὀργήν μοι δικαίαν ἔχων, ἐπειδὴ καταλιπὼν αὐτὸν ἐν ἄστει ἔζων, ἐσιώπα. λιπαροῦντος δέ μου, καὶ ἀπολεῖσθαι φάσκοντος εἰ ἀμεληθείην, μεταμφίασαι, ἔφη. τοῦτ' ἐπ' ἐκείνης μὲν τῆς ἡμέρας ἀργῶς ἤκουσα[17]. μετὰ ταῦτα μέντοι βασανίζων αὐτὸ, ξυνῆκα, ὅτι μεταβαλεῖν κελεύει με τὸ τοῦ βίου σχῆμα. ὅθεν διφθέραν[18] τε προσαρμοσάμενος[19], καὶ σμινύην φέρων, καὶ οὐδὲ τὴν ἐς ἄστυ ὁδὸν ἔτι γινώσκων, βρύει μοι τὰ ἐν τῷ ἀγρῷ πάντα. κἂν νοσήσῃ προβάτιον, ἢ σμῆνος, ἢ δένδρον, ἰατρῷ χρῶμαι τῷ Πρωτεσίλεῳ. συνών τε αὐτῷ[20], καὶ τῇ γῇ προσκείμενος, σοφώτερός τε ἐμαυτοῦ γίνομαι, περίεσι γὰρ καὶ σοφίας αὐτῷ. Φοι. μακάριε τῆς ξυνουσίας, καὶ τοῦ ἀγροῦ, εἰ μὴ μόνον ἐλάας καὶ βότρυς ἐν αὐτῷ τρυγᾷς, ἀλλὰ καὶ σοφίαν δρέπῃ, θείαν τε καὶ ἀκήρατον. καὶ ἴσως ἀδικῶ

lumque hoc a Xenide Cherrhoneſio occupatum eripuit Proteſilaus, ſui ipſius quoddam ei obiiciens ſimulacrum, vnde luminibus captus coecus abiit. *Phoenix.* Strenuum vtique agri cuſtodem adeptus es: neque lupi, vt puto, cuiuſpiam inuaſionem metuis, amico ita vigilante. *Vinitor.* Vera dicis, neque enim ferae permittit irruere vlli: nec ſerpens hic eſt, nec phalangium, nec ſycophanta in nos agri cauſa impetum facit: haec autem valde impudens fera eſt, in medio enim foro ſaeuitiem exercet. *Phoenix.* Linguam autem, mi Vinitor, ita excultam quomodo es nactus? neque enim mihi ea rudis videris eſſe. *Vinitor.* In vrbe, mi hoſpes, prima aetate verſabamur, praeceptoribus vtentes, ac philoſophiae operam nauantes. Male igitur res meae ſuccedebant. Seruis enim agri fuere permiſſi, hi autem nihil nobis redituum attulerunt: vnde mutuum accipere oppignerato agro, & eſurire oportuit. Huc igitur profectus Proteſilaum conſului. Ipſe vero, iuſta aduerſus me concepta indignatione, quoniam ipſo deſerto in vrbe vixiſſem, tacebat. Me autem ſupplicante, & perire, ſi negligar, dicente: *Veſtem mutato*, reſpondit. Hoc illo quidem die negligenter audiui. Poſthac vero penitius id expendens, praecipere eum, vt vitae habitum mutarem, intellexi. Vnde pellicea veſte indutus, & bidentem ferens, ne ad vrbem quidem ducentis viae amplius gnarus, omnia mihi in agro affluere ſentio. Et ſi ouicula male ſe habuerit aut examen, aut arbor; medico vtor Proteſilao. Ipſius vero conſuetudine vtens, & terrae intentus, ſapientior indies euado: plurimum enim ipſe ſapientia quoque valet. *Phoenix.* Beatum te ob iſtam conſuetudinem & agrum, quod non modo oliuas ac racemos in ipſo vindemies, verum ſapientiam quoque diuinam atque puram. Fortaſſe autem iniurius ſum in ſapien-

---

12 Ξείνιδος] ſic & editi & MSS. noſtri. Ξεινίτιδος tamen ſe inueniſſe in quibuſdam in margine Morellus teſtatur. Mihi vtrumque nomen ſuſpectum eſt, forte Ξεινίου legendum vel Ξεινιάδου

13 Χερρονησίτου] cod. Laudian. Χερρονησίου. Stephanus Χερρονήσους complures memorat, harumque nonnullas Χερρονήσιος alias Χερρονησίτης facere obſeruat. Mihi videtur ſuperſtitioſe ſubtilis ille Grammaticus, non obſeruans ab aliis Χερρονήσοις aliter ciues denominari ideo tantum, quod promiſcue vtrumque dici poſſit. Ceterum Χερρόνησος intelligitur Thraciae, & quidem non χώρα ſed πόλις, quae ſita in Iſthmo *Cherſoneſi Thraciae*, autore *Hecataeo*, apud Stephan. qui *ciuem* inde Χερρονήσιον dicit. Thraciae Cherſoneſum hic intelligi inde colligitur, quod locum huius dialogi Thracium fingat Philoſtratus, non longe ab *Eleunte* diſſitum, vt patebit inf. §. III. n. 9.

14 προσβαλ. τι] τι omittit cod. Colleg. Noui.

15 ἀληθῆ λέγεις] haec verba omiſſa in cod. Coll. noui.

16 ἀπόλλυσι γοῦν ἐν ἀγορᾷ] Barocc. οὖν. Morell. putabat addendum eſſe πολλοὺς: vt ſenſus ſit *perdere multos in foro.* Sed eo additamento non opus, imo eo perit ſermoni elegantia, cuius ſenſus eſt: ferociſſimam eſſe beſtiam, quae medio foro ſaeuiat, quod aliae ſyluis & locis deſertis faciant tantum.

17 ἀργῶς ἤκουσα] Cl. Chriſtianus inter emendationes cum Morello communicatas ſcripſit ἀργὸς ἤκουσα.

18 διφθέραν] διφθέραν Schol. ad Ariſtophan. Nubes p. 127 paſtoritiam veſtem dicit, ex pellibus, quam Attici recentiores ἰσάλην vocent.

19 προσαρμοσάμ.] cod. Barocc. & Colleg. Nov. habent ἐναρμοσάμενος.

20 συνών τε αὐτῷ] τε ex coniectura addidi.

pien-

entiam tuam, dum te vinitorem appello. *Vinitor.* Imo ita me appella. Nam Protesilao quoque rem gratam feceris, si agricolam me atque hortulanum, & id genus alia vocaueris.

III. *Phoenix.* Hic igitur, Vinitor, mutua vtimini consuetudine? *Vinitor.* Hic, o hospes, quo indicio autem tu id suspicatus es? *Phoenix.* Quoniam haec agri pars mihi esse suauissima, ac plane diuina videtur: & an reuiuiscere hic aliquis posset, ignoro quidem, vixerit tamen hic suauissime profecto ac iucundissime, a turba semotus. Arbores enim hae eximiae sunt proceritatis, aetate ipsas [ad coelum] tollente: aqua autem ista fontana varia est, eamque hauritis, vt puto, quasi qui vino recenti alio semper atque alio potemini. Tu autem & vmbracula plantare instituis, ita contexens arbores atque concinnans, vt ne coronam quidem ex purissimo prato quispiam apte magis contexat. *Vinitor.* At nondum, o hospes, philomelas audiuisti, vt in praedio hocce quasi atticissent, quando vesperugo adest, & dilucare incipit? *Phoenix.* Videor mihi audiuisse, spondereque illas lugubri voce se non vsuras, sed laetum occenturas tantum. Veruntamen, quae ad Heroes pertinent, dicito: haec enim libentius audiam. Pateris ne vero vt alicubi consideamus? *Vinitor.* Patitur Heros, benignus est enim, hisce te sedibus hospitem excipiens. *Phoenix.* Ecce considero: xenium enim accipit suauissimum, eruditum qui audiuerit sermonem. *Vinitor.* Percunctare, mi hospes, quicquid volueris, & haud frustra te venisse fateberis. Vlyssi enim quidem cum procul alicubi a naui, consilii anceps, oberraret, obuius factus Mercurius, vel eorum aliquis, qui a Mercurio sapientiam acceperant, in orationis ac studiorum communionem peruenit: id enim intelligere par est per *Moly.* Te vero Protesilaus historia per me implebit, laetumque magis faciet & doctum magis. Nosse enim multa, res est quantiuis pretii. *Phoenix.* At non anceps oberro, Vir bone, sed Dei, ita me Pallas amet, venio auspicio: intelligo enim iam demum insomnium. *Vinitor.* Quo modo autem se habet insomnium tuum? diuinum enim aliquod te innuere puto. *Phoenix.* Quintus iam ac tricesimus dies est, ex quo solui ex Aegypto. Vbi ap-

τὴν ἐν σοὶ σοφίαν, καλῶν σε ἀμπελουργόν. Αμ. οὕτω κάλει. καὶ γὰρ ἂν χαρίζοιο τῷ Πρωτεσιλεῴ, γεωργόν τε ἐμὲ, καὶ κηπουρὸν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων.

Φοῖ. ἐνταῦθα οὖν, Αμπελουργὲ, ξύνεστε ἀλλήλοις; Αμ. ἐνταῦθα, ξένε. πῶς δὲ ἐτεκμήρω; Φοῖ. ὅτι μοι δοκεῖ τὸ μέρος τοῦ ἀγροῦ τοῦτο ἥδιστόν τε εἶναι καὶ θεῖον. καὶ εἰ μὲν ἀναβιῴη ἄν τις ἐνταῦθα, οὐκ οἶδα, βιῴη δ᾽ ἂν ἥδιστά που καὶ ἀλυπότατα, ἐξελθὼν τοῦ ὁμίλου. δένδρα τε γὰρ ὑπερμήκη ταῦτα, τοῦ χρόνου αὐτὰ ἄραντος· ὕδωρ τε ἐκ πηγῶν τουτὶ ποικίλον, καὶ ἀρύεσθε οἶμαι αὐτὸ, ὥσπερ ἄλλου καὶ ἄλλου ἀνθοσμίου πίνοντες. σὺ δὲ καὶ σκηνὰς φυτεύεις, ξυμπλέκων τὰ δένδρα καὶ ξυναρμόττων, ὡς οὐδ᾽ ἂν στέφανόν τις ἐκ λειμῶνος ἀκηράτου ξυμβάλοι. Αμ. καὶ οὔπω, ξένε, τῶν ἀηδόνων ἤκουσας, οἷον τῷ χωρίῳ ἐναττικίζουσιν, ἐπειδὴ δείλη τε ἥκῃ, καὶ ἡμέρα ἄρχηται. Φοῖ. δοκῶ μοι ἀκηκοέναι, ξυντίθεσθαι[1] τε μηδὲ θρηνεῖν αὐτὰς, ἀλλὰ ᾄδειν μόνον. πλὴν εἰπὲ τὰ τῶν ἡρώων, ἥδιον γὰρ ἂν τούτων ἀκούοιμι. ξυγχωρεῖς δέ που καὶ ἱζῆσαι; Αμ. ξυγχωρεῖ ὁ ἥρως, χρηστὸς ὢν, ξενίζων τουτοισὶ τοῖς θάκοις. Φοῖ. ἰδοὺ ἀναπαύομαι· τὸ γὰρ ξένιον ἡδὺ τῷγε ἀκροωμένῳ[2] λόγου σπουδαιοτέρου. Αμ. ἐρώτα, ξένε, ὅ, τι βούλει, καὶ οὐ μάτην ἀφῖχθαι φήσεις. Οδυσσεῖ μὲν γὰρ[3], ὁπότε πόῤῥω που τῆς νεὼς ἤλυεν, ἐντυχὼν ὁ Ερμῆς, ἢ τὶς τῶν παρὰ τοῦ Ερμοῦ σοφῶν, ἐς κοινωνίαν λόγου τε καὶ σπουδῆς ἀφίκετο· τουτὶ[4] γὰρ ἡγεῖσθαι προσήκει τὸ Μῶλυ[5]. σὲ δὲ ὁ Πρωτεσίλεως, ἱστορίας τε δι᾽ ἐμοῦ ἐμπλήσει, καὶ ἡδίω ἀποφανεῖ, καὶ σοφώτερον[6]. τὸ γὰρ πολλὰ γινώσκειν πολλοῦ ἄξιον. Φοῖ. ἀλλ᾽ οὐκ ἀλύω, βέλτιστε. κατὰ δὲ θεὸν, νὴ τὴν Αθηνᾶν[7], ἥκω· ξυνίημι γὰρ λοιπὸν τοῦ ἐνυπνίου. Αμ. καὶ πῶς ἔχει σοι τὸ ἐνύπνιον; θεῖον γάρ τι ὑποδηλώσεις. Φοῖ. πλέω μὲν ἐξ Αἰγύπτου[8] καὶ Φοινίκης, πέμπτην καὶ τριακοστὴν ἤδη που ταύτην ἡμέραν. κα-

§. III. 1 ξυντίθεσθαι] cod. Barocc. superscriptum voci huic habebat συμφωνεῖν, quae *glossa* est. Non intellexisse vocem videtur Niger.
2 ἀκροωμένῳ] cod. Laud. ἀκροασομένῳ.
3 Οδυσσεῖ μὲν γάρ] locus est Odysseae Κ'.
4 τουτὶ] τοῦτο cod. Laud.
5 τὸ Μῶλυ] herba quam contra Circes incantamenta Vlyssi dedit Mercurius vid. Homerum l. c. v. 302. seq. adde Ouidium Metam. XIV. v. 229. Plinium H. N lib. XXV. sect. 8. Apuleium cap. 7. libri de virtute herbarum. Hanc herbam aliter hic noster interpretatur.
6 σοφώτερον] cod. Colleg. N. σοφώτατον.
7 νὴ τ. Αθηνᾶν] vid. ad vitam Apollonii l. V. c. 8.
8 Αἰγύπτου] editi addebant τε, quod omisi, secutus lectionem cod. Barocc. & Coll. Nou.

τασχούσης δὲ τῆς νεὼς εἰς Ελεοῦντα [9] τοῦτον, ἔδοξα τὰ Ομήρου ἔπη ἀναγινώσκειν, ἐν οἷς τὸν κατάλογον τῶν Αχαιῶν φράζει. καὶ ξυνεκάλουν τοὺς Αχαιοὺς ἐμβῆναι τὴν ναῦν, ὡς ἀποχρῶσαν ὁμοῦ πᾶσιν. ἐπεὶ δὲ ἐξέθορον τοῦ ἐνυπνίου, καὶ γάρ με καὶ φρίκης τι ὑπεληλύθει, ξυνεβαλλόμην μὲν αὐτὸ ἐς βραδυτῆτα τοῦ πλοῦ, καὶ μῆκος, αἱ γὰρ τῶν ἀποθανόντων ὄψεις ἀργοὶ τοῖς ἐσπουδακόσι. βουληθεὶς δὲ ξυμβόλῳ περὶ τοῦ ἐνυπνίου χρήσασθαι, οὐδὲ γὰρ τὸ πνεῦμά πω [10] ξυνεχώρει πλεῖν, ἐξαλλάττω δεῦρο ἀπὸ τῆς νεώς. βαδίζων δὲ ὡς εἶδες, πρώτῳ ἐντετύχηκά σοι, καὶ περὶ τοῦ Πρωτεσίλεω διαλεγόμεθα. διαλεξόμεθα [11] δὲ καὶ περὶ τοῦ καταλόγου τῶν ἡρώων, φὴς γὰρ οὕτω ποιήσειν. καὶ τὸ καταλέγειν σφᾶς ἐς τὴν ναῦν, εἴη ἂν τὸ συλλεξαμένους τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, εἶτα ἐμβῆναι. Αμ. κατὰ θεὸν ἥκεις ἀληθῶς, ξένε, καὶ ὑγιῶς ἐξηγῇ τὴν ὄψιν. περαίνωμεν [12] οὖν τὸν λόγον, μὴ καὶ θρύπτεσθαί [13] με φῇς, διάγοντά σε ἀπ᾽ αὐτοῦ. Φοι. ἃ ποθῶ μαθεῖν ξυνίης δήγε. αὐτὴν γὰρ τὴν ξυνουσίαν, ἥτις ἐστί σοι πρὸς τὸν Πρωτεσίλεων, καὶ ὁποῖος ἥκει, καὶ εἴτι παραπλήσιον τοῖς ποιηταῖς, ἢ διηγνοημένον αὐτοῖς περὶ τῶν Τρωϊκῶν οἶδεν, ἀκοῦσαι δέομαι. Τρωϊκὰ δὲ λέγω τὰ τοιαῦτα, τήν τε ἐν Αυλίδι [14] ξυλλογὴν [15] τοῦ στρατοῦ, καὶ καθ᾽ ἕνα [16] τοὺς ἥρως, εἰ καλοί τε ὡς ᾄδονται, καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ σοφοὶ ἦσαν; τὸν γὰρ πόλεμον, ὃς περὶ τὴν Τροίαν [17] ἐγένετο, πῶς ἂν διηγοῖτο; μήτε διαπολεμήσας αὐτὸν, ἀποθανών τε πρῶτος τοῦ Ελληνικοῦ παντὸς [18], ἐν αὐτῇ φασι τῇ ἀποβάσει. Αμ. εὔηθες τουτί σοι, ξένε; ψυχαῖς γὰρ οὕτω θείαις, καὶ μακαρίαις, ἀρχὴ βίου τὸ καθαρεῦσαι τοῦ σώματος. θεοὺς τε γὰρ, ὧν ὀπαδοί εἰσι, γινώσκουσι τότε, οὐκ ἀγάλματα θεραπεύουσαι, καὶ ὑπονοίας, ἀλλὰ ξυνουσίας φανερὰς πρὸς αὐτοὺς ποιούμεναι. τάτε τῶν ἀνθρώπων ὁρῶσιν, ἐλεύθεραι νόσων τε καὶ σώματος· ὅτε δὴ καὶ μαντικῆς σοφίας ἐμφοροῦνται, καὶ τὸ χρησμῶδες αὐταῖς

pulisset autem nauis ad Eleuntem istum, Homeri versus legere mihi visus sum, quibus Graecorum catalogum describit: Achiuosque ego, vt nauem conscenderent, conuocabam, vt quae simul omnibus capiendis par esset. Postea vero quam ab insomnio exsilii, (me enim horroris aliquantum incesserat,) coniecturam inde feci tarditatis maritimi itineris, longitudinisque. Defunctorum namque apparitiones moram significant cum studio aliquid agentibus. Dumque omen ad insomnium spectans captare cupio, (neque dum enim ventus nauigare permittebat,) huc a naui discessi. Incedens autem, vt vidisti, primo tibi occurri, deque Protesilao iam disserimus, de heroum etiam catalogo disseremus: id enim te facturum ostendis: eosque vna naui recipere erit, collecta eorum prius historia, postea nauem conscendere. *Vinitor.* Dei auspiciis venisti certe, o hospes, recteque visionem interpretaris. Perficiamus igitur sermonem, ne me in mora voluptatem quaerere dicas, ab eo te longius abducentem. *Phoenix.* Quae cupiam discere, nosti vtique. Nempe ipsam, quae tibi cum Protsielao est, conuersationem, qua item specie veniat, & an simile quid eis, quae Poëtae habent, dissidensue ab eis, de Troianis rebus nouerit, audire velim. Troiana autem dico ista: exercitus in Aulide collectionem, singulos item Heroes, vt & pulcrine, vt canuntur, fortesque ac sapientes illi fuerint? Bellum enim, quod ad Troiam gestum est, quomodo narrare possit? cum toti non interfuerit, sed primus Graecorum mortuus sit, dum nauibus, vt aiunt, exscenderent. *Vinitor.* Parum sapienter, o hospes, hoc tibi se habet. Animis enim adeo diuinis, ac beatis, vitae initium est a corpore esse immunes. Deos enim, quorum pedissequi sunt, tunc cognoscunt, non simulacra colentes, mentisque figmenta, sed conuersationes luculentas cum ipsis instituentes. Humanas vero res perspiciunt, liberae a morbis pariter ac ipso corpore: quo facto certe & futurorum scientia pollent, diuinoque oracula fundendi cor-

9 Ελεοῦντα] Thraciae oppidum Ελεοῦς ad Hellespontum, *Sesto* proximum, de quo Strabo Excerptis libri VII. p. 331. & Scylax Peripli p. 28. Plinius lib. IV. c. 11. *Turris & delubrum Protesilai & in extrema Cherronesi fronte, quae bocatur Aeolium, oppidum* AELEVS. Vrbem eam dedicatam post mortem Heroi Protesilao refert Pausan. Attic. cap. 34.

10 πνεῦμά πω] omittit πω cod. Coll. Nov.

11 διαλεξόμεθα] idem cod. legit διαλεγώμεθα.

12 περαίνωμεν] cod. Laud. περαίνω μὲν.

13 μὴ καὶ θρύπτεσθαι] cod. Colleg. Nou. μὴ καὶ διαθρύπτ. Ceterum eundem, quo h. l. venit, vsum vocis apud Lucianum obseruauit *Budaeus* quem vide.

14 ἐν Αυλίδι] particulam ἐν, quae exciderat in Morelliana, Aldina editio & omnes MSS. agnoscunt.

15 ξυλλογὴν] bene. Cod. Barocc. legebat ξυναλλαγήν.

16 καθ᾽ ἕνα] omissum in Barocc.

17 περὶ τὴν Τροίαν] cod. Barocc. & Coll. Nou. παρὰ τῇ Τροίᾳ.

18 πρῶτος τοῦ Ελλην. π.] deerant ista in cod. Coll. Noui. Ceterum vid. l. §. I. n. 27.

ripi-

ripiuntur furore. Homeri igitur poëmata, quem ſtatues quaeſo ita legiſſe, eorum etiam qui diligenter Homerum expendunt, vt & legit illa & intelligit Proteſilaus? Atqui, o hoſpes, ante Priamum & Troiam, nec vlla quidem erat rhapſodia, nec, quae nondum geſta erant, canebantur. Poëſis enim in oraculis tantum haerebat, & in Alcmenes filio Hercule, nuper admodum nata, nec dum adulta. Homerus autem nondum cecinerat. Sed alii quidem poſt captam Troiam, alii vero paucis, vel octo poſt generationibus poëſim eum aggreſſum dicunt. Sed tamen Homeri omnia nouit Proteſilaus. Multaque quidem Troiana canit, quae poſt ipſum geſta ſunt: multa vero etiam Graeca, & Medica. Xerxis igitur expeditionem cladem hominum appellat tertiam, quae poſt Deucalioneam ac Phaëthonteam contigerit, eo quod plurimis ipſa gentibus exitium attulit.

προσβακχεύει. τὰ γοῦν Ὁμήρου ποιήματα, τίνα φήσεις οὕτως ἀνεγνωκέναι τῶν σφόδρα βασανιζόντων Ὅμηρον, ὡς ἀνέγνωκέ τε ὁ Πρωτεσίλεως, καὶ διορᾷ αὐτά; καί τοι, ξένε, πρὸ Πριάμου, καὶ Τροίας, οὐδὲ ῥαψῳδία τις ἦν, οὐδὲ ᾔδετο τὰ μή πω πραχθέντα. ποιητικὴ μὲν γὰρ ἦν περί τε τὰ μαντεῖα[19], περί τε τὸν Ἀλκμήνης Ἡρακλέα[20], καθισαμένη[21] τε ἄρτι, καὶ οὔπω ἡβάσκουσα[22]. Ὅμηρος δὲ οὔπω ᾖδεν. ἀλλ' οἱ μὲν Τροίας ἁλούσης[23], οἱ δὲ ὀλίγαις ἢ ὀκτὼ γενεαῖς[24] ὕστερον ἐπιθέσθαι αὐτὸν τῇ ποιήσει λέγουσιν· ἀλλ' ὅμως οἶδεν ὁ Πρωτεσίλεως τὰ Ὁμήρου[25] πάντα. καὶ πολλὰ μὲν ᾄδει Τρωϊκὰ μεθ' ἑαυτὸν γενόμενα[26], πολλὰ δὲ Ἑλληνικά τε καὶ Μηδικά. τήν τε γοῦν στρατείαν τοῦ Ξέρξου[27] τρίτην ὀνομάζει φθορὰν τῶν ἀνθρώπων, μετὰ τὴν ἐπὶ Δευκαλίωνος[28], καὶ Φαέθοντος ξυμβᾶσαν, ἐπειδὴ πλεῖστα ἔθνη[29] ἐν αὐτῇ διεφθάρη[30].

CAP. I. De Herorum ſtatura.

I. *Phoenix.* Amaltheae cornu implebis, Vinitor, vbi tam multas res praeclaras me, amicum tuum, edocueris: referes enim ingenue, & vt audiuiſti. *Vinitor.* Ita per Iouem, alias enim offenſurus eſſem ſapientiae veritatiſque amantem heroem, veritatis incurius, quam ille virtutis matrem appellare conſueuit. *Phoenix.* Videor mihi iamiam ſub colloquii huius initium meum faſſus eſſe morbum. Fateor enim exiguam meam eſſe fidem in rebus fabuloſis. Cauſa eſt: in nullum vnquam oculatum teſtem incidi, ſed alius quidem ſe ab alio audiuiſſe ait, alius opinari, alium Poëta accendit. Et quae de heroum ſtatura traduntur, quod de-

Φοι. κέρας Ἀμαλθείας ἐμπλήσεις, Ἀμπελουργέ, τοσαῦτα εἰδότος[1] τοῦ ἑταίρου· ὑγιῶς γὰρ που ἀπαγγελεῖς αὐτά, καὶ ὡς ἤκουσας. Αμ. νὴ Δί', ἢ ἀδικοίην φιλόσοφόν τε καὶ φιλαλήθη ἥρωα, μὴ τιμῶν ἀλήθειαν, ἣν ἐκεῖνος μητέρα ἀρετῆς ὀνομάζειν εἴωθε. Φοι. δοκῶ μοι καὶ καταρχὰς τῶν λόγων ὡμολογηκέναι πρός σε τὸ ἐμαυτοῦ πάθος. φημὶ γὰρ ἀπίστως διακεῖσθαι[2] πρὸς τὰ μυθώδη. τὸ δὲ αἴτιον, οὐδενί πω ἑωρακότι αὐτὰ ξυγγέγονα. ἀλλ' ὁ μὲν, ἑτέρου ἀκηκοέναι φησίν, ὁ δὲ οἴεσθαι, τὸν δὲ ποιητὴς ἐπαίρει. καὶ τὰ λεγόμενα δὲ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἡρώων[3], ὡς

---

19 περί τε τὰ μαντεῖα] poeſin ab effatis Deorum, carminice prolatis, initium habere, triuiale eſt. vid. Gyraldum Syntagm. II. de poetis initio.

20 περί τε τ. Ἀλκμ. Ἡρακλέα] huius in poeſeos primis autoribus nomen prae ceteris eligit, quod illuſtriſſimum illud eſſet. Lini autem diſcipulus *Hercules*, ab eo cum Thamyra & Orpheo, condiſcipulis ſuis, poeſin accepit.

21 καθισαμ.] editi habent καὶ καθισαμ. Copulam autoritate cod. Barocc. & Colleg. Nou. omiſi.

22 καὶ οὔπω ἡβάσκουσα] ſic editi iuxta cum MSS. omnibus, niſi quod codex Barocc. in margine adſcriptum habeat εἰς βάσιν ἥκουσα, quod an ſcholion ſit, an alia lectio, aliorum eſto iudicium. Ceterum βάσις eſt *pes*, notumque *pedibus* prima aetate ſua carmina certis caruiſſe, ſed qualicunque metro decurriſſe. Quintilianus IX, 4. *Poema nemo dubitauerit imperito quodam initio fuſum, & aurium menſura, & ſimiliter decurrentium ſpatiorum obſeruatione eſſe generatum, mox in eo repertos pedes.*

23 οἱ μὲν Τροίας ἁλούσης] varias de aetate Homeri veterum ſententias collegit Euſebius in Chronico num. DCCCCVIII, ad quem videndus Scaliger. adde Suidam in Ὅμηρ. & diſputata Salmaſio ad Solin. p. 608. vide & eos qui hiſtorias poetarum concinnauerunt.

24 γενεαῖς] varia omnino vocis huius acceptio, quam latius perſequuntur Lindenbrogius ad Cenſorinum de die natali, ad c. 17. Boeclerus ad l. III. Herodiani p. 419 Hammondus de Iure Epiſc. c. II. §. II. & nuper Antonius Pagi Diſſ. Hypatica p. 185. & 189. Hoc loco probabiliſſimum γενεὰν ſpatium VII annorum putare.

25 τὰ Ὁμήρου] cod. Coll. Nou. habet τοῦ Ὁμήρου.

26 γενόμενα] vitium editionis Aldinae ſecutus Morell. habet γενόμενος. Verior lectio eſt in MSS. noſtris omnibus.

27 τοῦ Ξέρξου] cod. Laud. habet τὴν Ξέρξου.

28 Δευκαλίωνος] editi addebant τε, quod omittebant cod. Barocc. & Colleg. Nou.

29 πλεῖστα ἔθνη] cod. Laudian. habet ſimpliciter πλεῖστοι.

30 διεφθάρη] Barocc. & Coll. Nou. cod. ἐφθάρη.

CAP. I. §. I. 1 εἰδότος] cod. Laud. habebat εἰδότος, quod commodum ſatis ſenſum poterat habere, ſi referatur ad *Proteſilaum.* At ſequentia ſuadent, pertinere haec ad *Phoenicem*, in quem melius quadrat vulgata lectio.

2 διακεῖσθαι] ſic MSS. omnes. Editi κεῖσθαι.

3 περὶ τ. μεγέθους τ. ἡρ.] vide notata ad vitam Apollonii lib. II. c. 21 & l. IV. cap. 16.

δεκαπήχεις ἦσαν, χαρίεντα μὲν κατὰ μυθολογίαν ἡγοῦμαι, ψευδῆ δὲ καὶ ἀπίθανα τῷγε[4] θεωροῦντι αὐτὰ πρὸς τὴν φύσιν, ἧς μέτρα οἱ νῦν ἄνθρωποι. Αμ. ταυτὶ δὲ ἡγεῖσθαι ἀπίθανα πότε ἤρξω; Φοῖ. πάλαι, Αμπελουργὲ, κἀν μειρακίῳ ἔτι. παῖς μὲν γὰρ ὢν ἔτι ἐπίστευον τοῖς τοιούτοις, καὶ κατεμυθολόγει με ἡ τίτθη, χαριέντως αὐτὰ ἐπᾴδουσα, καί τι[5] καὶ κλάουσα ἐπ' ἐνίοις αὐτῶν. μειράκιον δὲ γενόμενος, οὐκ ἀβασανίστως ᾠήθην χρῆναι προσδέχεσθαι ταῦτα. Αμ. τὸ δὲ τοῦ Πρωτεσίλεω, καὶ ὅτι ἐνταῦθα φαίνοιτο, ἀκηκοὼς πώποτε ἔτυχες; Φοῖ. πῶς, Αμπελουργέ; ὅς γε καὶ σοῦ τήμερον ἀκούων, ἀπιστῶ. Αμ. οὐκοῦν ἀρχὴ τοῦ λόγου μοι γινέσθω[6] τὰ πάλαι σοι ἀπιστούμενα. φὴς δέ που ἀπιστεῖν, εἰ δεκαπήχεις ἐγένοντο ἄνθρωποι. ἐπειδὴ δὲ τούτου ἱκανῶς ἔχῃς, ἀπαίτει λοιπὸν τὸν περὶ τοῦ Πρωτεσίλεω λόγον, καὶ ὁπόσα βούλει τῶν Τρωϊκῶν, οὐδενὶ γὰρ[7] αὐτῶν ἀπιστήσεις. Φοῖ. καλῶς λέγεις, καὶ οὕτω ποιῶμεν.

Αμ. ἄκουε δή. πάππος ἦν μοι, ξένε, πολλὰ τῶν ἀπιστουμένων ὑπὸ σοῦ γινώσκων, ὃς ἔλεγε διαφθαρῆναι μέν ποτε τὸ σῆμα[1] τοῦ Αιαντος ὑπὸ τῆς θαλάσσης, πρὸς ᾗ κεῖται[2]. ὀστᾶ δὲ ἐν αὐτῷ φανῆναι[3] κατὰ ἑνδεκάπηχυν ἄνθρωπον. καὶ ἔφασκεν Αδριανὸν βασιλέα περιστεῖλαι αὐτὰ, εἰς Τροίαν ἐλθόντα, καὶ τὸν νυνὶ τάφον περιαρμόσαι[4] τῷ Αιαντι, ἔστιν ἃ καὶ προσπτυξάμενον τῶν ὀστῶν, καὶ φιλήσαντα. Φοῖ. οὐ μάτην ἀπιστεῖν ἔοικα τοῖς τοιούτοις, Αμπελουργέ. καὶ σὺ γὰρ, πάππου μέν τοι[5] ἀκηκοέναι φὴς, καὶ ἴσως μητρὸς ἢ τίτθης. σεαυτοῦ δὲ ἀπαγγέλλεις οὐδὲν, εἰ μὴ ἄρα περὶ τοῦ Πρωτεσίλεω εἴποις. Αμ. καὶ μὴν εἰ μυθολογικὸς ἦν, τόν τε τοῦ Ορέστου νεκρὸν διῄειν, ὃν ἑπτάπηχυν ἐν Τεγέᾳ[6] Λακεδαιμόνιοι

cemcubitales fuerint, lepide quidem conficta exiſtimo, ſed falſa, & parum probabilia ei, qui ipſa iuxta naturam rerum examinauerit, cuius menſuraei, qui nunc viuunt, homines ſunt. *Vinitor*. Haec autem parum probabilia exiſtimare quando coepiſti? *Phoenix*. Iam olim, o Vinitor, atque in prima iuuenta: in pueritia enim quidem talia credebam; narrabatque mihi fabulas nutrix, venuſte ipſas accinens; atque lacrymis quoque nonnullas earum comitata. Sed cum ad iuuenilem aetatem perueniſſem, nefas eſſe duxi vt haec ſine examine admittantur. *Vinitor*. An vero de Proteſilai rebus, & quod hic appareat ante, inaudiuiſti ne vnquam? *Phoenix*. Quomodo audiuiſſem, mi Vinitor? qui a te quoque hodie id audiens non credo. *Vinitor*. Orationis itaque mihi initium ſunto, quae abs te olim credita haut ſunt. Dicis autem non credere, quod decem cubitorum homines fuerint: poſtea vero quam ea in re tibi fuerit ſatiſfactum, Proteſilai hiſtoriam inde exigito, & Troianaeque hiſtoriae quantumcunque volueris, nulla enim parte in dubium eam vocabis. *Phoenix*. Bene dicis, ſicque faciemus.

II. *Vinitor*. Audi igitur. Auus erat mihi, o hoſpes, multa eorum, quae abs te in dubium vocantur, explorata habens, qui narrabat Aiacis quidem aliquando ſepulcrum vaſtatum a mari eſſe, cui adiacebat: oſſa vero in eo apparuiſſe, qualia vndecim cubitorum hominis eſſent. Dicebant autem Adrianum Imperatorem, Troiam profectum, ipſa compoſuiſſe, & quod nunc extat ſepulcrum Aiaci conſtruxiſſe, oſſium nonnulla etiam amplexatum atque oſculatum. *Phoenix*. Haud temere huiuſmodi rebus fidem negare videor, mi Vinitor. Tu enim ab auo quidem audiuiſſe ais, imo a matre forte, aut nutrice: quod ipſe vero expertus ſis, dicis nihil, niſi tamen de Proteſilao dicas. *Vinitor*. Atqui ſi fabulis ducerer, de Oreſtis cadauere narrationem inſtituiſſem, quod ſeptem cubitorum in Tegea Lace-

4 τῷγε] cod. Coll. Noui omittit γε.
5 καί τι] probabiliſſima haec lectio, quae eſt codicis Barocc. Editi habebant καί τοι. Cod. Coll. Noui καί τε.
6 μοι γινέσθω] omittit haec cod. Barocc. & Coll. Nou.
7 οὐδενὶ γάρ] cod. Colleg. Noui habet οὐδὲν δὲ. Laudian. οὐδὲν γάρ.
§. II. 1 σῆμα] ſic Aldina & MSS. Male Morell. σῶμα. Ceterum quae hic de inuento Aiacis corpore narrantur habes etiam apud Pauſaniam in Atticis p. 34.
2 πρὸς ᾗ κεῖται] mare Aegeum intelligit, nam *ſepulcrum* Aiacis in iſta ora, in promontorio Rhoeteo, XXX ſtadiorum interuallo a Sigaeo, ibique a Rhodiis conditum *Aeantium* vid. Mela l. I. c. 18. Strabo l. XIII. p. 595. Plinius l. V. ſect. 33. Eius loci mentio inf. in *Proteſilao* c. XI.

3 ὀστᾶ δὲ ἐν αὐτῷ φανῆναι] eandem fabulam a Mylo quodam ſe accepiſſe narrat Pauſan. in Atticis p. 34.
4 περιαρμόσαι] cod. Barocc. ἁρμόσαι.
5 μέν τοι] ſic malebam cum Barocc. quam μέν τι cum editis.
6 ὃν ἑπταπ. ἐν Τεγέᾳ Λακεδ. εὗρον] reſtitui Τεγέᾳ pro Νεμαίᾳ, vt vitioſe in editis legebatur, itemque Νεμαίᾳ, quod erat in MSS. Autor emendationis mihi Herodotus, l. I. p. 17. vbi prolixe fabulam de repertis Giganteis Oreſtis oſſibus narrat. Oraculum Apollinis de iiſdem, *Tegeae* Arcadiae oppido inueniendis, poſt Herodotum Stephanus quoque exhibet in Τεγέα.

daemonii inuenere: item de eo qui in aeneo equo apud Lydos repertus est, qui in Lydia quidem terra conditus ante Gygis tempora fuerat, terrae motu vero discedente terra, Lydiis miraculo fuit pastoribus, cum quibus Gyges mercede conductus operas obibat. Nempe in cauo equo, fores in vtroque latere habente, cadauer iacebat, maius quam vt hominis esse videretur: quod si haec rursus in dubium vocari possint eo, quod tempore nimis longo a nobis distent, tamen quid aduersus ea dicere possis non video, quae nostra aetate contigerunt.

III. Aryaden namque, quem alii quidem Aethiopem, alii vero Indum dixerunt, triginta cubitorum magnitudine in Assyriorum tellure iacentem, non ita pridem luci exposuit Orontae fluminis scissa ripa. Hocque ipsum Sigeum non totis abhinc annis quinquaginta promontorii extrema parte Gigantis ostendit corpus: quem ipse Apollo se ait interemisse, pro Troia aduersus sese dimicantem. Vidique, o hospes, naui ad Sigeum delatus, & quid terrae euenerit, & Gigantem, quantus erat. Nauigabant autem eo & Hellespontiorum multi, & Ionum, insulanique omnes, omnesque Graeci. Per duos enim menses magnus in magno porrigebatur promontorio, alium alii praebens sermonem, antequam oraculum, quis esset, significauisset. *Phoenix.* Dicas igitur velim, o Vinitor, & de magnitudine ipsius, & de ossium proportione, & de serpentibus, qui adnasci Gigantibus dicuntur, quos Encelado & comitibus eius pictores appingunt. *Vinitor.* An monstrosi illi fuerint, mi hospes, & serpentibus concreti, non noui: qui autem in Sigeo erat, duobus quidem supra viginti cubitis protendebatur: in lapidoso vero iacebat specu, caput versus continentem positum habens, pedibus vero cum pro-

εὗρον· καὶ τὸν ἐν τῷ χαλκῷ ἵππῳ [7] τῷ Λυδίῳ, ὃς κατορώρυκτο μὲν ἐν Λυδίᾳ, πρὸ Γύγου ἔτι, σεισμῷ δὲ τῆς γῆς διασχούσης [8], θαῦμα τοῖς περὶ Λυδίαν ὤφθη ποιμέσιν, οἷς ἅμα ὁ Γύγης ἐθήτευσεν. ἐς γὰρ κοῖλον τὸν ἵππον, θυρίδας ἐν ἑκατέρᾳ πλευρᾷ ἔχοντα, νεκρὸς ἀπέκειτο, μείζων ἢ ἀνθρώπου δόξαι. εἰ δὲ ταῦτ᾽ αὖ οἷα [9] ἀπιστεῖσθαι διὰ τὸν χρόνον, ἀλλὰ τοῖς γε ἐφ᾽ ἡμῶν [10] οὐκ οἶδ᾽ ὅ, τι ἀντερεῖς.

Αρυάδην [1] γὰρ, ὃν οἱ μὲν Αἰθίοπα, οἱ δὲ Ινδὸν ἔφασαν, τριακοντάπηχυν, ἐν τῇ Ασσυρίων γῇ κείμενον, οὐ πάλαι ἀνέφηνεν ἡ τοῦ Ορόντου ποταμοῦ ὄχθη, σχισθεῖσα. τουτὶ δὲ τὸ Σίγειον [2], πρὸ πεντήκοντα οὔπω ἐτῶν, ἐν προβολῇ τοῦ ἀκρωτηρίου σῶμα ἀνέδειξε Γίγαντος, ὃν αὐτὸς Απόλλων [3] ἀπεκτονέναι φησὶν, ὑπὲρ Τροίας αὐτῷ μαχόμενον. καὶ εἶδον, ξένε, πλεύσας ἐς τὸ Σίγειον, αὐτό τε τὸ πάθος τῆς γῆς, καὶ τὸν Γίγαντα ὅσος ἦν. ἔπλεον δὲ καὶ Ελλησποντίων πολλοὶ, καὶ Ιώνων, καὶ νησιῶται πάντες, καὶ τὸ Ελληνικὸν [4] ἅπαν. ἐπὶ γὰρ μῆνας δύο μέγας ἐν μεγάλῳ ἀκρωτηρίῳ προὔκειτο, παρέχων ἄλλον ἄλλῳ [5] λόγον, οὔπω δηλοῦντος αὐτὸν τοῦ χρησμοῦ [6]. Φοι. εἴποις ἂν οὖν ἔτι, Αμπελουργὲ, περί τε τοῦ μεγέθους αὐτοῦ, περί τε ὀστῶν ἁρμονίας [7], περί τε τῶν λεγομένων ὄφεων ξυμπεφυκέναι τοῖς γίγασι [8], οὓς ὑπογράφουσιν οἱ ζωγράφοι [9] τῷ Εγκελάδῳ, καὶ τοῖς ἀμφ᾽ αὐτόν. Αμ. εἰ μὲν τερατώδεις ἐγένοντο ἐκεῖνοι, ξένε, καὶ ξυμβεβλημένοι θηρίοις, οὐκ οἶδα. ὁ δὲ ἐν τῷ Σιγείῳ δύο μὲν καὶ εἴκοσι πήχεις ἐπεῖχεν, ἔκειτο δὲ ἐν πετρώδει σήραγγι [10], τὴν κεφαλὴν μὲν, πρὸς τὴν ἤπειρον [11]

---

7 καὶ τὸν ἐν τῷ χαλκῷ ἵππῳ] fabulam habes apud Platonem l. II. de Rep. a quo etiam accepit Cicero, & l. III. de offic. c. 9 inseruit.

8 διασχούσης] sic omnes MSS. & Aldina quoque. Atque ita emendauerat quoque Cl. Christianus. Morelliana habet διασχισάσης. Plato σεισμοῦ γενομένου ῥαγῆναί τε τὴν γῆν καὶ γενέσθαι χάσμα.

9 εἰ δὲ ταῦτ᾽ αὖ οἷα] cod. Barocc. & Coll. Noui legunt εἰ δὲ ταῦτα οἷα τ᾽ &c.

10 ἐφ᾽ ἡμῶν] sic MSS. omnes. Editi ἐφ᾽ ἡμῖν.

§. III. 1 Αρυάδην] cod. Barocc. habet Αρυάδνην. Forte legendum Αρυάνδην, quo nomine Aegypti praetorem, a Cambyse ei praefectum, habemus apud Herod. l. IV. Ceterum *Orontae*, Indi, fuisse corpus istud giganteum, quod in Oronte fluuio repertum fuit ait Pausanias, Arcadic. p. 261. forte igitur rectius hic quoque pro Αρυάδην legendum Ορόντην.

2 τουτὶ δὲ τὸ Σίγειον] quod manu monstrat, in conspectu enim positum erat Thracia Chersoneso confabulantibus. vide ad init. prooemii.

3 αὐτὸς Απόλλων] nempe oraculum Apollinis, vt ex paulo post dictis liquet, de hoc cadauere giganteo fuit consultum.

4 Ελληνικὸν] sic malui cum cod. Laud. quam cum editis Αἰολικὸν, vel Αἰτωλικὸν cum cod. Coll. Noui.

5 ἄλλῳ] sic Aldina & omnes MSS. Male Morell. ἄλλου.

6 χρησμοῦ] hanc quoque lectionem debeo cod. Laud. eamque recte se habere puto. Nempe antequam ipse Apollo consultus, oraculo cuius esset illud cadauer doceret, quod factum antea quoque innuit, alii aliud suspicabantur.

7 περί τε ὀσ. ἁρμονίας] haec verba omittebat Barocc.

8 περί τ. τ. λεγ. ὄφεων ξυμπεφ. τ. γίγ.] sic Apollodor. l. I. c. 6. de gigantibus: εἶχον δὲ τὰς βάσεις βολίδας δρακόντων. Et *Anguipedes* Ovidio Metam. I. item Fastorum V. audiunt: adde Virgilium in Aetna & alios.

9 οἱ ζωγράφοι] edit. οἱ ἑπτὰ ζωγρ. vocem ἑπτὰ omnibus codicibus consentientibus relegauimus.

10 σήραγγι] cod. Laud. habet φάραγγι quod & superscriptum inuenitur in cod. Barocc.

11 τὴν ἤπειρον] cod. Coll. Nou. habet τῇ ἠπείρῳ.

ἔχων, τοὺς δὲ πόδας συναπολήγων τῷ ἀκρωτηρίῳ. δρακόντων δὲ οὐδὲν σημεῖον περὶ αὐτὸν ἑωρῶμεν, οὐδὲ ἔστιν ὅ,τι τῶν ὀστῶν παρήλλαττεν ἀνθρώπου. καὶ μὴν καὶ Ὑμναιος ὁ Πεπαρήθιος[12], ἐπιτηδείως μοι ἔχων, ἔπεμψέ τινα τῶν ἑαυτοῦ υἱέων πρὸ ἐτῶν ἐνταῦθά που τεττάρων, ἐρησόμενον δι᾽ ἐμοῦ τὸν Πρωτεσίλεων περὶ ὁμοίου θαύματος. ἐν Κῷ γὰρ τῇ νήσῳ, κέκτηται δὲ αὐτὴν μόνος, ἔτυχε μὲν ὀρύττων ἀμπέλους, ἡ γῆ δὲ ὑπήχησε τοῖς ὀρύττουσιν οἷον κενή. διανοίξαντες οὖν, δωδεκάπηχυς μὲν ὁ νεκρὸς ἔκειτο, τὸ δὲ κράνιον[13] ᾤκει δράκων. ὁ μὲν δὴ νεανίας ἀφίκετο ἐπερησόμενος ἡμᾶς, ὅ,τι χρὴ πράττειν ἐπ᾽ αὐτῷ; ὁ δὲ Πρωτεσίλεως, τὸν ξένον, ἔφη, συγκαλύπτωμεν, κελεύων δή που ἐπιθάπτειν[14] τὸν νεκρὸν, καὶ μὴ γυμνοῦν ἑκόντας. εἶπε δὲ καὶ ὡς Γίγας εἴη τῶν βεβλημένων. ὁ δὲ ἐν Λήμνῳ φανεὶς, ὃν Μενεκράτης ὁ Στειριεὺς εὗρε, μέγιστός τε ἦν, καὶ εἶδον αὐτὸν πέρυσιν, ἐξ Ἴμβρου[15] πλεύσας, δι᾽ ὀλίγου γὰρ ἦν ἐς τὴν Λῆμνον. τὰ μὲν οὖν ὀστᾶ οὐκέτι ἐν κόσμῳ ἑωρᾶτο. καὶ γὰρ οἱ σπόνδυλοι ἀπ᾽ ἀλλήλων ἔκειντο, σεισμοῖς, οἶμαι, διενεχθέντες, καὶ τὰ πλευρὰ ἐξήρμοστο τῶν σπονδύλων. ἐνθυμουμένῳ δὲ αὐτὰ ὁμοῦ τε καὶ κατὰ ἓν, φρικῶδες ἐδόκει τὸ μέγεθος, καὶ οὐ ῥᾴδιον ἀνατυποῦσθαι. τὸ γοῦν κράνιον, ἐμφορησάντων ἡμῶν ἐς αὐτὸ οἶνον, οὐδὲ ὑπὸ δυοῖν ἀμφορέοιν ἐνεπλήσθη, τῶν ἐκ Κρήτης.

Ἔστι δέ τι κατὰ Νότον ἄνεμον ἀκρωτήριον τῆς Ἴμβρου, Ναύλοχος[1], ᾧ πηγὴ ὑφώρμισται, τὰ μὲν ἄρσενα τῶν ζώων εὐνούχους ἐργαζομένη, τὰ δὲ θήλεα οὕτω μεθύσκουσα, ὡς καθεύδειν αὐτά. τρύφος οὖν ἐνταῦθα τῆς γῆς ἀπορραγὲν[2] συνεπεσπάσατο σῶμα μεγίστου Γίγαντος. κἂν ἀπιστῇς, πλεύσωμεν. πρόκειται γὰρ γυμνὸς ἔτι, καὶ ὁ ἐς Ναύλοχον πλοῦς βραχύς[3]. Φοι. ἐβουλόμην μὲν ἂν καὶ ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν ἐλθεῖν, Ἀμπελουργὲ, θαῦμα εἴ που τοιοῦτον[4] εὕροιμι. ἡ δὲ

montorio deſinens. Draconum autem nullum veſtigium in eo animaduertimus, nec vllum eſt os, quod ab homine abludat. Et certe Hymnaeus quoque Peparethius, neceſſarius meus, filiorum ſuorum vnum ante quatuor hos annos ablegauit, de portento huiuſmodi Proteſilaum mea opera qui interrogaret. In Co nempe inſula, poſſidet autem ipſam ſolus, vites fodiebat. Terra autem, dum fodere incipiebat, reſonabat, vt quae ſubcaua eſſet. Cumque aperuiſſent, duodecim cubitorum cadauer proſtratum iacebat: cranium autem habitabat draco. Iuuenis itaque veniebat, quid facere ei oporteret? ſciſcitatum ex nobis. Proteſilaus autem, *hoſpitem*, inquit, *operiamus*, iubens videlicet cadauer iterum ſepelire, neque quantum eſſet in ipſis, detegere. Dixit praeterea eſſe Gigantem ex iis, qui Iouis fulmine ſint percuſſi. Qui autem in Lemno conſpectus eſt, quem Menecrates Stirienſis reperit, maximus erat, & ſuperiore anno mihi eſt viſus, ex Imbro naui eo profecto: breuis enim erat in Lemnum traiectus. Oſſa autem compoſita non cernebantur amplius, vertebrae enim ſeiunctae ab inuicem iacebant, terrae motibus, vt puto, diſiectae, coſtaeque a vertebris pendebant. Mente autem ea conſideranti vt coniuncta ac vnum conſtituentia horrenda videbatur magnitudo, quamque deſcribere haut facile eſſet. Cranium igitur, vinum nobis infundentibus, ne duabus quidem Cretenſibus amphoris expleri potuit.

III. Eſt vero etiam aliquod verſus auſtrum Imbri promontorium, Naulochus, ſub quo fons ſtationem quaſi habet, animalium maſcula Eunuchos efficiens, feminas vero vſque adeo inebrians, vt obdormiſcant. Terrae igitur fruſtum, ibi abſciſſum, maximi Gigantis corpus ſecum traxit: idque ſi credas minus, eo nauigemus. Oculis enim expoſitus iacet adhuc nudus, breuiſque ad Naulochum eſt nauigatio. *Phoenix.* Vellem vtique vel vltra Oceanum iter facere, mi Vinitor, ſi huiuſmodi miraculum poſſim inuenire. Sed com-

12 Πεπαρήθιος] Πεπάρηθος *inſula cum oppido quondam Euoenus* (εὔοινος) *dicta* Plin. H. N. lib. IV. ſect. 23. Eſtque ex Cycladibus illa. de ea Heraclides Ponticus lib. de Politiis αὕτη ἡ νῆσος εὔοινός ἐστι καὶ εὔδενδρος. vide & Stephan. de vrbib. τρίπολιν hanc inſulam eſſe & portu inſtructam Scylax ait Periplo p. 23. adde Harduin. de nummis vrb. p. 388. Eſt ex Cycladibus maris Aegaei, hodie *Piperi* dicta.

13 τὸ δὲ κράνιον] editi τὸ δέ γε. Omiſi γε ſecutus cod. Barocc.

14 ἐπιθάπτειν] cod. Laud. καὶ θάπτειν.

15 Ἴμβρου] inſula *Thraciae* vt Steph. habet, nempe eius littora ſpectat, non longe ab Helleſponto ſita, hodie *Lembro* dicitur.

§. IV. 1 Ναύλοχος] *nauium ſtationem* ſonat, unde nomen hoc pluribus locis, quae talem vſum ſcilicet praeberent, commune, apud veteres, Plinium inprimis, paſſim commemoratis.

2 ἀπορραγὲν] cod. Laud. ἀποκοπὲν.

3 βραχὺς] nam *Imbrus* ſtatim e regione *Eleuntis*, vbi hoc colloquium inſtitutum fingere vidimus Philoſtratum.

4 τοιοῦτον] cod. Laud. τοῖον.

mercia mea non patiuntur, vt tam longe ab iis discedam; verum naui, vt Vlyssem, adligatum esse oportet: alioqui & prora, vt in prouerbio aiunt, & puppis periclitabitur. *Vinitor.* Omnia recte dicis: sed quae dixi, antea fide digna ne habeto, quam & in Co insulam nauigaueris, in qua terrigenarum ossa iacent, Meropum, vt aiunt, primorum. In Phrygia vero Hylli, Herculis filii, ossa videris, ossaque, ita me Iupiter amet, Aloidarum in Thessalia, vt septenorum omnino sint iugerum, & quanti fuisse canuntur. Neapolitani autem, Italiam habitantes, Alcyonei ossa in miraculis ponunt. Aiunt enim Gigantum plurimos illic fulmine tactos esse, Vesuuiumque montem super ipsos flagrare. Praeterea certe & in Pallene, quam Phlegram Poëtae nominant, multa quidem huiusmodi corpora tellus habet Gigantum, qui illic castra posuerant: multaque imbres ac terrae motus detegunt. Neque pastor quidem circa meridiem in eo loco versari audet, substrepentibus spectris, quae ibi bacchantur. Huiusmodi autem rebus fidem derogare, Herculis quoque fortassis aetate in more erat. Vnde cum in Erythea Geryonem occidisset, eique statura maximo occurrisse diceretur, ossa in Olympia dedicauit, ne certamen hoc eius in dubium vocari posset. *Phoenix.* Gratulor tibi de praeclara rerum scientia, mi Vinitor: ego autem res maximas quidem ignorabam, iisque imprudenter fidem derogabam. At Protesilai res, vt se iam habent? Tempus est

ἐμπορία οὐ ξυγχωρεῖ[15] τοσοῦτον ἀποφοιτᾷν ἑαυτῆς. ἀλλὰ δεῖ προσδεδέσθαι τῇ νηὶ, καθάπερ τὸν Ὀδυσσέα[6]. εἰ δὲ μὴ, καὶ τὰ ἐκ πρώρας, φασὶ, καὶ τὰ ἐκ πρύμνης ἀπολεῖται[7]. Αμ. πάντα ὀρθῶς λέγεις. ἀλλὰ μή πω, ξένε, πιστὰ ἡγοῦ ἃ εἶπον, πρὶν ἔς τε τὴν νῆσον τὴν Κῶ πλεύσοις, ἐν ᾗ τὰ τῶν γηγενῶν ὀστᾶ ἀνάκειται, Μερόπων φασὶ τῶν πρώτων[8]. ἐν Φρυγίᾳ δὲ τά τοῦ Ὕλλου[9] τοῦ Ἡρακλέους[10] ἴδῃς, καὶ νὴ Δί' ἐν Θετταλίᾳ τὰ τῶν Ἀλωάδων[11], ὡς ἐννεόργυιοι ἀτεχνῶς ἐγένοντο, καὶ ὁποῖοι ᾄδονται. Νεαπολῖται δὲ, οἱ Ἰταλίαν οἰκοῦντες, θαῦμα πεποίηνται τὰ τοῦ Ἀλκυονέως[12] ὀστᾶ. λέγουσι γὰρ δὴ πολλοὺς τῶν Γιγάντων ἐκεῖ[13] βεβλῆσθαι, καὶ τὸ Βέσβιον[14] ὄρος ἐπ' αὐτοὺς τύφεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἐν Παλλήνῃ, ἣν Φλέγραν[15] οἱ ποιηταὶ ὀνομάζουσι, πολλὰ μὲν σώματα ἡ γῆ τοιαῦτα ἔχει Γιγάντων, στρατοπεδευσάντων ἐκεῖ· πολλὰ δὲ ὄμβροι τε καὶ σεισμοὶ ἀνακαλύπτουσι. θαρσεῖ δὲ οὐδὲ ποιμὴν πρὸς[16] μεσημβρίαν ἐκεῖνο τὸ χωρίον, ὑποπαταγούντων εἰδώλων, ἃ ἐν αὐτῷ μαίνεται. τὸ δὲ ἀπιστεῖν τοῖς τοιούτοις, ἴσως που καὶ ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους ἦν. ὅθεν τὸν Γηρυόνην ἐν τῇ Ἐρυθείᾳ[17] ἀποκτείνας, καὶ μεγίστῳ αὐτῷ ἐντετυχηκέναι λεγόμενος, ἀνέθηκε τὰ ὀστᾶ ἐς Ὀλυμπίαν, ὡς μὴ ἀπιστοῖτο τοῦ ἄθλου. Φοι. εὐδαιμονίζω σε τῆς ἱστορίας, Ἀμπελουργέ. ἐγὼ δὲ μεγάλα μὲν ἠγνόουν, ἀνοήτως δὲ ἠπίστουν. ἀλλὰ τὰ τοῦ Πρωτεσίλεω,

5 ξυγχωρεῖ] cod. Coll. Nou. addebat μοι.

6 τὸν Ὀδυσσέα] cum Sirenas praeternauigaret Odyss. Π'. v. 159.

7 τὰ ἐκ πρώρας καὶ τὰ ἐκ πρύμνης ἀπολ.] prouerbialis loquendi ratio. Cicero lib. XVI. famil. ep. 24. *mihi prora & puppis, vt Graecorum prouerbium est, fuit a me tui dimittendi, vt rationes nostras explicares.*

8 Μερόπων φασὶ τῶν πρώτων] nempe Μέροπες dicti illi γηγενεῖς, primi insulae istius incolae: & *Merops* antiquissimus Rex eorum, cuius filia *Cos* dicta. Inde ipsa insula Μεροπηΐς, & Κῶς Μεροπὶς passim dicitur veteribus. vide fuse notata Lucae Holstenio ad Stephan. Byz. p. 183. & illustriss. Spanhemio ad Callimachi Hymn. in Delum v. 160.

9 τὰ τοῦ Ὕλλου] sic rescripsi ex cod. Colleg. Nou. pro τά τε Ὕλλου quod inueni in editis. Ceterum ossium Hylli, molis giganteae, in Lydia repertorum, mentio quoque apud Pausan. Attic. p. 34.

10 τοῦ Ἡρακλέους] in hoc forte memoria fallit Philostratum. *Terrae* enim, non *Herculis* filium facit l. c. Pausanias eum, de quo hic sermo. Ab eo autem ait *regionis* illius *fluuium* nomen accepisse, a quo fluuio deinde nomen traxerit *Herculis* ex *Omphale* filius *Hyllus.*

11 τὰ τῶν Ἀλωάδων] quos tamen in Naxo insula interemtos ab Apolline narrat Pausan. Boeot. p. 298, *Anthedone* monimenta eorum extare dicens.

12 Ἀλκυονέως] de quo vid. Apollodor. lib. I. c. 6. adde Suid. & paulo post not. 15.

13 ἐκεῖ] nempe in *Phlegraeis* Campaniae campis, qui alias *Forum Vulcani* sunt dicti, insignis gigantum strages, de qua multa passim poetae Latini. conf. Cluuer. Ital. Antiqu. pag. 1144. sq. locus hodie incolis dicitur *la Solfatura.*

12 Βέσβιον] *Vesuuium* vulgo dicunt scriptores Latini, & Graeci quoque Οὐεσούιον, vel Οὐεσούβιον quorum vtrumque legitur apud Strabonem & alios passim. Et certe παλαιοὺς Ῥωμαίους καὶ τοὺς νῦν ἀκριβεστέρους Βεσούβιον vocare dicit Galenus de methodo medendi l. V. qui addit τὸ ἔνδοξον τε καὶ νέον ὄνομα τοῦ λόφου Βέσβιον esse. Apud Diodorum Sicul. lib. IV. Οὐέσβιος dicitur. Praeiuisse Graecis hic Romanos, qui *Vesenum* & *Vesuium* dixerunt, locis poetarum inprimis allegatis ostendit Cluuerus Ital. Antiqu. l. IV. p. 1157.

15 ἐν Παλλήνῃ, ἣν Φλέγραν] non confundenda *Phlegra* Thraciae, quae postea dicta *Pallene*, vt est apud Stephan. Παλλην. cum *Phlegra* Campaniae, de qua paulo ante diximus. Quod certe ipsi videtur euenisse Philostrato, quando *Alcyoneum* gigantem apud Neapolin sepultum esse ait, h. e. in *Phlegraeis* Campaniae campis, quem vulgo tamen mythographi apud *Phlegram* Thraciae interemtum ab Hercule dicunt, vt videre est apud Suid. v. Ἀλκυων.

16 πρὸς] MSS. nostri omnes habent περί.

17 Γηρυόνην ἐν τῇ Ἐρυθείᾳ] quem inde τὸν τρισώματον βοτῆρ' Ἐρυθείας vocat Euripides in Hercul. fur. Ceterum de *Erythia* insula ad *Gades*, vel vt Mela atque alii volunt, contra *Lusitaniam*, vide magnum Bochartum Geogr. S. l. I. c. 34. vbi nec *Geryonem* nec *Herculem* Graecum in illa insula fuisse contendit.

πῶς

πῶς ἔχει; καιρὸς γάρ που ἐπ' ἐκεῖνα ἥκειν. Αμ. ἄκουε, ξένε, μηκέτ' ἀπιστούμενα περὶ τῶν τοιούτων[18].

enim vt ad illas deveniamus. *Vinitor.* Audi, mi hoſpes, quae fide indigna tibi modo non amplius videantur, de eiuſmodi rebus.

Κεῖται μὲν οὐκ ἐν Τροίᾳ ὁ Πρωτεσίλεως, ἀλλ' ἐν Χεῤῥονήσῳ ταύτῃ. κολωνὸς δέ που αὐτὸν ἐπέχει μέγας, οὑτοσὶ δή που ὁ ἐν ἀριστερᾷ. πτελέας δὲ ταύτας αἱ νύμφαι[2] παρὰ τῷ κολωνῷ ἐφύτευσαν, καὶ τοιόνδε ἐπὶ τοῖς δένδρεσι τούτοις ἔγραψάν που αὐταὶ νόμον, τοὺς πρὸς τὸ Ἴλιον τετραμμένους τῶν ὄζων[3] ἀνθεῖν μὲν πρωῒ, φυλλοῤῥοεῖν δὲ αὐτίκα, καὶ προαπόλλυσθαι τῆς ὥρας· τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Πρωτεσίλεω πάθος· τῷ δὲ ἑτέρῳ μέρει ζῆν τὸ δένδρον, καὶ εὖ πράττειν. καὶ ὁπόσα δὲ τῶν δένδρων μὴ περὶ τὸ σῆμα ἕστηκεν, ὥσπερ καὶ ταυτὶ τὰ ἐν τῷ κήπῳ, πᾶσιν ἔῤῥωται τοῖς ὄζοις, καὶ θαρσεῖ τὸ ἴδιον[4]. Φοι. ὁρῶ, Ἀμπελουργέ, καὶ θαυμάζειν ἔχων, οὐ τεθαύμακα· σοφὸν γὰρ τὸ θεῖον. Αμ. τὸ δέ γε ἱερὸν[5], ἐν ᾧ κατὰ τοὺς πατέρας ὁ Μῆδος ὕβριζεν[6], ἐφ' ὃ[7] καὶ τὸ τάριχος ἀναβιῶναί φασι[8], τοῦτο ἡγοῦ, ὦ ξένε. καταλείπεται δὲ αὐτοῦ ὡς ὁ-

Cap. II. Protesilaus.

I. Sepultus quidem Proteſilaus non in Troade eſt, ſed in Cherſoneſo iſta, tumulus autem ipſi impoſitus eſt magnus, iſte videlicet, qui ad ſiniſtram eſt. Vlmos autem has Nymphae iuxta tumulum plantauerunt, iſtiſque arboribus legem ſcripſere talem, vt qua ad Ilium vergunt, praemature quidem effloreſcant rami, mox vero folia dimittant, & ante tempus diſpereant: id enim Proteſilai fatum fuit. In altera vero parte viuat, ac vigeat arbor. Nempe quaecunque arbores circa ſepulcrum non conſiſtunt, vt hae ipſae quoque, quae in horto ſunt, omnibus vigent ramis, & more ſuo [viuere] ſuſtinent. *Phoenix.* Video, Vinitor, & cum admirandi cauſam haberem, nequaquam admiratus ſum: Sapiens enim eſt Deus. *Vinitor.* Sacellum eius, in quo parentum memoria Medus petulanter ſe geſſit, quamobrem ſalitam carnem reuixiſſe memorant, hoc ipſum eſt, o hoſpes, [quod vides]. Superſunt autem [templi] eius, vt vides, pauca rudera,

18 ἥκειν. Αμ. ἄκουε, ξένε, μηκέτ' ἀπιστούμενα. περὶ τῶν τοιούτων] haec cod. Laud. ita repraeſentat: ἥκειν, μηκέτ' ἀπιστούμενα. Αμ. περὶ τῶν τοιούτων ἄκουε ξένε. Vt *Phoenix* dixiſſe intelligatur: *tempus iam vt ad illa deueniamus, vt quae mihi incredibilia iam non videantur amplius.* Nempe enim eouſque ſupra *Vinitor* hanc narrationem diſtulerat: reſpondiſſe autem Vinitor: *audi igitur de eiuſmodi rebus:* quae valde mihi probatur lectio.

CAP. II. §. I. 1 Χεῤῥονήσῳ ταύτῃ] h. e. *Cherſoneſo Thraciae*, vt patet ex notatis ad Prologum §. I. n. 3. §. II. n. 12. §. III. n. 9. Et quidem non procul *Eleunte*, vt ex Mela lib. II. c. 2. recte colligit Iſ. Voſſius. Sic & Calaber lib. VII.

Φαίνεται δ' εὖ Ἐλεοῦντος ἕδος θ' ἵνα Πρωτεσιλάου
Σῆμα πέλει. — —

2 νύμφαι] Schol. codicis Colleg. nou. νύμφαι ἐπὶ ξηρᾶς, καὶ αἱ δρυάδες καὶ ἀμαδρυάδες καλοῦνται. Νηρηΐδες αἱ ἐν τῇ θαλάσσῃ. Νηΐδες αἱ ἐν ταῖς λίμναις.

3 τοὺς πρὸς τὸ Ἰλ. τετραμμ. τῶν ὄζων &c.] paulo aliter haec Plinius refert lib. XVI. H. N. ſect. 99. *Sunt hodie ex aduerſo Ilienſium vrbis, iuxta Helleſpontum, in Proteſilai ſepulcro arbores, quae omnibus aeuis cum in tantum accreuere, vt Ilium aſpiciant, inareſcunt, rurſuſque adoleſcunt.* Cum Plinio facit Calaber l. VII.

Φαίνετο δ' εὖ τ' Ἐλεοῦντος ἕδος θ' ἵνα Πρωτεσιλάου
Σῆμα πέλει, πτελέῃσι κατάσκιον αἰπεινῇσιν.
Αἱ δ' ὁπότ' ἀθρήσωσιν ἀνερχόμεναι δαπέδοιο
Ἴλιον, αὐτίκα τῇσι θύως ἀπαναίνεται ἄκρα.

Et Antiphilus Byzantius lib. III. Antholog.

Δένδρεα δυσμήνιτα καὶ ἤν ποτε τεῖχος ἴδωσι
Τρώϊον, αὐαλέαν φυλλοχοεῦντι κόμην.

Et Philippus in Epigrammate

Ἴλιον ἢν ἐσίδῃ γὰρ ἀπ' ἀκρεμόνων κορυφαίων,
Καρφοῦται πετάλων κόσμον ἀναινόμενα.

4 θαρσεῖ τὸ ἴδιον] nempe ab altera parte vlmi iſti οὐ θαρσεῖν τὸ ἴδιον videbantur, h. e. *more conſueto perdurare*, atque *audere* quaſi vt in Troiae conſpectu ſubſiſtant. Plane gemina phraſis paulo ante occurrit, θαρσεῖ ποιμὴν ἐκεῖνο τὸ χωρίον quod vertunt: *audet paſtor in eo loco verſari.*

5 τὸ δέ γε ἱερὸν] meminit eius Herodotus Polymnia p. 251. & Calliope p. 354. & Mela II, 2. *Proteſilai oſſa conſecrata delubro.*

6 ὁ Μῆδος ὕβριζεν] Artayctam Medum reſpicit, qui eo tempore, quo Xerxes in Thracicam Cherſoneſum ex Aſia traiecit, non tantum Xerxis permiſſu ſacros templi Proteſilai theſauros compilauit: ſed etiam feminis in eo turpiter ſe oblectauit, ἐς τὸ Πρωτεσίλεω ἱερὸν τὸ ἐς Ἐλεοῦντα ἀγινεόμενος γυναῖκας ἀθέμιτα ἔργα ἔρδεσκε, vt loquitur Herodotus Polymnia p. 251. & Calliope p. 354. vbi & τὸ τέμενος σπείρασθαι καὶ νέμεσθαι templum diſperſiſſe dicitur: atque haec Μήδου ὕβρις eſt, quam hoc loco reſpicit Vinitor

7 ἐφ' ὃ] cod. Laud. ἐν ᾧ. alii quidam ἐφ' ὧν, quod referendum eſſet ad Μῆδος.

8 τὸ τάριχος ἀναβιῶναί φασι] Artayctam Medum ab Athenienſibus, paulo poſt ſacrilegium ſupra memoratum, duce Xantippo, captum ait Herodotus *Calliope* l. c. Tum vero eorum vni, qui eum cuſtodiebant, tale oblatum oſtentum eſſe: Caro ſalſa, quam ille torrere parabat, igni impoſita reſiliit ac palpitauit, haut ſecus ac piſces recens capti. Quod admirata portentum circumfuſa eſt multitudo, id vero ſe ſpectare Artyactes monuit: nempe Proteſilaum, qui apud Eleuntem ſit, a ſe antea offenſum, ſignum edere, accepiſſe ſe a Diis poteſtatem vexandi ſeſe, a quo iniuria fuiſſet affectus. Nempe eum, mortuus qui ſit, adeoque conditus, viuum ſeſe modo oſtendere. Hoc igitur τὸ ΤΑΡΙΧΟΣ quod ἀναβιῶναι Vinitor dixit. En verba Herodoti: καὶ τέω τῶν φυλασσόντων λέγεται ὑπὸ χερσονησιτέων ΤΑΡΙΧΟΥΣ ὀπτῶντι τέρας γενέσθαι τοιόνδε. οἱ ΤΑΡΙΧΟΙ ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντό τε καὶ ἤσπαιρον, ὅκωσπερ ἰχθύες νεαλωτοί. καὶ οἱ μὲν περιχυθέντες ἐθώυμαζον. ὁ δὲ Ἀρταΰκτης ὡς εἶδε τὸ τέρας, καλέσας τὸν ὀπτῶντα τοὺς ΤΑΡΙΧΟΥΣ, ἔφη, ξεῖνε Ἀθηναῖε, μηδὲν φοβέο τὸ τέρας τοῦτο, οὐ γάρ σοι πέφηνε ἀλλ' ἐμοὶ σημαίνει ὁ ἐν Ἐλεοῦντι Πρωτεσίλεως, ὅτι καὶ τεθνεὼς καὶ ΤΑΡΙΧΟΣ ἐὼν, δύναμιν πρὸς θεῶν ἔχει τὸν ἀδικέοντα τίνεσθαι &c.

tum autem, vt puto, elegans erat, nec angustum, vt ex ipsis colligere fundamentis licet. Statua vero haecce naui quidem insistit: baseos enim figura prora est, ipse autem Nauarchi habitu sedet. Atterendoque eam & tempus, & illi, ita me amet Iupiter, qui inungere solent, aut vota cera affigunt, speciem immutarunt eiusdem. Ego autem illam parum curo: cum ipso namque versor, ipsumque intueor, nec vlla mihi possit statua eo esse iucundior.

II. *Phoenix.* Numquid & mihi ipsum describes, & quae species eius sit mecum communicabis? *Vinitor.* Libens vtique, ita me Pallas amet, o hospes. Natus enim erat viginti circiter annos: eaque aetate Troiam cum nauigauerit, molli pullulat lanugine, & dulcius fragrat quam myrtorum messis. Laetum porro supercilium oculum ambit; venustatis enim est amantissimus. Tuetur autem in seriis quidem contentum ac vehemens. Si vero in laxatum animo incidamus, euge oculos! quam venusti videntur atque amabiles! Praeterea comam habet flauam, non nimis prolixam: tanta enim est, vt in fronte suspendatur magis, quam defluat in eandem: estque quadrata nasi forma, perinde vt in statuis: vocemque edit magis, quam tuba, sonoram, exiguo licet ore. Nudo occurrere suauissimum: bene enim compactus est ac leuis, vt Mercuriales statuae, quasi cursu ferrentur effictae. Statura autem decem circiter est cubitorum: videturque mihi superaturus eam fuisse, nisi in adolescentia periisset. *Phoenix.* Vidi iuuenem, o Vinitor, tibique

ρᾷς [9] ὀλίγα. τότε δὲ, οἶμαι, χαρίεν τε ἦν καὶ οὐ μικρὸν, ὡς ἔστι τοῖς θεμελίοις ξυμβαλέσθαι [10]. τὸ δὲ ἄγαλμα τοῦτο βέβηκε μὲν ἐπὶ νεώς· τὸ γὰρ τῆς βάσεως σχῆμα πρῴρα, ἵδρυται δὲ ναύαρχος [11]. περιτρίψας [12] δὲ αὐτὸ ὁ χρόνος, καὶ νὴ Δί' οἱ ἀλείφοντές τε καὶ οἱ ἐπισφραγιζόμενοι [13] τὰς εὐχὰς, ἐξηλλάχασι τοῦ εἴδους. ἐμοὶ δὲ οὐδὲν τοῦτο, αὐτῷ γὰρ ξύνειμι, καὶ αὐτὸν βλέπω, καὶ οὐδὲν ἄν μοι γένοιτο ἄγαλμα ἐκείνου ἥδιον.

Φοῖ. ἦ καὶ διαγράψεις μοι αὐτὸν, καὶ κοινωνήσεις τοῦ εἴδους; Αμ. χαίρων γε, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν [1], ὦ ξένε. γέγονε μὲν γὰρ ἀμφὶ τὰ εἴκοσί που μάλιστα ἔτη. τηλίκος δὲ ἐλάσας ἐς Τροίαν, ἁβρῷ δ' ἰούλῳ [2] βρύει, καὶ ἀπόζει αὐτοῦ ἥδιον, ἢ τὸ μετόπωρον τῶν μύρτων. φαιδρὰν δὲ ὀφρὺν περὶ τὸ ὄμμα βέβληται, τὸ γὰρ ἐπίχαρι αὐτῷ φίλον. βλέπει δὲ, ἐν μὲν ταῖς σπουδαῖς σύντονον καὶ σφοδρόν, εἰ δὲ ἀνειμένου τύχοιμεν, φεῦ τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ἐπαφρόδιτοί τε καὶ φιλικοὶ φαίνονται. καὶ μὴν καὶ κόμης ξανθῆς ἔχει τὸ μέτριον· ἔστι γὰρ ὅση [3] ἐπικρέμασθαι τῷ μετώπῳ μᾶλλον, ἢ κατ' αὐτοῦ πίπτειν· καὶ τετράγωνος ἡ ἰδέα τῆς ῥινὸς [4], οἷον ἀγάλματος [5]. φθέγγεται δὲ γεγωνότερον ἢ αἱ σάλπιγγες [6], καὶ ἀπὸ μικροῦ γε τοῦ στόματος. γυμνῷ δὲ ἐντυχεῖν ἥδιστον· εὐπαγὴς γὰρ καὶ κοῦφος, ὥσπερ οἱ δρομικοὶ τῶν ἑρμῶν. τὸ δὲ μῆκος, δεκάπηχυς [7] τάχα, δοκεῖ δ' ἄν μοι καὶ ὑπὲρ τοῦ [8] ἀναδραμεῖν, εἰ μὴ ἐν μειρακίῳ ἀπέθανεν. Φοῖ. εἶδον [9] τὸν νεανίαν,

---

9 ὡς ὁρᾷς] sic cod. Coll. Noui. Editi ὁρᾷς ὡς. Laudianus ὡς ὁρᾷς ὡς.

10 ὡς ἔστι τοῖς θεμελίοις ξυμβαλέσθαι] nempe ea tantum supererant: templum enim vastauerat iam Artayctes, vt patet ex iis quae n. 6. obseruata fuere.

11 ἵδρυται δὲ ναύαρχος] *nauem* adduxerat ad Troiam oppugnandam Protesilaus, ideoque Nauarchi forma hic sistitur. Nempe ad eum spectat verbum ἵδρυται, quod non obseruatum viris doctis, ne Rutgersio quidem.

12 περιτρίψας] sic ex coniectura restitui, pro περιτρίψας quod erat in vulgatis. Idque postea Iano Rutgersio quoque placuisse animaduerti.

13 οἱ ἀλείφοντές τε καὶ οἱ ἐπισφραγιζόμενοι] infeliciter Morellus tentauerat huius loci emendationem, ἐπισφαγιζόμενοι rescribendum putans, vt iam vidit Salmasius, & in variarum lectionum libris Rutgersius. Nempe optime ἐπισφραγιζόμενοι respondent τοῖς ἀλείφουσι. Hi enim sunt qui *vnguento* Deos inungunt honoris causa: illi qui *genua incerare Deorum* solent, vt est apud Iuuenal. Sat. X. v. 55. h. e. *cera tabulam affigere,* quae vota contineret, quod vetus interpres Iuuenalis *vota facere, in signis insignare reddit:* hoc vero est ipsissimum ἐπισφραγίζεσθαι. *vota firmare* hoc dici Apuleio a Salmasio obseruatum. Simili modo τὸ ἀλείφειν καὶ ἐπισφραγίζεσθαι iungit Prudentius l. I. c. Symmachum,

saxa illita cera
Viderat, vnguentoque lares humescere nigros.

Plura in eam rem habes apud Rutgersium Var. Lect. l. V. c. 5. cum quo in eo non consentio, quod vnum idemque τὸ ἀλείφειν putat & τὸ ἐπισφραγίζεσθαι.

§. II. 1 νὴ τὴν Ἀθηνᾶν] iuramentum maris per Deam, qua de re vid. notata ad vitam Apollonii Tyanei lib. III. c. 17. & l. VIII. c. 5.

2 ἁβρῷ δ' ἰούλῳ] coniunctionem inserere non dubitauimus, secuti cod. Coll. Nou. & Laud. istaque etiam Morello obseruata lectio.

3 ὅση] cod. Barocc. & Coll. Noui ὡς, eaque Morello etiam obseruata lectio, sed nihil muto.

4 τετράγων. ἡ ἰδέα τῆς ῥινὸς] talis inf. quoque *Palamedi* tribuitur.

5 ἀγάλμασι] identidem praestantiores formae ἀγάλμασι comparantur. ita ἀγαλματίας *Hermocrates* dicitur l. II. de vitis Soph. vbi vide notata.

6 ἢ αἱ σάλπιγγες] sic Polemonis idea vita eius §. X. τορὸν ἠχοῦσα dicitur ὥσπερ ἡ Ὀλυμπικὴ σάλπιγξ.

7 δεκάπηχυς] vide *Prologum*, & obseruata ad vitam Apollonii Tyanei l. II. c. 21. & l. IV. c. 16.

8 ὑπὲρ τοῦ] Barocc. ὑπὲρ τοῦτο. Sed nihil muto.

9 εἶδον] sc. repraesentatum a Vinitore vidit, quem ita he-

Αμπελουργὲ, καὶ ἄγαμαί σου τοῦ ἑταίρου. ὥπλισαι δὲ, ἢ τί; Αμ. χλαμύδα ἐνῆπται, ξένε, τὸν Θετταλικὸν τρόπον, ὥσπερ καὶ[10] τὸ ἄγαλμα τοῦτο. ἁλουργὶς δὲ ἡ χλαμὺς, θείου ἄνθους, ἄρρητον γὰρ τὸ τῆς πορφύρας ἄνθος. Φοῖ. ὁ δὲ δὴ ἔρως, ὃν τῆς Λαοδαμείας ἤρα, πῶς ἔχει αὐτῷ νῦν; Αμ. ἐρᾷ, ξένε, καὶ ἐρᾶται· καὶ διάκεινται πρὸς ἀλλήλους, ὥσπερ οἱ θερμοὶ τῶν νυμφίων. Φοῖ. περιβάλλεις δὲ ἥκοντα, ἢ διαφεύγει σε καπνοῦ δίκην, ὥσπερ τοὺς ποιητάς[11]; Αμ. χαίρει περιβάλλοντι, καὶ ξυγχωρεῖ φιλεῖν τε αὐτὸν, καὶ τῆς δέρης ἐμφορεῖσθαι. Φοῖ. θαμίζει δὲ, ἢ διὰ πολλοῦ ἥκει; Αμ. τετράκις τοῦ μηνὸς, ἢ πεντάκις οἶμαι αὐτοῦ μετέχειν[12], ὁπότε ἢ φυτεῦσαί τι βούλοιτο τουτωνὶ τῶν φυτῶν, ἢ τρυγῆσαι, ἢ ἄνθη κεῖραι. φιλοστέφανος γάρ τις, καὶ ἡδίω ἀποφαίνων τὰ ἄνθη, ὁπότε περὶ αὐτὰ ἴοι[13].

Φοῖ. ἱλαρόν γε τὸν ἥρω λέγεις, καὶ ἀτεχνῶς νυμφίον. Αμ. καὶ σώφρονά γε, ὦ ξένε. φιλόγελως γὰρ ὢν ὑφ' ἡλικίας, ὕβρει οὐδὲν πράττει. καὶ σμινύης δὲ ἅπτεται πολλάκις, εἴ που ὀρύττων πέτρᾳ ἐντύχοιμι, καὶ ξυλλαμβάνει μοι τῶν δυσέργων, κἂν ἀγνοήσω τι τῶν κατὰ γεωργίαν, διορθοῦταί με. τά τε δένδρα[2], ἐγὼ μὲν παρακηκοὼς[3] τοῦ Ομήρου, μακρὰ ἐφύτευον[4], μεῖον τοῦ ἄνω τὸ ἐς τὴν γῆν ἐμβιβάζων. καὶ ὁπότε ἐπελάβετό μου ὁ Πρωτεσίλεως, ἐχρώμην τοῖς Ομήρου πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ, ὑπολαβὼν, αὐτὸς μέν τοι Ομηρος τὸν ἐναντίον, ἔφη, κελεύει τρόπον, ἢ σὺ πράττεις. μακρὰ γὰρ ὑπὸ σοφίας[5] τὰ βαθέα οἶδεν, ὥς που τὰ φρέατα μακρά ὀνομάζει[6],

socium gratulor. Armatus ne vero est? vel quo habitu? *Vinitor.* Chlamyde indutus est, o hospes, Thessalo more, sicut & statua ista. Purpurea autem est chlamys, splendore plane diuino: ineffabilis enim purpurae est splendor. *Phoenix.* Amor autem, quo Laodamiam amabat, quomodo nunc illi succedit? *Vinitor.* Amat, o hospes, & amatur: suntque perinde ac sponsi, recente flamma accensi, aduersus se animati inuicem. *Phoenix.* Amplecterisne venientem? an fumi more te fugit, vt apud poëtas? *Vinitor.* Gaudet amplexante, patiturque vt se osculer, colloque fruar. *Phoenix.* An saepe vero adest? an ex longo interuallo venit? *Vinitor.* Quater mensibus singulis aut quinquies, vt puto, eo frui datur, cum aut harum aliquid plantarum voluerit serere, aut putare, aut flores decerpere. Amat enim corollas, & gratiae haud parum floribus addit, quoties circa eos obambulauerit.

III. *Phoenix.* Iucundum vtique describis heroëm, & vere sponsum. *Vinitor.* Sed modestum tamen etiam, o hospes: iocorum enim amans ob aetatem cum sit, nihil tamen petulanter agit, & sarculum nonnunquam arripit, sicubi fodiens in saxum incidam: & mihi in difficilibus auxilio est. Et si quid aberrem in rebus ad agriculturam spectantibus, corrigere me solet. Namque ego quidem, non satis percepto Homero *longum plantaui*, parte in terra condenda breuiore, quam esset superior, arbores serens. Et quoties me Protesilaus corripiebat, Homerica ipsi opponebam. Ille autem respondens, at quidem, inquit, ipse Homerus contrarium ei, quo tu facis, modum praecipit. *Longum* enim poetice *profundum* intelligit, vt & *puteos* nominat *longos*,

roem delineasse dicit exacte, vt oculis vidisse sibi videatur.

10 ὥσπερ καὶ] addidi καὶ ex cod. Laud.

11 ὥσπερ τοὺς ποιητὰς] *quemadmodum poetas fugit* i. e. quemadmodum poetae talia spectra diffugere narrant. vide de Anticliae matris Vlyssis vmbra Odyss. Π'. v. 203. sq. & de vmbra Patrocli Iliad. Ψ'. 99. Ita autem loquuntur Graeci, vt poetis tribuant factum, quod illi narrant. Sic Homerus ἐπάγειν heroas ad Troiam dicitur, vt sexcenta alia eius commatis taceam.

12 οἶμαι αὐτοῦ μετέχειν] omittebat haec verba Barocc.

13 περὶ αὐτὰ ἴοι] malim περὶ αὐτὸν ἴοι. Vt sensus sit: florum pulcritudini aliquid accedere quoties corollis intexti caput eius ambierint.

§. III. 1 καὶ ξυλλαμβάνει μοι] Morelliana δὲ ξυλλαμβάνοιμι. Aldina καὶ ξυλλαμβάνοιμι. At ξυλλαμβάνει μοι omnes MSS. nostri habebant: quod & in versione sua secutus fuerat *Niger*.

2 τά τε δένδρα] cod. Collegii Noui τε omittit.

3 παρακηκοὼς] cod. Laud. habet ἀκηκοώς. Sed bene habet quod editum est. Nempe παρακούειν quandoque est *non plene audire* atque *perfecte*: Vt in istis Aristotelis Ethic. VI, 7. ἔοικε γὰρ ὁ θυμὸς ἀκούειν μέν τι τοῦ λόγου, παρακούειν δὲ, καθάπερ οἱ ταχεῖς τῶν διακόνων, οἳ πρὶν ἀκοῦσαι πᾶν τὸ λεγόμενον ἐκθέουσιν, εἶτα ἁμαρτάνουσι τῆς πράξεως. Quem quidem significatum maxime praesenti Philostrati loco esse accommodatum, ex sequentibus patet.

4 τοῦ Ομήρου μακρὰ ἐφύτευον] haut dubie respicitur locus Odyss. Σ'. vbi Eurymarchus Vlyssi mercedem offert, si velit seruire sibi

Αἱμασίας τε λέγων, καὶ δένδρεα μακρὰ φυτεύων.

Vnde colligebat *Vinitor*, arbores, vt felicius venirent, ita plantandas esse, vt potior pars plantae supra terram emineret, exigua tantum parte terra obtecta. Quod reprehendit Protesilaus, atque contraria ratione Homerum interpretatur.

5 ὑπὸ σοφίας] *Poetice* verti. Nam σοφοὺς poetas dici ἀρχαῖον, vt notum.

6 τὰ φρέατα μακρὰ ὀνομάζει] locus extat Il. Φ'. v. 197. obseruauit autem vocis significatum etiam Eustathius ad Iliad. Β'. v. 144. vbi quidem non omne βαθὺ dici obseruat μακρὸν, sed πάνυ βαθέα tantum, vnde λήιον *pratum* vel *vallem* βαθὺ quidem, non autem μακρὸν Homero dici existimat.

profun-

profundi qui sint. Arboresque adeo melius in terra vegetaturas ait, si maiore quidem parte firmae consisterent, minore vero agitarentur. Cum item aliquando praesto mihi esset riganti, [floris] vnguentum, dixit, amice, aqua non indiget: flores omnino diluendos non esse docens.

IV. *Phoenix.* Reliquum autem tempus, o Vinitor, vbinam degit? *Vinitor.* Interdum apud inferos quidem, vt ait, interdum vero in Phthia, nonnumquam rursus in Troade, vbi socii sunt eius: & aprorum ceruorumque venationi vbi indulsit, circa meridiem revertitur, dormitque exporrectus. *Phoenix.* Vbi autem Laodamiae vtitur consuetudine? *Vinitor.* Apud inferos, o hospes, eam inter mulieres maxima cum dignitate vitam agere ait, quae eodem sit numero, quo & Admeti vxor Alcestis, & Capanei Euadne, & aliae eiusdem generis modestae ac frugi. *Phoenix.* Conuiuanturne autem inuicem? an minime id fas est? *Vinitor.* Nondum, mi hospes, in eum cibum capientem incidi, neque bibentem vidi. Equidem sub vesperam libare ei soleo, ex Thasiis hisce vitibus, quas ipse plantat, & bellaria circa meridiem appono, aestate adventante, medioque autumno. Luna vero tempore verno in orbem eunte, in hoc poculum lac infundens, en tibi, dico, tempestatis latices, tu autem bibe. Et ego quidem his dictis discedo, ista autem oculi ictu citius comeduntur, & ebibuntur. *Phoenix.* De aetate autem, quam assecutus interiit, quid ait? *Vinitor.* Suum ipsius, o hospes, casum miseratur & daemonem, cui tum quidem permissum erat rerum ipsius arbitrium, iniquum putat, atque inuidum, qui ne quidem vt pedem in Troade poneret sit passus. Neque enim Diomede se inferiorem pugna futurum

βαθέα ὄντα, καὶ τὰ δένδρα δὲ εἶπεν[7] ἐμβιώσεσθαι τῇ γῇ μᾶλλον, εἰ τῷ μὲν [πλείονι ἑστήκοι[8], τῷ δὲ ὀλίγῳ κινοῖτο[9]. ἐπιστὰς δέ μοι ποτὲ ἄνθη ποτίζοντι, τὸ μῦρον, εἶπεν, ὦ τᾶν, οὐ δεῖται ὕδατος, διδάσκων δή που μὴ ἔκπλυτα[10] ποιεῖν τὰ ἄνθη.

Φοῖ. τὸν δὲ ἄλλον χρόνον, ὦ Αμπελουργὲ, ποῦ διαιτᾶται; Αμ. ποτὲ μὲν ἐν ᾅδου, φησί· ποτὲ δὲ ἐν Φθίᾳ. ποτὲ δὲ αὖ ἐν Τροίᾳ, οὗ οἱ ἑταῖροι. καὶ πρὸς θήραν συῶν τε καὶ ἐλάφων γινόμενος, κατὰ μεσημβρίαν ἀφικνεῖται, καὶ κατεύδει ἐκταθείς. Φοῖ. ποῦ δὲ τῇ Λαοδαμείᾳ ξύνεστιν; Αμ. ἐν ᾅδου, ξένε. καὶ λέγει αὐτὴν εὐδοκιμώτατα γυναικῶν πράττειν, ἀριθμουμένην, ἐν αἷς Αλκηστίς τε ἡ Αδμήτου, καὶ Ευάδνη[1] ἡ Καπανέως, καὶ αἱ ταύταις ἴσαι, σώφρονές τε καὶ χρησταί. Φοῖ. ξυσσιτοῦνται δὲ ἀλλήλοις, ἢ οὐ θέμις; Αμ. οὔπω, ξένε, σιτουμένῳ ἐνέτυχον, οὐδὲ πίνοντα ἔγνων. καί τοι σπένδω γε αὐτῷ κατὰ ἑσπέραν, ἀπὸ τουτωνὶ τῶν Θασίων[2] ἀμπέλων, ἃς φυτεύει αὐτός· καὶ τρωκτὰ ὡραῖα[3] προτίθεμαι κατὰ μεσημβρίαν, ἐπειδὴ θέρος τε ἥκῃ, καὶ μετόπωρον ἱστῆται. σελήνης δὲ[4] ἰούσης ἐς κύκλον ἐν τῇ τοῦ ἦρος ὥρᾳ, γάλα ἐγχέας ἐς τὸν ψυκτῆρα τουτονὶ, ἰδού σοι, λέγω, τὸ τῆς ὥρας νᾶμα, σὺ δὲ πίνε. κᾀγὼ μὲν, εἰπὼν ταῦτα, ἀπαλλάττομαι, τὰ δὲ βέβρωταί τε καὶ πέποται θᾶττον ἢ καταμῦσαι. Φοῖ. περὶ δὲ τῆς ἡλικίας, ἣν γεγονὼς ἀπέθανε, τί φησιν; Αμ. ἐλεεῖ, ξένε, τὸ ἑαυτοῦ πάθος, καὶ τὸν δαίμονα, ἐφ' ᾧ τότε ἦν, ἄδικόν τε ἡγεῖται, καὶ βάσκανον[5], μὴ ξυγχωρήσαντά οἱ τὸν γοῦν πόδα ἐς τὴν Τροίαν ἐρεῖσαι. μὴ γὰρ ἂν, μή τε Διομήδους τὶ ἐλαττωθῆναι μαχόμενος, μήτ' ἂν Πα-

---

7 εἶπεν] scilicet ipsis istis verbis ex Odysseae Σ'. allegatis.

8 ἑστήκοι] *starent*, in terram nempe defixae.

9 κινοῖτο] supra terram scilicet eminentes, & liberioris aeris agitationi patentes.

10 μὴ ἔκπλυτα] haec vera lectio est, quam cum Aldina omnes MSS. nostri agnoscunt, nisi quod cod. Barocc. habeat μὶ ἔκπλυτα, nescio itaque cur ἔκπλυκτα ediderit Morell. Margini tamen adscripsit ἴσως ἔκπλυτα.

§. IV. 1 Αλκηστίς τε ἡ Αδμ. καὶ [Ευάδνη] vtraque earum, perinde ac Laodamia, summa in coniuges fide & amore celebratissima. De Euadne v. Philostratum seniorem Imaginibus l. II.

2 Θασίων ἀμπέλ.] *Thasium* vinum commendat ipse Bacchus apud Athenaeum hoc versu

Καὶ Θάσιον, τῷ δὴ μήλων ἐπιδέδρομεν ὀδμή.

In nummis *Thasiorum* apud Golzium Bacchus cum cantharo, apud Harduinum cum corona hederacea, vide hunc de nummis vrb. p. 200.

3 τρωκτὰ ὡραῖα] fructus intelliguntur, qui aestiuo & autumnali tempore colliguntur, atque illo tempore recentes consumuntur, contradistincti τοῖς εἰς ἀπόθεσιν ἐπιτηδείοις, qualia frumentacea. *Bellaria* fere Romanis audiunt.

4 κατὰ μεσημβρίαν, ἐπειδὴ θέρος τε ἥκῃ, καὶ μετόπωρον ἱστῆται. σελήνης δὲ &c.] editi ita: κατὰ μεσημβρίαν. ἐπειδὴ δὲ θέρος τε ἥκῃ καὶ μετόπωρον ἱστῆται, σελήνης τε &c. omisi δὲ ante θέρος autoritate cod. Barocc. & Colleg. Noui, quo omisso res ipsa loquebatur distinguendum esse, vt fecimus. Nempe narrat, quid quauis anni tempestate, quae quidem bonorum sit ferax, offerat heroi. Nam hyemis nulla mentio, quod nulla illa Protesilao offerenda dona suppeditet. τε autem post σελήνης mutaui in δὲ cod. Barocc. & Colleg. Noui autoritate.

5 βάσκανον] vide obseruata ad vitas sophistarum vit. *Alexandri* §. IV. n. 14.

τρόκλυ, μήτ' ἂν τῦ δευτέρυ Αἴαντος[6]. τῶν γὰρ Αἰακιδῶν[7] λελεῖφθαι τὰ πολέμια[8] δι' ἡλικίαν φησίν, αὐτὸς μὲν γὰρ εἶναι μειράκιον, ἐκείνων δὲ τὸν μὲν Ἀχιλλέα εἶναι νεανίαν, τὸν δὲ Αἴαντα ἄνδρα. καὶ τὰ ἔπη, τὰ ἐς αὐτὸν Ὁμήρῳ εἰρημένα, ἐπαινεῖ, καί τοι μὴ πάντα ἐπαινῶν τὰ Ὁμήρυ, ὡς ἀμφίδρυφον[9] μὲν αὐτῷ τὴν γυναῖκα εἶπεν, ἡμιτελῆ δὲ τὴν οἰκίαν, περιμάχητον δὲ τὴν ναῦν, ἐφ' ἧς ἔπλευσε, πολεμικόν τε αὐτὸν καλεῖ. ἑαυτὸν δὲ ὀλοφύρεται μηδὲν ἐν Τροίᾳ ἐργασάμενον[10], ἀλλὰ πεσόντα ἐν γῇ, ἧς ὐδὲ ἐπέβη[11]. καὶ τὴν ὐλὴν δὲ ἐντετύπωται τῷ μηρῷ, τὸ γὰρ τραῦμα συναπορρίψασθαί φησι τῷ σώματι.

fuisse, neque Patroclo, neque Aiace altero. Aeacidis enim in rebus bellicis ob aetatem sese inferiorem extitisse, puer qui tum quidem fuerit, Achille quidem ex istis iuuene, Aiace vero viro tum existente. Carmina porro in ipsum ab Homero decantata commendat, (licet non probet Homeri omnia) quibus vxorem quidem suam *vtrasque scissam genas* dixerit, *domum* vero *semiperfectam*, *nauim item, qua vectus est, magnam*, *bellicosum* denique ipsum appellet. Seipsum autem luget, quod nihil in Troia peregerit: sed in terra ceciderit, in quam vix pedem demisisset. Femori porro impressam habet cicatricem, vulnus enim vna cum corpore se abiecisse ait.

Φοῖ. γυμνάζεται δὲ, ὦ Ἀμπελυργὲ, τίνα τρόπον; ἐπειδὴ ἔφασκες αὐτὸν καὶ τῦτο ἐξασκεῖν. Αμ. γυμνάζεται, ξένε, τὰ πολεμικὰ, πλὴν τοξικῆς, τὰ δὲ γυμναστικὰ, πλὴν πάλης. τὸ μὲν γὰρ τοξεύειν δειλῶν ἡγεῖται[1], τὸ δὲ παλαίειν ἀργῶν[2]. Φοῖ. παγκρατιάζει δὲ πῶς, ἢ πυκτεύει; Αμ. σκιαῖς, ὦ ξένε, τύτων[3] γυμνάζεται καὶ δισκεύει μεῖζον, ἢ ἐφικέσθαι ἄνθρωπον, ἀνακρύει μὲν γὰρ ὑπὲρ τὰς νεφέλας τὸν δίσκον, ῥίπτει δὲ ὑπὲρ τὺς ἑκατὸν[4] πήχεις, καὶ ταῦθ', ὡς ὁρᾷς, διπλάσιον τῦ Ὀλυμπιακῦ ὄντα[5]. δραμόντος δὲ αὐτῦ ὐκ ἂν εὕροις[6] ἴχνος, ὐδ' ἂν ἐνσημήναιτό τι τῇ γῇ ὁ πύς. Φοῖ. καὶ μὴν καὶ ἴχνη μεγάλα ἐντετύπωται τοῖς δρόμοις[7], συμβαίνοντα[8] ἐς τὸ δεκάπηχυ μέγεθος τῦ ἥρω. Αμ. βαδίζοντος, ξένε, τὰ ἴχνη ἐκεῖνα, καὶ γυ-

V. *Phoenix.* Quo autem pacto, o Vinitor, corporis exercitia obit, quandoquidem ipsum iis quoque exerceri aiebas? *Vinitor.* Bellicis quidem omnibus vacat praeterquam sagittis, Gymnasticis item, lucta excepta. Nempe sagittas mittere timidorum esse putat, luctari vero ignauorum. *Phoenix.* Pancratio vero quomodo certat aut pugilatu? *Vin.* In vmbris, o hospes, [arborum] istarum sese exercet. Discum autem iaculatur fortius, quam vt homo id possit imitari: etenim supra nubes discum impellit, proiicit autem vltra centum cubitos, cum tamen is, quemadmodum vides, duplo sit Olympico maior. Currentis autem ipsius, neque vtique vestigium inueneris, neque signum pes terrae impresserit. *Phoenix.* Sed tamen magna curriculis impressa sunt vestigia, conuenientia decem cubitali Herois magnitudini. *Vinitor.* Incedentis, hospes, illa sunt vestigia: & aliud quoddam exerci-

6 τῦ δευτ. Αἴαντος] *Oilei* filii, oblato Cassandrae vitio famosi.

7 Αἰακιδῶν] ita *Achillem* vocat, & *Telamonium Aiacem*, quorum iste Telamonem, ille Peleum patrem habebat, vtrumque *Aeaci* filium vide Apollodorum l. III. c. 11. p. 213.

8 πολέμια] πολεμικὰ cod. Coll. Nou.

9 ὡς ἀμφίδρυφον &c.] vel potius ἀμφιδρυφὴ vt est apud Homerum. Locus quo habetur elogium Protesilai, ista omnia complexum, est Iliad. Β' v. 698. sqq. vbi ista ad verbum a nostro transscripta:

Τῦ δὲ καὶ ΑΜΦΙΔΡΥΦΗΣ ΑΛΟΧΟΣ φυλάκῃ ἐλέλειπτο
Καὶ δόμος ΗΜΙΤΕΛΗΣ.

10 ἐργασάμενον] cod. Barocc. εἰργασμένον.

11 ἧς ὐδὲ ἐπέβη] nempe νηὸς ἀποθρώσκοντα occisum l. c. ait Homerus.

§. V. 1 τὸ μὲν γὰρ τοξεύ. δειλ. ἡγ.] hinc Diomedes Paridi imbecillum animum exprobrans τοξότην eum inter alia vocat. Iliad. Λ' v. 383. nempe sagittis eminus hostis petitur, fortium vero virorum cominus pugnare est, & pedem pede conferre.

2 τὸ δὲ παλαίειν ἀργῶν] similia in Nestore habes §. III. n. 11. opus autem *ignauum* atque ignobile putabant, hominem cum homine certare, quod faciunt παλαίοντες, cum belluis, humanum genus viribus superantibus, dignum magis spectatu certamen iniri putantes, quod hoc ipso spectari ad oculum patet inf. ex *Hectore*. Sic & Hercules Herodis sentiebat. vid. vit. Sophist. lib. II. *Herode* §. VII. not. 25.

3 σκιαῖς ὦ ξένε τύτων] ita rescribere ausus sum ex coniectura, pro σκιᾶς quod editi habebant: vt sensus iam sit: in *vmbris arborum*, quas manu vinitor monstrans ἐν σκιαῖς τύτων ait Protesilaum gymnasticis exerceri. Manus erudita in Aldina editione, qua vtor, emendauerat σκιὰς, neque sensu, vt puto, aeque commodo, neque constructione satis apta.

4 ἑκατὸν] cod. L. habet ρη' i. e. ἑκατὸν καὶ ὀκτώ.

5 διπλάσιον τῦ Ὀλυμπιακῦ ὄντα] de disci iactu in Olympicis ludis videri possunt qui de agonisticis scripsere, ex hoc antem loco colligas licet vltra L cubitos eum iaculari non potuisse, qui maxima vi niterentur.

6 ὐκ ἂν εὕροις ἴχνος] ἂν quod omissum in editis, agnoscunt omnes MSS. nostri. Ceterum haec pertinent ad commendationem κυφότητος Protesilai, quae est praecipua in cursu virtus.

7 τοῖς δρόμοις] quorum in prologo quoque mentio, non longe ab initio, vbi *Vinitor* eos se opera data instruxisse ait, vt in iis heros gymnasticis vacare posset.

8 συμβαίνοντα] vocem hanc omittebant MSS. omnes. Et certe illa manum alienam olet, supplementa parantem eorum, quae sensui deesse videbantur.

tium

tium obeuntis. Vbi currit enim, nullum vestigium in terra apparet: suspensus enim, & quasi super vndarum superficiem latus, tollitur. Ait autem se cursu anteuertisse in Aulide Achillem, dum certaminibus Graeci adversus Troiam se exercerent, saltuque etiam eo superiorem fuisse. In bellicis vero, vti iam dixi, Achilli cedit, excepta tamen aduersus Mysos pugna. In ea enim Mysorum plures se interfecisse, quam illum, ait, praemiaque virtutis retulisse. Superiorem autem etiam Achille in controuersia de clypeo fuisse. *Phoenix.* Quaenam fuit ista, o Vinitor, clypei causa? neque enim vlli ea dicta poëtarum antea, neque in vlla historia, quae de Troianis rebus agat, locum inuenit. *Vinitor.* Idem de multis rebus, o hospes, dices. Multa namque cum de viris, tum de rebus bellicis memorat Heros, vulgatis scriptoribus nondum exposita. Causam esse ait, quod ipsi, admiratione poematum Homeri perculsi, in solum Achillem atque Vlyssem intueantur, negligentes interea bonos ac strenuos viros: aliorumque mentionem facientes plane nullam, aliis vero triremem tribuentes quatuor versibus. Achillem autem quidem ex merito celebrari ait, Vlyssem vero supra meritum. Quaecunque de Sthenelo vero, de Palamede, similibusque viris praetermissa sunt, paulo post tibi narrabo. Neque enim horum quicquam ignorantem discedere te patiar.

μναζομένου τι ἕτερον· δραμόντος δὲ, ἄσημος ἡ γῆ· μετέωρος γάρ τις, καὶ οἷον ἐπικυματίζων αἴρεται. φησὶ δὲ καὶ παραδραμεῖν ἐν Αὐλίδι τὸν Ἀχιλλέα [9], ἐν ἄθλοις γυμναζομένης τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Τροίαν, καὶ ὑπὲρ τὸ πήδημα τὸ ἐκείνου ἀρθῆναι. τὰ δὲ πολέμια ξυγχωρεῖ, ὡς ἔφην, τῷ Ἀχιλλεῖ, πλὴν τῆς ἐν Μυσοῖς μάχης [10], ἐκεῖ γὰρ πλείους ἀπεκτονέναι τῶν Μυσῶν, ἢ ἐκεῖνος, ἀριστεῖα δὲ ἀπενηνέχθαι. κεκρατηκέναι δὲ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀγῶνα, τὸν περὶ τῆς ἀσπίδος [11]. Φοι. καὶ τί ἂν εἴη, Ἀμπελουργὲ, τὸ τῆς ἀσπίδος [12]; οὔτε γὰρ ποιητῇ εἴρηταί πω, οὔτε εἰς λόγον τινὰ τῶν Τρωϊκῶν ἥκει. Αμ. περὶ πολλῶν, ξένε, τοῦτ' ἐρεῖς. πολλὰ γὰρ περί τε ἀνδρῶν, περί τε πολεμικῶν ἔργων, ὁ ἥρως λέγει, μήπω τοῖς πολλοῖς δῆλα ὄντα. τὸ δὲ αἴτιον, φησὶν, αὐτοὺς, κατὰ ἔκπληξιν τῶν Ὁμήρου ποιημάτων, ἐς μόνους Ἀχιλλέα τε καὶ Ὀδυσσέα βλέψαντας, ἀμελῆσαι καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν μὲν οὐδ' ἐπιμνησθῆναι τὸ παράπαν, τοῖς δὲ ἀναθῆναι τριήρη [13] τεττάρων ἐπῶν. τὸν μὲν δὲ Ἀχιλλέα φησὶν ἐπαξίως ὑμνεῖσθαι, τὸν δὲ Ὀδυσσέα μειζόνως. καὶ ὁπόσα δὲ Σθενέλου τε καὶ Παλαμήδους, καὶ τῶν τοιῶνδε ἀνδρῶν παραλέλειπται, δίειμί σοι μικρὸν ὕστερον. μὴ γὰρ ἀγνοήσας γε ἀπέλθοις τι τούτων.

VI. Et Mysiam quidem historiam, cuius pars & *clypeus* est, paulo post absoluam. Quandoquidem vero pancratii pugilatusque ac disci mentionem facientes, ad clypeum delati sumus, audi Herois egregia beneficia aduersus athletas, qui ipso monitore vsi sunt. De Cilice, puto, audiuisti pancratiaste, quem Halterem maiores nostri appellabant, vt statura parva & aduersariis multum inferior fuerit. *Phoenix.* Noui, eiusque rei ex statuis quoque

Καὶ τὸν λόγον δὲ τὸν Μύσιον, ἐς ὃν τινα ἡ ἀσπὶς [1], αὐτίκα ἀποτελοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ παγκρατίου [2], καὶ πυγμῆς, καὶ δίσκου μνημονεύοντες, ἐς τὴν ἀσπίδα ἀπηνέχθημεν, ἄκουε τοῦ ἥρω θαύματα πρὸς ἀθλητὰς, οἳ ἐχρήσαντο αὐτῷ συμβούλῳ. τὸν Κίλικα οἶμαι παγκρατιαστὴν ἀκούεις, ὃν Ἁλτῆρα ἐκάλουν οἱ πατέρες [3], ὡς μικρὸς ἦν καὶ τῶν ἀντιπάλων παραπολύ. Φοι. οἶδα τε-

9 τὸν Ἀχιλλέα] qui maxime Graecorum cursu valebat, vnde ποδαρκὴς plerumque Homero dicitur.

10 πλὴν τῆς ἐν Μυσοῖς μάχης] quam fuse describit a Protesilao sibi delineatam inf. Vinitor. vide & allegatos §. XIX. n. 4. autores.

11 κεκρατηκ. δὲ αὐτοῦ καὶ τ. ἀγῶνα π. τῆς ἀσπίδος] nempe Telepho Mysorum Regi, in bello contra Mysos, viuo clypeum detraxerat Protesilaus: eundem, sed clypeo ei prius a Protesilao detracto, vulnerauerat Achilles. Controuersia inde orta vtrius eorum sit clypeus, qua vicit Protesilaus, qua de re inf. plura.

12 τὸ τῆς ἀσπίδος] ita malim cum cod. Barocc. & Colleg. Noui, quam cum editis τὸ περὶ τῆς ἀσπίδος.

13 ἀναθῆναι τριήρη] mirum sibi nescio quid hic finxit, *Niger.* Sensus est Homerum &, qui eum secuti sunt, poëtas nullam aliam mentionem quorundam egregiorum virorum facere, nisi quod in *catalogo* nauium, qualem habes Iliad B' tribus aut quatuor versibus eis triremem tribuant, cui praefuerint. Eam autem negligentiam Homero exprobratam etiam habes ab Achille in vita Tyanensis lib. IV. Et in eadem lib. III. Graecis a Iarcha exprobratur, quod solis Troianorum heroum deliniti laudibus, omnium aliorum, vel apud ipsos vel apud exteros obuiorum, virtutes negligant.

§. VI. 1 ἡ ἀσπὶς] Telephi nempe, de qua paulo ante mentio cum esset iniecta, nosse cupiebat Phoenix quid rei id esset?

2 ἐπειδὴ δὲ παγκρατίου &c.] rationem ordinis in sequente oratione seruandi reddit ex praecedentibus. Nempe quoniam de *gymnasticis* Protesilai prius dixerat, inde oratione ad *clypei* mentionem delatus, ideo se antequam plura de clypeo dicat, athletica herois sui persecuturum ait.

3 οἱ πατέρες] cod. Laud. οἱ παλαιοί.

κμαιρόμενος δήπου τοῖς ἀνδριάσι, χαλκοῦς γὰρ πολλαχοῦ[4] ἕστηκε. Αμ. τούτῳ, ξένε, περιῆν μὲν καὶ ἐπιστήμης, περιῆν δὲ καὶ θυμοῦ, καὶ μάλα ἐρρώνυ αὐτὸν ἡ εὐαρμοστία τοῦ σώματος. ἀφικόμενος οὖν ἐς τὸ ἱερὸν τοῦτο ὁ παῖς, ἔπλει δὲ εὐθὺ Δελφῶν[6], ἀγωνιούμενος τὴν κρίσιν, ἠρώτα τὸν Πρωτεσίλεων, ὅ, τι πράττων περιέσοιτο τῶν ἀντιπάλων; ὁ δὲ, πατούμενος, ἔφη. ἀθυμία μὲν οὖν[7] αὐτίκα τὸν ἀθλητὴν ἔσχεν, ὡς καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ. τὸ δὲ ἀποπτερνίζειν ἐν ἀγωνίᾳ πρῶτος εὑρὼν, ξυνῆκεν ὕστερον, ὅτι κελεύει αὐτὸν μὴ μεθίεσθαι τοῦ ποδός[8]. τὸν γὰρ προσπαλαίοντα τῇ πτέρνῃ πατεῖσθαί[9] τε ξυνεχῶς χρὴ, καὶ ὑποκεῖσθαι τῷ ἀντιπάλῳ. καὶ τοῦτο πράττων ὁ ἀθλητὴς οὗτος ὀνόματος λαμπροῦ ἔτυχε, καὶ ἡττήθη οὐδενός. ἀκούεις δέ που καὶ Πλούταρχον ἐκεῖνον τὸν δεξιόν; Φοῖ. ἀκούω. τὸν γὰρ πύκτην, ὡς τὸ εἰκὸς, λέγεις. Αμ. οὗτος ἀνιὼν τὴν δευτέραν Ολυμπιάδα ἐπὶ τοὺς ἄνδρας, ἱκετεύει τὸν ἥρω χρῆσαί οἱ περὶ τῆς νίκης. ὁ δὲ αὐτὸν κελεύει Αχελῴῳ ἐν ἀγωνίᾳ[10] εὔχεσθαι[11]. Φοι. τί οὖν τὸ αἴνιγμα; Αμ. ἠγωνίζετο μὲν ἐν Ολυμπίᾳ πρὸς Ερμείαν, τὸν Αἰγύπτιον, τὴν περὶ τοῦ στεφάνου νίκην· ἀπειρηκότες δὲ, ὁ μὲν ὑπὸ τραυμάτων, ὁ δὲ ὑπὸ δίψης, καὶ γὰρ ἀκμάζουσα μεσημβρία περὶ τὴν πυγμὴν εἱστήκει, νεφέλη ἐς τὸ στάδιον καταῤῥήγνυται. καὶ διψῶν ὁ Πλούταρχος, ἔσπασε τοῦ ὕδατος, ὃ ἀνειλήφει τὰ περὶ[12] τοῖς πήχεσι κώδια[13]. καὶ τὸν χρησμὸν ἐνθυμηθεὶς, ὡς μετὰ ταῦτα ἔφασκεν, εἰς θάρσος ὥρμησε, καὶ ἔτυχε τῆς νίκης. Ευδαίμονα δὲ τὸν Αἰγύπτιον θαυμάζεις τῆς καρτερίας ἴσως, εἰ πυκτεύοντί που παρέτυχες. τούτῳ ἐρομένῳ πῶς ἂν μὴ ἡττηθείη,

argumentum cepi, ex aere enim multis in locis positus est. *Vinitor.* Huic, o hospes, scientiae affatim, affatim erat animi, multumque ipsi roboris addebat corporis bene compositi forma. Ad hoc itaque templum profectus iuuenis, recta autem Delphos navigabat, decretorio certaturus certamine, percunctatus Protesilaum est, quanam re aduersarios superare queat? hic vero *conculcatione* respondit. Inde autem tristitia athletae animum subiit, quasi oraculum succubiturum eum significaret. Verum cum primus morem calce premendi in palaestra excogitasset, postea intellexit, quod praeceperit ipsi non dimittere pedem. Eum enim qui calce obnititur, *conculcari* constanter oportet, atque sub aduersario esse. Hocque ipsum faciens athleta iste, illustre consecutus est nomen, nulloque inferior extitit. Audiuisti fortasse etiam de Plutarcho illo, dexterrimo viro. *Phoenix.* Audiui: pugilem enim, vt verosimile est, intelligis. *Vinitor.* Hic ad secundam Olympiadem, vt cum viris certaret, profectus, Heroem precatus est, vt sibi de victoria responderet. Is vero praecepit, vt Acheloo, durante certamine, supplicaret. *Phoenix.* Quid igitur hoc aenigma volebat? *Vinitor.* Nempe in Olympia cum Hermea Aegyptio pro victoria certauit, coronam meritura: sed cum defecissent ambo, hic quidem prae vulneribus, ille vero siti: (summa enim meridies circa pugile hoc certamen advecta fuerat) nubes se in stadium effudit: sitiensque Plutarchus, aquam hausit, quam coria exceperant brachiis circumuoluta. Oraculi itaque memor, vt postea retulit, fiduciam animo concepit, victoriaque potitus est. Eudaemonem autem Aegyptium ob fortitudinem admiraris forte, sicubi in eum pugilatu certantem incidisti. Huic, sciscitanti quomodo, vt ne vinceretur, assequi possit, si mor-

4 πολλαχοῦ] Laud. πανταχοῦ.

5 ὁ δὲ πατούμενος ἔφη] qua videbatur responsione illudere *Athletae* Protesilaus: nam hoc sibi velle videbatur, *eo illum alios athletas victurum, quod a pluribus sit prosternendus & conculcandus.*

6 εὐθὺ Δελφῶν] ad *Pythios* scilicet ludos. Ceterum Laud. habet εὐθύς.

7 οὖν] omittunt omnes MSS.

8 μὴ μεθίεσθαι τοῦ ποδὸς] nempe pedem aduersarii, qui calce premendus nec dimittendus esset, donec luxatione ipsi nocuisset. conf. *Imagines* in *Arrhichione.*

9 τὸν γὰρ προσπαλ. τῇ πτέρνῃ, πατεῖσθαι &c.] distinctionem male editi ponebant post προσπαλαίοντα, cum quo tamen verbo nomen τῇ πτέρνῃ necessario iungendum. Nempe προσπαλαίειν τῇ πτέρνῃ, idem est quod ἀποπτερνίζειν.

10 Αχελῴῳ ἐν ἀγωνίᾳ] sic malim cum cod. Laud. quam cum vulgatis ἐναγωνίῳ. *Achelous* autem Graecis *omnis aqua* dicitur. Hesych. Αχελῷος ποταμὸς Αρκαδίας καὶ πᾶν ὕδωρ οὕτως λέγεται. adde Eustath. ad Iliad. Β' p. m. 267. causas eius rei edisserunt Ephorus & Didymus apud Macrobium l. V. c. 18. Saturnal. qui de ea ex instituto, occasione illius Virgilii in Georgicorum initio

Poculaque inuentis Acheloia miscuit vuis.

adde ex recentioribus Turneb. aduersar. l. XXX. c. 39. Ex istis autem, cum euentu huius pugnae comparatis, facile Protesilai mens intelligitur. Nempe athletae expetendum ait vt aquis reficiatur sitiens. Obseruandum autem ὅτι διὰ δίψαν μάλιστα λείπονται οἱ πύκται, διὰ τὸ βαρεῖσθαι τὰς χεῖρας ἀνατείνοντες. Vt est apud Athenaeum lib. I.

11 εὔχεσθαι] cod. Colleg. Noui legit χρῆσθαι.

12 περὶ] cod. Colleg. Nou. habet παρά.

13 κώδια] sic appellat *lora bouina* quae ad volam manus reuincta habebant antiquioribus temporibus pugiles, vt iis se mutuo caederent. Theocrit. Idyll. XXII. Pollucem pugnis metuendum dicit

Χεῖρας ἐπιζεύξαντα μέσοις βόεσσιν ἱμᾶσι.

Plura videnda apud eos qui de agonisticis scripsere.

tem, respondit, contemseris. *Phoenix.* Certe paret, o Vinitor, oraculo. Sic enim se ipsum componens, adamantinus, ac diuinus plerisque videtur. *Vinitor.* Helix autem, athleta, ipse quidem ad hoc nondum nauigauit sacellum: sed misso quodam familiarium suorum, sciscitatus est, quoties in Olympia futurus sit victor? Hic vero, bis, respondit, vinces, nisi ter [vincere] volueris. *Phoenix.* Diuine plane, o Vinitor: narrabis enim forte id, quod in Olympia contigit. Nempe vna iam ante ipsi comparata victoria, quando, virilem vix ingressus aetatem, primum lucta superior extitit, in illa Olympiade ad luctam simul & pancratium se comparauit. Ob quod indignati Elei, ab vtroque ipsum arcere statuerunt, Olympica crimina in ipsum commenti, eumque vix demum ob pancratium coronarunt. Hanc igitur inuidiam Protesilaus vt caueret ante monuit, gnarus cum praestantissimis eum athletis componi posse. *Vinitor.* Optime, o hospes, oraculum coniectasti.

VII. *Phoenix.* Morbis autem quibusnam medetur quaeso? Multos enim ipsi [aegrotos] supplicare ais. *Vinitor.* Omnes, quicunque fuerint, curat [morbos]: maxime vero tabem atque intercutem aquam, & oculorum aegritudinem, febrique quartana laborantes. Licet & amanti ipso potiri consiliario. Vehementer etenim condolet iis, qui in rebus amatoriis successu carent: carminaque ipsis suppeditat & artes, quibus suas demulceant delicias. Adulteris autem neque verbum respondet vllum, nec amatorium remedium suppeditat. Ait enim, se inimico aduersus eos animo esse, eo quod efficiant, vt male audiat amor. Quare, cum moechus huc aliquando veniret cum ipsa, quam solicitabat, muliere, vellentque in virum coniurare, praesentem quidem, sed omnium rerum ignarum: somno enim ille quidem in hoc ipso loco circa meridiem indulgebat, ipsi vero iam arae admoti iurabant: Quid tum Protesilaus? Excitat hunc canem, alias, vt vides, mitissimum, vt eos retro inuadat, & adhuc iurantes mordeat. Cumque hoc pacto iusiurandum confudisset, viro apparet, vtque de illis quidem solici-

θανάτου, ἔφη, καταφρονῶν. Φοῖ. καὶ πείθεταί γε, ὦ Ἀμπελουργὲ, τῷ χρησμῷ; παρασκευάζων γὰρ οὕτως ἑαυτὸν, ἀδαμάντινος τοῖς πολλοῖς, καὶ θεῖος δοκεῖ. Αμ. Ἕλιξ δὲ, ὁ ἀθλητὴς, αὐτὸς μὲν οὔπω προσπέπλευκε τῷ ἱερῷ τούτῳ, πέμψας δέ τινα τῶν ἑαυτοῦ ἑταίρων, ἤρετο ποσάκις νικήσει τὰ Ὀλύμπια; ὁ δὲ, δὶς, ἔφη, νικήσεις, ἐὰν μὴ ἐθέλῃς τρίς. Φοῖ. δαιμόνιον, Ἀμπελουργέ. λέξεις γάρ που τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ πραχθέν. προϋπαρχούσης γὰρ αὐτῷ νίκης μιᾶς, ὅτ', ἀνὴρ ἐκ παίδων, ἐνίκα πάλην, ἀπεδύσατο τὴν ἐπ' ἐκείνῃ Ὀλυμπιάδι πάλην τε καὶ παγκράτιον, ἐφ' ᾧ δυσχεράναντες οἱ Ἠλεῖοι, διενοοῦντο μὲν ἀμφοῖν εἴργειν αὐτὸν, ἐγκλήματα Ὀλυμπιακὰ [14] ξυντιθέντες αὐτῷ. μόγις δ' ἀνέδησαν τὸ παγκράτιον [15]. καὶ τοῦτον ἄρα τὸν φθόνον ὁ Πρωτεσίλεως φυλάξασθαι προὔλεγεν, εἰδὼς αὐτὸν ἀντίπαλον τοῖς ἐξῃρημένοις ὄντα. Αμ. ἄριστα, ξένε, τοῦ χρησμοῦ ἐτεκμήρω.

Φοῖ. τῶν δὲ δὴ νόσων, τίνας ἰᾶται; πολλοὺς γὰρ αὐτῷ φὴς εὔχεσθαι [1]. Αμ. πάσας ἰᾶται, ὁπόσαι εἰσί. μάλιστα δὲ τὰς φθόας τε καὶ τοὺς ὑδέρους, καὶ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν νόσους, καὶ τοὺς τεταρταίῳ πυρέττοντας. ἔστι καὶ ἐρῶντι τυχεῖν αὐτοῦ ξυμβούλου. ξυναλγεῖ γὰρ σφόδρα τοῖς τὰ ἐρωτικὰ ἀτυχοῦσι, καὶ ὑποτίθεται αὐτοῖς ἐπῳδὰς καὶ τέχνας, αἷς τὰ παιδικὰ θέλξουσι. μοιχοῖς δὲ οὔτε προσδιαλέγεται οὐδὲν, οὔτε ὑποτίθεταί τι ἐρωτικόν. φησὶ γὰρ ἀπηχθῆσθαι αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὸ ἐρᾷν διαβάλλουσιν. ἀφικομένου γοῦν ἐνταῦθα μοιχοῦ ποτε, αὐτῇ γυναικὶ, ἣν ἐπείρα, καὶ ξυνομνύναι βουλομένων ἐπὶ τὸν ἄνδρα, παρόντα μὲν, ξυνιέντα δὲ οὔπω· ὁ μὲν γὰρ ἔτυχε καθεύδων μεσημβρίας ἐνταῦθα, οἵ δ' ὤμνυσαν ἤδη προσεστηκότες τῷ βωμῷ· τί οὖν ὁ Πρωτεσίλεως [2]; ἐξορμᾷ τοῦτον τὸν κύνα, καί τοι χρηστὸν, ὡς ὁρᾷς, ὄντα, προσπεσεῖν τε αὐτοῖς κατόπιν, καὶ δακεῖν ἔτι ὀμνύντας. καὶ τὸν ὅρκον οὑτωσὶ ξυγχέας, ἐφίσταται τῷ ἀνδρὶ, καὶ κελεύει αὐτὸν ἐ-

14 ἐγκλήματα Ὀλυμπιακὰ] quasi aliquid contra leges illorum ludorum ab ipso commissum fuisset, a quibus Apostolo Paulo νομίμως ἀγωνίζεσθαι dictum.

15 μόγις δ' ἀνέδησαν τὸ Παγκρ.] Laudian. & Barocc. οὖν inserunt ante ἀνέδησαν. Barocc. ἀνεδήσαντο habet pro ἀνέδησαν τό.

§ VII. 1 φὴς εὔχεσθαι] nempe dixerat id *Vinitor* s. in *Prolog.*

2 τί οὖν ὁ Πρωτεσίλεως] hisce cod. Colleg. Nou. praefigit Φοι. quasi *Phoenicis* illa essent. Et subiungit Αμ. vt in immediate sequentibus *Vinitor* respondere intelligatur. Sed nihil ea immutatione opus, quae si locum inueniat, suspensa manebit & imperfecta praecedens *Vinitoris* oratio.

κείνων μὲν ἀμελεῖν, τὸ γὰρ δῆγμα σφῶν ἀνίατον εἶναι· σώζειν δὲ νῦν γοῦν[3] αὐτόν τε καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς πάντα γινώσκειν, τοὺς δὲ ἥρωας θεῶν μὲν ἐλάττω, πλείω δὲ ἀνθρώπων.

citus sit minime iubet: esse enim ipsorum morsum incurabilem: sibi vero vt iam demum, suaeque familiae prospiciat. Deos nempe omnia scire, Heroas vero Diis quidem pauciora, hominibus vero plura.

Πολὺς ἐπιῤῥεῖ τῶν τοιούτων ὄχλος, εἰ πάντων ἀπομνημονεύοιμι· ὄντων γε καὶ τῶν ἐν Φθίᾳ τε καὶ Φυλάκῃ[1] φανερῶν πᾶσιν, ὅσοι Θετταλίαν οἰκοῦσι. καὶ γὰρ τὸ ἐκείνῃ ἱερὸν[2], ἐνεργὸν τῷ Πρωτεσίλεῳ. καὶ πολλὰ τοῖς Θετταλοῖς ἐπισημαίνει φιλάνθρωπά τε, καὶ εὐμενῆ· καὶ ὀργίλα αὖ, εἰ ἀμελοῖτο. Φοι. πείθομαι νὴ τὸν Πρωτεσίλεων, Ἀμπελουργέ. καλὸν γὰρ, ὡς ὁρῶ, καὶ ὀμνύναι τοιοῦτον ἥρω. Αμ. ἦ ἀδικήσεις γε ἀπιστῶν, ξένε, τόν τε Ἀμφιάρεων, ὃν λέγεται ἡ γῆ ἐν σοφῷ ἀδύτῳ ἔχειν[3]· Ἀμφίλοχόν τε τὸν τούτου παῖδα, πλείω ἴσως ἢ ἐγὼ γινώσκων[4], οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς Κιλίκων ἠπείρου[5]. καὶ Μάρωνα[6] δὲ τὸν Εὐάνθους ἀδικοίης ἂν, ἐπιφοιτῶντα ταῖς ἐν Ἰσμάρῳ[7] ἀμπέλοις, καὶ ἡδυοίνους[8] αὐτὰς ἐργαζόμενον, φυτεύοντά τε καὶ κυκλοῦντα, ὅτε δὴ ὁρᾶται τοῖς γεωργοῖς ὁ Μάρων καλός τε καὶ ἁβρὸς, καὶ ἀναπνέων πότιμόν τι, καὶ οἰνῶδες. γινώσκειν δὲ χρὴ καὶ τὰ τοῦ Θρᾳκὸς Ῥήσου. Ῥῆσος γὰρ, ὃν ἐν Τροίᾳ Διομήδης ἀπέκτεινε[9], λέγεται οἰκεῖν τὴν Ῥοδόπην[10]· καὶ πολλὰ αὐτοῦ θαυμαστὰ[11] ᾄδουσιν. ἱπποτροφεῖν τε γάρ φασιν αὐτὸν, καὶ ὁπλιτεύειν, καὶ θήρας ἅπτεσθαι. σημεῖον δὲ εἶναι τοῦ θηρᾶν τὸν ἥρω, τὸ, τοὺς σῦς τοὺς ἀγρίους, καὶ τὰς δορκάδας, καὶ ὁπόσα ἐν τῷ ὄρει θηρία, φοιτᾷν πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ Ῥήσου κατὰ δύο ἢ τρία[12], θύεσθαί δὲ[13] οὐδενὶ δεσμῷ ξυνεχό-

VIII. Magna huiusmodi rerum copia suppetat, si omnia velim commemorare: cum ea, quae apud Phthiam quoque & Phylacam gesta sunt, cunctis Thessaliam incolentibus sint notissima. Nempe & qui ibi est sacer locus, a Protesilao variis mirandis operibus illustratur. Multaque Thessalis praestat benigne atque amice: rursusque iracunde, si negligatur. *Phoenix.* Credo, ita me amet Protesilaus, o Vinitor: fas enim est, vt video, per huiusmodi quoque iurare Heroëm. *Vinitor.* Iniuria certe & Amphiaraum afficias, mi hospes, si credere nolis, quem tellus fertur sapienti adyto condere: Amphilochum item filium eius, quem melius fortasse quam ego cognoscis, cum haud procul a Cilicum continente domicilium habeas: Imo & in Euanthis filium Maronem iniurius esses, quae in Ismaro sunt vineas frequentantem, & vt suauissimum ferant vinum efficientem, plantantemque, ac maceria circumdantem; quod dum facit conspicitur ab agricolis Maron forma egregius, & delicatus, & potabile quid, ac vinaceum spirans. Fas quoque est rerum Threicii Rhesi meminisse. Rhesus enim, quem ad Troiam Diomedes interfecit, Rhodopen dicitur habitare: multaque eius mirabilia canunt. Aiunt enim equos ipsum alere, armaque tractare, ac venationi vacare. Venari Heroem hoc signo agnosci, quod apri, ac dorcades, ceteraeque in monte ferae ad Rhesi aram ventitent, immolarique se patiantur, nullo vinculo

3 νῦν γοῦν] Laud. γοῦν νῦν.

§. VIII. 1 ἐν Φθίᾳ τε καὶ Φυλάκῃ] i. e. ἐν Φυλάκῃ τῆς Φθίας, non insolito loquendi genere. Nempe ἡ Φυλάκη τῆς Φθιώτιδός ἐστι vt habet Strabo l. IX. p. 433.

2 τὸ ἐκείνῃ ἱερὸν] cod. Barocc. & Coll. Noui habent τὸ ἐν κείνῃ. Ceterum mentio quoque ἱεροῦ *Protesilai* in Phylaca *Thessaliae* vrbe, cuius dominus fuerat *Protesilaus*, apud Pindarum Isthm. I. v. 83.

Πρωτεσίλα τὸ τεὸν δ' ἀνδρῶν Ἀχαιῶν
Ἐν Φυλάκᾳ τέμενος συμβάλλομαι.

Vbi tamen Scholiast. τέμενος interpretari videtur τὴν ἀφωρισμένην χώραν, vbi *Protesilao* institutus ἐπιτάφιος ἀγών.

3 Ἀμφιάρ. ὃν λέγ. ἡ γῆ ἐν σοφ. ἀδ. ἔχειν] de Amphiarao, terrae hiatu absorpto, eiusque oraculo vid. Pausan. Attic. p. 29. In hunc autem &, quos porro nominat heroes iniurium fore Phoenicem, ait Vinitor, si fidem non habeat rebus Protesilai, cum eodem iure etiam eorum ἐπιδημίαι & oracula sint neganda.

4 γινώσκων] γινώσκων quod habent editi, praefero lectioni quorundam MSS. γινώσκεις, quae lectio destruit orationis nexum.

5 τῆς Κιλίκων ἠπείρου] nempe ibi in *Vrbe Mallo* Amphilochi oraculum Pausan. Attic. pag. 33. atque hoc est, quod Lucianus intelligit, in Philopseude τὸ ἐν Μάλλῳ μαντεῖον ἐπιφανέστατον dicens, καὶ ἀληθέστατον, item χρᾶν ἐναργῶς πρὸς ἔπος ἀποκρινόμενον.

6 Μάρωνα] vid. notata ad Prologum Heroic. §. I. n. 13.

7 Ἰσμάρῳ] sic Homero appellata Μαρώνεια vide Harpocrat. in Μαρώνεια. de qua consulenda notata superius ad Prolog. n. 13.

8 ἡδυοίνους] nam dulcissimum *Maronium* vinum vt s. l. c. ex Athenaeo obseruauimus.

9 Διομήδ. ἀπέκτεινε] a Diomede & Vlysse caesum alii dicunt.

10 οἰκεῖν τὴν Ῥοδόπην] Thraciae montem, vbi regnauerat Rhesus: & certe ad oraculum Rhesi in antris Rhodopes Euripides quoque alludit in Rheso v. 970.

Κρυπτὸς δ' ἐν ἄντροις τῆς δ' ὑπαργύρου χθονὸς
Ἀνθρωποδαίμων κείσεται, βλέπων φάος &c.

11 θαυμαστὰ] cod. Barocc. & Colleg. Nou. θαύματα.

12 κατὰ δύο ἢ τρία] in marg. cod. Coll. Noui scriptum σύνδυο ἢ σύντρία.

13 δὲ] ex coniectura scripsi pro τε vulgatorum.

deten-

detentae, cultroque ſeipſas praebentes. Fertur autem hic Heros peſtem quoque a finibus arcere: Rhodope enim hominibus eſt frequentiſſima, multique circa templum pagi exiſtunt. Vnde mihi quidem videtur vel ipſe indignabunde exclamaturus propter commilitones ſuos Diomedes, ſi hunc quidem Thracem, quem ipſe interfecit, nullo ab eo ad Troiam re clara geſta, neque quoquam memoria digno facinore ibi edito, niſi quod candidis equis veheretur, eſſe aliquid arbitremur, eique per Rhodopen ac Thraciam iter facientes immolemus; hos vero, qui praeclara ac diuina praeſtiterint facinora, contemnamus, fabuloſam exiſtimantes, quae de iis obtinet, opinionem, temereque iactatam. *Phoenix.* Tuas deinceps, o Vinitor, partes amplector, nec quiſpiam poſthac huiuſmodi rebus fidem non praeſtabit.

IX. Illi autem, qui ſunt in Iliacis campis, quos bellico habitu per eos incedere aiebas, quando conſpecti ſunt? *Vinitor.* Conſpiciuntur certe, vt dixi, conſpiciuntur adhuc, tum bubulcis in campeſtribus locis, tum paſtoribus, forma eximia atque diuina. Cernuntur vero nonnunquam in ſoli illius perniciem. Etenim ſi puluere conſperſi appareant, ariditatem ſignificant regioni: ſi ſudore impleti, diluuia atque imbres. Quod ſi ſanguis in ipſis aut armis conſpiciatur, morbos Ilio immittunt. Si vero horum nihil in vmbris obſeruetur [eorum,] bona trahunt tempora, immolantque ipſis tunc paſtores, alius quidem agnum, alius taurum, alius pullum, alius aliud quidpiam eorum, quae paſcit. Quaecunque autem greges inuadunt contagia, omnia ab Aiace aiunt proficiſci, iis, vt puto, inducti, quae in furore ipſi patrata fuere. Quo quidem tempore fertur in greges impetum faciens Aiax eos diſſipaſſe, quaſi morte mulctaturus Graecos, quod ſententiam contra ſe tuliſſent. Neque quiſquam paſcit pecora prope eius ſepulcrum, herbae metu: peſtifera enim & paſtui noxia ibi naſcitur. Fama autem obtinet quaedam, Troianos aliquando

μενα, καὶ παρέχειν τῇ μαχαίρᾳ ἑαυτά. λέγεται δὲ ὁ ἥρως οὗτος καὶ λοιμοῦ ἐρύκειν τοὺς ὅρους· πολυανθρωποτάτη δὲ ἡ Ροδόπη, καὶ πολλαὶ περὶ τὸ ἱερὸν αἱ κῶμαι. ὅθεν μοι δοκεῖ καὶ βοήσεσθαι ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ συστρατιωτῶν ὁ Διομήδης, εἰ τὸν μὲν Θρᾷκα τοῦτον, ὃν αὐτὸς ἀπέκτεινε, μηδὲν εὐδόκιμον ἐν Τροίᾳ ἐργασάμενον, μηδὲ δείξαντά τι ἐκεῖ λόγου ἄξιον, πλὴν ἵππων λευκῶν [14], εἶναί τι [15] ἡγοίμεθα, καὶ θύοιμεν αὐτῷ διὰ Ροδόπης τε καὶ Θρᾴκης πορευόμενοι, τοὺς δὲ θεῖά τε καὶ λαμπρὰ εἰργασμένους [16] ἔργα ἀτιμάζοιμεν, μυθώδη τὴν περὶ αὐτοὺς δόξαν ἡγούμενοι καὶ κεκομπασμένην. Φοι. μετὰ σοῦ λοιπὸν, Αμπελουργὲ, τάττω ἐμαυτὸν, καὶ οὐδεὶς ἔτι τοῖς τοιούτοις ἀπιστήσει.

Οι δὲ ἐν τῷ πεδίῳ, τῷ ἐν Ιλίῳ, οὓς ἔφασκες [1] τὸν μάχιμον τρόπον δι' αὐτοῦ στείχειν, πότε ὤφθησαν; Αμ. ὁρῶνται δὴ, ἔφην, ὁρῶνται ἔτι βουκόλοις τε τοῖς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ νομεῦσι, μεγάλοι, καὶ θεῖοι, καὶ θεῶνται ἔστιν ὅτε ἐπὶ κακῷ τῆς γῆς. εἰ μὲν γὰρ κεκονιμένοι φαίνοιντο, αὐχμοὺς ἐπισημαίνουσι τῇ χώρᾳ· εἰ δὲ ἱδρῶτος πλέοι, κατακλυσμούς τε καὶ ὄμβρους. εἰ δὲ αἷμα περὶ αὐτοῖς, ἢ τοῖς ὅπλοις φαίνοιτο, νόσους τῷ Ιλίῳ ἀναπέμπουσιν. εἰ δὲ μηδὲν τούτων περὶ τοῖς εἰδώλοις ὁρῷτο, ἀγαθὰς ἤδη ἄγουσι τὰς ὥρας, καὶ σφάττουσιν αὐτοῖς τότε οἱ νομεῖς, ὁ μὲν ἄρνα, ὁ δὲ ταῦρον, ὁ δὲ πῶλον, ὁδ' ἄλλο τι, ὧν νέμει. Φθορὰς δὲ, ὁπόσαι περὶ τὰς ἀγέλας γίγνονται, πάσας ἐξ Αιαντος ἥκειν φασίν, οἶμαι διὰ τὸν ἐν τῇ μανίᾳ λόγον [2], ὅτε δὴ ὁ Αιας λέγεται, ταῖς ἀγέλαις ἐμπεσὼν, διαφορῆσαι [3] σφᾶς, οἷον κτείνων τοὺς Αχαιοὺς ἐπὶ τῇ κρίσει [4]. καὶ οὐδὲ νέμει περὶ τὸ σῆμα οὐδεὶς, φόβῳ τῆς πόας, νοσώδης γὰρ δὴ ἀναφύεται, καὶ πονηρὰ βόσκειν. ἔστι δέ τις λόγος, ὡς Τρῶές ποτε ποι-

14 πλὴν ἵππων λευκῶν] Homerus Iliad. Κ' v. 137. de Rheſi equis:

Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὅμοιοι

quod imitatus Catullus iſtis epigr. 56.

Nec Rheſi niueis citiſque bigis

Et Claudianus illis

Impetus exceſſit Zephyros candorque pruinas

15 εἶναί τι] ſic malui cum Barocc. quam cum editis εἶναί τε.

16 εἰργασμένους] cod. Coll. Nou. ἐργασαμένους.

§. IX. 1 ἔφασκες] ſupra nempe in prologo.

2 διὰ τὸν ἐν τ. μανίᾳ λόγον] de illo Aiacis Telamonii furore praeter Homerum videndus Sophocles, in Aiace μαστιγοφόρῳ, & veteres paſſim.

3 διαφορῆσαι] cod. Laud. διαφωνῆσαι legit. Quae tamen lectio orta eſſe poteſt ex ignorantia ſignificatus vocis διαφορῆσαι, nouae vel ſaltem rarioris. En tamen, vt eam explicet Schol. codicis Colleg. Nou. συμφορῶ τὸ συναθροίζω, καὶ συμφόρημα ἡ συναγωγὴ, ὡς φαμὲν συμφόρημα τῶν ἀγαθῶν. διαφορῶ δὲ τὸ διασκορπίζω καὶ ἀναλίσκω, ὡς φασί· διεφορήθη ἡ νόσος, τουτέστιν ἡ νοσοποιὸς ὕλη λεπτυνθεῖσα ἠνάλωται.

4 ἐπὶ τῇ κρίσει] quod nempe poſt *Achillis* mortem arma eius, quae ambiebat *Aiax*, *Vlyſſi* adiudicaſſent, quae cauſa Aiaci furoris extitit, vt notum.

μένες ἐς τὸν Αἴαντα ὕβριζον, νενοσηκότων αὐτοῖς τῶν προβάτων. καὶ περιστάντες τὸ σῆμα, πολέμιον μὲν Ἕκτορος τὸν ἥρωα ἐκάλουν, πολέμιον δὲ Τροίας τε καὶ ποιμνίων. καὶ ὁ μὲν, μανῆναι αὐτὸν, ὁ δὲ μαίνεσθαι. ὁ δ' ἀσελγέστατος τῶν ποιμένων,

Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε[5].

μέχρι τούτου τὸ ἔπος αὐτῷ ἐπερραψῴδει, ὡς δειλῷ. ὁ δὲ "ἀλλὰ ἔμιμνον", εἶπε, βοήσας ἐκ τοῦ τάφου φρικῶδές τι καὶ ὄρθιον. λέγεται δὲ καὶ δουπῆσαι[6] τοῖς ὅπλοις, οἷον ἐν ταῖς μάχαις εἰώθει. τὸ μὲν δὴ κακοδαιμόνων ἐκείνων πάθος οὐ χρὴ θαυμάζειν, εἰ, Τρῶές τε καὶ νομεῖς ὄντες, ἐξεπλάγησαν ὁρμὴν Αἴαντος, καὶ οἱ μὲν ἔπεσον αὐτῶν, οἱ δὲ ἔτρεσαν, οἱ δὲ ᾤχοντο φεύγοντες οὗ ἐποίμαινον. τὸν δ' Αἴαντα θαυμάσαι ἄξιον, ἀπέκτεινε γὰρ οὐδένα αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν παροινίαν, ᾗ ἐχρῶντο, ἐκαρτέρησε, μόνον ἐνδειξάμενος αὐτοῖς τὸ ἀκούειν. ὁ δὲ Ἕκτωρ οὐκ ἐγίνωσκεν, οἶμαι, ξένε, τὴν ἀρετὴν ταύτην. ὑβρίσαντος γὰρ ἐς αὐτὸν μειρακίου τινὸς πέρυσι, ἦν δ', ὥς φασι, κομιδῇ νέον καὶ ἀπαίδευτον, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ[7] μειράκιον αὐτὸς, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸ ἐν ὁδῷ, ποταμῷ τὸ ἔργον προσθείς.

Φοι. ἀγνοοῦντι λέγεις, Ἀμπελουργὲ, καὶ σφόδρα ἐκπεπληγμένῳ τὸν λόγον, ᾤμην γὰρ μηδαμοῦ φαίνεσθαι τὸν ἥρω τοῦτον. καὶ ὁπότε μοι τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀπήγγελλες, ὑπερήλγουν τοῦ Ἕκτορος, εἰ μήτε ἀρότης τι ὑπὲρ αὐτοῦ λέγει, μήτε αἰπόλος, ἀλλ' ἀφανής[1] ἐστι τοῖς ἐκεῖ[2] ἀνθρώποις, καὶ ἀτεχνῶς κεῖται. περὶ μὲν γὰρ τοῦ Πάριδος οὐδ' ἀκούειν ἀξιῶ οὐδὲν, δι' ὃν τοιοίδε καὶ τοσοίδε ἔπεσον. περὶ δὲ τοῦ Ἕκτορος, ὃς ἔρεισμα μὲν τῆς Τροίας[3] καὶ τοῦ ξυμμαχικοῦ παντὸς ἦν, ἵππους δὲ ξυνεῖχε τέτταρας[4], ὃ μηδεὶς τῶν ἡρώων ἕτερος, τάς τε τῶν Ἀχαιῶν κατεπίμ-

pastores petulanter in Aiacem sese gessisse, cum pecudes eorum morbus inuasisset. Namque circa sepulcrum consistentes, Hectoris inimicum Heroem vocarunt, Troiaeque & gregum hostem. Aliusque [eum] insania fuisse correptum, alius etiamnum insanire dixit. Qui vero procacissimus erat eorum, carminis Homerici partem, vsque ad verba: *Nec perstitit Aiax* in ipsum, vt timidum, recitauit. Ipse vero: *at manebam*, respondit, horrendum atque acutum ex tumulo inclamans. Dicitur praeterea & armis concrepuisse, vt in praeliis consueuerat. Itaque certe quidem miserorum istorum affectum minime mirari fas est, quod nempe, Troiani qui essent ac pastores, Aiacis voce, cum impetu prolata, fuerint perculsi, & partim quidem ceciderint, partim timuerint, partim metuentes ad loca, vbi pascebant, profugerint. Aiacem autem admirari fas est: eorum enim occidit neminem, sed petulantiam, qua vsi fuerant, tolerauit, hoc solum ipsis ostendens, quod audierit. Hector vero (vt puto, o hospes,) hanc ignorabat virtutem. Petulanter enim insultante ei adolescentulo quodam ante hunc annum, erat autem ille, vt aiunt, admodum iuuenis, ac rerum omnium rudis; ipse in adolescentulum impetum fecit; eumque in via interemit, flumini idmuneris imponens.

X. *Phoenix.* Loqueris iam istorum plane ignaro, o Vinitor, valdeque ista historia perculso, nuspiam enim Heroëm illum apparere putabam. Atque dum Graecorum mihi res enarrabas, Hectori indolebam, quod neque arator de eo dicat quidquam, neque caprarius, sed quod obscurus sit eius regionis hominibus, ac plane iaceat. Nam de Paride ne quidem velim audire aliquid, cuius causa tales ac tanti viri cecidere. De Hectore vero, (qui columen erat Troiae, omniumque confoederatorum, quadrigasque rexit, quod nemo Heroum alius fecit; Graeco-

5 Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε] Hemistichium Homericum ex Iliad. Ο' v. 727. In cod. Laud. alterum additur Hemistichium βιάζετο γὰρ βελέεσσι.

6 δουπῆσαι] *hasta clypeum ferire:* quod in pugna passim fecisse apud Homerum Aiax legitur.

7 ἐπὶ τὸ] μὲν ἐπὶ τὸ Barocc. qui paulo post αὐτὸς omittit.

§. X. 1 ἀλλ' ἀφανής] *aduersatiuam* Aldina & omnes MSS. agnoscunt, excidisse itaque in Morelliana putaui typographorum vitio.

2 ἐκεῖ] omittunt vocem cod. Barocc. & Collegii Noui.

3 ἔρεισμα μὲν τῆς Τροίας] sic Troadum chorus apud Senecam Troadib. de Hectore:

Columen patriae, mora fatorum,
Tu praesidium Phrygibus fessis,
Tu murus eras: humerisque tuis
Stetit illa decem fulta per annos;
Tecum cecidit, summusque dies
Hectoris idem patriaeque fuit.

4 ἵππους δὲ ξυνεῖχε τέσσαρας] quos singulos nominatim affatur Iliad. Θ' v. 185.

Ξάνθε τε, καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε.

hinc θρασὺν ἡνίοχον vocat Homer. Iliad. lib. eod. v. 89. & ἱπποδάμοιο epitheto passim ornat. vide & inf. §. XVI. n. 11.

rum-

rumque naues combuſſit, & aduerſus eos, vna omnes, in ipſum impetum facientes, aciemque ſtruentes pugnauit) qui non quaererem ego? qui item non auſcultarem lubens? ſi ea tranſilire minus, neque oſcitanter exponere volueris. *Vinitor.* Audi igitur dicentem prolixe, quandoquidem hoc eſſe putas haud negligenter dicere. Nempe quae in Ilio eſt Hectoris ſtatua, ſemideum refert hominem, varioſque oſtendit oris ritus, recta ratione eam intuenti. Indoles enim altum ſapiens in ea apparet, ac terribilis, iucundaque, & vigorem habens cum ſuauitate coniunctum: pulcritudo vero ei conſtat, comam licet non alenti. Ita autem quidam in ea ſpiritus viget, vt ſpectatorem ad tangendum inuitet. Haec poſita in illuſtri Ilii loco [ſtatua] eſt. Multa vero cum publice, tum priuatim bona facit. Vnde ipſi & ſupplicant, & certamina dedicant, quibus inſtitutis ita ſtatua incaleſcit, atque athleticos ſpiritus induit, vt ſudor ex ipſa ſtillet. Adoleſcens itaque Aſſyrius Ilium adueniens, conuicio Hectorem eſt proſecutus, ei, quod olim raptatus ab Achille fuerit, exprobrans: Aiacis item lapidem, quo petitus exanimatus propemodum fuiſſet: nec non Patroclum quod primum fugiſſet, quodque ne ipſe quidem eum interfecerit, ſed alii. Imo & ſtatuam illam ad alium pertinere aiebat: Achillis enim ipſam eſſe garriebat, poſtquam comam Patrocli cauſa abſcidiſſet [poſitam]. Haec vbi inſolenter iactaſſet adoleſcens, Ilio abiit; antequam vero decem ſtadiorum abſoluiſſet iter, amnis, adeo exiguus, vt ne nomen quidem in Troade habeat, incrementis captis ſublatus eſt: vtque relatum a comitibus eius, qui fuga euaſerant, vir militari habitu fluuio ducem ſe praebuit, ſtatura magnus, barbara ac vehementi voce ipſum

πρα[5] ναῦς[6], ἐμάχετο δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁμοῦ πάντας, ἐφορμῶντας τε[7] καὶ ξυνταττομένους ἐπ' αὐτὸν, οὐκ ἂν ἐροίμην γε; τί δ' οὐκ ἂν ἀκούσαιμι χαίρων; εἰ μὴ διαπηδώης αὐτὰ, μήδ' ἀμελῶς λέγοις. Αμπελουργ. ἄκουε διὰ πλειόνων, ἐπειδὴ τοῦτο ἡγῇ τὸ μὴ ἀμελῶς φράζειν. τὸ γὰρ[8] ἐν Ιλίῳ ἄγαλμα τοῦ Εκτορος ἡμιθέῳ ἀνθρώπῳ ἔοικε, καὶ πολλὰ ἤθη[9] ἐπιφαίνει τῷ θεωροῦντι αὐτὸ ξὺν ὀρθῷ λόγῳ. καὶ γὰρ φρονηματῶδες δοκεῖ, καὶ γοργὸν, καὶ φαιδρὸν, καὶ ξὺν ἁβρότητι σφριγῶν, καὶ ἡ ὥρα μετ' οὐδεμιᾶς κόμης. ἔστι δ' οὕτω τι ἔμπνουν[10], ὡς τὸν θεατὴν ἐπισπάσασθαι θίγειν[11]. τοῦτο ἵδρυται μὲν ἐν περιβλέπτῳ τοῦ Ιλίου. πολλὰ δὲ ἐργάζεται χρηστὰ, κοινῇ τε καὶ εἰς ἕνα. ὅθεν εὔχονται αὐτῷ, καὶ ἀγῶνα θύουσιν[12], ὅτε δὴ θερμὸν οὕτω καὶ ἐναγώνιον γίνεται, ὡς καὶ ἱδρῶτα ἀπ' αὐτοῦ λείβεσθαι. μειράκιον οὖν Ασσύριον, ἧκον ἐς τὸ Ιλιον, ἐλοιδορεῖτο τῷ Εκτορι, προφέρον αὐτῷ τάς τε ἕλξεις[13], αἳ ἐξ Αχιλλέως ποτὲ ἐς αὐτὸν ἐγένοντο, καὶ τὸν τοῦ Αιαντος λίθον[14], ᾧ βληθεὶς ἀπέθανε πρὸς βραχύ. καὶ ὡς Πάτροκλον τὰ πρῶτα ἔφυγε[15], καὶ ὡς οὐδὲ ἀπέκτεινεν, ἀλλὰ ἕτεροι. μετεποίει δὲ καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Εκτορος, Αχιλλέως γὰρ ἔφασκεν εἶναι αὐτὸ, μετὰ τὴν κόμην, ἣν ἐκείρατο ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ[16]. τούτων ἐμφορηθὲν, ἐξήλασεν ἐκ τοῦ Ιλίου, καὶ πρὶν ἢ δέκα πορευθῆναι σταδίους, ποταμὸς οὕτω βραχὺς, ὡς μηδὲ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῇ Τροίᾳ εἶναι, μέγας ἐκ μικροῦ αἴρεται, καὶ, ὡς ἀπήγγελλον οἱ διαφυγόντες τῶν ὀπαδῶν, ὁπλίτης ἡγοῖτο τοῦ ποταμοῦ μέγας, παρακελευόμενος αὐτῷ βαρβάρῳ

5 κατεπίμπρα] vulgati κατεπίμπρη. Sed illud quod edidimus, magis Atticum eſt, quod & agnoſcebat cod. Laudian. & Colleg. Nou.

6 κατεπίμπρα ναῦς] vide Iliad. Ο'.

7 τε] ſic omnes MSS. recte pro δὲ, quod eſt in editis.

8 τὸ γὰρ] cod. Coll. Nou. & Barocc. omittunt γάρ: malim γοῦν pro γάρ.

9 πολλὰ ἤθη] *ritus oris* vt Quintiliano vocatur declam. X. ἠθῶν ἱστορίαν in ſtatuis apparentem vocat Calliſtratus in *Narciſſo*, qui & ipſam pictoriam artem ἠθοποιητὸν τέχνην vocat in Aeſculapio. vide eam in rem Franc. Iunium de Pictura veter. l. III. c. 4.

10 οὕτω τι ἔμπνουν] cod. Barocc. οὕτω τοι ἔμπνουν. Ceterum τὸ ζωτικὸν καὶ ἔμπνουν inter maximas imaginum virtutes, de quo multa collegit Iunius l. c. § III. ſqq.

11 θίγειν] vt ſc. experiatur an reuera *viuat*, an ſtatua ſit? Cod. Laudianus pro θίγειν habebat γινώσκειν.

12 ἀγῶνα θύουσιν] ἐπιτάφιοι huiuſmodi ἀγῶνες, & ſacrificia ad heroum ſepulcra, paſſim celebrata. Talia Proteſilao *Phylacae* in Theſſalia inſtituta vidimus ſupra §. VIII. talia *Achilli* quoque ſacra vt in vita Apollonii Tyan. l. IV. vidimus. *Patroclo* ſimilia dicauit Achilles Iliad. Ψ' quem librum ἀγῶνα ἐπιτάφιον dictum a quibuſdam obſeruat Euſtathius. Pluraque ipſe exempla obſeruat noſter inf. in *Hectore & Antilocho* §. IV. ſub fin. Vbi inde poſt Patroclo dicatum ab Achille certamen inualuiſſe id ait, vt τοῖς ἀρίστοις tales ἀγῶνες inſtituerentur. Sic & ad eorum, qui in bello occubuerant, ſepulcra in Ceramico ab Athenienſibus publice ἀγῶνες inſtituti.

13 τάς τε ἕλξεις] Iliad. Ω' v. 16. adde Virgil. Aen. I. v. 484 taceo ceteros.

14 τὸν τοῦ Αιαντος λίθον] vid. Iliad. Η' v. 268. ſeq.

15 τὰ πρῶτα ἔφυγε &c.] Hectoris & Patrocli pugnam illiuſque fugam canit Homerus Iliad. Π' v. 367. ſq.

16 ἣν ἐκείρατο ἐπ. τῷ Πατρόκλ.] nempe, vt paulo ante narrabat *Vinitor*, in illa Hectoris ſtatua ἡ ὥρα μετ' οὐδεμιᾶς κόμης. Hoc Aſſyrio occaſionem dedit ſtatuendi *Achillis* eam eſſe, qui comam poſt *Patrocli* mortem poſuerat, qua de re vide notata ad vitam Apollonii l. IV. c. 15.

τῇ φωνῇ καὶ σφοδρᾷ, ἐπιστρέφειν τὸ ὕδωρ ἐς τὴν ὁδὸν, δι' ἧς τὸ μειράκιον ἤλαυνεν ἐπὶ τεττάρων ἵππων οὐ μεγάλων. οὓς ὑπολαβὼν ὁ ποταμὸς ὁμοῦ τῷ μειρακίῳ, βοῶντί τε καὶ ξυνιέντι λοιπὸν τοῦ Εκτορος, ἀπήγαγεν ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἤθη, καὶ οὕτως[17] ἀπώλεσεν, ὡς μηδὲ ἀνελέσθαι ξυγχωρῆσαι τὸ σῶμα· ᾤχετο γὰρ οὐκ οἶδ' ὅποι ἀφανισθέν. Φοι. οὔτε τὸν Αιαντα χρὴ θαυμάζειν, Αμπελουργέ, καρτερήσαντα τὰ ἐκ τῶν ποιμένων, οὔτε τὸν Εκτορα ἡγεῖσθαι βάρβαρον, μὴ ἀνασχόμενον τὰ ἐκ τοῦ μειρακίου. τοῖς μὲν γὰρ καὶ ξυγγνώμη ἴσως, οἳ, Τρῶες ὄντες, ἔτι καὶ πονήρως ἐχόντων σφίσι τῶν προβάτων, ἐπεπήδων τῷ τάφῳ. μειρακίῳ δὲ Ασσυρίῳ, πομπεύοντι ἐς τὸν τοῦ Ιλίου ἥρω, τίς ἂν συγγνώμη; οὐ γὰρ δὴ Ασσυρίοις τε[18] καὶ Τρωσὶ πόλεμός ποτε ἐγένετο, οὐδὲ τὰς ἀγέλας σφῶν ὁ Εκτωρ ἐπόρθησεν, ὥσπερ τὰς τῶν Τρώων ὁ Αιας.

Αμ. πεπονθέναι τι πρὸς τὸν Εκτορα δοκεῖς, ὦ ξένε, καὶ οὐκ ἀξιῶ διαφέρεσθαι. ἀλλ' ἐπανίωμεν ἐπὶ τὰ τοῦ Αιαντος. ἐκεῖθεν γὰρ οἶμαι τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου πεποιῆσθαι. Φοι. ἐκεῖθεν, Αμπελουργέ, καὶ ὡς[1] δοκεῖ ἐπανίωμεν. Αμ. πρόσεχε οὖν, ὦ ξένε. νηός ποτε καθορμισαμένης εἰς τὸ Αιάντειον, δύο τῶν ξένων πρὸ τοῦ σήματος ἧλυόν τε καὶ πεττοῖς ἔπαιζον. ἐπιστὰς δὲ ὁ Αιας, πρὸς θεῶν, ἔφη, μετάθεσθε[2] τὴν παιδιὰν ταύτην, ἀναμιμνήσκει γάρ με τῶν Παλαμήδους ἔργων[3], σοφοῦ τε, καὶ μάλ' ἐπιτηδείου μοι ἀνδρός. ἀπολώλεκε δὲ κἀμὲ κἀκεῖνον ἐχθρὸς εἷς[4], ἄδικον εὑρὼν ἐφ' ἡμᾶς κρίσιν. Φοι. δεδάκρυκα νὴ τὸν ἥλιον[5], Αμπελουργέ, τὰ γὰρ ἀμφοῖν πάθη παραπλήσιά τε καὶ ἐοικότα εἰς εὔνοιαν. Αγαθῶν μὲν γὰρ κοινωνία τίκτει ποτὲ καὶ φθόνον· ὅσοι δ' ἂν κοινωνήσωσι συμφορῶν, ἀγαπῶσιν ἀλλήλους, τὸν ἔλεον τοῦ ἐλέου ἀντιδιδόντες. Παλαμήδους δὲ καὶ εἴδωλον ἔχοις ἄν τινα εἰπεῖν ἑωρακότα ἐν Τροίᾳ; Αμ. τὰ μὲν

exhortans, vt in eam aquas flecteret viam, qua adolescens quadrigis vehebatur, non admodum magnis. Quas fluuius vna cum adolescente surripiens, vociferante, & Hectorem iam agnoscente, in suum abduxit alueum, itaque eum perdidit, vt ne corpus quidem tollere sineret: delatum enim nescio quo fuit, penitusque oculis subductum. *Phoenix.* Neque Aiacem mirari fas est, o Vinitor, pastorum contumelias aequo animo tolerantem, neque Hectorem barbarum existimare, adolescentis non ferentem conuicia. Illis enim venia fortasse data, qui Troiani cum essent, pecudesque adhuc languentes haberent, tumulo insultarunt. At adolescenti Assyrio aduersus Troianum Heroem superbe se gerenti, quae venia quaeso expectanda? Neque enim inter Assyrios ac Troianos vllum olim gestum est bellum, neque ipsorum greges Hector infestauit, vt Troianorum Aiax.

XI. *Vinitor.* Fauere Hectori videris, o hospes, nec ea de re tecum contendere velim. Verum ad Aiacis gesta redeamus, illinc enim digressionem orationis factam puto esse. *Phoenix.* Illinc omnino, mi Vinitor, [facta est,] eo igitur, si videatur, reuertamur. *Vinitor.* Aduerte igitur, o hospes. Cum nauis aliquando Aeantio appulisset, hospites duo ante sepulcrum exultabant, tesserisque ludebant: accedens vero Aiax, Per Deos, inquit, huic ludo finem imponite, Palamedis enim studia mihi in mentem reuocat, sapientis, & mihi oppido quam necessarii viri. Perdidit autem & me illum inimicus vnus, iniquum in nos machinatus iudicium. *Phoenix.* Lacrymas effudi per solem, o Vinitor. Nam quae vterque passus est, similia sunt, & idonea ad beneuolentiam mutuam conciliandam. Facultatum etenim communio inuidiam quandoque parit: quicunque vero communes experti calamitates fuerint, se amant inuicem, miserationi miseratione respondentes. Habesne vero etiam quem alleges, Palamedis vmbram qui in Troade viderit? *Vinitor.* Quae

17 καὶ οὕτως] voces hae exciderant in edit. Morell. quas tamen agnoscit Aldina & cod. Laud.

18 τε] cod. Collegii Noui ποτε hic legit, paulo post sequens ποτε iuxta cum cod. Barocc. omittens.

§. XI. 1 Αιάντειον] vid. supra notata ad discursum de heroum statura §. II. n. 2.

2 μετάθεσθε] editi additum habebant μὲν, quod omittebant omnes MSS. nostri.

3 Παλαμήδ. ἔργων] illum ludum latrunculorum, dum Troiam obsiderent Graeci, & alia quaedam inuenisse notum, ea de re inf. plura in *Palamede* & *Vlysse*.

4 ἐχθρὸς εἷς] Vlysses, vt notum, de vtroque videndi Mythographi & Poetae: de *Palamede* Vlyssis eloquentia pessundato adde vitam Apollonii Tyanei l. IV. c. 15. & inf. in *Palamede*, *Vlysse*, *Aiace*.

5 νὴ τὸν ἥλιον] per solem iurat Phoenicius, id enim Syrorum & Phoenicum numen, in antiquis monimentis illarum gentium passim repraesentatum, & *Aglibeli* nomine appellatum, de quo vide doctiss. Sponium Misc. erud. ant. sect. I. art. 1, & 2.

quidem apparent vmbrae, cuius ſint ſingulae, nondum conſtat', multae enim ſunt, & aliorum aliae, ſpecieque inuicem atque aetate, vt & armis diuerſae. Sed tamen de Palamede quoque audio ſequentia. Fuit in Ilio agricola, idem olim, quod ego, faciens. Illum Palamedis caſus aliquantum afficiebat, lugebatque eum, ad littus ventitans, iuxta quod ab Achiuis lapidibus obrutus fuiſſe dicitur. Quaecunque autem ad ſepulcra homines offerenda putant, cineribus ille obtulit, vitiumque ſuauiſſimas ipſi deligens, vini poculum inde expreſſit; vnaque cum Palamede ſe bibere quidem dixit, vbi ab operibus ſuis conquieſceret. Erat autem ipſi & canis, doloſe blandus, atque hominibus inſidians. Hunc Vlyſſem appellabat, hicque Palamedis cauſa caedebatur Vlyſſes, conuitia inſuper innumera audiens. Statutum igitur Palamedi fuit viſitare aliquando huncce cultorem ſuum, impertirique ei aliquid beneficii. Hic vero vitium alicui erat intentus, ipſiuſque ſanabat geniculam. Ille vero accedens ad eum: Mene, inquit, noſti agricola? Quomodo noſſem, reſpondit, quem nunquam vidi? Quid igitur, inquit, amas, quem non noſti? Intellexit agricola eſſe Palamedem, ipſaque ſpecies Heroëm prodebat magna, pulcra, ac virilis, nondum triginta annos natum. Ipſumque adeo ſubridens amplexus eſt, atque amo te, inquit, o Palamedes quod mihi hominum ſapientiſſimus extitiſſe, & eorum, quae ad ſapientiam pertinent, ſtudiorum athleta omnibus numeris perfectus, miſera vero paſſus a Graecis ob Vlyſſis in te molimina videare. Cuius, ſi quod hic eſſet ſepulcrum, iam diu ego effodiſſem, ſceleſtus eſt enim, ac cane, quem ipſius cauſa alo, deterior. Parcamus Vlyſſi deinceps, reſpondit Heros: horum namque apud inferos ab eo accepi poenas. Tu autem quoniam vites diligis, dic mihi, qua de re maxime ipſis timeas? Quid aliud, reſpondit, quam grandines [timerem]? a quibus excaecantur illae atque franguntur. Lorum itaque, inquit Palamedes, circumligemus vitium vni, ſic enim neque ceterae grandinibus petentur.

ὁρώμενα εἴδωλα οὔπω δῆλα ὅτου ἕκαστον, πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλο ἄλλου[6]. διαλλάττει δὲ ἀλλήλων καὶ ἰδέᾳ, καὶ ἡλικίᾳ, καὶ ὅπλοις. ἀκούω δὲ ὅμως καὶ περὶ τοῦ Παλαμήδους τοιαῦτα. ἦν γεωργὸς ἐν Ιλίῳ, ταυτόν ποτ' ἐμοὶ πράττων. οὗτος ἐπεπόνθει τι πρὸς τὸ τοῦ Παλαμήδους πάθος, καὶ ἐθρήνει αὐτὸν, ἥκων ἐπὶ τὴν ἠιόνα, πρὸς ᾗ λέγεται ὑπὸ τῶν Αχαιῶν βεβλῆσθαι. καὶ ὁπόσα νομίζουσιν ἐπὶ σημάτων ἄνθρωποι ἐπέφερε τῇ κόνει, τάς τε ἡδίους τῶν ἀμπέλων ἐξαίρων αὐτῷ, κρατῆρα ἐτρύγα. καὶ ξυμπίνειν τῷ Παλαμήδει ἔφασκεν, ὅτε ἀναπαύοιτο τῶν ἔργων. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ κύων, τέχνῃ αἰκάλλων, καὶ ὑποκαθήμενος τοὺς ἀνθρώπους. τοῦτον Οδυσσέα ἐκάλει, καὶ ἐπαίετο ὑπὲρ τοῦ Παλαμήδους ὁ Οδυσσεὺς οὗτος, προσακούων κακὰ μυρία. δοκεῖ δὴ[7] τῷ Παλαμήδει ἐπιφοιτῆσαί ποτε τῷ ἐραστῇ τούτῳ, καὶ ἀγαθόν τι αὐτῷ δοῦναι. καὶ δῆτα ὁ μὲν πρὸς ἀμπέλῳ τινὶ ἦν, γόνυ αὐτῆς ἰώμενος. ὁ δὲ ἐπιστὰς αὐτῷ, σὺ γινώσκεις με, ἔφη, γεωργέ; καὶ πῶς, εἶπεν, ὃν οὔπω εἶδον. τί οὖν, ἔφη, ἀγαπᾷς ὃν οὐ[8] γινώσκεις; ξυνῆκεν ὁ γεωργὸς, ὅτι ὁ Παλαμήδης εἴη· καὶ τὸ εἶδος ἐς ἥρω ἀνέφερε μέγα τε καὶ καλὸν, καὶ ἀνδρεῖον, οὔπω τριάκοντα ἔτη γεγονότα. καὶ περιβαλὼν αὐτὸν μειδιῶν, φιλῶ σε, ὦ Παλάμηδες, εἶπεν, ὅτι μοι δοκεῖς φρονιμώτατος ἀνθρώπων γεγονέναι, καὶ δικαιότατος ἀθλητὴς τῶν κατὰ σοφίαν πραγμάτων[9]. πεπονθέναι τε ὑπὸ τῶν Αχαιῶν ἐλεεινὰ, διὰ τὰς Οδυσσέως ἐπὶ σοὶ τέχνας, οὗ τάφος, εἴ τις ἦν ἐνταῦθα, ἐξορώρυκτ' ἂν ὑπ' ἐμοῦ πάλαι, μιαρὸς γὰρ, καὶ κακίων τοῦ κυνὸς, ὃν ἐπ' αὐτῷ τρέφω. φειδώμεθα λοιπὸν τοῦ Οδυσσέως, ὁ ἥρως ἔφη. τούτων γὰρ ἐπραξάμην αὐτὸν δίκας ἐγὼ ἐν ᾅδου. σὺ δὲ, ἐπειδὴ φιλεῖς που τὰς ἀμπέλους, εἰπέ μοι, τί μάλιστα περὶ αὐταῖς δέδοικας. τίδ' ἄλλο γε, εἶπεν, ἢ τὰς χαλάζας; ὑφ' ὧν ἐκτυφλοῦνταί τε καὶ ῥήγνυνται. ἱμάντα τοίνυν, εἶπεν ὁ Παλαμήδης, περιάπτωμεν μιᾷ τῶν ἀμπέλων, καὶ οὐ βεβλήσονται αἱ λοιπαί.

XII. *Phoenix.* Sapiens vtique eſt heros, o Vinitor, ſemperque aliquid, quod bonum hominibus ſit, inuenit. De Achille autem quid dices? Hunc enim omnium Graeco-

Φοῖ. σοφός γε[1] ὁ ἥρως, Αμπελουργὲ, καὶ ἀεί τι εὑρίσκων ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις. Αχιλλέως δὲ πέρι τί ἂν εἴποις; τοῦτον γὰρ θειότατον τοῦ

6 ἄλλο ἄλλου] codices noſtri omnes ἄλλοτε ἄλλα.
7 δὴ] ſic pro δὲ, quod eſt in editis, omnes MSS. noſtri.
8 οὐ] ſic MSS. Editi μή.
9 ἀθλητὴς τ. κατὰ σοφ. πραγμ.] ſic ſophiſta *Theodotus* fere in *vita* eius, ἀγωνιστὴς τῶν πολιτικῶν audit, vide ibi notata.

§. XII. 1 σοφός γε] ſic omnes MSS. noſtri. Editi τε.

Ελληνικοῦ παντὸς ἡγούμεθα. Αμ. τὰ μὲν ἐν τῷ Πόντῳ[2], ξένε, εἰ μή πω ἐς αὐτὸν πέπλευκας, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἐκεῖ νήσῳ λέγεται πράττειν, ἐγώ σοι ἀπαγγελῶ ὕστερον, ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ λόγῳ, μακροτέρῳ ὄντι. τὰ δὲ ἐν Ἰλίῳ[3] παραπλήσια τοῖς ἄλλοις ἥρωσι. καὶ γὰρ προσδιαλέγεταί τισι, καὶ ἐπιφοιτᾷ, καὶ θηρία διώκει. ξυμβάλλονται δὲ αὐτὸν Ἀχιλλέα εἶναι τῇ τε ὥρᾳ τοῦ εἴδους[4], καὶ τῷ μεγέθει, καὶ τῇ ἀστραπῇ τῶν ὅπλων[5]. κατόπιν δὲ αὐτοῦ ζάλη ἀνέμων[6] εἰλεῖται, πομπὸς τοῦ εἰδώλου.

rum simillimum Diis arbitramur. *Vinitor.* Res quidem eius in Ponto, o hospes, si nondum eo nauigasti, & quae in insula ibi sita agere dicitur, postea tibi ego explicabo, in historia eius paulo prolixiore. Quantum vero ad res eius in Troade, similes sunt rebus ceterorum Heroum. Etenim loquitur cum quibusdam, & ad eos ventitat, ferasque insequitur: Achillem autem eum esse coniicivnt tum ex formae pulcritudine, tum magnitudine, tum armorum fulgore. Post terga autem ipsius ventorum procella, comes spectri, volutatur.

Ἐπιλείψει με ἡ φωνή, ξένε, τῶν τοιούτων μνημονεύοντα. καὶ γάρ τι καὶ περὶ Ἀντιλόχου ᾄδουσιν, ὡς κόρη Ἰλιάς, φοιτῶσα ἐπὶ τὸν Σκάμανδρον, εἰδώλῳ τοῦ Ἀντιλόχου ἐνέτυχε, καὶ προσέκειτο τῷ σήματι[1], ἐρῶσα τοῦ εἰδώλου. καὶ ὡς βουκόλοι, μειράκια, περὶ τὸν Ἀχιλλέως βωμὸν ἀστραγαλίζοντες, ἀπέκτεινεν ἂν ὁ ἕτερος τῇ καλαύροπι πλήξας τὸν ἕτερον, εἰ μὴ ὁ Πάτροκλος αὐτοὺς διεπτόησεν· ἀρκεῖ μοι εἰπὼν ὑπὲρ ἀστραγάλων αἷμα ἕν[2]. γινώσκειν δὲ ὑπάρχει ταῦτα καὶ παρὰ τῶν βουκόλων, καὶ πάντων[3] τῶν οἰκούντων τὸ Ἴλιον. ἐπιμίγνυμεν γάρ, ἅτε τὰς ὄχθας οἰκοῦντες τῶν τοῦ Ἑλλησπόντου ἐκβολῶν, καὶ ποταμόν, ὡς ὁρᾷς, πεποιημένοι τὴν θάλατταν[4].

XIII. Deficiet me vox, hospes, talia memorantem. Etenim de Antilocho quoque canunt, quod Iliensis puella, ad Scamandrum ventitans, cum Antilochi vmbra conuersari sueuerit, & sepulcro adhaeserit, vmbrae amore. Quod item bubulcis adolescentibus circa Achillis aram astragalis ludentibus, alterum alter pedo percutiens fuerit occisurus, ni ipsos Patroclus terrore iniecto diremisset, *mihi satis est*, dicens, *vnus ob astragalos sanguis.* Licet autem tum ex bubulcis ista, tum ex omnibus Ilium incolentibus audire. Eorum enim vtimur commercio, vt qui Helespontiaci ostii ripas habitemus, atque pro fluvio, vti vides, mare habeamus.

Ἄγε δή, ξένε, τὴν ἀσπίδα[1] ἤδη ἀναλάβωμεν, ἣν ὁ Πρωτεσίλεως Ὁμήρῳ τε ἠγνοῆσθαί φησι, καὶ ποιηταῖς πᾶσι. Φοι. ποθοῦντι ἀποδίδως, Ἀμπελουργέ, τὸν περὶ αὐτῆς λόγον, σπάνιον γὰρ οἶμαι διακούσεσθαι. Αμ. σπανιώτατον. προσέχων δὲ ἀκροῶ. Φοι. προσέχων λέγεις;

XIV. Age o hospes, iam clypeum resumamus, quem Protesilaus & Homero fuisse ait ignotum & omnibus poëtis. *Phoenix.* Iampridem id desideranti iam restituis, o Vinitor, intermissum de eo sermonem, rarum, vt puto, auditu. *Vinitor.* Imo rarissimum, quare cum attentione audi. *Phoenix.* Cum

2 τὰ μὲν ἐν τῷ πόντῳ] respicit illa, quae in Leuca, insula Ponti, quae & Achillis insula dicta, fieri nonnullis veterum persuasum fuit. In ea nempe pars Achillis diuina post excessum eius habitasse credita. vid. inf. vita *Achillis* §. XIV. not. 31. & §. XV. not. 13. obseruata, adde prolixissime de eius insulae admirandis ibid. §. XVI. vsque ad fin.

3 τὰ δὲ ἐν Ἰλίῳ] de Achillis manibus, in Ilio apparentibus, vide & vitam Apollonii IV, 11. 12. 16.

4 τῇ τε ὥρᾳ τοῦ εἴδους] qua plane fuit singulari, ita vt eius gratia virginibus placeret, vide obseruata eruditissimo viro Carolo Drelincurtio in eclogis de Achille. Hac forma igitur εἴδωλον eius ab Iliensibus agnitum, quemadmodum ita *Achillidas* quoque ex formae illius similitudine agnouisse Aenienses ait Heliodorus Aethiopic. l. II.

5 ἀστραπῇ τ. ὅπλων] qualis scilicet in nullius ceterorum heroum armis, nempe a Vulcano Thetidis precibus fabricata Achillis arma. vid. Iliad. Σ', splendore & virtute singulari.

6 ζάλη ἀνέμων] quod symbolum τοῦ σφοδροῦ in Achille.

§. XIII. 1 σήματι] ita rescribere ausus sum pro σώματι, quod erat in editis, commodumque sensum fundere haut videbatur.

2 αἷμα ἕν] sic legerat *Niger*, cuius optime habet versio: firmatque lectionem cod. Barocc. & Colleg. Nou. imo eam adscriptam quoque inueni margini editionis *Aldinae*, qua vtor. Nempe ait Patroclus *sufficere sibi effusum vnius astragalorum causa sanguinem*, respiciens ad *Cleonymum*, seu vt aliis placet *Acantem*, quem astragalis ludens interemit, eamque ob caedem exul ad *Peleum* Achillis patrem confugit. De ea caede praeter alios Ouid. ex Ponto ep. III.

3 πάντων] sequi visum lectionem cod. Barocc. & Coll. Nou. nam editi habebant παρά.

4 καὶ ποταμὸν ὡς ὁρ. πεποιημ. τ. θάλ.] nempe istis faucibus inter Chersonesum Thraciae, vbi habitat Vinitor, & Troada conclusum mare fluuii instar habet. Sic ratione contraria vita Apollonii l. I. c. 20. Euphratem & Tigrin θάλατταν censent Mesopotamii.

§. XIV. 1 τὴν ἀσπίδα ἤδη ἀναλαβ.] de qua supra mentionem iniecerat §. V. sed inde oratione ad alia fuerat digressus.

atten-

attentione, inquis? imo ne ferae quidem in Orpheum ſic inhiauere canentem, vt te audiens ego & aures arrigo, & mente vtor excitata, omniaque memoria colligo. Videor autem mihi ex iis vnus eſſe, qui ad Troiam militarunt, adeo teneor a Semonibus, de quibus diſſerimus. *Vinitor*. Quandoquidem igitur ita es animatus ex Aulide ſoluamus, o hoſpes: nam, quod illic congregati fuerint Graeci, verum eſt. Vota autem pro orationis ingreſſu Proteſilao facito. Vt Myſiam vero quidem, antequam Troiam aggrederentur, euerterint Achiui, Telepho tum obnoxiam, vtque Telephus, pro re ſua dimicans, ab Achille fuerit vulneratus, ex poëtis quoque tibi diſcere licet: neque enim iis praetermiſſa ſunt iſta. Credere vero quod Graeci, regionem ignorantes, Priami res ſeſe depopulari arbitrati ſint, Homero de Calchante vate traditis contrarium eſt. Nam ſi fatidica arte directi nauigabant, artemque illam ducem habebant; quo pacto illuc inuiti naues ſubduxere, nauibusue ſubductis, quod in Troada minime ſint, ignorauere? maxime cum multis & bubulcis & paſtoribus occurrerent. Vſque ad mare enim paſcua haec regio praebet: nomenque interrogare loci peregrinis in more poſitum, vt puto, eſt, naue appellentibus. Quod ſi vero etiam in eorum neminem incidiſſent, neque horum percunctati quicquam fuiſſent, at Vlyſſes ſaltem ac Menelaus, qui Troiam profecti antea & legatione functi, atque Ilii Pergama conſpicati fuerant, iſta mihi neutiquam videntur neglecturi fuiſſe, neque vt exercitus ab hoſtico aberraret permiſſuri. Non inuiti igitur Graeci depraedabantur Myſos, fama nempe ad eos allata, omnium continentem illam incolentium opulentiſſimos eos eſſe. Quin & metuen-

οὐδὲ τὰ θηρία ἐς τὸν Ὀρφέα οὕτως ἐκεχήνει ᾄδοντα, ὡς ἐγὼ σοῦ ἀκούων τά τε ὦτα ἵστημι, καὶ τὸν νοῦν ἐγρήγορα, καὶ ξυλλέγομαι ἐς τὴν μνήμην πάντα. ἡγοῦμαι δὲ καὶ τῶν ἐπὶ Τροίαν ἐστρατευκότων εἷς εἶναι, τοσοῦτον κατέσχημαι τοῖς ἡμιθέοις, ὑπὲρ ὧν διαλεγόμεθα. Αμ. οὐκοῦν ἐπειδὴ φρονεῖς οὕτως, αἴρωμεν ἐξ Αὐλίδος[2], ὦ ξένε· τὸ γὰρ ἐκεῖ συνειλέχθαι σφᾶς, ἀληθές. τὰ δ' ἐμβατήρια τοῦ λόγου τῷ Πρωτεσίλεῳ εὔχεο[3]. ὡς μὲν δὴ τὴν Μυσίαν πρὸ Τροίας οἱ Ἀχαιοὶ ἐπόρθησαν, ἐπὶ Τηλέφῳ τότε οὖσαν, καὶ ὡς ὁ Τήλεφος ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ μαχόμενος, ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἔστι σοι καὶ ποιητῶν ἀκούειν[4], οὐ γὰρ ἐκλέλειπται αὐτοῖς ταῦτα. τὸ δὲ πιστεύειν, ὡς ἀγνοήσαντες[5] οἱ Ἀχαιοὶ τὴν χώραν τὰ τοῦ Πριάμου ἄγειν τε καὶ φέρειν ᾤοντο, διαβάλλει τὸν τοῦ Ὁμήρου λόγον, ὃν περὶ Κάλχαντος λέγει, τοῦ μάντεως[6]. εἰ γὰρ ἐπὶ μαντικῇ ἔπλεον, καὶ τὴν τέχνην ἡγεμόνα ἐποιοῦντο, πῶς ἂν ἄκοντες ἐκεῖ καθωρμίσθησαν; πῶς δ' ἂν καθορμισθέντες ἠγνόησαν ὅτι μὴ ἐς Τροίαν[7] ἥκουσι; καὶ ταῦτα, πολλοῖς μὲν βουκόλοις ἐντετυχηκότες, πολλοῖς δὲ ποιμέσι[8]. νέμεται τε γὰρ ἡ χώρα μέχρι θαλάττης, καὶ τοὔνομα ἐρωτᾶν τοῖς ξένοις σύνηθες, οἶμαι, τοῖς καταπλέουσιν. εἰ δὲ καὶ[9] μηδενὶ τούτων ἐνέτυχον, μηδὲ ἤροντο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ' Ὀδυσσεύς γε[10], καὶ Μενέλεως, ἐς Τροίαν ἤδη ἀφιγμένω τε καὶ πεπρεσβευκότε, καὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ Ἰλίου εἰδότε, οὐκ ἄν μοι δοκοῦσι περιιδεῖν ταῦτα, οὐδ' ἂν ξυγχωρῆσαι τῷ στρατῷ διαμαρτάνοντι τῆς πολεμίας. ἑκόντες μὲν δὴ οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς Μυσοὺς ἐληΐζοντο, λόγου ἐς αὐτοὺς ἥκοντος, ὡς ἄριστα ἠπειρωτῶν πράττοιεν. καί πη

2 αἴρωμεν ἐξ Αὐλίδος] nempe vltimo loco de patratis in Aulide Proteſilao dixerat, inde ad alia quaedam digreſſus. Iam igitur cetera eius perſecuturus ait αἴρωμεν ἐξ Αὐλίδος, quaſi ex Aulide Troiam oratione proſecuturus heroem ſuum.

3 τὰ δ' ἐμβατήρια τ. λόγ. τ. πρ. εὔχεο] εὔχεο ex cod. Laud. reſcripſi pro εὔχθω. Alludit ad religionem nauigantium, qui vota pro fauſta nauigatione facientes ἐμβατήρια εὔχεσθαι dicuntur: ſic ergo λόγου ἐμβατήρια fieri vult, h. e. *vota fieri* pro felici ſucceſſu orationis, qua ex Aulide iam nauigantem proſequuturus eſt heroem.

4 ἔστι σοι καὶ ποιητῶν ἀκ.] fuſe de Argiuorum in Myſia, antequam Troiam obſiderent, bello Dictys Cretenſ. l. II. c. 1. & Dares cap. 16. adde Euſtath. ad Iliad. I. & Tzetzem Schol. ad Lycophronem.

5 τὸ δὲ πιστεύειν ὡς ἀγνοήσαντες] hiſtoriam, quae ignorantia Graecos Myſiam populatos narrat, νεωτέροις tribuit Euſtathius ad Iliad. Α' p. 35. in quibus & Strabo eſt Geograph. lib. I. p. 10. qui ipſi Euſtathio l. c. *Geographi* nomine allegatur.

6 ὃν π. Κάλχ. λέγει τοῦ μαντ.] cod. Barocc. & Colleg. Nou. habent ᾄδει pro λέγει. Ceterum reſpicitur locus Iliad. Α' v. 69. ſq. vbi dicitur Graecos Calchantis vatis ductum ſecutos in illo itinere fuiſſe, qui ignorare non poterat, quo duceret.

7 ὅτι μὴ ἐς Τρ.] negandi particula μὴ exciderat editis, quam neceſſario reſtituendam antecedentia ſuadebant, agnoſcebat etiam cod. Barocc.

8 πολλοῖς δὲ ποιμέσ.] editi πολλοῖς δ' ἂν ποιμ. Sed ἂν omittebat cod. Laud. recte ni fallor.

9 εἰ δὲ καὶ] καὶ εἰ cod. Barocc.

10 γε] Barocc. & Colleg. Nou. cod. habent τε. Ceterum Vlyſſes & Menelaus iam antea in Troade fuerant, Helenam & cum ea raptas opes repoſcentes. Legationis eius, cui ipſe interfuerit Menelaus, mentio apud Herodotum Euterpe p. m. 83. Palamedem quoque in ea legatione fuiſſe Dictys Cretenſ. lib. I. c. 4. memorat, Diomedem Dares c. 16.

καὶ

καὶ δεδιότες, μὴ πρόσοικοι τῷ Ἰλίῳ ὄντες, ἐς κοινωνίαν τῶν κινδύνων μετακληθῶσι. Τηλέφῳ δὲ, Ἡρακλείδῃ τε ὄντι, καὶ ἄλλως γενναίῳ, καὶ ὡπλισμένης γῆς ἄρχοντι, οὐκ ἀνεκτὰ ταῦτα ἐφαίνετο. ὅθεν πολλὴν μὲν ἀσπίδα παρέταττε, πολλὴν δὲ ἵππον. ἦγε δὲ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ὑπ' αὐτῷ Μυσίας, ἦρχε δὲ, οἶμαι, πάσης ὁπόση ἐπὶ θαλάττῃ, οἱ δὲ ἐκ τῶν ἄνω[11] Μυσῶν ξυνεμάχουν, οὓς Ἀβίους[12] τε οἱ ποιηταὶ καλοῦσι, καὶ ἵππων ποιμένας[13], καὶ τὸ γάλα αὐτῶν πίνοντας. τῆς τε γὰρ τῶν Ἀχαιῶν διανοίας, καθ' ἣν ἐποιοῦντο τοὺς περίπλους, οὐκ οὔσης ἀδήλου, Τληπολέμου τε πέμψαντος ἐπὶ Ῥοδίας ὁλκάδος[14] ἄγγελον ὡς ἀδελφῷ[15], καὶ κελεύσαντος ἀπὸ γλώττης αὐτῷ σημαίνειν, ὁπόσα τῶν Ἀχαιῶν ἐν Αὐλίδι διήσθετο, γράμματα γὰρ οὔπω εὕροιτο, πᾶσα ἡ μεσόγαια ἐς ξυμμαχίαν κατεβεβήκει, καὶ τῷ πεδίῳ ἐπεκύμαινε τὰ Μύσιά τε καὶ Σκυθικὰ ἔθνη.

tes quodammodo, ne, vicini qui essent Ilio, ad discriminis societatem pertraherentur. Telepho autem, qui & ex Herculis posteris, atque alioqui magno animo esset, & bellicosae regioni imperaret, haudquaquam ferenda ista videbantur. Vnde magnam tam cetratorum quam equitum manum in aciem eduxit. Adduxit autem alios ex subdita sibi Mysia quidem: ei enim vniuersae, vt puto, quam longe ad mare porrigebatur, imperabat. Alii autem ex superiore Mysia auxilium ferebant, quos *Abios* poetae vocant, equarumque pastores, & lactis earum potatores. Graecorum enim consilium, quo acti circumnauigabant, cum minime esset obscurum, Tlepolemusque Rhodia nauicula nuncium ad fratrem misisset, cui in mandatis dederat, vt oretenus ipsi significaret, quaecunque de Graecis in Aulide resciuisset, (litterae enim nondum erant repertae;) omnes, qui mediterraneam incolebant, ad belli societatem descenderant, Mysiaeque ac Scythicae gentes campos fluctuum maris ad instar inundarant.

Λέγει δὲ ὁ Πρωτεσίλεως ὅτι καὶ μέγιστος αὐτοῖς ἀγώνων γένοιτο, τῶν τε ἐν αὐτῇ τῇ Τροίᾳ[1], καὶ ὁπόσοι πρὸς βαρβάρους[2] ὕστερον διεπολεμήθησαν Ἕλλησι. καὶ γὰρ καὶ κατὰ[3] πλῆθος εὐδόκιμοι, καὶ κατ' ἄνδρα ἦσαν ἡ ξυμμαχία τοῦ Τηλέφου. καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν Αἰακίδαι[4] τε ᾔδοντο, καὶ Διομήδεις, καὶ Πάτροκλοι, οὕτω Τηλέφου τε ὄνομα ἦν, καὶ Αἵμου τοῦ Ἄρεος· ὀνομαστότατοι δὲ[5] ἦσαν Ἕλωρός τε καὶ Ἀκταῖος, ποταμοῦ παῖδες τοῦ κατὰ Σκυθίαν, Ἴστρου. τὴν μὲν δὴ ἀπόβασιν οὐ ξυνεχώρουν οἱ Μυσοὶ ποιεῖσθαι, τοξεύοντες ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἀκοντίζοντες. οἱ δὲ Ἀχαιοὶ, καὶ μὴ ξυγχωρούντων, ἐβιάζοντο. καὶ οἱ Ἀρκάδες ὤκελλόν[6] τινας τῶν νεῶν, ἅτε πρῶτον πλέοντες, καὶ θαλάττης οὔπω γεγυμνασμένοι. φησὶ γὰρ, ὥς που γινώσκεις

XV. Dicit autem Protesilaus maximum hunc ipsis fuisse laborum, tum eorum qui in ipsa Troade, tum ceterorum, qui cum barbaris postea exantlandi Graecis fuerunt. Namque & vniuersim bellica laude claruerant & sigillatim Telephi socii. Vtque Aeacidae inter Graecos celebrantur, Diomedesque, & Patrocli, sic & Telephi, & Martis filii Aemi insignis fama erat. Celeberrimi praeterea Elorus & Actaeus, Istri, Scythici fluuii, filii. Vt nauibus igitur Graeci egrederentur, minime Mysi tulere, missis e terra telis & contis. At resistentes eos vi adegerunt Achiui, Arcadesque nauium nonnullas ad scopulos alliserunt, vtpote tunc primum nauigantes, & in mari minime exercitati. Ait enim, vt nosti, Homerus, neque in re nautica ante-

11 ἄνω] sic autoritate omnium codd. nostrorum rescripsi pro ἄνωθεν, quod erat in editis.

12 Ἀβίους] videndus Homerus Iliad. Ν' p. m. 880. sq. & ad eum Eustathius, varias appellationis illius causas adferens.

13 ἱππ. ποιμένας καὶ τὸ γάλα αὐτ. πίνοντας] Homerus l. c. ἱππημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους appellat.

14 Τληπολεμ. τ. πεμψ. ἐπὶ Ῥοδίας ὁλκάδος] nempe Tlepolemus, qui Rhodo insula fuerat potitus, cum nouem nauibus Graecis, Troiae bellum illaturis, se iunxerat, vt patet ex Homero in catalogo nauium Iliad. Β'. conscius igitur erat consiliorum, quae in Aulide contra *Telephum* & *Mysos* Graeci iniuerant.

15 ἀδελφῷ] nempe *Tlepolemum* ex Astyoche, Phylantis, Ephyrae Regis, filia susceperat Hercules, *Telephum* ex Aege Alei filia, vt constat ex Apollodoro.

16 εὕροιτο] cod. Barocc. & Colleg. Nou. εὕρηται. Laudian. εὕρορτο.

§. XV. 1 τῇ Τροίᾳ] articulum addidi ex Barocc.

2 πρὸς βαρβάρους] articulum parum apte hic inserebant editi, omittebant cod. Barocc. & Coll. Nou.

3 καὶ γὰρ καὶ] posterius καὶ omittit Barocc.

4 Αἰακίδαι] vide supra §. IV. n. 7.

5 δὲ] sic Barocc. Editi τέ.

6 ὤκελλον] malim ἐπώκελλον. Nam ὀκέλλειν est fere nauem in portum deducere, vel appellere naui ad littus, quod hic non intelligitur, sed nauem allidere syrtibus vel littori. Sed tamen eodem sensu vox paulo post redit. Ceterum elegantior verborum ordo mihi visus qui obseruatur in cod. Laudian. καί τινας ὤκελλον τῶν νεῶν οἱ Ἀρκάδες. Idem & in cod. Barocc. obseruatur, qui praeterea post τινας particulam καὶ inserit.

Tro-

Troianas res exercitatos fuiſſe Arcades, neque maritimas res tractare auſos eſſe. Agamemnon tamen ſexaginta nauibus eos in mare deduxit, ipſe naues praebens, cum nunquam antea nauigandi periculum feciſſent. Vnde & rei militaris peritiam quidem, fortemque animum in pedeſtri militia oſtenderunt: nauigantes vero neque milites erant, neque remiges boni. Naues igitur prae imperitia atque audacia ſyrtibus alliſere, multique ipſorum vulneribus confecti fuerunt ab iis, qui in littore erant diſpoſiti, pauci tamen ſunt deſiderati. Achilles autem & Proteſilaus, Arcadibus metuentes, perinde ac ſi communicaſſent conſilia, ambo pariter in terram deſilierunt, Myſoſque repulerunt, Graecorum omnium armis ac pulcritudine maxime conſpicui, & ab iis, quorum craſſior eſſet barbaries, pro daemonibus habiti.

XVI. Poſtquam vero Telephus exercitum in campum reduxit, Graecique furtim nauibus appulere, ſubito, gubernatore excepto, & eo qui miniſteria nauis obibat, omnes, qui naui vehebantur, deſilierunt. Aciem autem inſtruxere vt mox pugnaturi, ordinis pariter ac ſilentii obſeruantes. Recte namque hoc Homerum de ipſis dixiſſe ait, laudibus proſecutum Graecorum in pugnando conſuetudinem, cuius autorem Aiacem Telamonium dicit fuiſſe. Meneſtheo enim Athenienſi, ſtruendae aciei inter omnes Principes peritiſſimo, aduerſus Troiam profecto, atque in Aulide docente, vt totus ordinandus eſſet exercitus, neque tamen clamorem tollentes increpante, minime id Aiax tulit: ſed minis, ne id fieret, prohibuit, muliebre atq; indecens id eſſe dicens. Dicebat praetere, aclamorem animi malum eſſe interpretem. Et Myſis quidem ſeipſum atque Achillem vna cum Patroclo ait oppoſitos eſſe: Haemo autem, Martis filio, Diomedem, Palamedemque, ac Sthenelum. Cum Iſtri filiis porro Atridae, Locruſque, ac reliqui aduerſa acie concurrerunt. Aiax autem maior eos quidem, qui

Ομηρος [7], ὅτι μήτε ναυτικοὶ ἦσαν πρὸ Ιλίου Αρκάδες, μήτε ἔργων θαλαττίων ἥπτοντο. ἀλλ' ἐπὶ νεῶν ἑξήκοντα ὁ Αγαμέμνων ἐσηγάγετο αὐτοὺς ἐς τὴν θάλατταν, αὐτὸς ἐπιδοὺς ναῦς, οὔπω πεπλευκόσιν. ὅθεν ἐπιστήμην μὲν, ὁπόση πολεμικὴ, καὶ ῥώμην ἐς τὰ πεζὰ παρείχοντο· πλέοντες δὲ οὔτε ὁπλῖται ἀγαθοὶ ἦσαν, οὔτε ἐρέται. τὰς μὲν δὴ ναῦς ἀπειρίᾳ τε καὶ τόλμῃ ὤκελλον, καὶ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐτρώθησαν ὑπὸ τῶν ἐπὶ [8] τῇ ῥαχίᾳ τεταγμένων, ὀλίγοι δὲ ἀπέθανον. Αχιλλεὺς δὲ καὶ Πρωτεσίλεως, δείσαντες ὑπὲρ τῶν Αρκάδων, ὥσπερ ἀπὸ συνθήματος, ἄμφω ἅμα ἐς τὴν γῆν ἀπεπήδησαν [9], καὶ ἀπεώσαντο τοὺς Μυσοὺς, εὐοπλοτάτω ὀφθέντε, καὶ καλλίστω τοῦ Ελληνικοῦ, τοῖς δ' ἄγαν βαρβάροις καὶ δαίμονες ἐδοξάτην.

Επεὶ δὲ ὁ Τήλεφος ἐπανήγαγε τὴν στρατιὰν ἐς τὸ πεδίον, καὶ προσέπλευσαν οἱ Αχαιοὶ καθ' ἡσυχίαν, ἐξεπήδων αὐτίκα τῶν νεῶν, πλὴν κυβερνήτου καὶ περίνεω, πάντες, οὓς ἡ ναῦς ἦγεν. ἐτάττοντο δὲ ὡς ἐς μάχην, κόσμον καὶ σιωπὴν ἐν θυμῷ ἔχοντες. ὀρθῶς γὰρ τοῦτο τὸν Ομηρον [1], περὶ αὐτῶν εἰρηκέναι φησιν, ἐπαινοῦντα τὸ τῆς Ελληνικῆς μάχης ἦθος, ἧς ξύμβουλον γενέσθαι Αιαντα [2], τὸν Τελαμῶνος, λέγει. Μενεσθέως γὰρ τοῦ Αθηναίου, τακτικωτάτου τῶν βασιλέων, ἐς Τροίαν ἐλθόντος, καὶ διδάσκοντος ἐν Αυλίδι τὴν στρατιὰν πᾶσαν ὡς χρὴ συνηρμόσθαι, κραυγῇ τε χρωμένοις μὴ ἐπιπλήττοντος, οὐ ξυνεχώρει ὁ Αιας, ἀλλ' ἐπετίμα, γυναικεῖόν τε ἀποφαίνων καὶ ἄτακτον. ἔλεγε δὲ ὅτι καὶ τὸν θυμὸν ἡ κραυγὴ κακῶς ἑρμηνεύει. ταχθῆναι δὲ πρὸς μὲν τοὺς Μυσοὺς ἑαυτόν τε καὶ τὸν Αχιλλέα φησὶν [3], ὁμοῦ τῷ Πατρόκλῳ· πρὸς δὲ τὸν τοῦ Αρεος Αιμον [4], Διομήδην τε καὶ Παλαμήδην, καὶ Σθένελον. πρὸς δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ Ιστρου ἥκοντας [5] οἱ Ατρεῖδαί τε, καὶ ὁ Λοκρὸς, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτάχθησαν. Αιας δὲ ὁ μέγας [6] τοὺς μὲν τὰ πλήθη ἀ-

7 Ομηρος] locus eſt Iliad. Β' v. 611. ſq.

8 ἐπὶ] magis hoc placebat, quod in cod. Barocc. & Colleg. Noui etiam inuenimus, quam ἐν vulgatorum.

9 ἀπεπήδησαν] Barocc. ἐξεπήδησαν. Laud. ἐπήδησαν.

§. XVI 1 τὸν Ομηρον] loca extant Iliad. Γ' ſtatim ab initio & Iliad. Δ' v. 427.

2 Αιαντα] vocem omittebat Barocc. & mox legebat τὸν τοῦ Τελαμῶνος. Non male: ſic enim ſolent Graeci.

3 φησὶν] *Proteſilaus* nempe, ex cuius ore hoc bellum refert.

4 Αιμον] veriſſima lectio cod. Barocc. & Colleg Noui, quam firmant quae ipſe habet paulo antea noſter. Male editi Αιμονα. Idem error paulo poſt recurrit in editis.

5 πρὸς δ. τ. ἀ. τ. Ιστρ. ἥκ.] *Elorum* & *Actaeum* paulo ante *Iſtri* filios nominabat: eos paulo poſt τοῦ ποταμοῦ παῖδας & mox Σκύθας vocat.

6 ὁ μέγας] i. e. *Telamonius*, nam maior ille fortitudine & arte bellica *Aiace* filio Oilei.

ποκτείνοντας θεριστὰς ἡγεῖτο, μέγα οὐδὲν ἀμῶντας· τοὺς δὲ τῶν ἀρίστων κρατοῦντας, δρυτόμους ἐκάλει. καὶ ταύτης ἑαυτὸν τῆς μάχης ἠξίου μᾶλλον. ταῦτά τοι καὶ [7] ἐπὶ τοὺς τοῦ ποταμοῦ παῖδας [8] ἤιξεν [9], οὔτε τοῦ μέρους ἑαυτοῦ ὄντας [10], καὶ τὸν τοῦ Ἕκτορος τρόπον ἀπὸ τεττάρων [11] μαχομένους ἵππων. βαίνων τε σοβαρὸν, μετὰ τῆς αἰχμῆς πρὸς τὴν ἀσπίδα ἐδούπησε, ταραχῆς ἕνεκα τῶν ἵππων. οἱ δὲ ἵπποι ἔκφρονές τε αὐτίκα ἐγένοντο, καὶ ὀρθοὶ ἀνεσκίρτησαν. ὅθεν ἀπιστήσαντες οἱ Σκύθαι [12] τῷ ἅρματι, ἀπεπήδησάν τε αὐτοῦ ἀτακτοῦντος, καὶ ξυνέπεσον τῷ Αἴαντι, λόγου τε ἀξίως μαχόμενοι, ἄμφω ἀπέθανον.

Μνημονεύει ὁ Πρωτεσίλεως καὶ τῶν τοῦ Παλαμήδους ἔργων, ὡς μεγάλων, οἷς αὐτός τε καὶ Διομήδης, καὶ Σθένελος, τὸν Αἷμον [1], καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἀποκτείναντες, οὐδὲ ἀριστείων ὁ Παλαμήδης ἠξίου τυγχάνειν, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν τῷ Διομήδει ξυνεχώρει ἔχειν, ἐπειδὴ πάνθ' ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμικῶν τιμῆς τε καὶ δόξης ἐγίνωσκεν αὐτὸν πράττοντα. σοφίας δ' εἴ τινα στέφανον προθείη τὸ Ἑλληνικὸν, οὐκ ἂν ἐκστῆναι τούτου ἑτέρῳ, σοφίας τε ἀπ' ἀρχῆς ἐρῶν, καὶ μελετῶν τοῦτο. Τηλέφῳ δὲ ὁ Πρωτεσίλεως αὐτὸς μὲν συμπλακῆναί φησι, καὶ τὴν ἀσπίδα ζῶντος περισπάσαι. τὸν δὲ Ἀχιλλέα, γυμνῷ [2] προσπεσόντα, τρῶσαι αὐτὸν εὐθὺ τοῦ μηροῦ, καὶ ἰατρὸν μὲν ὕστερον ἐν Τροίᾳ γενέσθαι [3] τοῦ τραύματος. τότε δὲ λειποθυμῆσαί τε ὑπ' αὐτοῦ ὁ Τήλεφος, καὶ ἀποθανεῖν ἂν, εἰ μὴ οἱ Μυσοὶ, ξυνδραμόντες, ἀνείλοντο αὐτὸν ἐκ τῆς μάχης. ὅτε δὴ λέγονται πολλοὶ τῶν Μυσῶν ἐπ' αὐτῷ πεσεῖν, ὑφ' ὧν ᾑματωμένων ῥυῆναι τὸν Κάικον.

Λέγει δὲ ὡς καὶ δικάσαιτο μὲν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς περὶ τῆς ἀσπίδος, ἐπειδὴ ἐτετρώκει τὸν Τήλεφον, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ ψηφίσαιντο αὐτῷ μᾶλλον προσήκειν τὴν ἀσπίδα, ὡς οὐκ ἂν τοῦ Τηλέφου τρωθέντος, εἰ μὴ ἐκείνης ἐγυμνώθη. Φησὶ δὲ ὅτι καὶ Μυσαὶ γυναῖκες ἀφ' ἵππων ξυνε-

vulgus ignobile caedebant, *messores* esse putabat, messem minime praeclaram facientes. Qui vero optimates superassent, eos *arboricidas* appellabat: atque hanc pugnam opus seipso maxime dignum esse putabat. Propterea in Istri etiam filios irruit, quos tamen oppugnandos sortitus non fuerat, quique ex quadrigis Hectoris more pugnabant. Concitato autem gradu incedens, hasta clypeo illisa strepitum fecit, ad equos exterrendos. Equi autem subito externati recti subsilierunt. Vnde Scythae currui diffisi, ex eo, iam sine ordine lato, desilierunt, & cum Aiace congressi sunt, strenueque dimicantes ambo occiderunt.

XVII. Meminit quoque Protesilaus rerum a Palamede gestarum, vt ingentium, quibus effectum cum esset, vt ab eo, & Diomede, ac Sthenelo, Haemus sociique eius perimerentur, praemia tamen rei optime gestae accipere noluit Palamedes, sed illa quidem Diomedi concessit: quandoquidem nouerat pro consequenda bellicae virtutis gloria nihil eum non facere. Si vero sapientiae praemium aliquod proposuissent Graeci, nemini illum eo cessurum fuisse, vt qui sapientiae ab initio fuerit studiosissimus, & in hoc vno se exercuerit. Cum Telepho autem se quidem ipsum manus conseruisse ait Protesilaus, clypeumque viventi detraxisse. Achillem vero, in inermem eum irruentem, femori vulnus impegisse, vulnerisque postea ad Troiam medicum extitisse. Tum vero ex illo vulnere quidem animi deliquium passum Telephum esse, moriturum etiam, ni concurrentes Mysi ipsum ex praelio recepissent. Quo quidem tempore multi Mysorum ipsius causa cecidisse narrantur, quorum cruore infectus fluxerit Caicus.

XVIII. Narrat etiam, vt controuersiam sibi mouerit Achilles de clypeo, (eo quod ipse quidem Telephum vulnerauisset,) Graeci autem clypeum sibi potius deberi decreuerint: quia ne vulnerari quidem Telephus potuisset, ni illo fuisset nudatus. Mysas autem etiam mulieres, ex equis iuxta cum viris ait

7 ταῦτα τοι] sic omnes MSS. nostri. Editi ταῦτά οἱ. Ellipsis autem hic est praepositionis διὰ vel similis alterius.

8 ἐπὶ τ. τοῦ ποταμοῦ παῖδας] *Elorum & Actaeum* intelligit, vid. praeced. not. 5.

9 ἤιξεν] optime cod. Barocc. & Colleg. Noui. Editi ἦξεν.

10 οὔτε τ. μέρους ἑ. ὄντας] nam contra eos pugnandi partes Atridis datae, Locroque & ceteris, vt paulo ante noster.

11 τὸν τοῦ Ἑκτ. τρόπον ἀπὸ τετταρ. &c.] vide obseruata paulo ante §. X. not. 4.

12 οἱ Σκύθαι] vide paulo ante not. 5.

§. XVII. 1 Αἷμον] idem hic error commissus erat in editis, qui paulo ante, vide §. XVI. n. 4.

2 γυμνῷ] cod Colleg. Noui addit μέν.

3 ἰατρὸν μὲν ὕσ. ἐν Τροίᾳ γενέσθαι] rei meminere passim poetae & Eustath. ad Iliad. Α' p. 35. Τηλέφεια τραύματα pro immedicabilibus dictum Paulo Aeginet l. IV. c. 46.

pu-

pugnasse Amazonum more, eique equitatui Telephi vxorem, Hieram, praefuisse. Hanc igitur Nireus dicitur interfecisse. Adolescentes enim, quotquot in exercitu erant, & bellica laude nondum claros ipsi opposuerant. Hiera autem vbi cecidisset, Mysae exclamarunt, & cum suos ipsae equos exterruissent, in Caici paludes delatae sunt. Hanc autem Hieram Protesilaus omnium, quas vnquam vidisset, mulierum fuisse maximam ait, omniumque, quae famam pulcritudine consecutae fuerunt, pulcerrimam. Etenim Helenam, Menelai vxorem, Troiae quidem se non vidisse ait: nunc tamen ipsam videre Helenam, neque eam sibi mortis causam extitisse aegre ferre. Si Hieram tamen animo sistat, tanto ipsam Helena esse forma praestantiorem, quanto illa Troianis mulieribus. Sed haec quoque, o hospes, laudatorem Homerum nacta haut fuit. Verum Helenae gratificans, in suo poëmata diuinam illam mulierem non induxit, quae tamen etiam occisa Achiuos mouisse dicitur: adultioribus iuuenes hortantibus, ne Hieram exuerent, nec iacentem attingerent. In ista, mi hospes, pugna Graecorum multi vulneribus affecti sunt, balineisque vulnerati vsi fuerunt oraculi monitu, tepidis in Ionia fontibus, quos nunc quoque Agamemnonios appellant Smyrnaei. Quadraginta autem, vt puto, stadiis ab vrbe distant, Mysiaeque olim suspensae ibi galeae fuerunt, quas bello ceperant.

XIX. *Phoenix.* Quid igitur, ' o Vinitor, dicemus? an opera data, an inuitum Homerum haec tam suauia ac poëta digna praetermisisse? *Vinitor.* Data fortassis, o hospes, opera. Nam cum Helenen vt mulierum forma praestantissimam celebrare ipsi propositum esset, & Troianas exaggerare pugnas, vt omnium, quae vnquam alibi depugnatae sint, maximas; qui idem Palamedem, vt Vlyssi gratificaretur, toto carmine suo exclusit, & vni Achilli operum praestantissima ita adscripsit, vt Achille pugnante ceterorum Achiuorum sit oblitus, Mysia quo-

μάχοντο τοῖς ἀνδράσιν, ὥσπερ Ἀμαζόνες, καὶ ἦρχε τῆς ἵππου ταύτης Ἱέρα [1], γυνὴ Τηλέφου. ταύτην μὲν δὲ [2] λέγεται Νιρεὺς ἀποκτεῖναι. τὸ γὰρ μειρακιῶδες τοῦ στρατοῦ, καὶ οὔπω εὐδόκιμον, πρὸς αὐτὴν [3] ἔταξαν. πεσούσης δὲ, ἀνέκραγον αἱ Μυσαί, καὶ ξυνταράξασαι τὴν ἑαυτῶν ἵππον, ἐς τὰ τοῦ Καΐκου ἕλη ἀπηνέχθησαν. τὴν δὲ Ἱέραν ταύτην ὁ Πρωτεσίλεως μεγίστην τε, ὧν εἶδε, γυναικῶν γενέσθαι λέγει, καλλίστην τε ἁπασῶν, ὁπόσαι ὄνομα ἐπὶ κάλλει ἤραντο. Ἑλένην μὲν γὰρ, τὴν Μενέλεω γυναῖκα, ἰδεῖν οὔ φησιν ἐν Τροίᾳ· νυνὶ δὲ ὁρᾷν μὲν αὐτὴν τὴν Ἑλένην, καὶ οὐ μέμφεσθαι τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἀποθανεῖν. εἰ δὲ ἐνθυμηθείη τὴν Ἱέραν, τοσοῦτον αὐτήν φησι πλεονεκτεῖν τῆς Ἑλένης, ὅσον κἀκείνη τῶν Τρῳάδων. καὶ οὐδὲ αὕτη, ξένε, Ὁμήρου ἐπαινέτου ἔτυχεν· ἀλλὰ, Ἑλένῃ χαριζόμενος, οὐκ εἰσηγάγετο ἐς τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα θείαν γυναῖκα, ἐφ' ᾗ καὶ παθεῖν τι οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ πεσούσῃ, λέγονται, καὶ παρακελεύσασθαι πρεσβύτεροι νέοις, μὴ σκυλεύειν τὴν Ἱέραν, μηδὲ προσάπτεσθαι κειμένης. ἐν ταύτῃ, ξένε, τῇ μάχῃ πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐτρώθησαν, καὶ λουτρὰ τοῖς τετρωμένοις μαντευτὰ ἐγένετο, πηγαὶ θερμαὶ ἐν Ἰωνίᾳ, ἃς ἔτι καὶ νῦν Ἀγαμεμνονείους [4] καλοῦσιν οἱ Σμύρναν οἰκοῦντες. ἀπέχουσι δὲ τετταράκοντα, οἶμαι, στάδια τοῦ ἄστεος, καὶ ἀνῆπτό ποτε αὐτοῖς αἰχμάλωτα κράνη Μύσια.

Φοι. τί οὖν, Ἀμπελουργὲ, φῶμεν; ἑκόντα τὸν Ὅμηρον, ἢ ἄκοντα παραλιπεῖν ταῦτα, οὕτως ἡδέα, καὶ ποιητικὰ ὄντα; Αμ. ἑκόντα ἴσως, ξένε. βουληθεὶς γὰρ τὴν Ἑλένην ὡς ἀρίστην γυναικῶν ὑμνῆσαι [1] ἐπὶ τῷ κάλλει, καὶ τὰς Τρωϊκὰς μάχας ὡς μεγίστας τῶν ἀλλαχοῦ διαπολεμηθεισῶν ἐπαινέσαι, Παλαμήδην τε τὸν θεῖον [2] ἐξαίρων ἅπαντος λόγου διὰ τὸν Ὀδυσσέα [3], Ἀχιλλεῖ τε μόνῳ τὰ μαχιμώτατα τῶν ἔργων οὕτως ἀνατιθεὶς, ὡς ἐκλανθάνεσθαι τῶν ἄλλων [4] Ἀχαιῶν, ὁπότε Ἀχιλλεὺς μάχοιτο, οὔτε Μύσια ἐ-

§. XVIII. 1 Ἱέρα] Telephi vxorem *Astyochen* vocat Eustathius ad Odyss. Λ' *Priami sororem*. Dictys de Bello Troi. eodem nomine appellat, sed Priami filiam dicit. *Laodicen* alii dicunt Priami filiam. *Hieram* vocatam nuspiam inuenio.

2 ταύτην μὲν] adieci μὲν ex cod. Barocc. & Coll. Noui.

3 αὐτὴν] sic malim cum cod. Coll. Nou. quam cum editis αὐτάς.

4 Ἀγαμεμνονείους] Salmas. inuenit Ἀγαμεμνόνεια λουτρά.

§. XIX. 1 ὑμνῆσαι] cod. Barocc. τιμῆσαι.

2 Παλαμ. τε τὸν θ.] sic Barocc. & cod. Coll. Noui. Editi Παλαμ. τε καὶ τὸν θεῖον.

3 διὰ τὸν Ὀδυσσ.] iidem codd. δι' Ὀδυσσέα habent. Nempo Palamedes Vlyssis fraudibus perierat. Vide ad vitae Apollonii Tyan. l. III. c. 22. n. 2. & inf. in *Vlysse* & *Palamede* atque *Euphorbo*.

4 ἄλλων] omissum in cod. Barocc. & Colleg. Nou.

ποίη-

ποίησεν ἔπη, οὔτε ἐς μνήμην κατέστη τοῦ ἔργου τούτου, ἐν ᾧ καὶ γυνὴ καλλίων Ελένης εὕροιτ' ἄν, καὶ ἄνδρες οὐ παραπολὺ Αχιλλέως τὴν ἀνδρείαν, καὶ ἀγὼν εὐδοκιμώτατος. Παλαμήδους δὲ μνημονεύσας, οὐκ ἂν εὗρεν ὅτῳ ποτὲ κρύψει τὸ τοῦ Οδυσσέως ἐπ' αὐτῷ ὄνειδος. Φοῖ. πῶς οὖν ὁ Πρωτεσίλεως περὶ τοῦ Ομήρου φρονεῖ; βασανίζειν γάρ που αὐτὸν ἔλεγες[5] τὰ τούτου ποιήματα. Αμ. τὸν Ομηρον φησί, ξένε, καθάπερ ἐν ἁρμονίᾳ μουσικῇ πάντας ψῆλαι τοὺς ποιητικοὺς τῶν τρόπων, καὶ τοὺς ποιητάς, ἐφ' οἷς ἐγένετο, ὑπερβεβλῆσθαι πάντας, ἐν ὅτῳ ἕκαστος ἦν αὐτῶν κράτιστος. μεγαλορρημοσύνην τε γὰρ ὑπὲρ τὸν Ορφέα ἀσκῆσαι, ἡδονῇ τε ὑπερβαλέσθαι τὸν Ησίοδον, καὶ ἄλλῳ ἄλλον. καὶ λόγον μὲν ὑποθέσθαι τὸν Τρωϊκὸν[6], ἐς ὃν ἡ τύχη τὰς πάντων Ελλήνων τε καὶ βαρβάρων ἀρετὰς ξυνήνεγκεν. ἐσαγαγέσθαι δὲ ἐς αὐτὸν πολέμους, τοὺς μὲν πρὸς ἄνδρας, τοὺς δὲ πρὸς ἵππους καὶ τείχη[7], τοὺς δὲ πρὸς ποταμοὺς[8], τοὺς δὲ πρὸς θεοὺς καὶ θεάς τε· καὶ ὁπόσα[9] κατ' εἰρήνην εἰσί, καὶ χοροὺς, καὶ ᾠδὰς, καὶ ἔρωτας, καὶ δαῖτας· ἔργα τε ὧν γεωργία ἅπτεται, καὶ ὥρας, αἳ σημαίνουσιν ὁπόσα χρὴ ἐς τὴν γῆν πράττειν, καὶ ναυτιλίας, καὶ ὁπλοποιΐαν τὴν ἐπ' Ηφαίστῳ. εἴδη τε ἀνδρῶν, καὶ ἤθη ποικίλα. ταῦτα πάντα τὸν Ομηρον δαιμονίως ἐξειργάσθαι φησί, καὶ τοὺς μὴ ἐρῶντας αὐτοῦ μαίνεσθαι. καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ οἰκιστὴν Τροίας, ἐπειδὴ εὐδοκίμησεν ἐκ τῶν Ομήρου ἐπ' αὐτῇ θρήνων. θαυμάζει δὲ[10] αὐτοῦ καὶ ὁπόσα ἐπιτιμᾷ τοῖς ὁμοτέχνοις, ὅτι μὴ τραχέως διορθοῦται σφᾶς, ἀλλ' οἷον λανθάνων[11]. Ησίοδον[12] μὲν, ἐν ἄλλοις τε οὐκ ὀλίγοις, καὶ νὴ Δί' ἐν τοῖς ἐκτυπώμασι τῶν ἀσπίδων. ἑρμηνεύων γὰρ οὗτός ποτε τὴν τοῦ Κύκνου ἀσπίδα[13], τὸ τῆς Γοργοῦς εἶδος ὑπτίως τε καὶ οὐ ποιητικῶς ᾖσεν, ὅθεν ἐπιστρέφων αὐτὸν ὁ Ομηρος[14].

que componere carmina neglexit, neque huius operis meminit, in quo & mulierem Helena formoſiorem, & viros Achilli fortitudine minime inferiores, & illuſtriſſimum certamen reperire daretur. Palamedis porro ſi mentionem feciſſet, non vtique expeditum ipſi erat, Vlyſſis turpiſſimum contra eum facinus celare. *Phoenix.* Quid igitur Proteſilaus de Homero ſentit? Huius enim poëmata ipſum aiebas examinare. *Vinitor.* Homerum, o hoſpes, velut in muſico concentu ait omnes ceciniſſe poëticos modos, cunctoſque ſui temporis poëtas ſuperaſſe, quacunque eorum quiſque re excelleret maxime. Dictionis enim ſublimitatem magis quam Orpheum eum excoluiſſe, Heſiodumque viciſſe ſuauitate, & alia re alium, hiſtoriamque Troianam quidem ſibi eum argumentum delegiſſe, ad quam fortuna omnium Graecorum pariter, ac barbarorum virtutes contulerit. Induxiſſe autem in ea tum bella; & ea quidem in viros alia, alia aduerſus equos ac moenia, alia contra fluuios, nonnulla aduerſus Deos ac Deas; tum pacis etiam opera: choreas, odas, amoreſque atque epulas; opera item quae agricultura tractat, & anni tempeſtates, quae, quid in agris ſit agendum, ſignificent: nauigationeſque, & armorum fabricam a Vulcano peractam: virorumque genera moreſque varios. Haec omnia Homerum diuinitus elaboraſſe ait, eoſque, qui ipſum magni haud faciant, recte non ſapere. Appellat autem etiam ipſum Troiae conditorem, quod ex Homeri in ipſam leſſis famam ea ſit conſecuta. Illa etiam Homeri miratur, quibus eiuſdem artis profeſſores perſtringit, quodque non aſpere eos reprehendat ſed tecte quaſi. Heſiodum quidem cum in aliis non paucis, tum per Iouem in clypeorum delineationibus. Hic enim Cycni clypeum inter alia deſcribens, Gorgonis ſpeciem ſupine, minimeque vt decebat poëtam, cecinit. Vnde ipſum corrigens Homerus ait,

5 ἔλεγες] cod. Coll. Nou. ἔφασκες. Nempe ſupra in *Prologo* hoc dictum.

6 τὸν Τρωϊκὸν] articulum addidi ex cod. Barocciano.

7 καὶ τείχη] addebant vulgati τοὺς δὲ πρὸς τὰς Μούσας, quae omittebat cod. Coll. Noui, & ſane antecedentibus & conſequentibus minus illa videntur opportuna.

8 τοὺς δ. πρὸς ποταμοὺς] *Scamandrum* intelligit, a quo Achilli periculum: vid. Homer. Iliad. Φ'.

9 καὶ θεάς τε καὶ ὁπόσα] male editi & legebant & diſtinguebant καὶ θεάς τε, ὁπόσαι &c. Veram lectionem reſtitui ex cod. Barocc. & Coll. Noui. Nempe manifeſte noſter varietatem & vbertatem Homericam commendaturus, & *belli* & *pacis* opera praeclare eum ceciniſſe indicat.

10 θαυμ. δὲ] cod. Barocc. & Colleg. Noui legunt τε. & paulo poſt ὅσα pro ὁπόσα.

11 λανθάνων] ſic Barocc. & cod. Colleg. Nou. editi ἐκλανθάνων.

12 Ησίοδον] ergo illis accedit noſter, qui coaeuos minimum Heſiodum ſtatuunt & Homerum.

13 τὴν τοῦ Κύκνου ἀσπίδα] Cycnus, Martis filius, cuius *clypeum* deſcripſiſſe Heſiodus poteſt aeque ac Herculeum, quem ab eo delineatum adhuc habemus. Nec opus μνημονευτικὸν ἁμάρτημα hic tribuere Philoſtrato, quod Vigenerius fecit. Fatendum tamen in iſta Herculis clypei delineatione mentionem eſſe Gorgonis v. 223.

— — Κάρη δεινοῖο πελώρου
Γοργοῦς — — —

quem locum an reſpexerit noſter an minus, cum nemine contentioſe diſceptare velim.

14 Ομηρος] locus extat Iliad Λ' v. 136.

Hanc

Hanc ſuper aſpectu trux Gorgo, cincta coronis,
Torua tuens, circumque illam terrorque pauorque.

Sic Gorgonem canit. Orpheum autem in multis ad Theologiam pertinentibus ſuperavit, nec non Muſaeum in oraculorum carminibus. Imo & Pampho cum doctiſſime in mentem veniſſet & Iouem eſſe *animantium genitorem*, per quem omnia e terra oriantur, ſimpliciuſque ea iſte eſſet elocutus, atque humilia nimis in Iouem ceciniſſet carmina: ſunt enim Pamphi verſus:

Celſe pater, Rex magne Deûm, qui in ſtercore degis
Innocui pecoris pariter, muli, atque caballi

Homerum Proteſilaus ait pro dignitate Iouis hymnum ceciniſſe:

Summe Deûm denſa nube excelſo aethere degens

vt qui habitet quidem partes puriſſimas, animet vero ea, quae ſub aethere ſunt. Pugnas autem quaecunque Neptuno quidem aduerſus Apollinem, Latonae vero in Mercurium fuere, vtque Pallas cum Marte, Vulcanuſque cum aqua pugnauerint, haec ad Orphei modum Homerum ait fuiſſe philoſophatum. Neque ad admirationem excitandam male compoſita ea eſſe imo plane eſſe diuina; tale illud:

Aſt ingens omni coelum parte inſonat

item: *a ſede reſiliit Pluto, concuſſa a Neptuno terra.*

XX. Illa vero in Homero minime laudat: primum quidem, quod Deos hominibus miſcens de hominibus quidem magna, de Diis vero exigua ac humilia dixerit. Deinde quod certo licet perſpectum habens Helenen in Aegypto fuiſſe, ventis vna cum Paride eo delatam; ipſe tamen ſuper Ilii muris eam ſiſtat, quae campos occuparant mala ſpectaturam. Enim vero par erat, ſi propter aliam quamcunque haec facta fe-

Τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωται
Δεινὸν δερκομένη, περὶ δὲ δεῖμός τε φόβος τε.

οὑτωσὶ τὴν Γοργὼ ᾄδει. Ὀρφέα δὲ ἐν πολλοῖς τῶν κατὰ τὴν θεολογίαν ὑπερῇρε. Μουσαῖον δὲ, ἐν ᾠδαῖς χρησμῶν. καὶ μὴν καὶ Πάμφω[15] σοφῶς μὲν[16] ἐνθυμηθέντος ὅτι Ζεὺς εἴη τὸ ζωογονοῦν, δι' οὗ[17] ἀνίσταται ἐκ τῆς γῆς[18] πάντα, εὐηθέστερον δὲ χρησαμένου τῷ λόγῳ, καὶ καταβεβλημένα ἔπη ἐς τὸν Δία ᾄσαντος, ἔστι γὰρ τὰ τοῦ Πάμφω ἔπη,

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε θεῶν, εἰλημένε[19] κόπρῳ
Μηλείῃ τε, καὶ ἱππείῃ, καὶ ἡμιονείῃ.

τὸν Ὅμηρον ὁ Πρωτεσίλεως φησὶν ἐπάξιον τοῦ Διὸς ᾆσαι ὕμνον·

Ζεῦ κύδιστε[20], μέγιστε, κελαινεφὲς, αἰθέρι ναίων.

ὡς οἰκοῦντος μὲν αὐτοῦ τὸ καθαρώτατον, ἐργαζομένου δὲ ἔμβια τὰ ὑπὸ τῷ αἰθέρι. καὶ τὰς μάχας δὲ ὁπόσαι τῷ Ποσειδῶνι μὲν πρὸς Ἀπόλλω, Λητοῖ δὲ πρὸς Ἑρμῆν ἐγένοντο, καὶ ὡς ἐμάχοντο ἡ Ἀθηνᾶ τῷ Ἄρει, καὶ ὁ Ἥφαιστος τῷ ὕδατι, ταῦτα τὸν Ὀρφέως τρόπον πεφιλοσοφῆσθαι τῷ Ὁμήρῳ φησί, καὶ οὐ μεμπτὰ εἶναι πρὸς ἔκπληξιν, καὶ θεῖα, ὥσπερ τὸ,

Ἀμφὶ δὲ[21] σάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς.

καὶ "ἀνεπήδησεν Ἀιδωνεὺς[22] τοῦ θρόνου, τινασσομένης τῆς γῆς ἐκ Ποσειδῶνος."

Μέμφεται δὲ τοῦ Ὁμήρου ἐκεῖνα. πρῶτον μὲν, ὅτι θεοὺς ἐγκαταμίξας ἀνθρώποις, περὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων μεγάλα εἴρηκε, περὶ δὲ τῶν θεῶν μικρὰ καὶ φαῦλα[1]. εἶτα καὶ ὅτι σαφῶς γινώσκων ὡς ἐν Αἰγύπτῳ ἡ Ἑλένη ἐγένετο[2], ἀπενεχθεῖσα ὑπὸ ἀνέμων[3] ὁμοῦ τῷ Πάριδι, ὁ δὲ ἄγει αὐτὴν ἐπὶ τὸ τοῦ Ἰλίου τεῖχος[4], ὀψομένην τὰ ἐν τῷ πεδίῳ κακά. καὶ ἦν εἰκὸς, εἰ καὶ δι' ἑτέραν γυναῖκα ταῦτα ἐγένετο, ξυγκαλύπτεσθαί

15 Πάμπφω] eius hymnorum frequentiſſima apud Pauſaniam mentio: vide & de eo Gyrald. de Poetis Dial. II. p. m. 87. qui hymnos eius nonnullos ſe legiſſe ait. Male pro Πάμπφω & hic & in ſequentibus Σάπφω ſubſtituunt quidam MSS. ineptiſſime, cum multum ſit *Sappho* Homero aetate poſterior.

16 σοφῶς μὲν] addidimus μὲν ex codd. Barocc. Certe reſpondens illi paulo poſt occurrit δέ.

17 δι' οὗ] editi καὶ δι' οὗ. Omiſimus καὶ cum cod. Colleg. Noui & Laudian.

18 ἀνίσταται ἐκ τῆς γῆς] Baroccian. & Laudian. habent ἀνίσ. τα ἐκ τῆς γῆς.

19 εἰλημένε] MSS. Barocc. & Laud. εἰλυμμένε quod perinde eſt. Salmaſ. quoque εἰλυμένε inuenit.

20 Ζεῦ κύδιστε] extat Iliad. Β' v. 412.

21 ἀμφὶ δὲ &c.] extat Iliad. Φ' v. 388.

22 ἀνεπήδησεν Ἀιδων.] non verba ſed ſenſum poetae allegat, habes illa Iliad. Υ' v. 61. ſq.

§. XX. 1 π. δὲ θεῶν μικρὰ καὶ φαῦλα] communis veterum contra Homerum haec querela, Pythagorae, Xenophanis, Platonis, Dionis, Chryſoſtomi in Troico, de quibus vide a me in prolegom. ad Heroica notata.

2 ἐν Αἰγ. ἡ Ἑλένη ἐγένετο] ſimilia Achilles Apollonio Tyanenſi narrat l. IV. c. 16. vitae eius. vbi vide annotata.

3 ὑπὸ ἀνέμων] editi ὑπὸ τῶν ἀνέμ. Sequor cod. Barocc. & Colleg. Nou.

4 ἄγει αὐτ. ἐ. τ. τ. Ἰλίου τεῖχος] vid. Iliad. Γ' v. 172. ſq.

το

τε καὶ μὴ ὁρᾷν αὐτὰ, διαβεβλημένου τοῦ γένους. ἐπαινουμένου δὲ οὔτε ἐν αὐτῇ τῇ Τροίᾳ Πάριδος ἐπὶ τῇ ἁρπαγῇ τῆς Ελένης, οὔτ᾽ ἂν Εκτορα τὸν σωφρονέστατον καρτερῆσαί φησι[5], τὸ μὴ οὐκ ἀποδοῦναι αὐτὴν τῷ Μενέλεῳ, ἐν Ιλίῳ οὖσαν· οὔτ᾽ ἂν Πρίαμον ξυγχωρῆσαι τρυφᾷν τῷ Πάριδι, πολλῶν ἤδη ἀπολωλότων αὐτῷ παίδων· οὔτ᾽ ἂν τὴν Ελένην διαφυγεῖν τὸ μὴ οὐκ ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Τρῳάδων, ὁπόσων ἤδη ἄνδρες ἀπολώλεσαν, καὶ ἀδελφοὶ, καὶ παῖδες· ἴσως δ᾽ ἂν καὶ ἀποδρᾶναι αὐτὴν παρὰ τὸν Μενέλεων διὰ τὸ ἐν τῇ Τροίᾳ μῖσος. ἐξῃρήσθω δὲ καὶ ὁ ἀγὼν[6], ὅν φησιν Ομηρος ὑπὲρ τῆς Ελένης ἀγωνίσασθαι τῷ Μενέλεῳ τὸν Πάριν, ἐπὶ σπονδαῖς τοῦ πολέμου. κατ᾽ Αιγυπτόν τε γὰρ τὴν Ελένην εἶναι, καὶ τοὺς Αχαιοὺς, πάλαι τοῦτο[7] γινώσκοντας, ἐκείνῃ μὲν ἐῤῥῶσθαι φράζειν, μάχεσθαι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ Τροίᾳ πλούτου. οὐδὲ ἐκεῖνα ὁ Πρωτεσίλεως ἐπαινεῖ τοῦ Ομήρου, ὅτι, λόγον ὑποθέμενος Τρωϊκὸν, ἀποπηδᾷ τοῦ λόγου[8] μετὰ τὸν Εκτορα, καθάπερ σπεύδων ἐπὶ τὸν ἕτερον τῶν λόγων, ᾧ τὸν Οδυσσέα ἐπιγράφει· καὶ ᾄδει μὲν[9] ἐν ᾠδαῖς Δημοδόκου τε καὶ Φημίου[10] τήν τε τοῦ Ιλίου πόρθησιν, καὶ τοῦ Επειοῦ[11] τε καὶ Αθηνᾶς ἵππον· δίεισι δὲ αὐτὰ ἀποτεμὼν τοῦ λόγου, καὶ ἀνατιθεὶς Οδυσσεῖ μᾶλλον, δι᾽ ὃν Κυκλώπων τε αὐτῷ ἐπενοήθη γένος, οὐδαμοῦ τῆς γῆς φύντες, Λαιστρυγόνες τε ἀνετυπώθησαν, οὓς οὐδεὶς οἶδεν ὅπου γενόμενοι· Κίρκη τε δαίμων ἐξεποιήθη, σοφὴ ἐπὶ φαρμάκοις, καὶ θεαὶ ἕτεραι ἐρᾷν αὐτοῦ, καί τοι προήκοντος ἤδη[10] ἐς ὠμὸν γῆρας, ὅτε καὶ τὰς ὑακινθίνας κόμας[13], αἳ ἐπὶ τὴν Ναυσικάαν αὐτῷ

minam fuissent, velare faciem, neque cernere ista, vt quae ad sexus ignominiam spectarent. Cumque porro ne Troiae quidem raptus Helenae in Paride probaretur; neque Hectorem, virum optimis moribus, passurum fuisse ait, vt Menelao non redderetur, si in Ilio fuisset: neque Priamum concessurum Paridi fuisse, vt voluptati cum ea indulgeret, tot liberis ipsi misere pereuntibus: neque Helenae fuisse possibile futurum vt mortem effugeret, a Troianis mulieribus imminentem, quotquot iam viros, aut fratres, filiosque amisissent: & forte etiam ipsam ad Menelaum fuisse transfugituram ob odium, quo Troiae obnoxia erat. Deleatur autem & certamen, quo Paridem pro Helena cum Menelao decertasse Homerus ait, vt bellum componeretur. Etenim in Aegypto Helenen fuisse ait, Graecosque eius rei iampridem gnaros, illam quidem valere iussisse, Troianarum vero opum cupiditate dimicasse. Neque illud in Homero probat Protesilaus, quod, cum Troiae res operi proposuisset, illud post Hectoris mortem abrumpat, quasi ad alterum properaret opus, quo Vlyssem describit: quodque Demodoci quidem, ac Phemii odis, Troiae excidium, Epeique ac Palladis equum celebret, percurrat vero haec, abrupta oratione, quam ad Vlyssem potius vertat: propter quem & Cyclopum ab ipso excogitatum est genus, quales nusquam terrarum nascuntur, & Laestrygones delineati, quos nemo, vbi fuerint, nouit: praeterea ei ficta Circe Dea, venenorum consultissima, aliaeque Diuae ipsum amare, ad crudam licet iam vergentem senectam, qua tamen comae quoque nigricantes, quae, dum apud Nausicaam esset,

5 φησι] nempe *Protesilaus* hoc dicit.

6 ὁ ἀγὼν] de quo fuse Iliad. Γ′.

7 τοῦτο] typographorum errore τοὺς erat in Morelliana. Aldina & MSS. omnes τοῦτο habent.

8 ὅτι λόγον ὑποθέμ. Τρωϊκὸν ἀποπηδᾷ τοῦ λόγου] idem reprehendit Dio in Troico p. 188 τὸν δὲ ποιητὴν προθέμενον εἰπεῖν τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν γεγονότων ἐᾶσαι, καὶ μηδὲ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως διελθεῖν.

9 καὶ ᾄδει μὲν] Demodocum ista apud Phaeacas canentem inducit Homerus Odysseae Θ′. Verum Phemii meminit quidem Odysseae A. P. & X cantum tamen ipsi nullum tribuit, quo Troiana celebrentur: hic forte igitur memoria labitur Philostratus.

10 Δημοδόκου τε καὶ Φημίου] antiquissimi poetae, quorum ipse, vt diximus, meminit Homerus. vide de iis Gyraldum Dial. II. de poetis p. m. 81. *Demodocum* autem de Ilii excidio carmen composuisse, Heraclides Ponticus testis est. *Phemii* carmen, quo complexus est Graecos heroas ex Troade cum Agamemnone reduces, allegat Plutarch. in lib. de Musica.

11 τὸν Επειοῦ] *doli fabricator Epeus* Virgilio dicitur Aen. II. Scripsi autem τὸν Επειοῦ ex cod. Barocc. & Laud. Editi habent τοῦ Επ. Dicitur autem *equus*, quo capta Troia est *Epei & Palladis*, nam Dea illa suggerente dolum equus fabricatus dicitur.

12 προηκόντος ἤδη] editi interserebant αὐτοῦ, quo nihil opus: omisi ergo, praeeuntibus MSS. omnibus.

13 ὅτε καὶ τὰς ὑακινθ. κόμ.] ridet Homerum, quod *seni* Vlyssi formam tribuat amoribus Dearum & *Heroidum* idoneam, quasi nigricantem *capillum*, (ille enim ὑακίνθινος, vid. notata ad vit. Apollon. Tyan. l. III. c. 5.) ad Phaeacas delatus, & *Nausicaae* amori obiectus, longis licet itineribus iam esset defatigatus, & senio proximus, nulla canitie infectum seruauerit. Respicitur autem ad Odyss. Z′ v. 230. seq. vbi Vlyssi ad Nausicaam aduentanti tribuit

Ουλας ἧγε κόμας ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

Imo de eodem Ithacae iam restituto Odyss. Ψ′ v. 167. sq.

— — κάδδε κάρητος

Ουλας ἧκε κόμας ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

ad quem locum alludens Aristaenetus epist. I. in formae praestantis descriptione & iuuenilis: ἡ δὲ κόμη, inquit, φυσικῶς εὐβοστρυχισμένη ὑακίνθῳ ἄνθει καθ᾽ Ομηρον ἐμφερής. Ceterum & inf. in *Vlysse*, eadem quae h. l. in Homero taxantur.

in eo nitebat, retinens repraesentatur: vnde Homeri crepundia Protesilaus Vlyssem appellat. Neque enim celebratissimam ipsius sapientiam diligebat puella: quid enim Nausicaae sapienter aut dixit, aut fecit? Vocat & Homeri crepundia eum, ob ea, quae alibi de eo dixit. Dormiens etenim saepe periclitatur: & ex Phaeacum naui velvt mortuus deportatur, in libro Odysseae, qui εὔπλοια inscribitur. Neptuni autem iram, qua effectum est vt ne vnica quidem nauis relinqueretur Vlyssi, virique etiam, qui naues impleuerant, perirent, non Polyphemi causa accensam fuisse affirmat: neque enim Vlyssem ad huiusmodi peruenisse regiones, neque certe, licet Neptuni filius Cyclops vel maxime extitisset, iram Neptunum animo concepturum fuisse propter filium talem, qui saeui leonis more homines deuoraret: propter Palamedem igitur, qui ipsius erat nepos, mare nauigantibus reddidit infestum. Iis porro, quae eo obuenerant loco, discriminibus subductum, in ipsa Ithaca postea perdidit, mari natum, vt puto, in eum expediens [Trygonis] radium. Achillis etiam iram ob Chrysae filiam in Graecos minime exarsisse ait: verum & illum Palamedis causa iratum fuisse. Sed illam mihi narrationem differre fas esto vsque dum ad Achillis res peruentum fuerit. In eo enim sum, vt dicam sigillatim etiam de Heroibus, quicquid de ipsis a Protesilao audiui referens. *Phoenix.* Ad suauissimam mihi narrationis partem accedis.

Quadrupedumque virumque sonus iam percutit aures:

iamque auguror praeclarum quid atque magnum me esse auditurum. *Vinitor.* Audi,

ἤνθησαν [14], φαίνεται ἔχων· ὅθεν ὁ Πρωτεσίλεως παίγνιον [15] τὸν Οδυσσέα καλεῖ τοῦ Ομήρου. οὐδὲ γὰρ τῆς λεγομένης αὐτοῦ σοφίας ἤρα [16] ἡ κόρη. τί γὰρ σοφὸν εἶπε πρὸς τὴν Ναυσικάαν, ἢ ἔπραξε; καλεῖ δὲ αὐτὸν Ομήρου παίγνιον καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ [17]. καθεύδων τε γὰρ πολλαχοῦ ἀπόλλυται, καὶ ἐκφέρεται τῆς νεὼς τῶν Φαιάκων [18], ὥσπερ ἀποθανὼν, ἐν τῇ εὐπλοίᾳ [19]. τὴν δὲ τοῦ Ποσειδῶνος μῆνιν, δι᾽ ἣν οὔτε ναῦς ὑπελείφθη [20] τῷ Οδυσσεῖ οὐδεμία, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πληροῦντες αὐτὰς ἀπώλοντο, οὐχ ὑπὲρ τοῦ Πολυφήμου γενέσθαι φησίν [21]· οὔτε γὰρ ἀφικέσθαι τὸν Οδυσσέα ἐς ἤθη τοιαῦτα, οὔτ᾽ ἂν, εἰ Ποσειδῶνι Κύκλωψ παῖς ἐγένετο, μηνίσαι τὸν Ποσειδῶνά ποτε ὑπὲρ τοῦ τοιούτου παιδὸς, ὃς [22] λέοντος ὠμοῦ δίκην τοὺς ἀνθρώπους ἤσθιεν· ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ Παλαμήδους, υἱωνοῦ ὄντος [23], ἄπλουν μὲν τὴν θάλατταν τῷ Οδυσσεῖ ἐποίει. διαφυγόντα δὲ αὐτὸν τὰ ἐκεῖ πάθη, ἀπώλεσεν [24] αὐτῇ Ιθάκῃ ὕστερον, θαλαττίαν οἶμαι αἰχμὴν ἐπ᾽ αὐτὸν δοὺς [25]. λέγει δὲ καὶ [26] τὴν τοῦ Αχιλλέως μῆνιν οὐχ ὑπὲρ τῆς τοῦ Χρύσου θυγατρὸς ἐμπεσεῖν τοῖς Ελλησιν, ἀλλὰ κἀκεῖνον ὑπὲρ τοῦ Παλαμήδους μηνίσαι. καὶ ἀποκείσθω μοι ὁ λόγος οὗτος ἐς τὰ τοῦ Αχιλλέως ἔργα. δίειμι γὰρ καὶ κατὰ ἕνα τοὺς ἥρως, ἀπαγγέλλων ὅσα τοῦ Πρωτεσίλεω περὶ αὐτῶν ἤκουσα. Φοι. ἥκεις ἐπὶ τὸν ἥδιστον ἐμοὶ τῶν λόγων. ἵππων γὰρ ἤδη δή με, καὶ ἀνδρῶν

Αμφὶ κτύπος [27] οὔατα βάλλει.

καὶ μαντεύομαί τι ἀγαθὸν ἀκούσεσθαι μέγα.

---

14 ἤνθησαν] ad verbum *effloruerunt*: eleganter adhibita voce de *coma*, comparata cum *hyacinthis*. Sed & alias Graeci ἄνθος comae tribuunt. vide obseruata ad vitam Tyanens. l. II. c. 22. n. 15. Imitari id Italos quoque video. Sic enim Marinus in Adonide Carm. I, 134.

Ha fiorito la guancia il crin fiorito.

15 Ομήρ. παίγνιον] alludere videtur ad prouerb. θεῶν θνητοὶ παίγνιον, quod scilicet, quicquid vellent, Dii hominibus facerent, vt pueri crepundiis. Sic igitur Homerum quoque pro lubitu Vlysse crepundiorum ad instar vti ait.

16 οὐδὲ γὰρ τῆς λεγ. αὐτ. σοφ. ἤρα] absurdum Homerum esse porro euicturus, qui *heroidas*, aetate & forma florentes, Vlyssis, iam matura aetate viri, amore adhuc capi fingit: non esse ait vt ad excusandum eum hoc aliquis afferat, quod *sapientia* eius captae fuerint, nam *Nausicaam* fingi eum amare, antequam vel verbum, quod sapientiam proderet, ipsi dixisset.

17 καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ] subint. ποιήσει vel tale quid. Scilicet non allegato tantum loco, sed in ceteris quoque partibus poematis sui Vlysse, velut παιγνίοις, vti Homerum indicat.

18 καὶ ἐκφέρεται τ. νεὼς τ. Φαιάκων] describitur illa exportatio Odyss. N'.

19 ἐν τῇ εὐπλοίᾳ] puto titulum esse Odysseae libri XIII. Sic enim Homericae Iliados & Odysseae libros singulos peculiares habuisse titulos notissimum est, quem iste liber ab expedita *nauigatione*, quali rarissime vsus est Vlysses, accepit.

20 οὔτε ναῦς ὑπελ.] vide Odysseae E'.

21 οὐχ᾽ ὑπ. πολυφ. γενέσθαι φησιν] quod dixerat Homerus sub fin. Odyss. I', cui in hoc quoque contradicit Protesilaus: repetiturque idem inf. *Palamede* §. XI.

22 ὃς] sic Aldina & MSS. Morelliana ὡς.

23 υἱωνοῦ ὄντος] nempe ex Amymone *Neptunus* suscepit *Nauplium*, cuius ex *Hesione* filius *Palamedes*, vt est apud Apollodorum l. II. c. 1. Palamedem autem Vlyssis fraudibus misere periisse notum, & iam supra quoque indicatum.

24 ἀπώλεσεν] Neptunum perdidisse ait Vlyssem, eo quod mare suppeditasset venenum, quo periit.

25 θαλαττίαν αἰχμὴν ἐπ᾽ αὐτὸν δοὺς] αἰχμὴν τῆς τρυγόνος intelligit, vt loquebatur in vita Apollonii Tyanensis l. VI. c. 32. *Radium super caudam Trygonis ex Plinio* explicabamus, quod maxime detestabile venenum: vide plura ad vitae Tyanens. l. c.

26 λέγει δὲ καὶ] addidimus καὶ ex cod. Barocc. & Collegii Noui.

27 ἀμφὶ κτύπος &c.] Homer. Iliad. K' v. 535.

Αμ.

Αμ. ἄκουε, ξένε. παρέλθοι δή με[28], ὦ Πρωτεσίλεω, μηδὲν, μηδὲ ἐκλαθοίμην τινὸς ὧν ἤκουσα.

Πρεσβύτατον μὲν τοίνυν τοῦ Ἑλληνικοῦ φησιν ἐλθεῖν ἐς Τροίαν τὸν Νηλέως Νέστορα, πολέμων τε πολλῶν γεγυμνασμένον, οἳ ἐφ' ἡλικίας αὐτῷ ἐπολεμήθησαν, ἀγώνων τε γυμνικῶν, ἐν οἷς πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα ἐτίθετο· τακτικήν τε[2], ὁπόση ὁπλιτῶν τε καὶ ἵππων, ἄριστα δὴ ἀνθρώπων γιγνώσκοντα· δημαγωγίᾳ τε ἐκ μειρακίου ξυμβεβηκότα, μὰ Δί' οὐ τῇ κολακευούσῃ τοὺς δήμους, ἀλλὰ τῇ σωφρονιζούσῃ· πράττειν δὲ αὐτὸ[3] ξὺν ὥρᾳ τε καὶ ἡδονῇ τῶν λόγων, ὅθεν καὶ τὰς ἐπιπλήξεις, ἃς ἐποιεῖτο, μὴ ἀγροίκους, μηδὲ ἀηδεῖς φαίνεσθαι. καὶ ὁπόσα Ὁμήρῳ περὶ αὐτοῦ εἴρηται, σὺν ἀληθείᾳ φησὶν εἰρῆσθαι. καὶ μὴν καὶ ὁπόσα ἕτεροι περὶ τῶν τοῦ Γηρυόνου βοῶν εἶπον, ὡς ἀφείλοντο αὐτὰς τὸν Ἡρακλέα Νηλεύς τε καὶ οἱ Νηλεῖδαι, πλὴν Νέστορος[4], ἐπαινεῖ ὁ Πρωτεσίλεως ὡς ἀληθῆ, καὶ μὴ παρευρημένα. τὸν γάρ τοι Ἡρακλέα δικαιοσύνης μισθὸν τῷ Νέστορι δοῦναι τὴν Μεσσήνην[5], ἐπεὶ μηδὲν, ὧν οἱ ἀδελφοὶ, περὶ τὰς βοῦς ἥμαρτε. λέγεται δὲ καὶ ἁλῶναι αὐτοῦ ὁ Ἡρακλῆς, σωφρονεστάτου τε καὶ καλλίστου ὄντος· ἀγαπῆσαί τε αὐτὸν μᾶλλον, ἢ τὸν Ὕλαν[6] τε καὶ τὸν Ἄβδηρον[7]. οἱ μὲν γὰρ παιδάρια ἦσαν, καὶ κομιδῇ νέοι[8]. Νέστορι δὲ ἐφήβῳ ἤδη ἐντυχεῖν αὐτὸν, καὶ ἀρετὴν ἀσκοῦντι, ὁπόση ψυχῆς τε καὶ σώματος, ὅθεν ἀγαπῆσαί τε καὶ ἀγαπηθῆναι. τό τοι διομνῦναι τὸν Ἡρακλέα, οὔπω ξύνηθες τοῖς ἀνθρώποις ὂν[9], πρῶτόν γε νομίσαι φησὶ[10] τὸν Νέστορα, καὶ παραδοῦναι τοῖς ἐν Τροίᾳ.

mi hoſpes. Me autem, o Proteſilae, praetereat nihil, neque cuiuſpiam obliuiſcar eorum, quae a te accepi.

Cap. III. Neſtor & Antilochus.

Aetate igitur ceteros Graecos antecedentem ad Troiam veniſſe ait Nelei filium, Neſtorem, multiſque exercitatum bellis, flore aetatis, gymnicis item certaminibus, in quibus pugilatus, ac luctae praemia proponi ſolebant; & aciei ordinandae, ſiue pedeſtris ſiue equeſtris, mortalium peritiſſimum: ab adoleſcentia item populari eloquentiae aſſuetum, non illi, per Iouem, quae adularetur populo, ſed quae inſtitueret eum atque emendaret: hocque ipſum eum praeſtitiſſe cum ornatu & ſuauitate verborum, vnde & increpationes, quibus vtebatur, rudes minime viſae fuerint atque iniucundae. Quaecunque porro de ipſo ab Homero dicta ſunt, vere omnia dicta eſſe [Proteſilaus] ait. Quae alii praeterea de Geryonis vaccis dixere, vt nempe Herculi eas Neleus ceterique, Neſtore excepto, Nelidae abſtulerint, ea vt vera Proteſilaus approbat, minimeque conficta. Herculem enim aequitatis praemium Meſſenen Neſtori dediſſe, quod perinde ac fratres quicquam in iſto vaccarum negotio haut deliquiſſet. Dicitur etiam amore eius captus Hercules eſſe, vt qui animi dotibus pariter ac forma fuerit egregius, magiſque ipſum quam vel Hylam vel Abderum dilexiſſe: hi enim pueruli adhuc erant, atque in prima iuuentute. In Neſtoris vero eum veniſſe amplexus, iam ephebi, virtuteſque exercentis, quae modo vel animum decerent vel corpus: quamobrem & amauerit eum, & viciſſim ab eo fuerit adamatus. Iurare igitur per Herculem, quod antea hominibus minime erat in more poſitum, primum ait inſtituiſſe Neſtorem, idque ab eo illos, qui ad Troiam erant, accepiſſe.

28 δή με] ſic cod. Colleg. Noui. Barocc. δέ με. Editi δέ μοι.

CAP. III. 1 ΝΕΣΤΩΡ καὶ ΑΝΤΙΛΟΧΟΣ] ita inſcriptionem huius capitis conſtituendam putaui: nam de vtroque agit. Sane enim male in vulgatis *Neſtoris* ſolius hoc loco, vbi §. II. vero a nobis initium conſtituitur, *Antilochi* nomen tituli loco ſuperſcribitur: vide not. 1. ad §. II. quod ab ipſo Philoſtrato non puto profectum, vt iam monui ad *Proteſilaum* §. I. n. 1. vide plura inf. ad §. II. init.

2 τακτικήν τε &c.] haec Neſtoris quoque laus Iliad. Β' v. 554. ſeq.

3 αὐτὸ] ſic MSS. noſtri omnes. Editi habent αὐτόν.

4 πλὴν Νέστορος] rem omnem exponit ipſe *Neſtor* apud Ouid. Metam. lib. XII. ſub fin. adde Apollodor. lib. I. c. 9. §. XII.

5 Νέστορι δοῦναι τὴν Μεσσήνην] vid. Pauſan. Meſſeniac. p.m. 113.

6 Ὕλαν] ſic vulgo nomen hoc efferunt. Priores tamen editiones habebant Ὕλλαν, quam lectionem etiam inf. *Achille* §. II. ſeruant. Ὕλαν Salmaſ. quoque inuenit. Ceterum notiſſimus *Hylas* τὰ τοῦ Ἡρακλέους παιδικά: nam *cui non dictus Hylas.*

7 Ἄβδηρον] ſic & Apollodorus nomen hoc ſcribit l. II. c. IV. §. VIII. vbi de eo agit. MSS. quidam habebant Αὔδηρον.

8 νέοι] ſic malim cum Barocc. & cod. Coll. Noui, quam cum editis νήπιοι.

9 τοῖς ἀνθρώποις ὂν,] ſic emendaueram: nam in editis eſt τοῖς ἀνθρώποις, ὃν &c. Sed veram lectionem in Aldina quoque eſſe animaduerti & cod. Laudiano ac Barocc. Gruterus ex coniectura ſcripſerat τοῖς ἀνθρώποις, ὅρκον &c.

10 φησὶ] omittunt cod. Barocc. & Colleg. Noui.

II. Fu-

II. Fuiſſe autem ipſi filium Antilochum, qui circa media belli tempora aduenerit. Iuvenem enim, neque ea aetate, quae bellicis rebus par haberetur, fuiſſe Antilochum, cum in Aulide Graeci cogerentur. Cumque iam tum militiam ſequi cuperet, patrem id prohibuiſſe. Ipſum tamen, cum in quintum iam annum extractum eſſet bellum, naui conſcenſa domo abiiſſe, atque Achillis tentorium ingreſſum, vt quem patri maxime omnium familiarem eſſe accepiſſet, oraſſe Achillem, vt ſe a patre deprecaretur, ſi quid ſibi eo, quod obſecutus ipſi haut fuiſſet, indignaretur. Hic vero, Antilochi delectatus pulcritudine, ipſumque ob animi promtitudinem admiratus, nondum, inquit, tuum, adoleſcens, noſti patrem, ſi non ab ipſo te laudatum iri exiſtimas potius, qui honeſtum & iuuene non indignum ſuſceperis facinus. Recteque haec dixit Achilles. Vehementer enim filio gauiſus Neſtor, eoque ſuperbiens, ad Agamemnonem eum duxit. Hic autem illico Achiuos conuocauit, tuncque dicendo ſeipſum ſuperaſſe Neſtor dicitur. Atque illos quidem laetos conueniſſe, videndi Neſtoris filium ſtudio. Neque enim ad Troiam alium eum apud ſe filium habuiſſe, neque, vt nonnulli falſo referunt, Thraſymedem quendam, neque alium. Adſtitiſſe autem Antilochum reuerenter patri, rubore ſuffuſum, atque in terram deſpicientem, nec pauciores aſſecutum formae admiratores, quam Achilles adeptus fuerat. Etenim illius quidem ſpeciem terrificam fuiſſe ac diuinam, Antilochi vero formam iucundam ac placidam omnibus viſam. Aitque Proteſilaus, neque alias quidem ſui oblitos Achiuos, tunc tamen ſui maxime recordatos eſſe, eo quod & aetate ſibi & ſtatura Antilochus ſimillimus eſſet. Ipſo-

Γενέσθαι δὲ αὐτῷ καὶ παῖδα [1] Ἀντίλοχον, ὃν μεσοῦντος ἤδη τοῦ πολέμου ἐλθεῖν. νέον μὲν γὰρ εἶναι τὸν Ἀντίλοχον, καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ τῶν πολεμικῶν, ὁπότε ξυνελέγοντο ἐς Αὐλίδα. βουλομένῳ δὲ αὐτῷ στρατεύειν οὐ ξυγχωρῆσαι τὸν πατέρα. τόν δ', ἐπειδὴ πέμπτον ἔτος ἤδη προβεβήκει τῷ πολέμῳ [2], νέως τε ἐπιβάντα ἀφικέσθαι, καὶ παρελθόντα ἐς τὴν τοῦ Ἀχιλλέως σκηνὴν, ἐπειδὴ τοῦτον ἐπιτηδειότατον εἶναι τῷ πατρὶ ἤκουεν, ἱκετεῦσαι τὸν Ἀχιλλέα παραιτήσασθαι αὐτὸν τοῦ πατρὸς, εἴ πως ἀπειθήσαντι μὲν [3] ἄχθοιτο. ὁ δὲ, ἡσθεὶς τῇ τοῦ Ἀντιλόχου ὥρᾳ, καὶ τῆς προθυμίας ἀγασθεὶς αὐτὸν, οὔπω τὸν πατέρα, εἶπεν, ὦ μειράκιον, τὸν σεαυτοῦ γινώσκεις, εἰ μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἐπαινεθήσεσθαι μᾶλλον οἴει, ἔργον φιλότιμόν τε καὶ νεανικὸν εἰργασμένος. καὶ ὀρθῶς εἶπεν ὁ Ἀχιλλεὺς ταῦτα. ὑπερησθεὶς γὰρ τῷ παιδὶ ὁ Νέστωρ, καὶ ἐπ' αὐτῷ μεγαλοφρονήσας, ἄγει αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. ὁ δὲ αὐτίκα ξυγκαλεῖ τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ λέγεται ἄριστα ἑαυτοῦ διαλεχθῆναι τότε ὁ Νέστωρ. ξυνελθεῖν μὲν γὰρ αὐτοὺς χαίροντας ἐπὶ τῷ παῖδα ὄψεσθαι Νέστορος. οὐδὲ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἐν Τροίᾳ υἱὸν, οὔτε ὥς φασί τινες ψευδῶς [4], Θρασυμήδην [5] τινὰ, οὔτε ἕτερον. ἑστάναι δὲ τὸν Ἀντίλοχον ὑπὸ τῷ πατρὶ [6], ἐρυθριῶντά τε καὶ ἐς τὴν γῆν βλέποντα, καὶ θαυμαστὰς κτήσασθαι τοῦ κάλλους οὐκ ἐλάττους ἢ Ἀχιλλεὺς ἐκέκτητο. τὸ μέν γὰρ ἐκείνου εἶδος ἐκπληκτικόν τε φαίνεσθαι, καὶ θεῖον [7], τὸ δὲ τοῦ Ἀντιλόχου, τερπνόν τε καὶ ἥμερον δοκεῖν πᾶσι. καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Πρωτεσίλεως, οὐδὲ ἄλλως ἐκλελησμένους, τότε δὴ μάλιστα εἰς ἔννοιαν ἑαυτοῦ ἀφικέσθαι λέγει, ξυμβαίνοντος ἑαυτῷ τοῦ Ἀντιλόχου τὴν ἡλικίαν τε

§. II. 1 *γενέσθαι δὲ αὐτῷ παῖδα*] ab his vocibus novum caput exordiuntur codd. vulgati, cui titulum ſuperſcribunt ΑΝΤΙΛΟΧΟΣ. Falſi: nam Neſtoris occaſione tantum de Antilocho agitur, reditque ad ipſum Neſtorem paulo poſt *Vinitor*, eiuſque *autoritatem*, *formam*, & alia quaedam delineat. Quod ineptum, ſi ab eo ad texendam ex inſtituto Antilochi hiſtoriam iam diſceſſum fuiſſet. Similis error inf. commiſſus in vita *Aiacis* Telamonii & *Achillis*.

2 *τῷ πολέμῳ*] cod. Barocc. *τοῦ πολέμου*.

3 *μὲν*] veriſſima lectio codicis Laudiani. Vulgati habebant *μή*.

4 *ὥς φασί τινες ψευδῶς*] verba haec omittuntur in cod. Barocc. Eſt autem ex iis, qui ab initio ſtatim bello Troiano interfuiſſe dicunt Neſtoris filios, Antilochum & Thraſymedem, Dictys Cretenſis l. I. c. 13.

5 *Θρασυμήδην*] eius meminit praeter Dictyn l. c. Apollodorus l. I. c. 9. §. 12.

6 *ὑπὸ τῷ πατρὶ*] haec quoque verba omittunt cod. Barocc. & Collegii Noui.

7 *ἐκπληκτ. τε φαίν. καὶ θεῖον*] de Achillis *forma diuis ſimillima* Homer. Iliad. Α' v. 131. Ι' v. 481. 490. Τ' v. 155. Χ' v. 279. Ψ' v. 80. Ω' v. 486. & Odyſſ. Ω' v. 36. adde Lucian. Icon. p. 609. vt *Deorum ſimilem* ob formam quoque celebrat Coint. lib. VII. v. 652. Et Homeri penicillum *diuinae* eius imagini delineandae parem haut eſſe Philoſtratus queritur, in vita Apollon. l. IV. c. 16. Ad *τὸ ἐκπληκτικὸν* vero formae Achillis pertinet *ferox obtutus*, quem Cointus ipſi tribuit l. III. v. 145. & quod infra noſter in *Achille* vultum ei horrendum & terribilem tribuit. Adde & quod Homer. Iliad. Τ' v. 17. *Δεινὸν ὑπὸ βλεφάρων ὡσεὶ σέλας* ei tribuit, & *igneos oculos* Iliad. Τ' v. 366. & Υ' v. 172. & totum vultum *igne radiantem* noſter inf. in *Achille*. Plura eius generis clariſſ. Drelincurtio collecta.

καὶ τὸ μέγεθος. πολλοῖς δὲ αὐτῶν καὶ δάκρυα ἐπελθεῖν φησιν, οἴκτῳ τῆς ἀμφοῖν ἡλικίας. εὐφημίαις τε χρήσασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ἐς τὸν Νέστορα, ἐφ᾽ οἷς εἶπε· διέκειντο γὰρ ὡς παῖδες πρὸς πατέρα.

rum autem multis lacrymas quoque esse obortas, aetatis amborum miseratione. Cetera Graecos Nestori multum applausisse dicenti, in ipsum enim vt patrem affecti erant.

Ἔστι σοι καὶ ἄγαλμα παραγαγεῖν[1] τοῦ Νέστορος. ὁ γὰρ Πρωτεσίλεως αὐτὸν ὧδε διερμηνεύει, ὡς φαιδρὸς[2] μὲν ἀεὶ φαίνοιτο, καὶ ἐν ὁρμῇ μειδιάματος, γενείων δὲ σεμνῶς τε καὶ ξυμμέτρως. τὰ δὲ ἀμφὶ παλαίστραν αὐτῷ πεπονημένα τὰ ὦτα[3] κατηγοροίη, καὶ ὁ αὐχὴν ὑπονεάζων ἔτι. καὶ γὰρ δὴ καὶ ὀρθὸν εἶναι τὸν Νέστορα, καὶ μὴ ἡττώμενον ὑπὸ τοῦ γήρως. εἶναι δὲ καὶ μελανόφθαλμον, καὶ μὴ ἀποκρεμώμενον τὴν ῥῖνα. ταυτὶ δὲ ἐν γήρᾳ μόνοι ἴσχουσιν, οὓς μὴ ἐπιλείπει τὸ ἐρρῶσθαι.

III. Possum autem & imaginem Nestoris tibi sistere, ita enim ipsum Protesilaus delineat: quod scilicet hilaris semper atque subridens visus fuerit, barbam alens venerabilem, non nimis tamen prolixam. Quae in palaestris exantlata ei essent autem, ex auribus colligeres, & ceruice, iuuenili adhuc vigore conspicua. Etenim rectum ait incessisse Nestorem, nec senio inclinatum. Fuisse autem & nigrum oculos, nec dum promissis naribus. Haec autem in senecta ii soli retinent, quos bona non destituit valetudo.

Τὸν δὲ Ἀντίλοχον τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιόν φησι[1] γενέσθαι τῷ Νέστορι, δρομικώτερον[2] δὲ, καὶ περιεπλισμένον τὸ εἶδος, καὶ μὴ φρονοῦντα ἐπὶ τῇ κόμῃ. κἀκεῖνα δέ μοι Ἀντιλόχου ἑρμηνεύει· φιλιππότατον γενέσθαι αὐτὸν, καὶ κυνηγετικώτατον, καὶ ταῖς τῶν πολέμων ἀνοχαῖς ἐπὶ τὰ θηρία χρώμενον. ἀναφοιτᾶν γοῦν ἐς τὴν Ἴδην τὸν Ἀντίλοχον ξὺν Ἀχιλλεῖ, καὶ Μυρμιδόσι, καὶ ἐφ᾽ ἑαυτοῦ μετὰ Πυλίων τε καὶ Ἀρκάδων, οἳ θηρίων ἀγορὰν παρεῖχον τῷ στρατῷ, διὰ πλῆθος τῶν ἁλισκομένων. τὰ δὲ πολέμια γενναῖόν τε εἶναι[3], καὶ πτηνὸν τὼ πόδε, καὶ ταχὺν τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις κίνησιν· εὐξύνετόν τε τοῖς παραγγελλομένοις χρήσασθαι, καὶ τὸ ἐπίχαρι μηδὲ ἐν ταῖς μάχαις ἀπολείποντα. ἀποθανεῖν δὲ,

IV. Antilochum vero cetera quidem Nestori fuisse similem ait, sed ad cursum magis aptum, specieque puriorem, neque coma elatum. Illa praeterea mihi de Antilocho refert: equorum ipsum fuisse ac venationis studiosissimum, bellorumque interuallis in feras vsum. Itaque vna cum Achille ac Myrmidonibus saepe Idam Antilochum ait petiisse, imo & solum cum Pyliis atque Arcadibus, qui exercitui ferarum mercatum praebebant, eo quod magnam multitudinem caperent. In bellicis autem rebus strenuum eum fuisse ait, ac pedibus celerem, atque ad motus in armis omnes expeditum: prudentem porro extitisse in vsu eorum, quae exploratores attulissent, venustatemque ne in pugnis quidem deposuisse. Occisum vero esse,

§. III. 1 ἔστι σοι καὶ ἄγαλμα παραγ. Νέσ.] non statuam intelligo veram, sed imaginem oratione delineandam, prout a Protesilao Vinitori repraesentata fuerat, quem sensum esse istorum, ex sequentibus ad oculum patet.

2 φαιδρὸς] cod. Barocc. & Collegii Noui habent σεμνός.

3 ὦτα] sic ed. omnes & MSS. nempe vt in tergo ac ceruice pectoreque, ita & in *auribus* athleticae professionis indicia passim veteres produnt. Sic & infra in *Hectore* de eo heroe noster, τὰ δὲ ὦτα κατεαγὼς ἦν. Sic Lacedaemonii ab Atheniensibus ob palaestrae studium οἱ τὰ ὦτα κατεαγότες dicti, vt obseruatum Heinsio ad Horatii epist. 1. l. I. Tales ὠτοθλαδίας vocant Graeci, qualem Lyconem fuisse dicit Diogenes Laert. l. VIII. s. 67. cuius locum Suidas excerpsit. Idem quod ὠτοθλαδίας est ὠτοκάταξις apud Hesychium, reddit enim hanc vocem ille τὰ ὦτα τεθλασμένος, quod etiam Suidas habet. Equidem inuito Heinsio qui ὠτοκάταξιν ipsam potius mutilationem, quam eum, qui *mutilatus* sit *auribus* notare contendit. Verum ei ad Laertium l. c. satisfecit Menagius, plurima monens apud Graecos & Latinos nomina esse actionem notantia, quae simul sint adiectiua: producitque locum ex Luciani Lexiphane, vbi athletae Χαιρέας, ὁ κατὰ γῶτυ ποικίλος, καὶ ὁ ὠτοκάταξις Εὔδημος iunguntur: addit Etymologi locum qui ὠτιοφόρους interpretatur τοὺς τὰ ὦτα συντεθλασμένους, ἦσαν δὲ τοιοῦτοι ἀπὸ παλαίστρας. Taceo reliqua. Verum satis de nomine. Quantum ad rem, propterea nominis id datum palaestritis, quod varie in lucta tum aliis partibus corporis tunderentur morderenturque, tum auribus maxime. Sic de Lacedaemoniis luctatoribus Pausanias δάκνουσί τε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀντορύσσουσι. Sic & lib. I. *Imagin.* Philostratus in *Amoribus* duos ἔρωτας sistit, quorum alterius τὸ οὖς κατεσθίει alter. Et Pollux II. 4. ἐπὶ τῶν ἐν γυμνασίοις πληγῶν τὰ ὦτα κατεαγέναι dicit. Eo Virgilii istud spectat Aen. V.

— erratque aures & tempora circum
Crebra manus; duro crepitant sub vulnere malae.

Hinc ἀντώτισι aures muniebant. vide Philostr. Imagin. l. II. in *Antaeo*.

§. IV. 1 φησι] sic omnino legendum cum cod. Barocc. & Collegii Noui. Nam *Protesilaum* haec dicere fingit. Editi habent φασι.

2 δρομικώτερον] cod. Colleg. Nou. δρομικώτατον. Sic Homero Odyss. Γ' v. 112 ταχὺς περιθείειν dicitur.

3 τὰ πολέμια γενναῖον] sic μαχητὴς dicitur Homero Odyss. Γ' v. 112. & κρατερὸς ac ἀμύμων ibidem.

non

non vt vulgo canunt, a Memnone, ex Aethiopia aduueniente. Extitiſſe enim Aethiopem quidem Memnonem, penes quem Troiani belli tempore in Aethiopia rerum eſſet ſumma, ſub quo & Pſammius mons a Nilo dicitur eſſe aggeſtus: eique ipſi circa Meroëm ſacra faciunt ac Memphin Aegyptii atque Aethiopes, ſimulac primos ſol emittit radios, quibus mota ſtatua vocem emittit, qua eos, a quibus colitur, ſalutat. Troianum tamen Memnonem diuerſum ab illo fuiſſe ait, omnium heroum Troianorum natu minimum, qui, dum Hector viueret, nihil Deiphobo atque Euphorbo melior ſit viſus, defuncto vero eo pro promptiſſimo fortiſſimoque fuerit habitus. Atque ad eum rebus iam attritis Troiam maxime reſpexiſſe. Hic, o hoſpes, pulcrum optimumque interfeciſſe Antilochum dicitur, dum pro patre Neſtore dimicaret. Quo facto Achillem pyram Antilocho ſtruxiſſe aiunt, multaque ei imponenda mactaſſe: armaque Memnonis, ac caput in ea cremaſſe, vt ipſi gratificaretur. Quantum ad certamen enim, quale Patroclo atque Antilocho Achilles inſtituit, id deinceps quoque [paſſim] illuſtribus viris eſſe inſtitutum ait. Vnde ſibi ipſi quidem heic loci ſit inſtitum; inſtitutum etiam Achilli Patrocloque & Antilocho in Ilio. Imo & Hectori celebratum dicitur curſus certamen, arcuſque ac iaculi. Ad luctam vero, ac pugilatum Troianorum nemo prodibat: illam enim nondum cognitam habebant, hanc vero, vt puto, metuebant.

οὐχ', ὡς οἱ πολλοὶ ᾄδουσιν [4], ὑπὸ Μέμνονος [5], ἐξ Αἰθιοπίας ἥκοντος. Αἰθίοπα μὲν γὰρ γενέσθαι Μέμνονα, δυναστεύσαντα ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν ἐν Αἰθιοπίᾳ· ἐφ' οὗ καὶ τὸ Ψάμμιον ὄρος ἀναχωσθῆναι λέγεται ὑπὸ τοῦ Νείλου. καὶ θύουσιν αὐτῷ κατὰ Μερόην καὶ Μέμφιν Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες, ἐπειδὴ ἀκτῖνα πρώτην ὁ ἥλιος ἐκβάλλῃ, παρ' ἧς τὸ ἄγαλμα φωνὴν ἐκρήγνυσιν [6], ᾗ τοὺς θεραπεύοντας ἀσπάζεται. Τρῶα δὲ ἕτερόν φησι [7] γενέσθαι Μέμνονα, νεώτερον τοῦ Τρωϊκοῦ, ὃν ζῶντος μὲν Εκτορος, οὐδὲν βελτίω δόξαι τῶν ἀμφὶ Δηΐφοβόν τε καὶ Εὔφορβον, ἀποθανόντος δὲ προθυμότατον τε καὶ ἀνδρειότατον [8] νομισθῆναι. καὶ τὴν Τροίαν ἐς αὐτὸν βλέψαι, κακῶς ἤδη πράττουσαν. οὗτος, ξένε, τὸν καλόν τε καὶ χρηστὸν Αντίλοχον ἀποκτεῖναι λέγεται, προασπίζοντα τοῦ πατρὸς Νέστορος· ὅτε δὴ τὸν Αχιλλέα πυράν τε τῷ Αντιλόχῳ νῆσαι, καὶ πολλὰ ἐς αὐτὴν σφάξαι, τά τε ὅπλα καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μέμνονος ἐπικαῦσαι αὐτῷ. τὸ γὰρ τοῦ ἀγῶνος, ὃν ἐπὶ Πατρόκλῳ ἔθηκεν, ἐπὶ πλέον καὶ Αντιλόχῳ καὶ τοῖς ἀρίστοις νενομίσθαι φησίν [9]. ὅθεν τεθῆναι μὲν ἐφ' ἑαυτῷ ἐνταῦθα [10], τεθῆναι δ' ἐπ' Αχιλλεῖ [11] τε, καὶ Πατρόκλῳ, καὶ Αντιλόχῳ ἐν Ιλίῳ. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῷ Εκτορι τεθῆναι ἀγῶνα δρόμου, καὶ τόξου, καὶ αἰχμῆς. πάλην δὲ καὶ πυγμὴν μηδένα ἀποδύσασθαι Τρώων· τὸ μὲν γὰρ οὔπω ἐγίνωσκον, τὸ δὲ, οἶμαι, ἐφοβοῦντο [12].

Cap. IV. Diomedes & Sthenelus.

Diomedes & Sthenelus aetate quidem pares fuerunt, ſed hic quidem Capanei, ille vero Tydei filius extitit, qui, dum moenia oppugnarent, interemti eſſe dicuntur, alter quidem a Thebanis, alter vero a fulmine, vt puto,

Διομήδης καὶ Σθένελος, ἡλικίας μὲν ταὐτὸν εἶχον· ἤστην δὲ, ὁ μὲν Καπανέως, ὁ δὲ Τυδέως. οἳ λέγονται τειχομαχοῦντες ἀποθανεῖν. ὁ μὲν, ὑπὸ Θηβαίων, ὁ δ', οἶμαι [1], κεραυνωθείς. κειμένων

4 ᾄδουσιν] in quibus ipſe Homerus Odyſſ. Δ' v. 187. alii ab Hectore dicunt interemtum, vt Ouidius in epiſtol. *Penelopes.*

5 ὑπὸ Μέμν.] ὑπὸ, omiſſum in editis, agnoſcunt omnes MSS.

6 φωνὴν ἐκρήγνυσιν] vide vitam Apollon. Tyan. l. VI. c. 4.

7 φησι] omittunt Barocc. & cod. Coll. Nou.

8 τε καὶ ἀνδρειότατον] exciderant iſta editis. Agnoſcunt MSS. noſtri omnes.

9 ὃν ἐπὶ Πατ. ἔθηκ. ἐπὶ πλ. καὶ Αντιλ. καὶ τοῖς ἀρίσ. νενομίσθ. φησίν.] corruptiſſime hic editi: ὃν ἐπὶ Πατρόκλῳ τε καὶ Αντιλόχῳ ὁ Αχιλλεὺς ἔθηκεν ἐπὶ τῷ πλεῖν τοῖς ἀρίσ. &c. maxime vero iſtud ἐπὶ τῷ πλεῖν turbabat omnia. Morellus ἐπὶ τὸ πλέον legendum ſuſpicatus fuerat. Nos textum repraeſentauimus, prout emendatius in cod. Barocc. & Collegii Noui ſeſe nobis offerebat. Cod. Laudianus ita eum repraeſentabat ἐπέθηκεν ἐπιπλεῖν καὶ Αντιλόχῳ τοῖς ἀρίστοις νενομ. φ. Hinc patet falſae lectionis origo. Nempe ἐπιπλεῖον lectum in quibuſdam initio fuit, quod idem ac ἐπιπλέον vel ἐπὶ πλέον, nam tot modis ſcribi ſolet, vnde ortum ἐπιπλεῖν primum & tandem ἐπὶ τῷ πλεῖν. Vocem autem *vlterius* vel *amplius*, ſiue *deinceps* notare triuiale eſt, quo obſeruato cetera ſunt expedita. De ἐπιταφίῳ *agone* vero, ab Achille Patroclo inſtituto, videndus Homerus Iliad Ψ'.

10 ἐφ' ἑαυτῷ ἐνταῦθα] Proteſilao ἐνταῦθα, h. e. in Thraciae vrbe *Phylaca* huiuſmodi ἀγῶνας celebratos eſſe, vidimus ſupra in *Proteſil.* §. VIII. vbi & vide §. X. n. 12.

11 ἐπ' Αχιλλεῖ] vid. obſeruata ad vitam Apollon. Tyanenſ. l. IV.

12 τὸ δὲ οἶμαι ἐφοβοῦντο] ad remotius haec ſpectant, ad πάλην nempe: eam vero cur *metuerent* heroes? ob hoc ipſum quod ἀργῶν *ignauorum* eſſet, vt ſupra monitum *Proteſilao* §. V. vbi vid. not. 2. Ideo enim heroes reformidarunt, ne animo iuxta ac corpori detrimentum afferret.

CAP. IV. §. I. 1 ὁ δ' οἶμαι] dubie loquitur: nam Capaneum, ſcala muros Thebarum conſcendere nitentem, lapidibus obrutum alii perhibent.

δὲ ἀτάφων τῶν νεκρῶν, τὸν μὲν ὑπὲρ τῶν σωμάτων ἀγῶνα Ἀθηναῖοι ἤραντο[2], καὶ ἔθαψαν αὐτοὺς νικῶντες. τὸν δ᾽ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν[3] οἱ παῖδες ὑπὲρ τῶν πατέρων ἐνίκησαν, ὅτε ἥβησαν. καὶ τὸ κράτος τῆς μάχης εἰς Διομήδη[4] τε καὶ Σθένελον ἦλθεν, ὡς ἀρίστω τε καὶ ὁμοίω ἄνδρε.

ictus. Cadaueribus autem inſepultis iacentibus, pro corporibus quidem certamen Athenienſes ſuſceperunt, victoriaque potiti ſepulturae eos mandarunt. Pro animis vero certamine, filii, vbi ad pubertatem peruenere, magis etiam quam parentes contenderunt. Deriuatumque bellicum robur in Diomedem eſt ac Sthenelum, vtpote optimos ac ſibi inuicem ſimillimos viros.

Ὅμηρος δὲ οὐκ ἀξιοῖ σφᾶς τῶν ἴσων. τὸν μὲν γὰρ λέοντί τε εἰκάζει[1], καὶ ποταμῷ[2], γεφύρας ἀπάγοντι, καὶ ἀνθρώπων ἔργα· καὶ γὰρ οὕτως ἐμάχετο. ὅδ᾽ οἷον θεατὴς[3] τοῦ Διομήδους ἕστηκε, φυγῆς τε ξύμβουλος[4] αὐτῷ γινόμενος, καὶ ἄρχων φόβου. καί τοι φησὶν ὁ Πρωτεσίλεως, μὴ ἐλάττω τοῦ Διομήδους ἔργα τὸν Σθένελον μηδὲ ἐκεῖ, δρᾶσαι, φιλίαν μὲν γὰρ σφίσιν εἶναι οὐ μεῖον[5] ἢ Ἀχιλλεῖ τε καὶ Πατρόκλῳ ἐγένετο. φιλοτιμεῖσθαι δὲ οὕτω πρὸς ἀλλήλους, ὡς ξὺν ἀθυμίᾳ ἐπανήκειν ἐκ τῆς μάχης τὸν ἀπολειφθέντα τοῦ ἑτέρου[6]. καὶ τὸ ἔργον δὲ, τὸ ἐς Αἰνείαν τε καὶ Πάνδαρον[7], πεπρᾶχθαι αὐτοῖς φησιν ὁμοῦ. τὸν μὲν γὰρ τῷ Αἰνείᾳ προσπεσεῖν, μεγίστῳ τοῦ Τρωϊκοῦ ὄντι. τὸν Σθένελον δὲ τῷ Πανδάρῳ προσαγωνίσασθαι, καὶ κρατῆσαι αὐτοῦ. ἀλλὰ τὸν Ὅμηρον, Διομήδει μόνῳ ἐξῃρηκέναι ταῦτα, ὥσπερ ἐκλαθόμενον ὧν πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὲρ τοῦ Σθενέλου εἶπε[8]. τὸ γὰρ

Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ᾽ ἀμείνονες εὐχόμεθ᾽ εἶναι,
Ἡμεῖς καὶ Θήβης ἕδος εἵλομεν,

II. Attamen pari eos Homerus gloria haudquaquam dignos exiſtimat. Hunc enim leoni comparat, fluminique pontes rapienti, ceteraque humano ingenio condita opera: ita enim pugnabat. Stat vero alter vt Diomedis ſpectator, fugam ipſi ſuadens, metuſque exiſtens autor. At vero teſtis eſt Proteſilaus, minora quam Sthenelum facinora neutiquam Diomedem, ne ibi quidem, patraſſe: nam amicitiam quidem inter ipſos haud minorem fuiſſe, quam inter Achillem ac Patroclum. Vſque adeo autem ſe inuicem eſſe aemulatos, vt triſtis e pugna redierit ille qui altero inferior extitiſſet. Facinus etiam in Aeneam ac Pandarum coniunctim eos edidiſſe ait. Diomedem enim in Aeneam quidem, Troianorum maximum, impetum feciſſe, Sthenelum vero aduerſus Pandarum decertaſſe, ipſumque ſuperaſſe. Homerum vero vni haec tribuiſſe Diomedi, quaſi oblitus eſſet eorum, quae de Sthenelo apud Agamemnonem dixerat. Haec ipſa enim verba:

Nos cupimus magnos longe ſuperare parentes,
Nos quoque Thebanas arces deuicimus:

2 τὸν μὲν ὑπὲρ τ. σωμ. ἀγῶνα Ἀθ. ἤραντο] caeſos ad Thebas vlturi, quod ſepulturam Thebani iis denegarent, Athenienſes nouum aduerſus eos bellum moliti ſunt, quod noſter τὸν ὑπὲρ τῶν σωμάτων ἀγῶνα vocat. Argumentum illud in ἐπιγόνοις tractauerat Euripides.

3 τὸν δὲ ὑπὲρ τ. ψυχῶν οἱ παῖδες] manifeſtum eſt τὸν ὑπὲρ τ. ΨΥΧΩΝ ἀγῶνα, a FILIIS ſuſceptum, opponi τῷ ὑπὲρ ΣΩΜΑΤΩΝ ἀγῶνι, in quo promiſcue ATHENIENSES partes ſuas obierunt. Putem autem hoc ſibi velle noſtrum, filios Capanei & Tydei, virorum fortium, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν, id eſt pro fortitudinis *magnique animi* laude ſubiiſſe certamina, ὑπὲρ τῶν πατέρων, magis quam patres ipſorum. Reſpici autem exiſtimo ad locum Homeri diſerte mox allegandum Iliad. IV. v. 403. ſq. vbi Sthenelus Agamemnoni, ſibi & Diomedi parentum fortitudinem exempli loco proponenti, reſpondet:

Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ᾽ ἀμείνονες εὐχόμεθ᾽ εἶναι. &c.

4 τὸ κράτος τῆς μάχης] eodem modo accipi poſſet, quo κράτος σοφίας, κράτος τοῦ κυνισμοῦ in vita Tyanei Apollonii & paſſim tum noſtro, tum aliis probatis autoribus dicitur: vt ſenſus ſit a parentibus quaſi in Diomedem & Sthenelum bellicam virtutem ſummam deriuatam fuiſſe. Niſi tamen hic eum ſenſum eſſe malis, ſummam ſemper, vbi ad manus deueniretur a Troianis heroibus, pugnae vim in Diomede & Sthenelo extitiſſe, quemadmodum apud Romanos in *triariis*, & apud Macedonas in *phalange*.

5 Διομήδη] cod. Barocc. & Colleg. Noui Διομήδην ſemper legunt ac ſi tertiae eſſet declinationis.

§. II. 1 λέοντι δὲ εἰκάζ.] locus eſt Iliad. Σ′ v. 136. & 161.

2 καὶ ποταμῷ &c.] locus eſt Iliad. Ε′ v. 87.

3 ὅδ᾽ οἷον θεατὴς &c.] talem nempe Homerus eum ſiſtit, quem mox confutat. Reſpici autem puto ad Iliad. Ε′ v. 244. vbi ita Sthenelus Diomedi:

Τυδείδη Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
Ἄνδρ᾽ ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι.

4 φυγῆς τε ξύμβουλ.] vid. Iliad. l. c.

5 μεῖον] μείω habent cod. Barocc. & Colleg. Nou. & paulo poſt omittunt ἐγένετο.

6 ἀπολειφθ. τοῦ ἑτέρου] cod. Laudian. habet ἑταίρου. Editi male ἀποληφθέντα τοῦ ἑτέρου. pro quo MSS. noſtri & Salmaſ. habent, quod edidimus.

7 τὸ ἐς Αἰνείαν τε καὶ Πάνδαρον] contra quos pugnantem ſolum Diomedem ſiſtit Homerus Iliad. Ε′ v. c.

8 ὑπὲρ τ. Σθενέλ. εἶπε] nempe Iliad. Δ′ v. 403. poſtquam Sthenelo & Diomedi, parentum fortitudinem vt imitarentur, ob oculos poſuiſſet Agamemnon, verſibus hic repraeſentatis reſpondet Sthenelus, quos magni animi, magnorumque geſtorum (ad Thebas) ſibi conſcii eſſe putat *Vinitor*, adeoque eos Homero opponit in laudibus rerum a Diomede ad Troiam geſtarum adeo parco.

Viri

Viri ſunt, conſentanea his [quae ad Thebas patrata ſunt] ad Troiam etiam patrantis.

III. Liceat & illud tibi de Sthenelo ſcire, quod vallum quidem ab Achiuis ductum ad Troiam fuerit nullum: nec eſt, quo vel naves, vel praedam muniuerint: ſed carmina de vallo oppugnato Homeri animo obuerſabantur ob quae vallum ab ipſo etiam eſt conſtructum. Et conſilium quidem ſtruendi valli Agamemnonem, tempore quo irae indulgebat irato Achilles, Proteſilaus fatetur inceſſiſſe, cui primus tamen contradixerit Sthenelus dicens: *Ego quidem ad demoliendos muros magis ſum idoneus, quam ad erigendos:* Diomedem quoque aduerſatum eſſe muro, aientem: *nimio ita honore affectum iri Achillem, ſi quidem poſtquam ille iratus eſt, noſmetipſos moenibus concluſerimus.* Aiacem autem refert toruum in regem intuentem, *O timide*, dixiſſe, *quid igitur clypei proſunt?* Cauum etiam equum Sthenelus repudiauit; non muri oppugnationem, ſed pugnae furtum hoc eſſe dicens.

IV. Bellica igitur virtute ſimiles erant, & aeque Troianis metuendi. Inferior tamen Diomede Sthenelus prudentia & orationis vi, corporiſque atque animi continentia extitit. Irae etenim is erat obnoxius, vulgique contemptor, & increpationibus aſper, quaeque ad victum ſpectant lautius ac delicatius, quam in caſtris conueniret, comparabat. Sed a Diomede his contraria fiebant omnia. Moderate enim in reprehenſionibus ſeſe gerebat, & iram intumeſcentem reprimebat: nec tamen multitudinem ſiue efferre ſe petulanter, ſiue animum abiicere patiebatur. Ipſe autem ſqualidum videri militem decere arbitrabatur, & vt occaſio ferret ſomnum capere probabat; cibiſque vtebatur, in quos incideret, nec vino indulgebat niſi laboribus eſſet defatigatus. Achillem au-

ἀνδρός πού ἐστι, παραπλήσια τούτοις τοῖς ἐν ταῖς Θήβαις ἔργοις [9] καὶ ἐν Ἰλίῳ πράττοντος.

Ἐσω κἀκεῖνό σοι περὶ [1] τοῦ Σθενέλου εἰδέναι, ὡς τεῖχος μὲν οὐδὲν τοῖς Ἀχαιοῖς ἐξεποιήθη ἐν Τροίᾳ, οὐδὲ ἔστιν ᾧ ἐφράξαντο ἢ τὰς ναῦς, ἢ τὴν λείαν· ἀλλὰ τειχομαχίας ᾠδαὶ [2] Ὁμήρῳ ἐπενοήθησαν, δι᾽ ἃς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῷ ξυνετέθη. ὁρμὴν [3] μέν τοι τειχοποιίας ὁμολογεῖται [4] τὸν Ἀγαμέμνονα εἰσελθεῖν, μηνίοντος Ἀχιλλέως, ᾗ πρῶτον ἀντειρηκέναι τὸν Σθένελον, εἰπόντα· ἐγὼ μέν τοι ἐπιτηδειότερος τείχη καθαιρεῖν [5], ἢ ἐγείρειν. ἀντειρηκέναι δὲ καὶ τὸν Διομήδη τῷ τείχει, φήσαντα μεγάλων ἀξιοῦσθαι τὸν Ἀχιλλέα, εἰ ξυγκλείσαιμεν ἑαυτοὺς λοιπὸν [6], ἐπειδὴ ἐκεῖνος μηνίει. Αἴας δὲ λέγεται, ταυρηδὸν ὑποβλέψας τὸν βασιλέα, δείλαιε εἰπεῖν, τί οὖν αἱ ἀσπίδες; καὶ τὸν ἵππον [7] δὲ τὸν κοῖλον παρῃτεῖτο ὁ Σθένελος, οὐ τειχομαχίαν τοῦτο εἶναι φάσκων, ἀλλὰ κλοπὴν τῆς μάχης.

Τὰ μὲν δὴ μάχιμα ὁμοίω ἤστην [1], καὶ ἴσου [2] τοῖς Τρωσὶ φόβου ἄξιοι. ἐλείπετο δὲ τοῦ Διομήδους ὁ Σθένελος ξύνεσίν τε καὶ λόγου ἰσχὺν, καὶ καρτερήσεις, ὁπόσαι ψυχῆς τέ εἰσι καὶ σώματος. ὀργῆς τε γὰρ ἥττων ἦν, καὶ ὑπέρφρων τοῦ ὁμίλου, καὶ τραχὺς ἐπιπλήττεσθαι. καὶ τὰ εἰς τὴν δίαιταν, ἁβρότερον [3], ἢ ἐπὶ στρατοπέδου ἐχρῆν, κατεσκεύαστο. Διομήδει δὲ τἀναντία τούτων ἐπράττετο. μετρίως τε γὰρ πρὸς τὰς ἐπιπλήξεις [4] εἶχε, καὶ ἐκόλαζε τὸ ἐξοιδοῦν τῆς ὀργῆς. ὑβρίζειν τε οὐ ξυνεχώρει τοῖς πλήθεσιν, οὐδὲ ἀθυμεῖν. αὐτός τε αὐχμῶν φαίνεσθαι, στρατιωτικὸν ἡγεῖτο, καὶ τὸ ὡς ἔτυχε καθεύδειν ἐπῄνει, σιτία τε ἦν αὐτῷ τὰ ἐπιτυχόντα. καὶ οὐδὲ οἴνῳ ἔχαιρεν, εἰ μὴ καθίκοιντο αὐτοῦ οἱ πόνοι. τὸν δὲ Ἀχιλλέα ἐπή-

---

9 τοῖς ἐν ταῖς Θήβαις ἔργοις] haec exciderant editis, non abſolute quidem ad ſenſus integritatem neceſſaria, quae tamen, quod omnes MSS. agnoſcerent, addere non dubitauimus.

§. III. 14 κἀκεῖνό σοι περὶ] cod. Barocc. & Colleg. Nou. habent κἀκεῖνα περὶ.

2 ᾠδαὶ] vocem ταῦτα, quam hic addebant vulgati, obelo figendam duximus, ſic enim planiſſimus ſenſus. Homerus ſcilicet, quod valli oppugnati non inconcinna delineatio eius phantaſiae obuerſaretur, vallum a Graecis extructum finxit, vt in eius oppugnatione delineanda ingenii foecunditatem poſſet oſtentare. *Valli* autem Graecorum a Troianis oppugnati tum alibi mentio paſſim, tum Iliadis Μʹ vbi Hector illud expugnaſſe narratur. Eamque de vallo ποίησιν aliis etiam confutatam memorat Dio Pruſaeenſis in *Troico* p. m. 172.

3 ὁρμὴν] hanc lectionem totus ſuadet contextus. Vulgati habent ὁρμή.

4 ὁμολογεῖται] *Proteſilaus* nempe, ex cuius relatione iſta narrantur.

5 τείχη καθαιρεῖν] quod Sthenelus dicit ad Thebanos muros reſpiciens, quos vna cum ceteris Epigonis diruerat, quo pertinent paulo ante allegati ex Homero verſus.

6 ἑαυτοὺς λοιπὸν ἐπειδὴ] cod. Barocc. αὐτοὺς μὲν ἐπειδή

7 καὶ τὸν ἵππον] cod. Coll. Noui καὶ δὴ τὸν ἵππ. Equum autem intelligi manifeſtum, quo capta Troia eſt, & qui Epei fuit inuentum, vt ſupra in Proteſilao dictum.

§. IV. 1 ὁμοίω ἤστην] Diomedes ſcilicet & Sthenelus. Nempe concluſionem hic facit ex hucuſque dictis contra Homerum, qui Stheneli virtutem obſcurauerat, qua parem tamen eum Diomedi fuiſſe Proteſilaus teſtabatur.

2 ἴσου] cod. Barocc. & Colleg. Nou. ἴσον habent.

3 ἁβρότερον] cod. Barocc. ἁβρότερα.

4 πρὸς τὰς ἐπιπλ.] πρὸς exciderat in Morell. Agnoſcunt Aldina & MSS. omnes.

νει μὲν, οὐ μὴν[5] ἐξεπέπληκτό γε, οὐδὲ ἐθεράπευεν, ὥσπερ οἱ πολλοί. καὶ ἀνέκραγέ ποτε ὁ Πρωτεσίλεως ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἔπεσιν, οἷς ὁ Διομήδης πεποίηται λέγων,

Μὴ ὄφελες[6] λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα,
Μυρία δῶρα διδούς. ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως.

ταῦτα γὰρ τὸν Ομηρον ὡς συστρατιώτην ἔφη εἰρηκέναι, καὶ οὐχ ὡς ὑποτιθέμενον[7], ἀλλ' αὐτὸν ξυγγεγονότα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐν Τροίᾳ. τὸν γὰρ Διομήδη καθάπτεσθαι τοῦ Ἀχιλλέως, παρὰ τὴν μῆνιν τρυφῶντος ἐς τοὺς Ελληνας. τὰ δὲ εἴδη ἀμφοῖν, τὸν μὲν Σθένελον εὐμήκη ὁ Πρωτεσίλεως οἶδε, καὶ ἀνεστηκότα, γλαυκόν τε καὶ γρυπὸν, καὶ οἷον κομῶντα· ὑπέρυθρόν τε καὶ ἕτοιμον τὸ αἷμα. τὸν Διομήδη δὲ βεβηκότα[8] τε ἀναγράφει, καὶ χαροπὸν, καὶ οὔπω μέλανα, καὶ ὀρθὸν τὴν ῥῖνα, καὶ οὔλη δὲ ἡ κόμη, καὶ σὺν αὐχμῷ.

Φιλοκτήτης δ', ὁ Ποίαντος, ἐστράτευσε μὲν ὀψὲ τῶν Τρωϊκῶν, ἄριστα δὲ ἀνθρώπων ἐτόξευσεν, Ἡρακλέους φασὶ τοῦ Ἀλκμήνης μαθὼν αὐτό. καὶ κληρονομῆσαι λέγεται τῶν τόξων, ὁπότε Ἡρακλῆς, ἀπιὼν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως, αὐτόν τε παρεστήσατο[1], καὶ τὸ ἐν τῇ Οἴτῃ πῦρ. τοῦτον ἐν Λήμνῳ φασὶν[2] ἄτιμον καταλειφθῆναι τοῖς Ἀχαιοῖς, ὕδρου ἐνσκήψαντος αὐτῷ ἐς τὸν πόδα, ὑφ' οὗ νοσεῖν αὐτὸν ἐπὶ ἀκτῆς ὑψηλῆς ἐν πέτρᾳ κείμενον, καὶ μαντευτὸν[3] τοῖς Ἀχαιοῖς ἐλθεῖν ὕστερον ἐπὶ τὸν Πάριν[4]. ὃν ἀποκτείνας, τὴν μὲν Τροίαν ἑλεῖν τοῖς Ἡρακλέους τόξοις αὖθις, ἰαθῆναι δὲ ὑπὸ τῶν Ἀσκληπιαδῶν[5] αὐτός. ταῦτά φησιν ὁ Πρωτεσίλεως οὐ παραπολὺ τῆς ἀληθείας εἰρῆσθαι. τά τε γὰρ τόξα τοῦ Ἡρακλέους εἶ-

tem laudibus quidem prosequebatur, non cum stupore mirabatur tamen, neque colebat vt multi. Laetumque aliquando exclamasse memini Protesilaum, versuum istorum recordatum, quibus Agamemnoni dixisse fingitur:

Nil tibi profuerit Pelidem orasse superbum,
Et donis placare, satis iamiam ecce ferocem.

Haec enim Homero [ita luculenter] dicta ait, ac si ipse in castris illis fuisset, non vt qui loco conuenientia dicat tantum, sed vt qui cum Achiuis ad Troiam sit versatus. Diomedem namque mordere sueuisse Achillem ait, prae ira Graecis insultantem. Quod autem ad vtriusque corporis formam attinet, Sthenelum quidem procerum agnoscit Protesilaus, & erectum, caesiumque, & adunco naso, & quasi comantem, rubore autem suffusum & sanguine promptum. Diomedem vero quadratum depingit ac fuscum, neque nigrum tamen, & rectum nares, crispa vero ei coma et squaloris haut expers.

Cap. V. Philoctetes.

At Poeantis filius Philoctetes sub exitum quidem Troiani belli militauit demum, hominum vero optime sagittas emisit, ab Hercule, vt aiunt, Alcmenes filio, id edoctus. Diciturque hereditario iure arcum accepisse, cum Hercules naturam iam relinquens mortalem, & ipsum, & in Oeta ignem praesto sibi esse iuberet. Hunc neglectum a Graecis in Lemno relictum ferunt, eo quod natrix pedem eius inuasisset: ex quo ipsum aiunt iuxta altum littus in saxo procumbentem aegrotasse, posteaque, vt aduersus Paridem pugnaret, ad Graecos oraculi iussu esse accersitum. Quem cum interfecisset, Troiam quidem Herculis arcu inde captam, ipsum vero ab Aesculapii filiis curatum dicunt. Haecque ait Protesilaus non multum a veritate abludere dicta. Herculis enim arcum talem, qua-

5 οὐ μὴν] sic Aldina & omnes MSS. etiam Gruter. & Salmas. Morelliana οὐ μή.

6 μὴ ὄφελ.] extat locus Iliad. Ι' v. 694.

7 οὐχ' ὡς ὑποτιθέμενον] ὑποθέσεις sophistarum notae, quibus ex vetere historia vel fabula sistebantur oratoria fictione, verba qui facerent, personae suae fortunisque conuenientia. Earum frequentia exempla apud Philostratum in vitis Sophistarum habes. Homerum igitur hoc loco Protesilaus, versum, qui allegatur, Diomedi tribuentem, non quasi qui oratoria & poetica virtute ex ingenio personis conuenientes sermones tribuat, ait fecisse, quod est ὑποτίθεσθαι, sed quasi historiam scribat, referatque ea, quibus ipse interfuisset.

8 βεβηκότα] Salmas. legit εὖ βεβηκότα. Et sane ita *Palamede* §. IX. ῥὶν *nasus* τετράγωνος καὶ εὖ βεβηκεῖα ei heroi tribuitur.

CAP. V. §. I. 1 αὐτόν τε παρεστήσ.] παρίστασθαι *aduocandi* significatione non ignotum, vt παρίστασθαι μάρτυρας. Et *Philoctetem* autem & *rogum* παρεστήσατο, quasi *aduocauit*, & praesto sibi esse voluit Hercules, hunc quo *arderet*, illum vt *accenderet*. Fabulam habes apud Hyginum fab. XXXVI. & autores ibi a docto eius interprete allegatos: adde Brodaeum Misc. l. I. c. 5.

2 τοῦτον ἐν Λήμνῳ φασὶν &c.] vide rursus Hyginum fab. CII. & ad eum Munkerum. Homer. Iliad. Β' v. 721. sq.

3 μαντευτὸν] sic cod. Baroccian. & Laudian. Aldina μαντευτήν. Morellian. μαντευτικήν. Nempe oraculo edocti fuerant Graeci, sine Herculis sagittis, quas habebat Philoctetes, Troiam capi non posse. vide Hygin. l. c. oraculum illud *Helenum* edidisse Tzeizes autor est ad Lycophron. v. 911.

4 ἐπὶ τὸν Πάριν] i. e. contra Troiam, Paridis enim caussa erat, quae ad Troiam agebatur.

5 ὑπὸ τῶν Ἀσκληπιαδῶν] a Machaone nempe, a quo vt sanatus fuerit, diligenter exponit Tzetz. ad Lycophron. v. 911.

lem celebrant, extitiſſe memorat: Philoctetem etiam in Oetae certamine ipſi praeſto fuiſſe, & arcu potitum diſceſſiſſe, ſolumque nouiſſe mortalium, vt adducere illum oporteat. Obtinuiſſe autem illuſtria ob Ilium captum praemia.

II. Quae vero ad morbum, & ad eos qui ipſum curarunt pertinent, aliter refert. Relictum enim quidem in Lemno eſſe Philoctetem, non tamen medicis deſtitutum, nec a Graecis neglectum. Multos enim apud eum manſiſſe illorum qui Meliboeam incolunt, horum namque dux erat. Achiuiſque lacrymas eſſe obortas, quod ipſos vir fortis ac plurimis anteponendus reliquiſſet. Sanatum autem eum ſtatim terra Lemnia eſſe, in quam cecidiſſe Vulcanus dicitur. Gleba autem inſanos quidem expellit morbos, ſanguinis vero profluuium ſiſtit, ſoliuſque ex ſerpentino genere natricis morſui medetur. Eo autem, quo Graeci ad Troiam vixere, tempore Philoctetes vna cum Euneo, Iaſonis filio, paruas expugnauit inſulas, Cares, a quibus obtinebantur, expellens. Merces vero lati auxilii Lemni pars ei obtigit, quam Philoctetes, quod in Lemno curatus eſſet, Aceſam appellauit.

III. Inde eum Diomedes, ac Neoptolemus Troiam lubentem adduxere, cum vniuerſorum Graecorum nomine eum interpellaſſent, oraculumque de arcu ei praelegiſſent, ex Lesbo, vt ait [Proteſilaus,] allatum. Vſos enim quidem patriis etiam oraculis eſſe Graecos, Dodonaeo ſcilicet & Pythio, & quaecunque oracula celebrabantur in Boeotia & Phocide. Cum Lesbus tamen haud procul ab Ilio diſtaret, ad oraculum quod ibi erat legatos miſerunt Graecos: vaticinia autem id, vt puto, edebat, ab Orpheo profecta. Eius enim caput, poſt mulierum facinus, ſpecum Lesbiam habitauit, & in terra excauata oracula fudit. Vnde

ναι, ὁποῖα ὕμνηται, καὶ τὸν Φιλοκτήτην ξυλλαβεῖν αὐτῷ τοῦ ἐν τῇ Οἴτῃ ἄθλου. τὰ τόξα τε ἀπελθεῖν ἔχοντα, καὶ μόνον ἀνθρώπων γινώσκειν ὡς χρὴ ἕλκειν αὐτά. τυχεῖν τε ἀριστείων λαμπρῶν ἐπὶ τῇ ἁλώσει τοῦ Ἰλίου.

Τὰ δὲ τῆς νόσου, καὶ τῶν ἰασαμένων αὐτὸν, ἑτέρως λέγει. καταλειφθῆναι μὲν γὰρ ἐν Λήμνῳ τὸν Φιλοκτήτην, οὐ μὴν ἔρημον τῶν θεραπευσόντων, οὐδὲ ἀπερριμμένον τοῦ Ἑλληνικοῦ. πολλοὺς τε γὰρ τῶν Μελίβοιαν οἰκούντων, ξυγκαταμεῖναι, στρατηγὸς δὲ τούτων ἦν [1]. τοῖς τε Ἀχαιοῖς δάκρυα ἐπελθεῖν, ὅτι ἀπέλιπε σφᾶς ἀνὴρ πολεμικὸς, καὶ πολλῶν ἀντάξιος. ἰαθῆναι δὲ αὐτὸν αὐτίκα ὑπὸ τῆς βώλου τῆς Λημνίας, εἰς ἣν λέγεται πεσεῖν ὁ Ἥφαιστος [2]. ἡ δὲ βῶλος [3] ἐλαύνει μὲν τὰς μανικὰς νόσους, ἐκραγὲν δὲ αἷμα ἴσχει [4], ὕδρου δὲ ἰᾶται δῆγμα μόνου ἑρπετῶν. ὃν δὲ ἐτρίβοντο οἱ Ἀχαιοὶ χρόνον ἐν τῷ Ἰλίῳ, τοῦτον ὁ Φιλοκτήτης Εὐνέῳ [5], τῷ Ἰάσωνος, συνεξῄρει τὰς μικρὰς τῶν νήσων, Κᾶρας ἐξελαύνων, ὑφ' ὧν κατείχοντο. καὶ μισθὸς τῆς ξυμμαχίας αὐτῷ μοῖρα τῆς Λήμνου ἐγένετο, ἣν Ἀκέσαν ὁ Φιλοκτήτης ἐκάλεσεν, ἐπειδὴ ἐν Λήμνῳ ἰάθη.

Ἐκεῖθεν αὐτὸν Διομήδης καὶ Νεοπτόλεμος [1] ἑκόντα ἐς Τροίαν ἤγαγον, ἱκετεύσαντες ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ ἀναγνόντες αὐτῷ τὸν ὑπὲρ τῶν τόξων χρησμὸν, ἐκ Λέσβου, ὥς φησιν, ἥκοντα. χρῆσθαι μὲν γὰρ καὶ τοῖς οἴκοι μαντείοις τοὺς Ἀχαιοὺς, τῷ τε Δωδωναίῳ, καὶ τῷ Πυθικῷ, καὶ ὁπόσα μαντεῖα εὐδόκιμα Βοιώτιά τε ἦν καὶ Φωκικά. Λέσβου δὲ ὀλίγον ἀπεχούσης τοῦ Ἰλίου [2] ἔστελλον ἐς τὸ ἐκεῖ μαντεῖον τοὺς Ἕλληνας· ἔχρα δὲ οἶμαι ἐξ Ὀρφέως [3]. ἡ κεφαλὴ γὰρ, μετὰ τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον [4] ἐς Λέσβον κατασχοῦσα, ῥῆγμα τῆς Λέσβου ᾤκησε, καὶ ἐν κοίλῃ τῇ γῇ ἐ-

§. II. 1 στρατηγὸς δὲ τούτων ἦν] vid. Homer. Il. Β′ v. 717.

2 εἰς ἣν λ. πεσ. ὁ Ἥφαιστος] coelo deiectus ob deformitatem a matre Iunone. vide Valer. Flacc. l. II. Fabulam eiuſque originem exponit etiam Euſtath. ad Iliad. Α′ adde Bochart. lib. I. Geogr. S. c. 12.

3 βῶλος] vox iſta deerat in MS. Barocc. & Colleg. Noui. Certe carere illa poſſumus.

4 ἐλαύνει τὰς μανικ. νόσους, ἐκραγ. δὲ αἷμα ἴσχει &c.] inſignis eam in rem magno Bocharto l. c. obſeruatus Galeni locus, qui in Lemnum profectus, vt terrae Lemniae vires cognoſceret, quendam refert ſe conueniſſe, qui ἐπὶ τραυμάτων καὶ παλαιῶν, καὶ δυσεπουλώτων, ἐχιοδήκτων δὲ, καὶ ὅλως θηριοδήκτων, ἐπί τε τῶν θανασίμων φαρμάκων, οὐ προδιδοὺς μόνον, ἀλλά τε καὶ ἐπιδιδοὺς ἐχρῆτο τῇ σφραγίδι, i. e. *terra ſigillata*, quae alias *Lemnia*.

5 Εὐνέῳ] ſic cod. Barocc. & Colleg Noui. Editi habebant Εὐναίῳ male. Idem vitium apud Hyginum fab. XV expunxere viri docti. Εὐνέως dicitur Straboni. Εὔνηος Homero Iliad. Η′ v. 469. quod idem eſſe Etymologus docet. Inde vero emendandos Apollodorum & Apoſtolium, qui Εὔηνον vocant, iam monitum viris doctis.

§. III. 1 Διομήδ. καὶ Νεοπτολ.] Hyginus fab. CII. Vlyſſem & Diomedem ad id miſſos ab Agamemnone ait.

2 τοῦ Ἰλίου] cod. Laud. τῆς Ἰλίου adduntque vocem δυερὸς editi, quam omittebant omnes MSS. noſtri.

3 ἔχρα δὲ οἶμαι ἐξ Ὀρφ.] vide de hoc Orphei oraculo ad vitam Apollonii Tyan. l. IV. c. 14.

4 ἔργον] vocem omittit Barocc.

χρη-

χρησμῳδεῖ. ὅθεν ἐχρῶντο τότε αὐτῇ τὰ μαντικὰ Λέσβιοί τε καὶ τὸ ἄλλο ξύμπαν Αἰολικὸν, καὶ Ἴωνες Αἰολεῦσι πρόσοικοι· χρησμοὶ δὲ τοῦ μαντείου τούτου καὶ ἐς Βαβυλῶνα ἀνεπέμποντο. πολλὰ γὰρ καὶ ἐς τὸν ἄνω βασιλέα[5] ἡ κεφαλὴ ᾖδε. Κύρῳ τε τῷ ἀρχαίῳ χρησμὸν ἐντεῦθεν ἐκδοθῆναι λέγεται· "τὰ ἐμὰ, ὦ Κῦρε, σά". καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐγίνωσκεν· ὡς Ὀδρύσας τε καὶ τὴν Εὐρώπην καθέξων, ἐπειδὴ Ὀρφεὺς ποτὲ, μετὰ τοῦ σοφοῦ καὶ δυνατὸς γενόμενος, ἀνά τε Ὀδρύσας ἴσχυσεν, ἀνά τε Ἕλληνας, ὁπόσοι τελεταῖς ἐθείαζον[6]. ὃδ᾽ οἶμαι τὰ ἑαυτοῦ πείσεσθαι ἐδήλου τὸν Κῦρον. ἐλάσας γὰρ Κῦρος ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον, ἐπὶ Μασσαγέτας τε καὶ Ἰσσηδόνας, τὰ δὲ ἔθνη ταῦτα Σκύθαι, ἀπέθανέ τε ὑπὸ γυναικὸς[7], ἣ τούτων ἦρχε τῶν βαρβάρων, καὶ ἀπέτεμεν ἡ γυνὴ τὴν Κύρου κεφαλὴν, καθάπερ αἱ Θρᾷτται τὴν Ὀρφέως. τοσαῦτα, ξένε, περὶ τοῦ μαντείου τούτου τοῦ Πρωτεσίλεώ τε καὶ Λεσβίων ἤκουσα. ἐλθεῖν δὲ ἐς Τροίαν τὸν Φιλοκτήτην οὔτε νοσοῦντα, οὔτε νενοσηκότι ὅμοιον, ἀλλὰ πολιὸν μὲν ὑφ᾽ ἡλικίας, ἑξήκοντα γάρ που ἔτη γεγονέναι, σφριγῶντα δὲ παρὰ πολλοὺς τῶν νέων, βλέπειν τε δεινότατα ἀνθρώπων, καὶ φθέγγεσθαι βραχυλογώτατα, καὶ ὀλίγοις τῶν βουλευμάτων ξυντίθεσθαι.

tum quidem eo vtebantur in occultis indagandis Lesbii, ceterique Aeoles omnes, atque Aeolibus finitimi Iones: responsaque huius oraculi Babylona etiam mittebantur. Multa etenim ad Persarum quoque regem pertinentia caput hoc cecinit, Cyroque priori redditum inde oraculum ferunt, *Mea, o Cyre, tua.* Idque ille quidem sic interpretabatur, quod Odrysis atque Europa sit potiturus, quandoquidem Orpheus, cum sapientia potentiam quoque adeptus, inter Odrysas autoritate valuisset, Graecosque inter, quotquot mysteria celebrabant. Orpheus vero, vt puto, quae sibi contigissent Cyro obuentura indicabat. Expeditionem enim Cyrus trans Istrum aduersus Massagetas suscipiens atque Issedones, gentes autem istae Scythicae sunt, a muliere, quae his barbaris imperabat, interfectus est, Cyrique caput mulier abscidit, sicuti Thressae caput Orphei. Atque haec quidem, o hospes, de hoc oraculo a Protesilao ac Lesbiis accepi. Philoctetem autem, non modo non aegrotantem, sed ne aegrotanti quidem similem, ad Troiam venisse, sed prae senio quidem canum, sexaginta enim annos natum fuisse, magis tamen quam iuuenum plerique vigentem: hominumque acerrime vidisse, & breuissimis sermonem sententiis absoluisse, paucisque consiliorum calculum addidisse.

Ἀγαμέμνονα δὲ, καὶ Μενέλεων, οὔτε τὸ εἶδος ὁμοίω γενέσθαι φησιν, οὔτε τὴν ῥώμην. τὸν μὲν γὰρ ἐν αὐτουργίᾳ[1] τῶν πολεμικῶν εἶναι, μαχόμενόν τε οὐδενὸς τῶν ἀρίστων ἧττον, καὶ, ὁπόσα ἐς βασιλέα ἥκει, πράττοντα. γινώσκειν τε αὐτὸν ἃ χρὴ τὸν ἄρχοντα, καὶ ὅ, τι ἕτερος γνοίη πείθεσθαι. πρέπειν τε τῇ Ἑλλήνων ἀρχῇ, καὶ δι᾽ αὐτὸ τὸ εἶδος[2]. σεμνὸν γὰρ καὶ μεγαλοπρεπῆ φαίνεσθαι, καὶ οἷον ταῖς χάρισι θύοντα. τὸν δὲ Μενέλεων μάχεσθαι μὲν μετὰ τοὺς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, ἀποχρῆσθαι δὲ τῷ ἀδελφῷ πάντα. καὶ τυγχάνοντα[3] προθύμου τε καὶ εὔνου τοῦ Α-

Agamemnonem autem, ac Menelaum, nec specie nec fortitudine similes ait fuisse. Illum enim quidem bellica opera ipsum esse molitum, neminique fortissimorum virorum pugna fuisse inferiorem, &, quicquid regis esset, fecisse. Sciuisse autem & ipsum quae principem deceant, & alii, si quid eum decere monuisset, obtemperasse. Ex dignitate autem Graecorum imperio praefuisse, vel ob ipsam corporis formam. Grauem enim ac magnificum specie fuisse, & quasi Gratiis litantem. Menelaum vero pugnando plerisque Graecorum fuisse inferiorem, vsumque eum fuisse fratre ad omnia. Promtumque licet ac beneuolum Agamemno-

Cap. VI. Agamemnon & Menelaus.

5 ἐς τὸν ἄνω βασιλέα] Persia respectu Graeciae est τῶν ἄνω τόπων. Sic Athenaeus l. III. Πέρσας τε καὶ τοὺς ἄνω τόπους dicit. Hinc ὁ ἄνω βασιλεὺς Rex Persiae, quem, vt alibi obseruauimus, vulgo βασιλέα μέγαν vocant.

6 ὁπόσ. τελεταῖς ἐθείαζ.] argumentum limitum imperii, quod Orpheus in Graecia tenuit, τελετὰς adducit: nempe vbi illae in vsu, ibi imperauit Orpheus, qui autor sacrorum istorum rituum extitit.

7 ἀπέθανε τε ὑπὸ γυναικὸς] Tomyris illa vel Tamyris, res notissima ex Herodoto inprimis l. I. & Iustino l. I. c. 8. taceo Lucianum, Valerium Maximum, Ammianum Marcellin. Orosium &c. qui leuiter rem perstrinxerunt.

CAP. VI. 1 ἐν αὐτουργ.] ἐν adieci ex cod. Barocc. & Colleg. Nou. Gruter. legendum suspicabatur τοὔργου. Salmas. αὐτουργόν.

2 δι᾽ αὐτὸ τὸ εἶδος] formam Agamemnonis egregiam describit Homer. Iliad. Β' v. 477. sq. item Γ' v. 166. seq. & ceteras quoque eiusdem laudes, a Protesilao hic ei concessas, passim inculcat idem poeta.

3 τυγχάνοντα] cod. Laud. τυγχάνοντας, verbo hoc *existendi* significatum obtinente & ad *Agamemnonem* relato. Sed retinendum τυγχάνοντα significatu *nanciscendi*, & referendum ad *Menelaum*.

nem

nem nactus esset, ipsi tamen inuidisse etiam in illis, quae pro seipso egisset, eo quod imperare quidem & ipse vellet, imperio vero dignus neutiquam haberetur. Itaque Orestem, cuius Athenis atque apud Graecos insignis gloria fuit, quoniam patrem [Agamemnonem] vltus est, Argis quidem periclitantem, si vel ipse ab Argiuis misere trucidatus fuisset, neglecturus erat, ni Orestes impetu in eos facto cum Phocensibus, foedere sibi iunctis, illos pessum dedisset, patriumque imperium, inuito etiam Menelao, recuperasset. Adolescentum autem more nutrisse comam Menelaum ait. Quoniam Spartani tamen comam alebant, Achiuos ei, quod patrium morem seruaret, condonasse. Neque enim etiam ex Euboea profectos, licet ridicule comantes, perstringebant. Disseruisse autem eum maiore quam quisquam mortalium facilitate dicit, breuibusque sententiis valuisse, suauitatem orationi admiscentem.

Cap. VII. Idomeneus.

Cretensem Idomeneum Protesilaus in Ilio non agnoscit [fuisse], sed in Aulide cum essent, legationem ab Idomeneo venisse ait, Cretensium auxilia offerentem, si particeps quidem vna cum Agamemnone imperii ipse reddatur. Atque Agamemnonem quidem moderato animo haec accepisse, legatumque in concionem produxisse. Eum vero clara voce ac elata dixisse, *Dat vobis, o Achiui, vir, Minois Cretensis imperium habens, centum socias ad bellum ciuitates, vtque per lusum Troiam capere valeatis: hoc solum rogat, vt aequo cum Agamemnone honore habeatur, vobisque perinde vt ille auspicia praebeat.* Ad haec cum Agamemnon dixisset, *Ego autem vel omnino cedere imperio paratus sum, si me visus praestantior fuerit;* prodiisse ait Telamonium Aiacem, atque ita disseruisse: *Nos tibi, o Agamemnon, principatum detulimus, & vt ordo contineret exercitum, & ne penes multos esset imperium. Militamus autem,*

γαμέμνωνος, ὅμως βασκαίνειν αὐτῷ καὶ ὧν ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἔπραττεν, ὑπὸ τοῦ ἄρχειν μὲν καὶ αὐτὸς[4] ἐθέλειν, μὴ ἀξιοῦσθαι δέ. τὸν γοῦν Ορέστην, Αθήνησι μὲν καὶ παρὰ τοῖς Ελλησιν εὐδοκιμοῦντα, ἐπειδὴ τῷ πατρὶ ἐτιμώρησεν, ἐν δὲ τῷ Αργει κινδυνεύοντα[5], βληθέντα[6] ἂν περιεῖδεν ὑπὸ τῶν Αργείων, εἰ μὴ Ορέστης ἐμπεσὼν τούτοις, μετὰ ξυμμάχων Φωκέων, τοὺς μὲν, ἐτρέψατο, τὴν δὲ ἀρχὴν[7] τοῦ πατρὸς, καὶ ἄκοντος τοῦ Μενέλεω, κατεκτήσατο. κομᾷν δὲ τὸν Μενέλεων μειρακιωδῶς φησιν. ἐπεὶ δὲ ἡ Σπάρτη ἐκόμα, ξυγγινώσκειν αὐτῷ τοὺς Αχαιοὺς[8], ἐπιχωριάζοντι. οὐδὲ γὰρ τοὺς ἀπ' Ευβοίας ἥκοντας[9] ἐτώθαζον, καί τοι γελοίως κομῶντας. διαλεχθῆναί δὲ αὐτὸν[10] ῥᾷστα ἀνθρώπων φησὶ, καὶ βραχυλογώτατα, ξυγκεραννύοντα ἡδονὴν τῷ λόγῳ.

Κρῆτα Ιδομενέα ὁ Πρωτεσίλεως οὐκ οἶδεν ἐν Ιλίῳ[1]· ἀλλ' ἐν Αυλίδι ὄντων, πρεσβείαν ἀφικέσθαι παρ' Ιδομενέως φησὶν, ὑπισχνουμένου τὸ Κρητῶν ξυμμαχικὸν, εἰ ξυμμετέχοι τῆς ἀρχῆς τῷ Αγαμέμνονι. τὸν μὲν δὴ Αγαμέμνονα, σωφρόνως τε ἀκοῦσαι ταῦτα, καὶ παραγαγεῖν τὸν ἥκοντα. τὸν δὲ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, καὶ φρονηματώδει[2], "ὦ Αχαιοὶ, φάναι, ἀνὴρ, τὴν Μίνω „ τοῦ Κρητὸς ἀρχὴν ἔχων, δίδωσιν ἡμῖν ξυμμά- „ χους ἑκατὸν πόλεις[3], καὶ ὡς τὴν Τροίαν ἑλεῖν „ παίζοντας. ἀξιοῖ δὲ συντετάχθαι τῷ Αγα- „ μέμνονι, καὶ ἄρχειν ὑμῶν, ὥσπερ[4] οὗτος". „ πρὸς ταῦτα εἰπόντος τοῦ Αγαμέμνονος· "ἐγὼ „ δὲ καὶ πάσης τῆς ἀρχῆς παραχωρεῖν ἕτοιμος, „ εἰ βελτίων ἐμοῦ φαίνοιτο". παρελθεῖν φησι „ τὸν Τελαμῶνος Αιαντα, καὶ διαλεχθῆναι ὧδε· „ ἡμεῖς, Αγάμεμνον, δεδώκαμέν[5] σοι τὴν ἡγε- „ μονίαν, ὑπὲρ εὐταξίας τοῦ στρατοῦ, καὶ τοῦ μὴ πολλοὺς ἄρχειν. στρατεύομεν δὲ οὐχ ὑ- „

4 ὑπὸ τοῦ ἄρχειν μὲν καὶ αὐτὸς] cod. Barocc. ὑπὸ μὲν τοῦ ἄρχειν αὐτὸς &c. Καὶ etiam omittebat cod. Coll. Noui.

5 ἐν δὲ τῷ Αργει κινδυνεύοντα] periclitabatur autem *Aegistho*, qui *Agamemnonem*, patrem *Orestis*, obtruncauerat, matrem *Clytemnestram* adulterio polluerat, *Argos* tenente.

6 βληθέντα] Morellian. βουληθέντα, typographorum vitio. Gruterus ex coniectura, vti videtur, ἐπιβουληθέντα legebat, quod & apud Salmas inuenio.

7 τοὺς μὲν ἐτρέψ. τὴν δὲ ἀρχὴν] sic omnes MSS. nostri. Editi τοὺς μ. ἐτρέψατο τοὺς δὲ καταπλήξας τὴν ἀρχήν.

8 τοὺς Αχαιοὺς] at & Αχαιοὺς καρηκομόωντας passim Homerus appellat, vt ipsos quoque Troianis temporibus *comam* necesse sit aluisse, vid. Homerum Iliad. Β' v. 11. & ad eum Eustathium. Nostrumque infra *Achille* §. 12. quo mortuo *comam* eos totondisse ait.

9 τοὺς ἀπ Ευβοίας ἥκοντας] vbi comatos fuisse viros colligas quoque ex Plutarcho Quaest. Rom.

10 δὲ αὐτὸν] sic Barocc. Editi τὲ αὐτόν.

CAP. VII. 1 οὐκ οἶδεν ἐν Ιλίῳ] male interpres: *Idomeneum Protesilaus non vidit.* Sensus est Protesilaum non agnoscere Idomeneum praesentem in Ilii oppugnatione, quod Homerus tamen prodidit, quem vbique in *Heroicis* hisce tangit noster.

2 φρονηματώδει] sic cod. Laudian. quod praeferrem lectioni vulgatae φρονιμώδει.

3 ἑκατὸν πόλεις] notum Cretae epitheton ἑκατόμπολις, vid. Homer. Iliad. Δ' v. 649. & Meursium in *Creta*.

4 ὥσπερ] cod. Barocc. & Colleg. Noui ὅσπερ.

5 δεδώκαμεν] iidem habent ἐδώκαμεν.

"πὲρ τοῦ δουλεύειν ἢ σοὶ, ἢ ἑτέρῳ, ἀλλ' ὑπὲρ "τοῦ καταδουλώσασθαι Τροίαν. ἣν λάβοιμεν, ὦ "θεοὶ, λαμπρὰ καὶ καλὰ ἐργασάμενοι. τοιοῦ-"τοι γάρ ἐσμεν τὰς ἀρετάς, οἷοι Τροίαν μὲν ἐ-"σπουδακότες λαβεῖν, Κρήτην δὲ παίζοντες.

non vt vel tibi, vel alii seruiamus, sed vt Troiam in seruitutem redigamus: quam vtinam capiamus, o Dii, multis patratis praeclaris ac pulcris facinoribus! Ea enim virtute sumus, vt qui Troiam quidem labore, Cretam per ludum expugnare valeamus.

Αἴαντα δὲ, τὸν Λοκρὸν, τὰ μὲν πολεμικά φησι κατὰ Διομήδη τε καὶ Σθένελον γεγονέναι, ξυνετὸν δὲ ἧττον δόξαι, προσέχειν τε οὐδὲν τῷ Ἀγαμέμνονι. πατρός τε γὰρ εἶναι Λοκρῶν δυνατωτάτου, στρατιάν τε οὐκ ἀφανῆ ἄγειν· "οὐδὲ "δουλεύσειν ποτὲ ἑκὼν, οὔτ' ἂν Ἀτρείδαις, οὔτ' "ἄλλῳ οὐδενὶ, ἔς' ἂν ἥδε ἀστράπτῃ", τὴν αἰχμὴν[1] δεικνὺς ταῦτ' ἔλεγε, γοργὸν βλέπων, καὶ ἀναχαιτίζων τὴν κόμην, ὑπὸ τοῦ τῆς γνώμης ἑτοίμου. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἔφασκεν, ὅσοι προσεῖχον τῷ Ἀγαμέμνονι, ὑπὲρ τῆς Ἑλένης ἥκειν· ἑαυτὸν δ' ὑπὲρ τῆς Εὐρώπης. δεῖν γὰρ δὴ, Ἕλληνας ὄντας, κρατεῖν βαρβάρων[2] τι. εἶναι δὲ αὐτῷ καὶ χειροήθη δράκοντα[3], πεντάπηχυν τὸ μῆκος[4]. ὃν ξυμπίνειν τε καὶ ξυνεῖναι τῷ Αἴαντι, καὶ ὁδῶν ἡγεῖσθαι, καὶ ξυνομαρτεῖν, οἷον κύνα.

Locrensem autem Aiacem in bellicis quidem rebus Diomedi ac Sthenelo proximum fuisse ait, sed minus prudentem existimatum, nullaque re Agamemnoni esse obsequutum. Patrem enim habuisse Locrensium fortissimum, neque ignobilem adduxisse exercitum: *sponte nec Atridis, nec cuipiam alii vnquam se seruiturum*, [professum,] *donec haec fulgeat*, hasta enim ostensa haec dixit, toruumque intuens, & comam quatiens prae mentis feruore. Et ceteros quidem, qui Agamemnonem sequebantur, Helenae, seipsum vero Europae causa venisse dictitabat. Fas esse enim, vt, Graeci qui sint, barbaris superiores existant. Fuisse autem ipsi & mansuetum draconem, quinque cubitorum longitudine, qui cum Aiace & potauerit, & apud eum fuerit, inque itineribus ei ducem sese praebuerit, atque canis more eum fuerit sequutus. Cap. VIII. Aiax Locrens.

Τὴν δὲ Κασάνδραν ἀποσπᾶσαι μὲν ἀπὸ τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἕδους, προσκειμένην τῇ θεῷ, καὶ ἱκετεύουσαν. οὐ μὴν βιάσασθαί γε, οὐδὲ ὑβρίσαι ἐς αὐτὴν, ὁπόσα οἱ μῦθοι ἐπιψεύδονται[1]. ἀλλὰ ἀπαγαγεῖν[2] μὲν ἐς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν, τὸν δὲ Ἀγαμέμνονα, ἰδόντα τὴν Κασάνδραν[3], πρὸς γὰρ τῇ ὥρᾳ καὶ κατέσεπτο παρὰ τῆς τέχνης, ἁλῶναί τε δὴ[4] αὐτίκα τῆς κόρης, καὶ ἀφελέσθαι αὐτὴν τὸν Αἴαντα. ἔριδός τε αὐτοῖς ἐν τῷ δασμῷ γενομένης, ὁ μὲν ἠξίου ἑαυτοῦ εἶναι ἃ εἷλεν, ὁ δὲ οὔτ' ἀπεδίδου, καὶ ἀσεβῆσαι αὐτὸν ἐς τὴν Ἀθηνᾶν ἔφασκε. καθεῖντο δὲ τῷ Ἀγαμέμνονι καὶ λογοποιοὶ[5] ἐς τὸ Ἑλληνικὸν, διὰ τὸ ἀεὶ

II. Eundem Cassandram abstraxisse a Palladis simulacro, Deae affixam ac supplicantem. Non tamen violasse, nec proterue aduersus eam patrasse quae fabulae mentiuntur. Verum abduxisse quidem ad tentorium suum. Agamemnonem vero, cum Cassandram vidisset, nam pulcritudini ab arte quoque ornatus accesserat, puellae amore confestim fuisse captum, ipsamque Aiaci eripuisse. Ortaque inter ipsos in praedae partitione controuersia, hic quidem sua esse censebat, quae ceperat: ille vero non modo non reddebat, verum & aduersus Deam impie eum se gessisse dictitabat. Emissarios vero Agamemnon per Graecos misit, commenta spargentes; aeterno in Aiacem odio

---

CAP. VIII. §. I. 1 τὴν αἰχμὴν] qua valuisse innuit Homer. Iliad. Β' v. 530.

2 δεῖν γὰρ δὴ Ἑλλ. ὄντ. κρ. τ. βαρβ.] δὴ inserui ex cod. Barocc. & Colleg Noui. Ceterum paulo aliter, nec inepte haec cod. Laud. repraesentat: δεινὸν γὰρ δὴ Ἕλληνας ὄντας μὴ κρατεῖν βαρβάρων.

3 χειροήθη δράκ.] dracones, mansuetudine singulari, apud Pellaeos & in Macedonia frequentes Lucianus in Pseudom. commemorat, indeque fabulam de Olympiadis, matris Alexandri, cum Dracone concubitu natam putat.

4 μῆκος] cod. Barocc. & Colleg. Noui μέγεθος.

§. II. 1 οἱ μῦθοι ἐπιψεύδονται] cod. Colleg. Nou. ἐς αὐτὸν ψεύδονται. Ceterum ea de re passim poetae, vide inprimis, qui hic maxime tangitur, Homerum Odyss. Δ' v. 500. Virgilium Aeneid. I. v. 39. seq. Eandem fabulam tanquam parum verosimilem tangit Dion in *Troico* sub fin. τῷ ὄντι μέγα ὄνειδος —— Κασσάνδραν, πανευπρεπῆ κόρην, ἱερείαν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐν τῷ τεμένει φθαρῆναι, τῆς Ἀθηνᾶς ἐχομένην τοῦ ἀγάλματος, καὶ τοῦτο πρᾶξαι μηδένα τῶν φαύλων, μηδὲ τῶν ἀναξίων, ἀλλ' ὅσπερ ἦν ἐν τοῖς ἀρίστοις.

2 ἀπαγαγεῖν] sic cod. Colleg. Noui, qui mox sequens μὲν omittit. Editi ἐπαγαγεῖν: cod. Laud. παραγαγεῖν.

3 ἰδόντα τὴν Κασάνδρ.] cod. Coll. Nou. ἰδόντα πρὸς τὴν Κασ.

4 τε δὴ] δὴ omittit Barocc. & cod. Coll. Nou.

5 καὶ λογοπ.] cod. Coll. Nou. omittit καὶ.

actam multa Deam atque horrenda propter puellam portendere: exercitumque, ni ipſum perderet, periturum eſſe.

III. Recordatum igitur eum, quod Aiax [Telamonius] quidem iniquo perierit iudicio, Palamedi vero nihil ſapientia profuerit, ne calumnia oppreſſus & ipſe periret, noctu fugiſſe, cymba haud magna, tempeſtateque furente, ſine magno apparatu: quo etiam in itinere, recta Tenum atque Andrum petens, iuxta Gyras petras interierit. Eius igitur calamitatis nuncio ad Graecos allato, paucos quidem ipſorum cibum attigiſſe, omnes vero eius, vt viri ſtrenui, cauſa manus ad ſidera ſuſtuliſſe, marique intentos ipſum nomine appellaſſe, eumque luxiſſe, Agamemnonique eſſe indignatos, qui manibus tantum non ſuis Aiacis interitum procuraſſet. Inferias autem conſecutum eum eſſe, quales nec antea vnquam, nec poſtea cuipiam factae ſint, ne iis quidem quos bellum nauale oculis hominum ſubduxiſſet. In Locrenſem enim nauim, quae Aiacem vexerat, lignis congeſtis velut in pyram, nigra omnia mactarunt. Veliſque eam nigris inſtruentes, ceteriſque quae ad nauigandum inuenta ſunt, rudentibus detinuere, donec ventus a terra ſpiraret, quem Ida ſummo mane maxime dimittit. Poſtquam autem illuxit dies, ventuſque monte deſcendit, ignem cauae naui iniecere. Vela itaque dedit in pelagus ſublimis. Soleque nondum exorto, & ipſa iam conflagrauerat, & quaecunque Aiacis manibus [ſacrata] vehebat.

πρὸς τὸν Αιαντα ἔχθος, τὴν θεὸν πολλὰ καὶ ἄτοπα ἐπισημαίνειν ὑπὲρ τῆς κόρης, καὶ ἀπολεῖσθαι[6] τὴν ςρατιὰν, εἰ μὴ ἀπολέσειεν αὐτόν.

Οδ' ἐνθυμηθεὶς[1], ὅπως Αιαντα μὲν ἀπώλεσεν ἄδικος κρίσις, Παλαμήδη δὲ ἐδὲν ἡ σοφία ὤνησε τὸ μὴ ἐκ ἀποθανεῖν διαβληθέντα, ἀποδράναι νύκτωρ ἐν πορθμείῳ ἐ μεγάλῳ, χειμῶνός τε καὶ ὡς ἔτυχεν· ὅτε δὴ, πλέων εὐθὺ Τήνε τε καὶ Ανδρε, πρὸς Γυραῖς ἀπέθανεν[2]. ἀγγελίας δὲ τε πάθες ἐς τὲς Αχαιὲς ἐλθέσης, ὀλίγες μὲν αὐτῶν σίτε ἅψασθαι, πάντας δὲ ὡς ἐπὶ ἀνδρὶ ἀγαθῷ χεῖρας ἄρασθαι[3]. προσεσχηκότας τε τῇ θαλάτῃ ἀνακαλεῖν αὐτὸν, καὶ ὀλοφύρεσθαι, καὶ τὸν Αγαμέμνονα ἐν ὀργῇ ἔχειν, μονονὲ χερσὶ πράξαντα τὴν ἀπώλειαν τε Αιαντος. ἐναγισμάτων τε αὐτὸν τυχεῖν, ἃ μή πω ἐπηνέχθη πρότερον, μή τε μὴν ὕςερον, ἀνθρώπῳ μηδενὶ, μηδὲ ὁπόσες ναυμαχίαι ἀφανεῖς ἔσχον. ἐς γὰρ Λοκρίδα ναῦν, ἣ τὸν Αιαντα ἦγε, ξύλα νήσαντες ὥσπερ ἐς πυρὰν, ἔσφαξαν μέλανα πάντα[4]. καὶ ςείλαντες αὐτὸν ἰςίοις μέλασι, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσα ἐς τὸ πλεῖν εὕρηται, ξυνεῖχον πείσμασιν ἔς τε πνεῦσαι τὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἄνεμον, ὃν περὶ ὄρθρὸν μάλιςα ἡ Ιδη ἀποςέλλει. ἐπεὶ δὲ ἡ ἡμέρα διεφαίνετο, καὶ κατῄει τὸ πνεῦμα, πῦρ ἐς τὴν κοίλην ναῦν ἐνῆκαν. ἔπλει τε δὴ μετεωρίζεσα ἐς τὸ πέλαγος. καὶ ἔπω ἡλίε ἀνίσχοντος αὐτή τε κατεφλέχθη, καὶ ὁπόσα τῷ Αιαντι ἔφερε.

Cap. IX. Chiron.

Chironem vero, qui in Pelio habitauit, fuiſſe quidem [ait] homini ſimilem, ſapientem & verbis & factis. Etenim variae erat venationis ſtudioſus, remque docebat militarem, itemque medicos formabat, ac muſicos inſtruebat, in iure quoque inſtituebat: diutiſſimeque eum vixiſſe. Diſcipulos eius fuiſſe Aeſculapium, & Telamonem, & Peleum, Theſeumque. Herculem praeterea Chironem frequentaſſe, quando labores quidem

Χείρωνα δὲ, τὸν ἐν Πηλίῳ, γενέσθαι μέν φησιν ἀνθρώπῳ ὅμοιον[1], σοφὸν δὲ καὶ λόγες, καὶ ἔργα. θήρας τε γὰρ ποικίλης ἥπτετο, καὶ τὰ πολεμικὰ ἐπαίδευε, καὶ ἰατρικὲς ἀπέφαινε, καὶ μεσικὲς ἥρμοττε, καὶ δικαίες ἐποίει, βιῶναί τε ἐπιμήκιςον. φοιτῆσαι δὲ αὐτῷ Ασκληπιὸν, Τελαμῶνά τε καὶ Πηλέα, καὶ Θησέα. θαμίζειν δὲ[3] καὶ Ηρακλέα τῷ Χείρωνι, ὅτε μὴ ἀπάγοιεν

6 ἀπολεῖσθαι] ſic Barocc. & cod. Coll Noui, vt & Gruter. imo idem in verſione ſecutus fuerat Niger. quod praeferendum vulgatae lectione ἀπωθεῖσθαι, ſic enim elegans ἀντίπτωσις in ἀπολεῖσθαι & ἀπολέσειεν.

§. III. 1 οδ' ἐνθυμηθεὶς] nempe *Aiax Locrus* recordatus *Aiacem Telamonium* iniquo iudicio, quo Achillis arma ei erepta, vt eſt apud Homerum, oppreſſum, itemque *Palamedem*, quem Vlyſſis artibus proditionis reum factum, lapidibus obruerant innocentem Graeci, qua de re plura ſupra *Proteſilao*; fuga ſibi conſuluit.

2 πρὸς Γυραῖς ἀπέθ.] de hoc *Aiacis* ad *Gyras* exitu plura vide apud Philoſtratum Imaginum lib. II. in *Gyris*.

3 χεῖρας ἄρασθαι] quod eſt plangentium.

4 μέλανα πάντα] nempe heroibus tanquam χθονίοις θεοῖς, vel καταχθονίοις, vt in aureis carminibus vocantur, μέλανα πάντα offerenda. Adde notata ad vitam Tyanenſis libro II. cap. 20. inf. *Achille* c. 13. n. 21.

CAP. IX. §. I. 1 ἀνθρώπῳ ὅμοιον] nam Centaurum vulgo eum fuiſſe fingunt poetae, in iis Homerus, cui Heroica iſta opponuntur.

2 ἰατρικὲς] cod. Barocc. & Colleg. Nou. ἰατρὲς.

3 θαμίζειν δὲ] has voces omittebat Barocc.

αὐτὸν οἱ ἆθλοι· μετασχεῖν δὲ [4] τῆς τοῦ Χείρωνος ὁμιλίας καὶ αὐτός φησι, Παλαμήδει ἅμα, καὶ Αχιλλεῖ, καὶ Αιαντι.

Καὶ τὰ τοῦ Παλαμήδους [1] ὧδε ἀπαγγέλλει. αὐτομαθῆ ἀφικέσθαι αὐτὸν, καὶ σοφίας ἤδη γεγυμνασμένον, καὶ πλείω γινώσκοντα ἢ ὁ Χείρων. πρὸ γὰρ δὴ τοῦ Παλαμήδους ὧραι μὲν οὔπω ἦσαν [2], μηνῶν δὲ οὔπω κύκλος, ἐνιαυτὸς δὲ οὔπω ὄνομα ἦν τῷ χρόνῳ. οὐδὲ νομίσματα ἦν, οὐδὲ σταθμὰ, καὶ μέτρα, οὐδὲ ἀριθμοί. σοφίας τε οὔπω ἔρως, ἐπεὶ μή ποτ᾽ ἦν γράμματα. Βουλομένου δὲ τοῦ Χείρωνος ἄλλα τε [3], καὶ ἰατρικὴν διδάσκειν αὐτὸν, ἐγὼ, ἔφη, ὦ Χείρων, ἰατρικὴν ἡδέως μὲν οὐκ οὖσαν ἂν εὗρον [4]. εὑρημένην δὲ οὐκ ἀξιῶ μανθάνειν. καὶ ἄλλως τὸ ὑπέρσοφόν σου τῆς τέχνης ἀπήχθηται μὲν Διΐ, ἀπήχθηται δὲ μοίραις [6]· καὶ διῄειν ἂν τὰ Ασκληπιοῦ [7], εἰ μὴ ἐνταῦθα ἐβέβλητο [8].

Οντων δὲ τῶν Αχαιῶν ἐν Αυλίδι πεττοὺς εὗρεν, οὐ ῥάθυμον παιδιὰν, ἀλλ᾽ ἀγχίνουν τε καὶ εἴσω σπουδῆς. τὸν δὲ λόγον, ὃς πολλοῖς τῶν ποιητῶν εἴρηται, ὡς στρατεύοι μὲν ἐπὶ τὴν Τροίαν ἡ Ελλὰς, Οδυσσεὺς δὲ ἐν Ιθάκῃ μανίαν πλάττοιτο, καὶ πρὸς ἀρότρῳ εἴη βοῦν ἵππῳ ξυμβαλὼν [1], Παλαμήδης τε αὐτὸν ἐλέγξειε τῷ Τηλεμάχῳ [2], οὔ φησιν ὑγιᾶ εἶναι· προθυμότατα γὰρ δὴ [3] τὸν Οδυσσέα ἐς Αυλίδα ἐλθεῖν, καὶ ὀ-

ipſi non erant impedimento: participem quoque conſuetudinis cum Chirone ſeipſum vna cum Palamede extitiſſe ait, Achilleque item & Aiace.

Cap. X. Palamedes & Vlyſſes.

Quae ad Palamedem vero pertinent, ſic refert [Proteſilaus]. Nullo praeceptore eruditum ad Chironem ipſum veniſſe, & ſapientiae ſtudiis iam exercitatum, pluraque, quam Chiron, ſcientem. Nam ante Palamedem nondum in tempeſtates annum fuerant partiti, nec menſium erat orbis, *annique* nomen tempori haeſerat nondum: nec ſignata adhuc erat pecunia, nec pondera, nec menſurae, atque numeri: nec dum ſapientiae [vigebat] ſtudium, quandoquidem nondum repertae literae erant. Volente autem Chirone cum alia, tum vel maxime medicinam ipſum edocere: *ego*, dixit, *o Chiron, libenter quidem medicinam antea non exiſtentem inueniſſem, inuentam vero ab alio diſcere nolim. Praeterea ars tua, quod nimium ſapiat, inuiſa eſt Ioui, inuiſa & Parcis eſt: & quae Aeſculapio acciderint percenſere poſſem, niſi hoc ipſo loco fulmine ictus fuiſſet.*

II. Dum in Aulide autem eſſent Graeci, teſſeras excogitauit, ludum minime inertem, verum ſolertiſſimum, atque iis rebus accenſendum, quas ſerio agere oporteat. Narrationem autem a poëtarum nonnullis expoſitam, vt Graecia quidem in Troiam mouerit arma, Vlyſſes vero in Ithaca inſaniam ſimulauerit, & ad aratrum bouem equo iunxerit, eum autem Palamedes Telemacho [obiecto,] redarguerit, parum ſana eſſe ait. Lubentiſſimo enim animo in Aulidem veniſſe Vlyſſem, no-

4 δὲ] ſic malebam cum cod. Coll. Noui, quam cum vulgatis τέ.

CAP. X. 1 καὶ τὰ τ. Παλαμ.] titulum his ſuperſcripſerant ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Nos in margine ſcripſimus Palamedes & Vlyſſes rationem immutati tituli vid. inf. ad §. XII. n. 1.

2 ὧραι μὲν οὔπω ἦσαν] vulgati addebant, οὖσαι. Expunxi vocem nauci, praeeunte cod. Coll. Noui. Senſus autem eſt: annum in *quatuor* ὥρας ante Palamedem diuiſum nondum fuiſſe, hominibus nondum adeo accurate obſeruata iſta temporum viciſſitudine.

3 ἄλλα τε] voculas iſtas omittit cod. Barocc. Sequentem mox particulam καὶ cod. Coll. Noui non agnoſcit.

4 ἐγὼ ἔφη] cod. Barocc. ἐγὼ μὲν ἔφη.

5 ἰατρ. ἡδ. μὲν οὐκ οὖσαν ἂν εὗρον] ordine paululum immutato Barocc. ἰατρικὴν μὲν οὐκ οὖσαν ἡδέως ἂν εὗρον, quod magis mihi placet.

6 ἀπήχθηται δὲ μοίραις] nempe Fatis deabus ſ. Parcis aduerſatur medicina, morientes ad vitam reuocando, imo & mortuos, vt antiquae credulitati perſuaſum. Atque id Aeſculapii crimen. vide autores nota ſq. allegandos.

7 τὰ Ασκληπιοῦ] quem inuiſum Diis, & fulmine propterea tactum Pindarus Pyth. III. v. 96. ſeq. Euripides ap. Clem. Alex. Protrept. p. 18. Diodor. Sic. l. IV. p. 273. Hyginus fab. XLIX. & Zenobius cent. I, 18. tradunt. Pindarus tamen a reliquis eo abit, quod non tam ob medicinam, quam lucri ea faciendi ſtudium inuiſum eum Ioui, fulmineque percuſſum dicat.

8 εἰ μὴ ἐνταῦθα ἐβέβλητο] quamobrem notiſſima ea oportebat Chironi eſſe, vt ſunt quae in vicinia geruntur. Aeſculapius autem *fulmine* percuſſus in *Cynoſuride* regione diſerte dicitur Clementi Al. in Protrept. p. 18. Eam *Cynoſuridem* Laconicam interpretatur Luc. Holſtenius in notis ad Stephanum Byzantinum, cui calculum addit illuſtris Spanhemius ad Callimachi Hymn. in Dianam p. 196. Et nota quidem ſatis Laconum *Cynoſuris*: ſed hoc ſcrupulum facit quomodo hic Palamedes loquens cum Chirone, apud quem degebat, dicere poſſit, ἐνταῦθα *hic* iacere Aeſculapium, nam ſedes Chironis *Pelium* in Theſſalia. Vel alia igitur quaerenda Cynoſuris, vel aliam ſecutum Philoſtratum de loco, quo interemtus Aeſculapius, traditionem, eſt ſtatuendum.

§. II. 1 βοῦν ἵππῳ ξυμβαλὼν] quod, vt notum, faciebat amentiam ſimulans, quo minus cum ceteris Graecis ad Troianum bellum proficiſci cogeretur. Integram habes fabulam apud Hygin. fab. XCV. & reliquos mythographos omnes. Ceterum ὄνον καὶ βοῦν eum iunxiſſe Tzetzes dicit ad Lycophron. Seruius ad Aen. II, 81. *iunctis diſſimilis naturae animalibus* in genere. Plinius tamen H. N. XXXV. ſect. 40. *bouem cum equo iungens.* Et ſic etiam Hygin. l. c.

2 ἐλέγξειε τῷ Τηλεμάχῳ] nempe arante Vlyſſe, *Telemachum filium eius, cunis ſublatum, aratro ſubiecit* Palamedes, quod cum Vlyſſes tolleret, ne noceret filio, fictam amentiam eſſe deprehenſum vid. Hygin. l. c. & ceteros mythographos.

3 δὴ] omittit Barocc.

menque ipsius notissimum Graecis ob vim in dicendo iam extitisse. Inter ipsum autem ac Palamedem hinc ortum esse dissidium. Solis defectus in Troade contigit, exercitus vero tristis erat, istudque ex coelo signum ad futura referebat. In concionem igitur prodiens Palamedes, ipsum solis affectum exposuit, quodque *luna eum subeunte is obscuretur, ac caliginem trahat. Quod si vero quae mala portendat; haec,* inquit, *Troiani patientur. Nam hi quidem iniuriarum sunt autores, nos vero iniuria affecti huc venimus. Fas autem est vt soli redeunti supplicemus, equi pullo ei oblato, candido atque indomito.* Haec approbantibus Graecis, Palamedis enim conuicti rationibus erant, in medium prodiens Vlysses, *quae,* inquit, *sacrificare fas sit, quaeque precari, & quomodo, dicet Calchas, talia enim ad vates spectant. Quae vero in coelo sunt, & quaenam astrorum sit perturbatio, quis ordo, nouit Iupiter, a quo haec & ordine disposita sunt, & inuenta. Tu autem, o Palamedes, minus inepties, si terrae potius animum intendas, quam quae in coelo sunt curiose scruteris.* Respondens igitur Palamedes, *si saperes,* inquit, *o Vlysses, intelligeres vtique neminem de coelestibus sapienter quippiam posse disserere, qui multo plura de terrestribus non cognouerit ante. Te autem his plane destitui non dubito. Aiunt enim vobis, Ithacensibus, nec anni tempestates esse, nec terram.* Posthaec Vlysses quidem ira plenus discessit, Palamedes vero, vt qui aduersus sibi infensum seipsum iam componeret.

III. In concione autem aliquando Graecis congregatis, grues forte fortuna consueto sibi volabant more: Vlysses autem in Palamedem intuitus, *grues,* inquit, *Graecos testes appellant quod literas ipsae inuenerint, non vero tu quidem.* Tum Palamedes:

νομα ἤδη αὐτοῦ παραδεδόσθαι τοῖς Ελλησιν ἐπὶ δεινότητι. διενεχθῆναι δὲ αὐτὸν τῷ Παλαμήδει ἐντεῦθεν. ἔκλειψις ἡλίου ἐν Τροίᾳ ἐγένετο, καὶ ὁ στρατὸς ἄθυμοι ἦσαν, λαμβάνοντες τὴν διοσημείαν ἐς τὰ μέλλοντα. παρελθὼν οὖν ὁ Παλαμήδης αὐτό τε τὸ πάθος τοῦ ἡλίου διεξῆλθε, καὶ ὅτι τῆς σελήνης ὑποτρεχούσης αὐτὸν ἐξαμαυροῦται, καὶ ἀχλὺν ἕλκει. κακὰ δὲ, εἴ τινα σημαίνοιτο[4], ταῦτα δή που, ἔφη, οἱ Τρῶες πείσονται. οἱ μὲν γὰρ ἀδίκων ἦρξαν, ἡμεῖς δὲ ἀδικούμενοι ἥκομεν. προσήκει δὲ καὶ ἀνίσχοντι τῷ ἡλίῳ εὔχεσθαι, πῶλον αὐτῷ καταθύσαντας, λευκόν[5] τε καὶ ἄνετον. ταῦτα τῶν Αχαιῶν ἐπαινεσάντων, καὶ γὰρ ἥττηντο[6] τῶν τοῦ Παλαμήδους λόγων, παρελθὼν ὁ Οδυσσεὺς, ἃ μὲν χρὴ θύειν, ἔφη, ἢ ὅ, τι εὔχεσθαι, ἢ ὅτῳ, Κάλχας ἐρεῖ, μαντικῆς γὰρ τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἥ τις τῶν ἄστρων ἀταξία τε καὶ τάξις, Ζεὺς οἶδεν, ὑφ᾽ οὗ ταῦτα κεκόσμηταί τε καὶ εὕρηται. σὺ δὲ, Παλάμηδες, ἧττον[7] ληρήσεις, προσέχων τῇ γῇ μᾶλλον, ἢ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σοφιζόμενος. ὑπολαβὼν οὖν ὁ Παλαμήδης, εἰ σοφὸς ἦσθα, εἶπεν, ὦ Οδυσσεῦ, ξυνῆκας ἂν ὅτι μηδεὶς ἂν[8] σοφόν τι περὶ τῶν οὐρανίων εἴποι, μὴ πλείω περὶ τῆς γῆς γινώσκων. σὲ δὲ ἀπολελεῖφθαι τούτων οὐκ ἀπιστῶ· φασὶ γὰρ ὑμῖν, τοῖς Ιθακησίοις, μήτε ὥρας εἶναι, μήτε γῆν[9]. ἐκ τούτων ὁ μὲν Οδυσσεὺς ἀπῆλθεν ὀργῆς πλέως, ὁ δὲ Παλαμήδης ὡς πρὸς βασκαίνοντα ἤδη παρασκευάζων ἑαυτόν.

Εν ἐκκλησίᾳ δέ ποτε τῶν Αχαιῶν ὄντων, γέρανοι μὲν ἔτυχον πετόμεναι τὸν εἰωθότα ἑαυταῖς τρόπον. ὁ δὲ Οδυσσεὺς ἐς τὸν Παλαμήδη βλέψας, αἱ γέρανοι, ἔφη, μαρτύρονται τοὺς Αχαιοὺς ὅτι αὗται γράμματα εὗρον, οὐχὶ σύ. καὶ

4 σημαίνοιτο] Barocc. σημαίνοι. Laudian. & cod. Colleg. Nou. σημαίνει.

5 λευκόν] tanquam Deo supero: nam inferis atris res sacra fiebat. vide ad vitam Tyanens. lib. II. c. 20. sic vero Persae etiam soli equos albos & alebant & immolabant. vide ad eandem vitam l. I. c. 31.

6 ἥττηντο] sic cod. Coll. Noui & Laudian. Editi ἥττοιντο.

7 ἧττον] sic malim cum Barocc. & cod. Collegii Noui quam cum editis ἥττονα.

8 μηδεὶς ἂν] addunt Baroccian. & cod. Coll. Noui δύναιτο λέγειν & mox omittunt εἴποι.

9 μήτε ὥρας εἶναι μήτε γῆν] non ὥρας, quas terra scilicet saxosa & sterilis prouentibus suis, quos nullos daret, minime distingueret. Plut. lib. *quod bruta ratione vtantur* de Ithaca: *μόλις ἀπ᾽ ἔργων τε πολλῶν καὶ διὰ πόνων μεγάλων μικρὰ καὶ γλισχρὰ καὶ μηδενὸς ἄξια τοῖς γεωργοῦσιν ἀναδίδωσι.* Non γῆν habere dicit, quae *saxum* potius esset quam γῆ. Sic Virgil. Aen. III. *Effugimus scopulos Ithacae.* Et Cic. l. I. de Oratore *Ithacam in asperrimis scopulis tanquam nidum affixam.* Spectant eo loca Homeri quoque Iliad. Γ΄. v. 201. Odyss. Α΄ v. 242. Δ, v. 605. hinc nomen quoque *Ithacam* habere ab עתק quod *durum* Phoenicibus est, obseruat magnus Bochartus Geogr. l. I. c. 23.

§. III. 1 μαρτύρ. τοὺς Αχαιοὺς] mallet ὁ πάνυ Bochartus Hierozoici P. II. l. I. p. 74. τοῖς Αχαιοῖς, quam etiam firmat coniecturam cod. Laudianus, qui lectionem, quae Bocharto placuerat, exhibet. Ita sensus esset: Vos Grues testes vos praebetis Graecis. Verum nihil ista opus esse mutatione hic putem, nam *μαρτύρεσθαί τινα transitiua* significatione est *aliquem testem inuocare,* qui maxime opportunus huic loco est significatus. Nempe grues in conspectu exercitus transuolabant, quod ita Vlysses interpre-

ὁ Πα-

ὁ Παλαμήδης, ἐγὼ γράμματα οὐχ εὗρον, εἶπεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν εὑρέθην· πάλαι γὰρ ταῦτα ἐν Μουσῶν οἴκῳ κείμενα ἐδεῖτο ἀνδρὸς τοιούτου. θεοὶ δὲ τὰ τοιαῦτα δι' ἀνδρῶν σοφῶν ἀναφαίνουσι. γέρανοι μὲν οὖν οὐ μεταποιοῦνται γραμμάτων, ἀλλὰ τάξιν ἐπαινοῦσαι πέτονται. πορεύονται γὰρ ἐς Λιβύην[2], ξυνάψουσαι πόλεμον μικροῖς ἀνθρώποις[3]. σὺ δ' οὐδὲν ἂν περὶ τάξεως εἴποις, ἀτακτεῖς γὰρ τὰς μάχας. αἰτίαν δὲ οἶμαι, ξένε, ὁ Οδυσσεὺς εἶχεν, ὡς εἴ που Εκτορα, ἢ Σαρπηδόνα, ἢ Αινείαν[4] εἴδοι, καταλιπὼν τὴν τάξιν, καὶ μεθιστάμενος πρὸς τὰ[5] ῥαστώνην ἔχοντα τοῦ πολέμου. μειρακιώδης δὲ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας δόξας[6], καὶ πρεσβύτερος νέου, τοῦ Παλαμήδους, ἡττηθεὶς, ἐπετείχιζεν αὐτῷ τὸν Αγαμέμνονα, ὡς πρὸς τὸν Αχιλλέα τοὺς Αχαιοὺς μεθιστάντι.

Ego, inquit, *litteras minime inueni, verum ab ipsis inuentus sum. Iam olim enim istae in Musarum domicilio sitae huiusmodi indigebant viro. Dii autem talia per viros sapientes in lucem produnt. Grues itaque sibi literas quidem haud vendicant, sed, vt qui ordinem probent, volant. In Libyam enim proficiscuntur, bellum cum pumilionibus gesturi. Tu autem ordine nihil dixeris, neque enim in proeliis ordinem tenes.* Nempe incusabant, vt puto, Vlyssem, vt qui, si qua Hectorem, aut Sarpedonem, aut Aeneam videret, ordines deserat, seque ad illas partes vbi minus graue incumbat bellum transferat. Infantissimus autem coram tota concione cum videretur, seniorque iuueni succumberet, Agamemnonem aduersus eum armauit, quasi Graecorum studia Achilli adiungeret [calumniatus].

Διενεχθῆναι δὲ αὐτοὺς πάλιν ἐκ τοιούτου[1] φησί. λύκοι καταβαίνοντες ἐκ τῆς Ιδης ἐσίνοντο τὰ σκευοφόρα παιδάρια, καὶ τῶν ὑποζυγίων τὰ περὶ τὰς σκηνάς. ὁ μὲν δὴ Οδυσσεὺς ἐκέλευεν, ἀραμένους τόξα τε[2] καὶ ἀκόντια, φοιτᾷν ἐς τὴν Ιδην ἐπὶ τοὺς λύκους. ὁ δὲ Παλαμήδης, ὦ Οδυσσεῦ, ἔφη, τοὺς λύκους ὁ Απόλλων προοίμιον λοιμοῦ ποιεῖται. καὶ τοξεύει μὲν αὐτοὺς[3], καθάπερ τοὺς ὀρέας τε καὶ τοὺς κύνας ἐνταῦθα[4]. πέμπει δὲ πρότερον παρὰ τοὺς νοσήσοντας[5], εὐνοίας ἕνεκα τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοῦ φυλάξασθαι. εὐχώμεθα οὖν Απόλλωνι Λυκίῳ[6] τε καὶ

IV. Rursum autem eos tali de causa dissedisse ait. Lupi ex Ida descendentes ferentibus sarcinas seruis, & quae iuxta tentoria erant, iumentis molesti erant. Itaque Vlysses quidem iussit, vt, arcus ac iacula sumentes, in Idam aduersus lupos tenderent. Palamedes vero: *O Vlysses*, inquit, *lupos Apollo pestis praeludium esse iubet, ipsosque sagittis quidem petit, haut secus atque apud nos mulos ac canes: Eos vero ad aegrotaturos praemittit, hominum beneuolentia inductus, vtque illi caueant sibi. Apollinique Lycio, Phy-*

tatur, ac si testes Graecos appellent, sibi litterarum repertarum gloriam deberi, quarum volando figuras exhibeant. Ceterum de litterarum elementis ex *gruum* volatu inuentis a *Palamede* nota fabula, de qua plura l. c. vir summus collegit.

2 πορεύονται γὰρ εἰς Λιβ.] nempe grues e Thracia migrant medio autumno: vide collecta Bocharto l. c. p. 78. circa vernum tempus redeunt. In Libyam migrare creditum ex Aristophane quoque patet, in Auibus:

— γέρανος κρώζουσ' ἐς τὴν Λιβύην
Μεταχωρῇ

& rursum p. 595.

Ἐκ μέν γε Λιβύης ἧκεν ὡς τρισμύριαι
Γέρανοι.

3 μικροῖς ἀνθρώποις] *Pygmaeis*: de quibus cum gruibus belligerantibus nota fabula, de qua plura congessit Bochartus l. c. p. 76.

4 Εκτορα ἢ Σαρπηδ. ἢ Αιν.] qui fortissimi erant Troianorum, atque Vlyssi, qui consiliis magis quam manu fortis erat, terrorem incutiebant. Ceterum de Vlyssis exigua in pugnas virtute vide & inf. *Vlysse* §. I.

5 πρὸς τά] Barocc. & cod. Coll. Nou. εἰς τά.

6 μειρακιώδ. δὲ ἐπὶ τ. ἐκκλ. δόξας] nempe coram illa ipsa concione, qua fortiter adeo Palamedes scommata eius retundebat, μειρακιώδης visus est. Nam mentem autoris non satis assequuntur docti interpretes, generalius haec accipientes, dum vertunt *infantissimus autem in concionibus visus*.

§. IV. 1 τοιούτου] sic cod. Coll. Noui. Vulgati τούτου.

2 τόξα τε] addidi τε ex MSS.

3 τοξεύει μὲν αὐτοὺς] pestem enim *Apollinis telis* tribuunt poetae, vt hanc ipsam Graecis ob offensam in Chrysen, Apollinis sacerdotem, immissam Homer. Iliad. Α' v. 44. seq. Dicit itaque tela sua Apollinem *lupis* immittere, h. e. pestis in iis facere initium, quae illi fugiant.

4 καθάπερ τοὺς ὀρέας τε καὶ τοὺς κύνας ἐνταῦθα] nempe in castris Graecorum pestiferis Apollinis telis *muli* initio tantum & canes feriebantur. Homerus Iliad Α' v. 50.

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς.

quam fictionem tanquam absurdam irrisit Zoilus ἀφρόνως θυμὸν ἡμιόνοις ἐνακμάσαι καὶ κυσὶν dicens. Verum ei satis erudite respondit Heraclides Ponticus in Allegor. Homer. p. 427. Vbi ostendit Phoebum tela mittentem solem esse, radiis suis excitantem pestem. Hanc vero in quadrupedis plerumque initium capere norunt Physicorum filii, eiusque rei rationes l. c. ab Heraclide allegantur. Doctius igitur Philostratus erudite haec ab Homero conficta agnoscit, atque vt inde porro occasio capi potuisset Epopoeiam eius ornandi ostendit, conf. a nobis in praef. ad Heroica ista obseruata.

5 νοσήσοντας] sic cod. Coll. Noui. Editi νοσήσαντας.

6 Λυκίῳ] variae huius cognominis Apollinis causae esse potuere apud diuersos, quas maximam partem satis diligenter recensuit Gyraldus de Diis Syntagm. VII. p. 223. inter quas tamen eam praeteritam miror, quod nempe a Lycia ita dictus fuerit, vbi sex mensibus hyemalibus degere

xioque